

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2019-04-02

§ 96

**Planprogram för Gottsundaområdet med fokus på social hållbarhet
KSN-2015-0654**
Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

att godkänna förslag till planprogram för området, i enlighet med ärendets **bilaga 1**.**Reservation**

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:
Den enfaldiga inriktningen på spårväg är oklok. Det viktigaste för Uppsala kommun är att säkerställa att det finns infrastrukturlösningar för en variation av alternativa kapacitetsstarka kollektivtrafiklösningar. Vilket val som slutgiltigt blir gjort avgörs i stor utsträckning av om staten lever upp till sina åtaganden och i vilken utsträckning staten medfinansierar den infrastruktur som väljs.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 6 juni 2015 (§ 77) att ge stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att genomföra planprogram för Gottsundaområdet med särskilt fokus på social hållbarhet. Initialt motiverades uppdraget bland annat av att Gottsunda i aktualitetsförklaringen av Översiktsplan 2010 pekades ut som en av de stadsdelar i Uppsala som stod inför omfattande renoveringar och därför var intressant att vidareutveckla.

Ett avtal mellan staten, Regionen och Uppsala kommun har tecknats avseende utbyggnaden av ytterligare två spår på ostkustbanan till Stockholm, utbyggnaden av Uppsala central, ny tågstation (Uppsala Södra) i Bergsbrunna, spårväg (mellan den nya stationen och Uppsala centralstation, bland annat via Gottsunda), ny E4-koppling samt 33 000 bostäder i Uppsala kommun. En målsättning är att 2 000 – 3 500 av de 33 000 nya bostäderna ska byggas i Gottsunda fram till 2030. Delar av Gottsunda och Valsätra ligger inom det geografiska område som omfattas av programmet för Uppsalapaketet gällande bostäder, verksamheter och spårväg.

I arbetet med att ta fram ett samrådsförslag genomfördes ett omfattande dialogarbete med boende och verksamma i Gottsundaområdet. Den 11 april 2018 (§ 59) beslutade kommunstyrelsen att samrådsbehandla planprogram för Gottsundaområdet.

Yrkanden

Stefan Hanna (-) yrkar att ersätt allt ensidigt fokus på spårväg i dokumentet med kapacitetsstark kollektivtrafik.

Tobias Smedberg (V) yrkar att ändra fördelningen av nya bostäder till 50 procent hyresrätter och 50 procent bostadsrätter.

Erik Pelling (S) yrkar avslag till Tobias Smedbergs (V) och Stefan Hannas (-) ändringsyrkanden.

Fredrik Ahlstedt (M) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2019-04-02

Beslutsgång

Ordförande ställer först Stefan Hannas (-) ändringsyrkande mot avslag och finner att arbetsutskottet avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Tobias Smedberg (V) ändringsyrkande mot avslag och finner att arbetsutskottet avslår detsamma.

Ordförande ställer slutligen föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Beslutsunderlag

Förvaltningens skrivelse den 12 mars 2019.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Handläggare
Elfström Johan

Datum
2019-02-04
rev 19-03-12

Diarienummer
KSN-2015-0654

Kommunstyrelsen

Planprogram för Gottsundaområdet med fokus på social hållbarhet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att godkänna förslag till planprogram för området, i enlighet med ärendets bilaga 1.

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 6 juni 2015 (§ 77) att ge stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att genomföra planprogram för Gottsundaområdet med särskilt fokus på social hållbarhet. Initialt motiverades uppdraget bland annat av att Gottsunda i aktualitetsförklaringen av Översiktsplan 2010 pekades ut som en av de stadsdelar i Uppsala som stod inför omfattande renoveringar och därför var intressant att vidareutveckla.

Ett avtal mellan staten, Regionen och Uppsala kommun har tecknats avseende utbyggnaden av ytterligare två spår på ostkustbanan till Stockholm, utbyggnaden av Uppsala central, ny tågstation (Uppsala Södra) i Bergsbrunna, spårväg (mellan den nya stationen och Uppsala centralstation, bland annat via Gottsunda), ny E4-koppling samt 33 000 bostäder i Uppsala kommun. En målsättning är att 2 000 – 3 500 av de 33 000 nya bostäderna ska byggas i Gottsunda fram till 2030. Delar av Gottsunda och Valsätra ligger inom det geografiska område som omfattas av programmet för Uppsalapaketet gällande bostäder, verksamheter och spårväg

I arbetet med att ta fram ett samrådsförslag genomfördes ett omfattande dialogarbete med boende och verksamma i Gottsundaområdet. Den 11 april 2018 (§ 59) beslutade kommunstyrelsen att samrådsbehandla planprogram för Gottsundaområdet

Efter samrådet har förslaget justerats inför antagandet.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen.

Föredragning

Planprogrammet bereder plats för 5 000 – 7 000 nya bostäder i Gottsunda och en mängd nya arbetsplatser. Av dessa bostäder bör 2 000 – 3 500 byggas fram till år 2030.

Till programmet hör också ett antal utredningar som fördjupar vissa frågor. Efter samrådet har en fördjupad studie av planförslagets påverkan på åsens grundvatten gjorts. Avsnittet om sociala konsekvenser har kompletterats till en social hållbarhetsbedömning med stöd av SKA-verktyget. Dessa utredningsarbeten har inte föranlett några revideringar av programförslaget.

Till godkännandet har ett antal justeringar i plankartan gjorts. Området för ny bebyggelse i Gottsunda centrum har utökats österut till att omfatta även befintlig centrumbyggnad och mark öster om denna. Programmet justeras också så att det är möjligt att bygga höge än sju våningar i Gottsundas centrala delar. Bebyggelseområdet mellan kvarteret Gitarren och Elfrida Andrées väg liksom ett kvarter som föreslås på en skogshöjd väster om Slädvägen utgår. Ny bebyggelse som i samrådshandlingen förslogs väster om Elfrida Andrées väg, norr om Orkestervägen omdisponeras från skogsmark i privat ägo (bostadsrättsförening) till kommunal mark. Utöver detta har ett antal förtydliganden och redaktionella ändringar gjorts inför antagandet för att öka planens läsbarhet.

Ekonomiska konsekvenser

Programmets genomförande medför kostnader för kommunen kopplade till utbyggnad av allmänna kommunala anläggningar som exempelvis parker, platser och gator. Dessa kostnader ska i sin helhet kunna bäras av intäkter från kommunstyrelsens markförsäljning och exploateringsavgifter från exploitörer på mark med annat ägande. Genomförandet av planprogrammet sträcker sig fram till 2050 och de ekonomiska bedömningarna är därför, med hänsyn till det tidiga planeringsskede som genomförandet av programmet befinner sig i, till stora delar preliminära. De ekonomiska bedömningarna grundas på nulägesbedömningar, schablonvärden för mark och kostnader för utbyggnad av allmänna anläggningar som gator och parker samt antaganden om utbyggnadstakt. Utbyggnad av spårväg samt de satsningar på områdets attraktivitet, som ett genomförande av planprogrammet innebär, förväntas ge positiva effekter för värdeutvecklingen i området.

Genomförandet av planprogrammet genererar behov av investeringar i förskolor, samt anläggningar för idrott och fritid. Dessa följdinvesteringar bedöms täckas till 30-50% av intäkter från markförsäljningar. Därutöver medför Gottsundas utveckling som stadsnod i södra Uppsala investeringar i regionala funktioner som exempelvis simhall, kulturhus och andra besöksintensiva verksamheter. Stadsnodsinvesteringarna följer inte av godkännandet av detta planprogram och ingår därför inte som balanserande utgiftsposter i kalkylen för genomförandet av planprogrammet.

Utöver den utveckling som planprogrammet föreslår på kommunstyrelsens mark föreslås omfattande utveckling ske på mark ägd av kommunala bolag. Utvecklingen av Gottsunda bedöms ge ökade fastighetsvärden och utvecklingsmöjligheter för de kommunala bolagen. Detsamma ska också sägas gälla den privatägda mark som föreslås en utveckling.

De ekonomiska bedömningarna kommer att utvecklas och fördjupas inom ramen för genomförandet av planprogrammet. Synergier mellan fysiska och sociala investeringar ska eftersträvas med hänsyn till samhällsekonomi och för att stärka områdets långsiktiga utveckling, allt i enlighet med intentionerna som gällde när det nu aktuella planprogrammet initierades.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Mats Norrbom
Stadsbyggnadsdirektör

Gottsundaområdet

Planprogram 2019

Medverkan

Arbetsgrupp

Johan Elfström, projektledare
Lisa Hellberg, projektledare
Örjan Trapp, projektledare
Johan Nilsson, planarkitekt
Lisa Björk, planarkitekt
Marina Ziakouli, planarkitekt
Tamara Pavlovic, planarkitekt/illustratör
Henrik Ljungman, landskapsarkitekt
Karl Gustaffson, mark- och exploateringsingenjör
Samuel Yngve, mark- och exploateringsingenjör
Anna Bolinder, samhällsplanerare
Annika Holma, planarkitekt
Sebastian Ahlund, kommunikationsstrateg

Referensgrupp

Arbetet med planprogrammet har förankrats under hand med olika expertkompetenser inom stadsbyggnadsförvaltningen, andra förvaltningar inom Uppsala kommun, kommunala bolag och kollektivtrafikmyndigheten.

Konsultmedverkan

Urban Minds och Kjellander Sjöberg, planeringsstöd, strukturstudier och illustrationer
Archus Arkitekter, inledande planeringsstöd och strukturstudier
Tema, konsultstöd vid inledande dialogtillfällen
Tyréns, kulturmiljöutredning
Bjerking, dagvattenutredning
WSP, trafikutredning
Actmanagement, grundvattenutredning

Illustrationer och foton

Där inget annat anges har illustrationer och foton tagits fram av Uppsala kommun.

Illustration på framsida: Urban Minds och Kjellander Sjöberg

Innehåll

Sammanfattning av programförslaget	sid 6
1. Inledning	sid 8
2. Gottsundaområdet igår och idag	sid 14
3. Gottsundaområdet imorgon	sid 20
4. Utveckling och genomförande	sid 56
5. Förutsättningar	sid 64
6. Konsekvenser	sid 80
Förteckning över underlagsutredningar	sid 91
Programkarta	

Gottsundaområdet

Programområdet benämns som Gottsundaområdet i handlingen. Gottsundaområdet består huvudsakligen av stadsdelarna Gottsunda och Valsätra.

Sammanfattning

Uppdrag och syfte

I maj 2015 gav kommunstyrelsen stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att genomföra ett planeringsarbete för Gottsundaområdet med fokus på social hållbarhet.

Stadsnoden Gottsunda-Ultuna

Planprogrammet visar hur 5 000–7 000 nya bostäder, en mängd arbetsplatser, allmän plats som parker, torg, gator och kollektivtrafikstråk samt lokaler för service i form av utbildning, idrott, kultur och handel kan tillkomma i Gottsundaområdet. Programmet ska visa på hur området utvecklas som en del av översiktsplanens utpekade stadsnod Gottsunda-Ultuna. Programmet har ett speciellt fokus på att ge förutsättningar för en socialt stärkande stadsmiljö som motverkar segregation och främjar mötet mellan människor.

Stadsutveckling längs stråk och platser

Programmet beskriver en utveckling där målpunkter i området knyts ihop av stråk som blir strukturerande för tillkommande bebyggelse. Ny bebyggelse läggs i dagens mellanrum mellan befintlig bebyggelse och vägar, och ramar in gaturum, offentliga platser och parker. På så sätt knyts Gottsundaområdets olika delar närmre varandra. De nya och stärkta kopplingarna och stråken inom området samlar flöden av människor, förbättrar orienterbarheten och ger goda förutsättningar för trygghet och trivsel. Den tillkommande bebyggelsen skapar mervärden i form av levande bottenvåningar, nya arkitektoniska uttryck, ökade flöden och tydligare strukturer.

Ny bebyggelse föreslås i stor utsträckning koncentrerat kring ett nytt stadsstråk längs Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé. I stadsstråket finns spårvägstrafik med tre nya hållplatslägen. Hållplatserna är viktiga målpunkter där en hög täthet och nya platsbildningar föreslås. I stadsstråket prioriteras ny bebyggelse och stads-

liv vilket innebär att stora delar av befintliga grönområden längs sträckan försvinner. Elfrida Andrées väg och Slädvägen kopplas ihop och ny bebyggelse ger gatan mer liv och en tydligare inramning. Ny bostadsbebyggelse föreslås även integrerat i befintliga bebyggelseområden exempelvis genom förtätning på parkeringsplatser och längs viktiga gator och stråk.

Ett levande centrum för Gottsunda och södra Uppsala

Området kring Gottsunda centrum föreslås genomgå en omfattande förändring med nya stråk, gator, platser, kvarter och funktioner för att möjliggöra en långsiktig utveckling som stadsnod.

Förändringarna av området skapar förutsättningar för ett starkare och mer tillgängligt stadsdelscentrum med entréer och framsidor åt flera håll. Centrum utvecklas för kontor, verksamheter, offentliga funktioner och bostäder som gör området levande alla tider på dygnet. Regionala funktioner såsom simhall, bibliotek, kulturinstitutioner, vårdcentral och nya arbetsplatser inryms i nya kvarter vid Gottsunda torg och stadsstråkets hållplats, väl synliga och tillgängliga för boende och besökare. Centrumområdet ska utvecklas med fokus på stadsliv, människans skala och en mångfald av verksamheter.

I framtiden ska stadsliv och service också finnas på flera platser i Gottsundaområdet, framförallt kring hållplatslägen och andra strategiska platser. Det skapar närhet och främjar såväl hållbara livsstilar som trygghet och trivsel.

En långsiktig utveckling

En övergripande etappindelning föreslås som syftar till att visa hur området ska byggas ut så att nyttan för området maximeras och att möjligheter inte byggs bort till förmån för kortsiktiga satsningar. Området planeras vara fullt utbyggt innan 2050. 2 000 – 3 500 nya bostäder bör byggas fram till 2030.

Stadsbyggnadsgrepp som motverkar segregation och främjar social hållbarhet

- Fler arbetsplatser och utvecklad privat och offentlig service väl synligt i stadsmiljön
- Regionala målpunkter inom stadsdelen
- Förbättrad kollektivtrafik och ett sammanhängande nät av stråk av olika karaktär som ger fler vägval
- Ett mer allsidigt bostadsbestånd och utemiljöer som erbjuder varierade möjligheter för vistelse, aktiviteter och stadsliv

1. Inledning

Bakgrund, vision och mål	sid 8
Uppdrag och syfte	sid 8
Vision	sid 8
Övergripande målsättningar	sid 9
Dialog och delaktighet	sid 10

2. Gottsundaområdet igår och idag	sid 14
--	---------------

3. Gottsundaområdet imorgon	sid 20
------------------------------------	---------------

4. Utveckling och genomförande	sid 56
---------------------------------------	---------------

5. Förutsättningar	sid 64
---------------------------	---------------

6. Konsekvenser	sid 80
------------------------	---------------

Förteckning över underlagsutredningar	sid 91
--	---------------

Programkarta	
---------------------	--

Bakgrund, vision och mål

Stadsbyggandet i Uppsala står inför stora förändringar med en snabbt ökande befolkning. Stadens olika delar kommer att närma sig varandra. Gottsunda ihop med Ultuna har potential att bilda en ny kärna som kan komplettera centrala Uppsala. Det finns goda möjligheter till förtätning som gör att fler kan bo, leva och verka i området. Dessa förutsättningar ligger till grund för kommunens beslut om att ta ett helhetsgrepp om Gottsundaområdets utveckling genom att upprätta ett planprogram. En dialogprocess påbörjades 2015 i området. Resultaten av denna har varit underlag för programarbetet.

Uppdrag och syfte

Kommunstyrelsen gav 2015 stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett planprogram för Gottsundaområdet. I programmet prövas möjligheten att tillföra 5 000–7 000 nya bostäder, allmän plats som parker, torg, gator och kollektivtrafikstråk samt lokaler för service i form av utbildning, idrott, kultur och handel.

Programmet tar ett strategiskt helhetsgrepp om utvecklingen av Gottsundaområdet i enlighet med Översiktsplan 2016. Programmet svarar på hur Gottsundaområdet utvecklas som en del av stadsnoden Gottsunda-Ultuna och bidrar till fler bostäder och verksamheter i södra Uppsala. Programmet har ett speciellt fokus på att ge förutsättningar för en socialt stärkande stadsmiljö som motverkar segregation och främjar mötet mellan människor.

Programmet beskriver hur kommunen bör prioritera vid utvecklingen av Gottsundaområdet. Programmet ska fungera som underlag till kommande detaljplanering, exploatering och anläggning av gator och allmänna platser i Gottsundaområdet. Syftet är i första hand att ta ett helhetsgrepp kring områdets utveckling, att pröva lämpligheten i den föreslagna utbyggnaden och att ge vägledning inför kommande planering och medborgardeltagande.

Vision

Gottsunda är hjärtat i södra Uppsala – en trivsamt och kreativ stadsdel full av liv och rörelse. Mångfald är ett tydligt signum, här finns plats för alla och något för alla – boende såväl som besökare. Området präglas av närhet till arbete, service och grönska. När Gottsunda förändras tillvaratas lokala krafter och idéer från såväl dagens som framtida Gottsundabor.

Handlingsplan Gottsunda/Valsätra

Parallellt med planprogrammet har en handlingsplan för ett socialt hållbart Gottsunda tagits fram på uppdrag av kommunstyrelsen. Handlingsplanen behandlar alla utvecklingsfrågor för Gottsundaområdet med egna målområden inom *Hållbar livsmiljö och trivsel, Trygghet, Barn och ungas uppväxtvillkor, Arbete* samt *Delaktighet*. Handlingsplanen tar utgångspunkt i såväl kort som lång sikt.

För att hålla samman handlingsplanen för Gottsunda/Valsätra och detta planprogram har en bilaga till programmet tagits fram: *Fokusområden - stadsutvecklingens sociala synergier*. I bilagan fördjupas handlingsplanens koppling till fysisk planering. Här beskrivs hur ett genomförande av planprogrammet kan förväntas stödja den sociala utvecklingen och möjliggöra synergier.

Övergripande målsättningar

Planeringsförutsättningar och genomförda medborgardialoger har sammanvägts till utgångspunkter för programmet. Utgångspunkterna har omformulerats till målsättningar som uttrycker vad programmet ska åstadkomma. Målsättningarna ska fungera under lång tid och behöver kunna ta hänsyn till förändringar i förutsättningar, livsstilar och ändrade behov av samhällsservice. Målsättningarna ska beaktas i all efterkommande planering och utbyggnad inom programområdet.

Ökad trygghet och trivsel

Alla ska på lika villkor kunna vistas och känna sig trygga i det offentliga rummet

Kommunens övergripande målsättning är att hela Uppsala ska vara tryggt och säkert. I Gottsundaområdet finns flera platser som upplevs som otrygga och nyttjandet av det offentliga rummet är idag inte jämlikt och jämställt. Genom utveckling av området ska alla boende, besökare och verksamma i Gottsundaområdet känna sig trygga, oavsett kön, ålder och bakgrund.

Kvaliteten på Gottsundaområdets stadsrum ska höjas

Stadsmiljön i Gottsundaområdet präglas på flera viktiga platser av storskalighet och bristande relation till en mänsklig skala. Underhåll av såväl privata fastigheter som allmänna platser är på många håll eftersatt. De boende i Gottsundaområdet ska ha nära till levande, trygga och kvalitativa parker, platser och gator av olika karaktär.

En sammanhängande stad och stadsdel

Det ska vara lätt att ta sig till och från Gottsundaområdet

När Gottsundaområdet utvecklas ska tillgängligheten öka. Möjligheten att inom rimlig tid förflytta sig i staden och därmed kunna delta i det offentliga livet och nå en större arbetsmarknad är en viktig demokratisk aspekt. Det ska vara enkelt och attraktivt att ta sig till och från Gottsundaområdet via andra stadsdelar, platser och stråk i staden, med särskilt fokus på centrala Uppsala och det framtida stationsläget i Bergsbrunna. Området ska försörjas av snabba och hållbara transportslag.

Gottsundaområdets separerade bostadsområden ska kopplas samman

Gottsundaområdets bostadsområden ligger separerade från varandra genom vägar, parkeringsdäck och grönområden. Bostadsområdena ska bli mer sammankopplade med syfte att skapa en mer sammanhängande och orienterbar stadsmiljö.

Bostadsbeståndet ska bli mer varierat

Bostadsbeståndet i Gottsundaområdet är uppdelat i bostadsenkla med ensidiga bestånd inom varje enskilt bostadsområde. Upplåtelseformer, bostadsstorlekar, prisbild samt bebyggelsens skala och arkitektoniska uttryck ska bli mer varierat för att stödja en ökad mångfald och möta behov under livets alla skeden.

Mer stadsliv och ökad samhällelig närvaro

Gottsunda centrum har regionala funktioner för södra Uppsala

Gottsunda centrum ska tillsammans med Ultuna fungera som ett komplement till stadskärnan i centrala Uppsala. Centrumfunktioner av regional karaktär ska tillföras och tillgängliggöras för boende i hela södra Uppsala. En bredd av samhällets funktioner ska finnas representerade i Gottsundaområdet.

Stadslivet lyfts fram och finns på fler platser än Gottsunda centrum

Det modernistiska planeringsidealet har resulterat i att bostäder, arbete, handel och rekreation ligger separerat från varandra. Grönområden och andra rekreativa platser, kultur och handel ska placeras med närhet till hemmet och arbetsplatser. Verksamheter och samhällsfunktioner ska lyftas fram mot gaturum och strategiska platser, och skapa synlighet för de verksamheter som bedrivs.

Utbudet av lokaler för verksamheter och föreningsliv ska öka och vara mer varierat

Utbudet av lokaler i Gottsundaområdet är ensidigt och lokaliserat till ett fåtal platser. Ett ökat utbud ger möjlighet för fler olika aktörer att etablera sig på fler platser i Gottsundaområdet på ett sätt som bidrar till stadsliv och ökad trygghet och trivsel.

Mångfald och lokal kraft tas tillvara

Gottsundabornas kunskap tas tillvara genom dialog och medskapande

Boende och verksamma i Gottsundaområdet ska ges möjlighet att involveras i planeringen och utbyggnadsprocessen. På så sätt tas lokal kunskap och kreativitet tillvara. Kommunen ska i samverkan med andra aktörer ge förutsättningar för en fortsatt dialog och möjligheter till medskapande.

I Gottsundaområdet finns en mångfald av människor och livsstilar

Stadsutvecklingen ska göra det mer attraktivt att bo, verka och besöka Gottsundaområdet. Samtidigt som fler flyttar till Gottsundaområdet ska dagens boende och verksamma ges goda möjligheter att stanna kvar.

Dialog och delaktighet

Delaktighet är en viktig del av social hållbarhet. Ett antal dialoger har genomförts inom ramen för programarbetet för att inhämta kunskap om lokala behov och få in synpunkter från boende och verksamma. I medborgardialogerna har förutsättningslösa frågor ställts om hur området uppfattas idag och hur en önskvärd framtida utveckling skulle kunna se ut. Under dialogerna har även tidiga idéer för områdets framtida utveckling presenterats och diskuterats med besökare. På så vis hade de boende möjlighet att lämna sina synpunkter och påverka srådsförslaget.

I arbetet med planprogrammet arrangerades flera olika typer av dialoger med boende och lokala aktörer. Dialogerna genomfördes delvis i samband med lokala arrangemang där många Gottsunda- och Valsätrabor och andra besökande va i rörelse. På detta sätt har människor som inte aktivt besökt stadsbyggnadsdialogerna nåtts av information och getts möjlighet att lämna synpunkter tidigt i processen. Dialogerna har även hållits i form av öppna möten med inbjudan och i form av träffar med utvalda grupper som vanligtvis inte kommer till tals i dialoger. I dialogerna har både frågor som handlar om stadsbyggnad och andra frågor diskuterats.

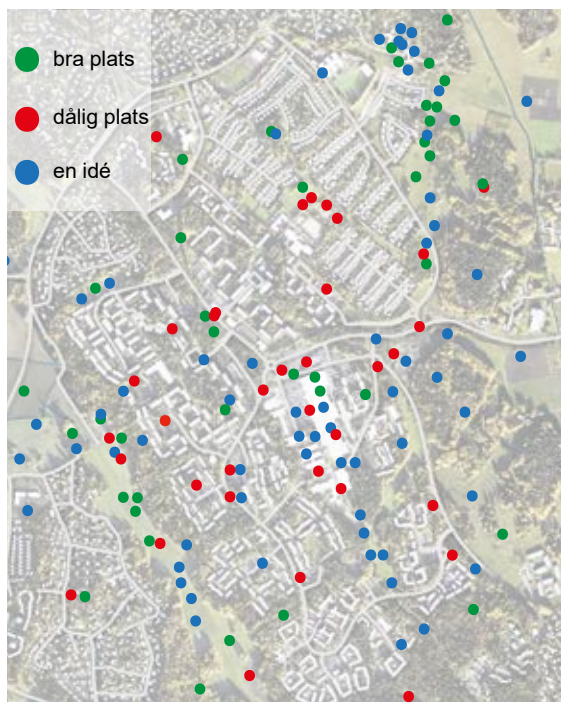
Under de inledande dialogerna ställdes frågor om styrkor och svagheter med området idag, samt utvecklingens möjligheter och risker. De synpunkter som inkom i de inledande dialogerna återkopplades via uppföljande dialogtillfällen. Synpunkterna har också varit med och präglat planprogrammets målsättningar och vision för utvecklingen i Gottsundaområdet.

Sammanfattning av dialogresultat

Det kom in många olika synpunkter och förslag under de olika dialogerna. Naturen som uppskattad kvalitet var en av de vanligast förekommande synpunkterna. Framförallt har de större naturområdena i Gottsundaområdets utkanter, Gottsundagipen och områdets större parker samt stora luftiga innergårdar lyfts fram som värdefulla. Vissa av parkerna och innergårdarna upplevdes dock som slitna och eftersatta. Farhågor rörde bland annat att grönska försvinner när bostäder byggs, att det byggs för tätt och att hyrorna blir för höga efter renoveringar. Många lyfte även fram möjligheter med områdets utveckling i form av bland annat mer variation i arkitektur och bostädernas upplåtelseformer och storlekar, ökad trygghet, större serviceutbud och att parker och platser kan bli finare. Några tankar angående hur tryggheten kan öka i området var att förbättra belysningen och att det borde finnas fler kvällsöppna aktiviteter, framförallt för ungdomar. Ett problem som lyftes fram är att det idag är många som står utanför arbetsmarknaden och

Foto från medborgardialog i Kulturpunkten i Gottsunda centrum 3 december 2016.

En sammanställning av bra och dåliga platser samt platser för idéer som pekades ut under dialoger.

en möjlighet är att lokala jobb kan skapas i samband med att det byggs och renoveras i området.

Konkret inverkan i närtid

De synpunkter som kom in under de olika dialogtillfällena har gjort avtryck i planprogrammets samrådshandling som anger Gottsundaområdets långsiktiga utveckling. Under dialogerna framkom även andra konkreta idéer och synpunkter som lett till insatser i området. Inkomna förslag vid dialogtillfällena har bidragit till att konstgräs lagts på en tidigare grusplan i Musikparken söder om Mötesplats Treklangen och till att en belysningsatsning, *Gottsunda vinterljus*, har genomförts. Utvecklingen av Lina Sandells park vid Hugo Alfvéns väg centralt i Gottsundaområdet har skett med utgångspunkt i inkomna synpunkter i dialoger.

Cirka 200 synpunkter inkom under samrådet. Efter samrådet justerades planprogrammet till delar efter inkomna synpunkter.

Foton från dialogtillfällena i Gottsunda centrum.

Barnens perspektiv – teckningar av förskolebarn i Gottsundaområdet från en medborgardialog för utvecklingen av Lina Sandells park

1. Inledning **sid 8**

2. Gottsundaområdet igår och idag

Gottsundaområdet igår **sid 14**
Gottsundaområdet idag **sid 16**

3. Gottsundaområdet imorgon **sid 20**

4. Utveckling och genomförande **sid 56**

5. Förutsättningar **sid 64**

6. Konsekvenser **sid 80**

Förteckning över underlagsutredningar **sid 91**

Programkarta

Gottsundaområdet igår

Gottsundaområdet har sedan slutet av 1800-talet utvecklats från jordbruksbygd till en tätbebyggd stadsdel som fungerar som centrum för södra Uppsala. Dagens Gottsunda och Valsätra speglar på flera sätt den resa som Uppsala och Sverige har gjort från generell fattigdom och låg standard till dagens välfärdssamhälle. Nedan finns områdets historia beskriven i korthet.

Gottsundaområdets historia går långt tillbaka i tiden. Både namnet Gottsunda liksom områdets många fornminnen från sten-, brons- och järnålder vittnar om att det har bott människor här i flera tusen år.

Under framför allt det senaste seklet har mycket hänt i Gottsundaområdet. Från att för bara drygt hundra år sedan ha varit en jordbruksbygd är Gottsundaområdet idag en del av Uppsala stad. Området har historiskt sett hört till Gottsunda gård, Malma by och från 1800-talet Valsätra gård. Delar av denna bebyggelse kan fortfarande ses i eller i anslutning till programområdet.

Småhusbebyggelsen i programområdets ytterområden i Norra Gottsunda egnahem och Valsätra började byggas under tidigt 1900-tal som egnahemsområden för att lösa den samtida trångboddheten. Egnahem var ett politiskt initiativ under tidigt 1900-tal som genom fördelaktiga statliga lån möjliggjorde för mindre bemedlade människor att bygga sig egna hem.

Områdets centrala delar växte fram som en satellitstadsdel till Uppsala innerstad under "rekordåren" på 1960- och 1970-talet. I början av 1960-talet var bostadsbristen så stor i Sverige att riksdagen beslutade att lansera "miljonprogrammet" – en satsning som skulle resultera i en miljon nya bostäder på tio år. Syftet bakom satsningen var att en gång för alla bygga bort bostadsbristen, trångboddheten och att höja bostadsstandarden i Sverige. Alla skulle kunna bo bra till en skälig kostnad.

För att hålla priserna nere och kvantiteten uppe blev storskaligt byggande miljonprogrammets kännetecken. Och precis som i Gottsundaområdet resulterade detta ofta i stora homogena bostadsbestånd. Miljonprogrammet fick snart efter sin lansering motstå hård kritik för att ha genererat stora opersonliga bostadsområden byggda utan hänsyn till mänskliga aspekter. Den senare tidens byggnationer i Gottsundaområdet visar tydligt på en motreaktion på miljon-

programsbebyggelsens storskalighet genom de långt mer varierade och intima bostadsområden som byggdes under sent 1970-tal till 1990-tal, bland annat i östra Gottsunda.

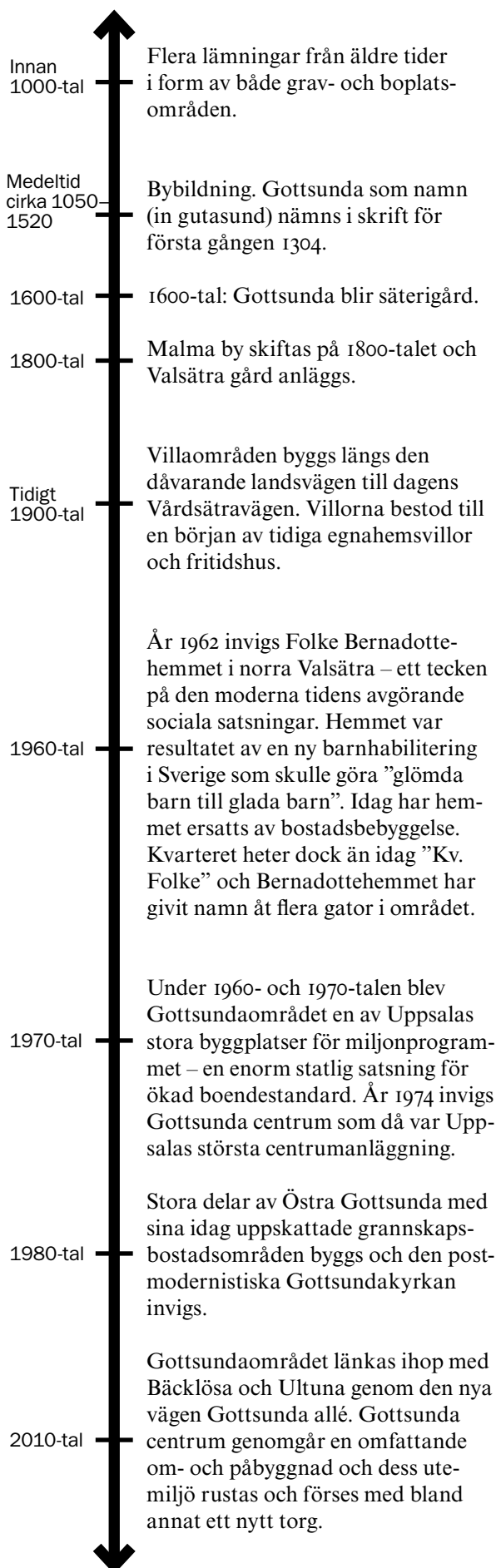
Valsätra gårds mangårdsbyggnad från 1800-talet finns kvar än idag. Foto: Tyréns

Barnrehabilitering på Folke Bernadottehemmet år 1969. Foto: Upplandsmuseet

Invigning av Gottsunda centrum år 1974. Foto: okänd

Flera lämningar från äldre tider i form av både grav- och boplotsområden.

Bybildning. Gottsunda som namn (in gutasund) nämns i skrift för första gången 1304.

1600-tal: Gottsunda blir säterigård.

Malma by skiftas på 1800-talet och Valsätra gård anläggs.

Villaområden byggs längs den dåvarande landsvägen till dagens Vårdsätravägen. Villorna bestod till en början av tidiga egnahemsvillor och fritidshus.

År 1962 invigs Folke Bernadottehemmet i norra Valsätra – ett tecken på den moderna tidens avgörande sociala satsningar. Hemmet var resultatet av en ny barnhabilitering i Sverige som skulle göra ”glömda barn till glada barn”. Idag har hemmet ersatts av bostadsbebyggelse. Kvarteret heter dock än idag ”Kv. Folke” och Bernadottehemmet har givit namn åt flera gator i området.

Under 1960- och 1970-talen blev Gottsundaområdet en av Uppsalas stora byggplatser för miljonprogrammet – en enorm statlig satsning för ökad boendestandard. År 1974 invigs Gottsunda centrum som då var Uppsalas största centrumanläggning.

Stora delar av Östra Gottsunda med sina idag uppskattade grannskapsbostadsområden byggs och den post-modernistiska Gottsundakyrkan invigs.

Gottsundaområdet länkas ihop med Bäcklösa och Ultuna genom den nya vägen Gottsunda allé. Gottsunda centrum genomgår en omfattande om- och påbyggnad och dess utemiljö rustas och förses med bland annat ett nytt torg.

Bandstolsvägens storskaliga skivhusbebyggelse cirka år 1970, bara några år efter att de stod färdiga. Foto: Ingemar Ehlin, Upplandsmuseet

Typisk storskalig och repeterande skivhusbebyggelse från miljonprogramsåren, i kvarteret Rangström. 1970-tal. Foto: Ingemar Ehlin, Upplandsmuseet

Kvarteret Stråket i Östra Gottsunda var först ut i 1980-talets utbyggnadsfas av Gottsundaområdet. Med sin asymmetri, lekfullhet och färgstarkhet är det miljonprogramområdets motsats.

Nya Gottsunda torg invigs år 2014 i samband med att Gottsunda centrum firar 40 år. Foto: Göran Ekeberg

Gottsundaområdet idag

Bilden av Gottsundaområdet är mångfacetterad. Här samsas flera olika lager av historia, olika kulturer, nationaliteter, språk, samhällsskikt och funktioner. Området är tydligt präglad av modernismens planeringsideal och är i stora delar välfungerande, med kvaliteter som uppskattas av de boende. En sammansatt och mångkulturell befolkning och ett rikt kultur- och idrottsliv bygger en genuin stolthet samtidigt som bilden av området i media ofta är negativ med fokus på otrygghet och kriminalitet.

En naturnära satellitstadsdel

Gottsundaområdet uppfördes som en satellitstadsdel till Uppsala innerstad, ca 5 km från centrum och omgärdad av stora natur- och landskapsområdet. Närheten till naturen är påtaglig i såväl litet som stort, liksom upplevelsen av att flera av Gottsundaområdets närliggande stadsdelar ligger på avstånd. Stora delar av Gottsunda ligger i ett höglänt skogslandskap med bergiga inslag, medan Valsätra ligger på tidigare odlingsmark i ett mer låglänt och flackt landskap. Gottsundaområdet är på många sätt välfungerande med flera viktiga kvaliteter som uppskattas av de boende. Närheten till Mälaren är en stor kvalitet.

Miljonprogrammets olika sidor

Modernismens planeringsideal präglar Gottsundaområdet. En tydlig separering av områdets delar och funktioner är ett tidstypiskt karaktärsdrag. Omgivande naturområden och områdets finmaskiga grönstruktur är viktiga kvaliteter samtidigt som de skapar avstånd mellan bostadsområden och stadsdelar.

Områdets infrastruktur är tydligt uppdelad utifrån trafikslag och funktion. Trafiksepareringen har positiva såväl som negativa aspekter. Fotgängare och cyklister har ett finmaskigt nät av stråk som ofta löper genom områdets parkmiljöer. Bilar och andra fordon matas via områdets huvudgator som är tydligt trafikpassade utan stadsliv eller upplevelsevärden för gående och cyklister. Bostadsbebyggelsen ligger separerad ifrån de större matargatorna och nås via lugnare säckgator. Även bilparkeringar i form av stora markparkeringar ligger separerade från bostadsbebyggelsen, ofta i mellanrummen mellan bebyggelse och infrastruktur.

Områdets bebyggelse är tydligt uppdelad efter funktion – skola, handel, idrott och bostäder för sig. Även olika bostadstyper

Natur- och parkstråk skiljer Gottsundaområdets olika delar åt. De gröna miljöerna har stora värden samtidigt som de i vissa fall utgör barriärer.

Trafiksepareringen håller varje trafikslag för sig, många av områdets gång- och cykelvägar löper genom grönområden.

Bilen tar stor plats och har en framträdande roll i Gottsunda centrum. Här finns stora markparkeringar.

och upplåtelseformer har en tydlig geografisk uppdelning. I områdets ytterkanter finns småhus och villor, i söder och öster finns bostadsrätter och i flerbostadshus i områdets centrala delar framförallt hyresrätter.

Ett rikt utbud av kultur- och idrottsliv

I Gottsundaområdet finns ett rikt kultur- och idrottsliv med lokaler, institutioner och verksamheter som är en viktig resurs inte bara för Gottsundaområdet, utan för hela södra Uppsala. Här finns bland annat ett stort bibliotek, teater, studieförbund, fritidsgård och mötesplatser – kvaliteter som karaktäriserar Gottsundaområdet. I området finns också ett varierat utbud av handel och service, inte minst i Gottsunda centrum.

Mångfald och stolthet

Mångfalden bland de boende i Gottsundaområdet är stor med en sammansatt och mångkulturell befolkning. Under de dialoger som har hållits under programarbetet har en genuin stolthet för det egna området framträtt, där många av områdets befintliga kvaliteter och sammanhållningen mellan människor lyfts som något unikt som bör värnas. Valfungerande skolor, det breda kulturutbudet, uppskattade naturområden och en unik mångfald lyfts ofta fram.

Samtidigt har bilden av Gottsundaområdet många ansikten. Medialt målas många gånger snarare bilden av sociala utsatthet, kriminalitet och otrygghet upp. De positiva och negativa bilderna är båda relevanta och behöver hela tiden balanseras mot varandra.

Ett ordmoln som i bild sammanfattar uppfattningar av Gottsundaområdet. Illustration: Tema

I Gottsundaområdet som helhet finns en varierad bebyggelse i olika skalor och med olika uttryck. Områdets olika delar är dock homogena och tydligt åtskilda från varandra.

I Gottsundaområdet finns ett rikt kulturliv. Gottsunda Dans och Teater är en viktig verksamhet som skapar möten och aktivitet. Foto: Kerstin Helsing

Mångfalden berikar Gottsundaområdet. Foto: Cecilia Bygdell, Upplandsmuseet

Segregation och utsatthet

Likt många miljonprogramsområden byggdes Gottsundaområdet som en satellitstadsdel i stadens ytterkant. Gottsundaområdets olika delar ligger också till stor del frånvända och fränskilda från varandra. Detta gör att området har en begränsad sammankoppling internt och med övriga Uppsala. De socioekonomiska klyftorna har över tid vuxit och gjort avtryck i Gottsundaområdet. De boende i centrala Gottsundaområdet har generellt låg utbildningsnivå och låg förvärvsinkomst. Här finns på många sätt en hög utsatthet, som märks genom fattigdom, trångboddhet och kriminalitet som påverkar boendes vardag och livsvillkor. Det finns skillnader mellan hur män och kvinnor kan använda det offentliga rummet. Gottsundaområdet förknippas delvis med negativa bilder kopplat till kriminalitet och otrygghet. En bild som förstärks genom att social oro med bland annat bilbränder återkommande blossat upp i området.

Under år 2017 pekades Gottsunda ut av Polisens Nationella Operativa avdelning (NOA) som ett "särskilt utsatt område". Ett särskilt utsatt område kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen, där systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare kan förekomma. I ett sådant område behöver polisen regelbundet anpassa arbetssätt och utrustning och har svårt att utföra sitt arbete. Ofta har tillståndet normaliserats så att situationen inte upplevs vara avvikande. Läget anses i NOAs utpekade "särskilt utsatta områden" kräva mycket brådskande hantering. NOAs kategorisering fokuserar på områdets utsatthet för kriminalitet, inte om det är socialt utsatt i sig.

Segregationen i Uppsala gör avtryck i Gottsundaområdet som till viss del präglas av utanförskap och utsatthet.

Parkeringsdäck inom kvarteret Linklubban, mellan Hugo Alfvéns väg och Bandstolsvägen.

Gottsunda har på senaste tiden utpekats som ett särskilt utsatt område av polisen.

Nära till mycket – lokal handel i mindre skala kompletterar Gottsunda centrum's regionala utbud.

1. Inledning	sid 8
2. Gottsundaområdet igår och idag	sid 14
3. Gottsundaområdet imorgon	
Gottsundaområdets nya plats i staden	sid 20
Stadsbyggnadsprinciper	sid 22
Förslagets huvuddrag	sid 24
Gottsunda centrum	sid 26
Levande gator, stråk och platser	sid 28
Generella principer för utvecklingen av allmänna platser, gator och stråk	sid 28
En fortsatt grön stadsdel	sid 28
Fler typer av stråk och gator ger valmöjligheter	sid 29
En omsorgsfull gestaltning och ett gott mikroklimat	sid 31
Särskilt viktiga gator, stråk och platser	sid 31
Trafik och rörelse	sid 33
Bebyggelse som skapar mervärden	sid 36
Generella principer för förtätning	sid 36
Bebyggelsestruktur	sid 36
Bebyggelse för trygghet och trivsel	sid 37
Arkitektoniska uttryck	sid 38
Arkitektoniskt viktiga byggnader och platser	sid 39
Bebyggelse typer	sid 39
Bostäder	sid 42
Gröna kvaliteter i det byggda	sid 43
Parkeringsanläggningar	sid 43
Livet i Gottsundaområdet	sid 44
En levande stadsdel för alla	sid 44
Handel och kommersiell service	sid 45
Samhällsservice	sid 46
Näringsliv och arbetsplatser	sid 46
Kultur, idrott och fritid	sid 46
Förskola och skola	sid 48
Stadsutveckling för socialt hållbar utveckling	sid 50
Hållbar livsmiljö och trivsel	sid 50
Trygghet	sid 51
Barn och ungas uppväxtvillkor	sid 51
Arbete	sid 52
Delaktighet	sid 53
4. Utveckling och genomförande	sid 56
5. Förutsättningar	sid 64
6. Konsekvenser	sid 80
Förteckning över underlagsutredningar	sid 91
Programkarta	

Gottsundaområdets nya plats i staden

Gottsundaområdet ligger i södra Uppsala där stora förändringar planeras för fram till 2050. Området kommer i framtiden att ligga centralt i förhållande till stora mängder nya bostäder och verksamheter. Kollektivtrafikförbindelser med såväl innerstaden som Ultuna och ett nytt stationsläge i Bergsbrunna ger området goda utvecklingsförutsättningar. Genom att ta tillvara potentialen i den unika planeringssituationen som råder så kan Gottsundaområdet utvecklas till en central plats där värden skapas och stärks.

Översiktsplanen

Uppsala planerar för 340 000 invånare och 70 000 nya arbetsplatser fram till 2050. Kommunens översiktsplan anger att detta ska ske genom att stadsnoder avlastar innerstaden med service, arbetsplatser och handel. Gottsundaområdet ska tillsammans med Ultuna utgöra en stadsnod i södra Uppsala. I södra Uppsala finns även ett nytt stationsläge i Bergsbrunna utpekade. Ett nytt stråk ska sammankoppla Bergsbrunna och Gottsunda/Ultunas stadsnod.

Fördjupad översiktsplan för Södra staden

Stadsnoden Gottsunda-Ultuna ska försörja hela den kommande utvecklingen i södra Uppsala med service, arbetsplatser och bostäder. Övriga delar av Södra staden omfattas av Fördjupad översiktsplan för Södra staden som möjliggör stora utbyggnader i södra Uppsala i områden som Ulleråker, Rosendal, Bäcklösa och Ultuna.

Översiktsplan 2016 – noder och stråk i staden.

Läs mer om översiktsplanen och den fördjupade översiktsplanen för Södra staden på: www.uppsala.se/oversiktsplan

Bergsbrunna och Ultunalänken

Kommunfullmäktige godkände i januari 2018 ett avtal mellan Uppsala kommun, staten och regionen angående samordnad strategisk planering och utbyggnad av bostäder och övergripande infrastruktur för kollektivtrafik. Avtalet innebär att staten står för utbyggnad av fler järnvägsspår mellan Uppsala och Stockholm, en ny tågstation vid Bergsbrunna samt delfinansiering av utbyggnaden av spårväg mellan Gottsunda och Bergsbrunna station, kallad Ultunalänken. Ultunalänken tillsammans med Kunska-spåret förbinder Gottsunda med Uppsala innerstad via Ultuna, Ulleråker och Rosendal. Kommunen och regionen har ett gemensamt ansvar för utbyggnaden av Ultunalänken och Kunska-spåret, där regionen åtar sig att trafikera sträckan.

Kommunen planerar för cirka 33 000 nya bostäder i Bergsbrunna och delar av Södra staden fram till år 2050. Dessa bostäder ska i stor utsträckning lokaliseras längs kollektivtrafikstråk. Målsättningen är att cirka 3 500 av dessa bostäder ska kunna tillkomma i Gottsunda.

För Gottsundaområdet innebär utbyggnaden av spårväg och ny station i Bergsbrunna att området på ett nytt sätt kopplas samman med intilliggande stadsdelar, Uppsalas innerstad och med hela regionen. Restiden förkortas mellan viktiga regionala målpunkter som Stockholm och Arlanda. Detta ger Gottsundaområdet ökad närhet till en större arbetsmarknad samtidigt som förutsättningarna för etableringar av olika verksamheter och bostäder i Gottsundaområdet förbättras. Från Gottsunda-Ultuna kommer man år 2050 att kunna nå närmare 500 000 arbetsplatser eller nås av runt 300 000 arbetstagare inom 60 minuter med kollektivtrafik att jämföra med dagens 86 000 arbetsplatser respektive 71 000 arbetstagare.

Spårvägssystemet och stationen i Bergsbrunna planeras vara klara år 2029. Innan och i samband med detta behöver även en del av bostäderna i avtalet planeras och byggas, bland annat i Gottsundaområdet.

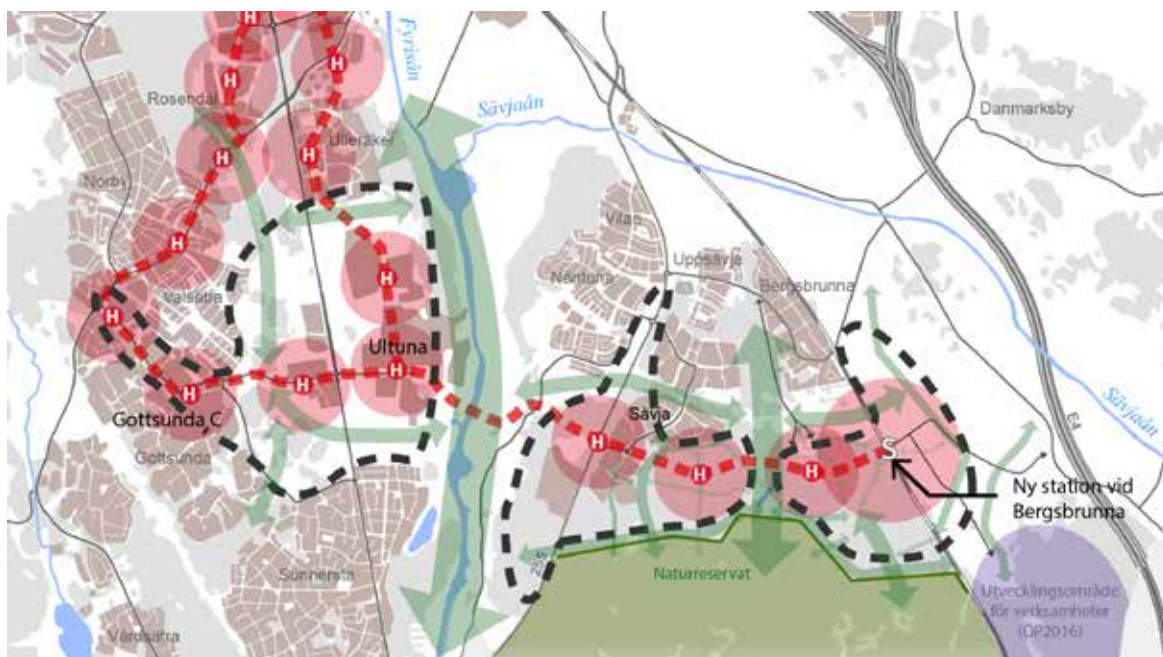
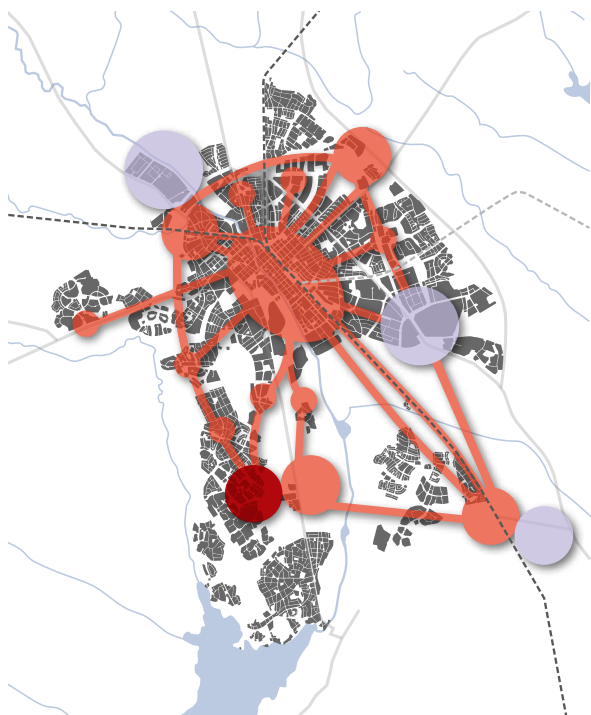

Illustration av övergripande struktur för Bergsbrunna station och Ultunalänken. Röd streckad linje = spårväg. H = planerat hållplatsläge. Svart streckad linje = utbyggnadsområden kopplade till avtalet mellan stat, region och kommun.

Stadsbyggnadsprinciper

Fem stadsbyggnadsprinciper har formulerats för Gottsundaområdet. Principerna tar avstamp i områdets förutsättningar och tar sikte på programmets målsättningar. De utgör grundläggande ställningstaganden kring den fysiska strukturens utveckling över tid och ska genomsyra programförslaget alla delar.

Maximera det nya läget i staden

Gottsundaområdet har ett strategiskt läge när Uppsalas södra delar expanderar kraftigt. Utvecklingskraften ska tas tillvara och utbyggnader ska skapa tydliga värden på kort och lång sikt. Mark ska reserveras för etableringar som inte är möjliga att genomföra på kort sikt, exempelvis större arbetsplatser.

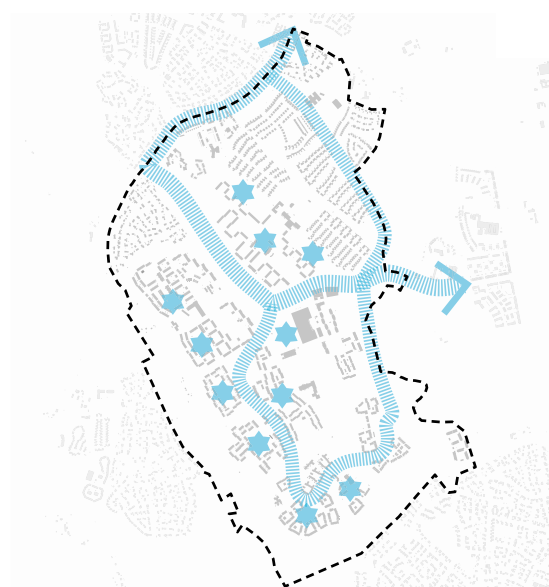
Skapa arenor för dialog och medskapande

Den kunskap och kreativitet som finns i Gottsundaområdet ska tas tillvara genom fortsatt dialog och medskapande under planeringsprocesser, byggtid och förvaltning av stadsdelen. Under en utbyggnad över lång tid ska platser utvecklas för permanenta och tillfälliga behov på ett sätt som bidrar till engagemang. Att öppna upp för medskapande utgör en viktig byggsten för en lokalt förankrad identitet och karaktär.

Koppla samman staden och stadsdelen

Gottsundaområdet ska kopplas samman bättre med resten av Uppsala. Upplevelser av avstånd, såväl fysiska som mentala, ska minska. Effektiva kommunikationer, ett finmaskigt nät av stråk inom stadsdelen och mot omgivande stad och natur, placeringen av stora och små målpunkter och ett mer allsidigt bostadsbestånd ska bidra till ökad rörlighet, minskade avstånd och en större mångfald.

Omvandla vägar och parkeringar till levande gator och platser

Det finns positiva och negativa aspekter med den trafikseparering som så tydligt präglar Gottsundaområdet. En av de tydliga baksidorna är breda vägar och ödsliga parkeringsytor där stadsliv och den mänskliga skalan är frånvarande. När Gottsundaområdet utvecklas ska vägar omformas till levande gaturum och parkeringsplatser tas i anspråk för platser och bebyggelse som bidrar till stadens liv. Människans skala och upplevelse ska stå i fokus.

Alla tillägg ska skapa mervärden

Nya bebyggelsestillskott ska skapa mervärden som ger tillbaka till staden och stadsdelen. Varje kvarter ska utformas med en tydlig idé om vilka mervärden det bidrar med i sitt unika sammanhang. Det kan handla om kompletterande bostadsformer, arkitektoniska och strukturella värden, verksamhetslokaler för olika behov, skapandet av större och mindre platser längs gator och stråk, entréer som skapar flöden och ögon på platser som idag kan upplevas ödsliga.

Förslagets huvuddrag

Gottsundaområdet bedöms kunna kompletteras med 5 000–7 000 nya bostäder samt lokaler för handel, service, arbetsplatser och offentliga rum. Utveckling ska ske med hänsyn till områdets kvaliteter och brister på ett sätt som skapar positiva synergier på såväl kort som lång sikt. Området beräknas vara fullt utbyggt år 2050.

Programmet beskriver en utveckling där målpunkter i området knyts ihop av stråk som blir strukturerande för tillkommande bebyggelse. Ny bebyggelse lokaliseras till dagens mellanrum mellan befintlig bebyggelse och vägar och ramar in gaturum, offentliga platser och parker. På så sätt knyts Gottsundaområdets olika delar närmre varandra. De nya och stärkta stråken inom området samlar flöden av människor, förbättrar orienterbarheten och ger goda förutsättningar för trygghet och trivsel. Den tillkommande bebyggelsen skapar mervärden i form av levande bottenvåningar, nya arkitektoniska uttryck, ökade flöden och tydligare struktur.

Ny bebyggelse föreslås i stor utsträckning koncentrerat kring ett nytt stadsstråk längs Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé som blir Gottsundaområdets huvudgator med tät bebyggelse. I stadsstråket ska spårvägstrafik med tre nya hållplatslägen i området finnas. Hållplatserna är viktiga målpunkter där en hög täthet och nya platsbildningar föreslås. I stadsstråket prioriteras ny bebyggelse och stadsliv vilket innebär att stora delar av befintliga grönområden längs stråket försvinner. Stråkets båda sidor ska kopplas samman och nya och förstärkta platsbildningar ska utvecklas. Stråket ska kännetecknas av omsorgsfullt gestaltade levande gaturum och upplevas tryggt på kvällstid. Hållplatslägena för spårvägen utvecklas till mobilitetsnoder med möjlighet till byte mellan olika trafikslag.

Området kring Gottsunda centrum föreslås genomgå en omfattande förändring med nya stråk, gator, platser, kvarter och funktioner för att möjliggöra en långsiktig utveckling som stadsnod.

Förslaget innebär att Elfrida Andréés väg och Slädvägen kopplas ihop och ny bebyggelse ger gatan mer liv och en tydligare inramning. Tillkommande inslag av sammanhängande bebyggelse stärker gaturummet, tillför liv och goda boendemiljöer med utblick över gröna omgivningar. Stråket är lämpligt för kollektivtrafik och utvecklas till ett tryggare rörelsestråk kvällstid. Nya platsbildningar och målpunkter

föreslås tillkomma längs stråket. Förslaget bidrar till en tydligare gatustuktur och därmed till ökad orienterbarhet i området.

Ny bostadsbebyggelse föreslås även kunna tillkomma integrerat i befintliga bebyggelseområden exempelvis genom förtätning på parkeringsplatser och längs viktiga gator och stråk. Bebyggelsens placering och entréer ska då bidra till ett mer levande gaturum längs till exempel Musikvägen.

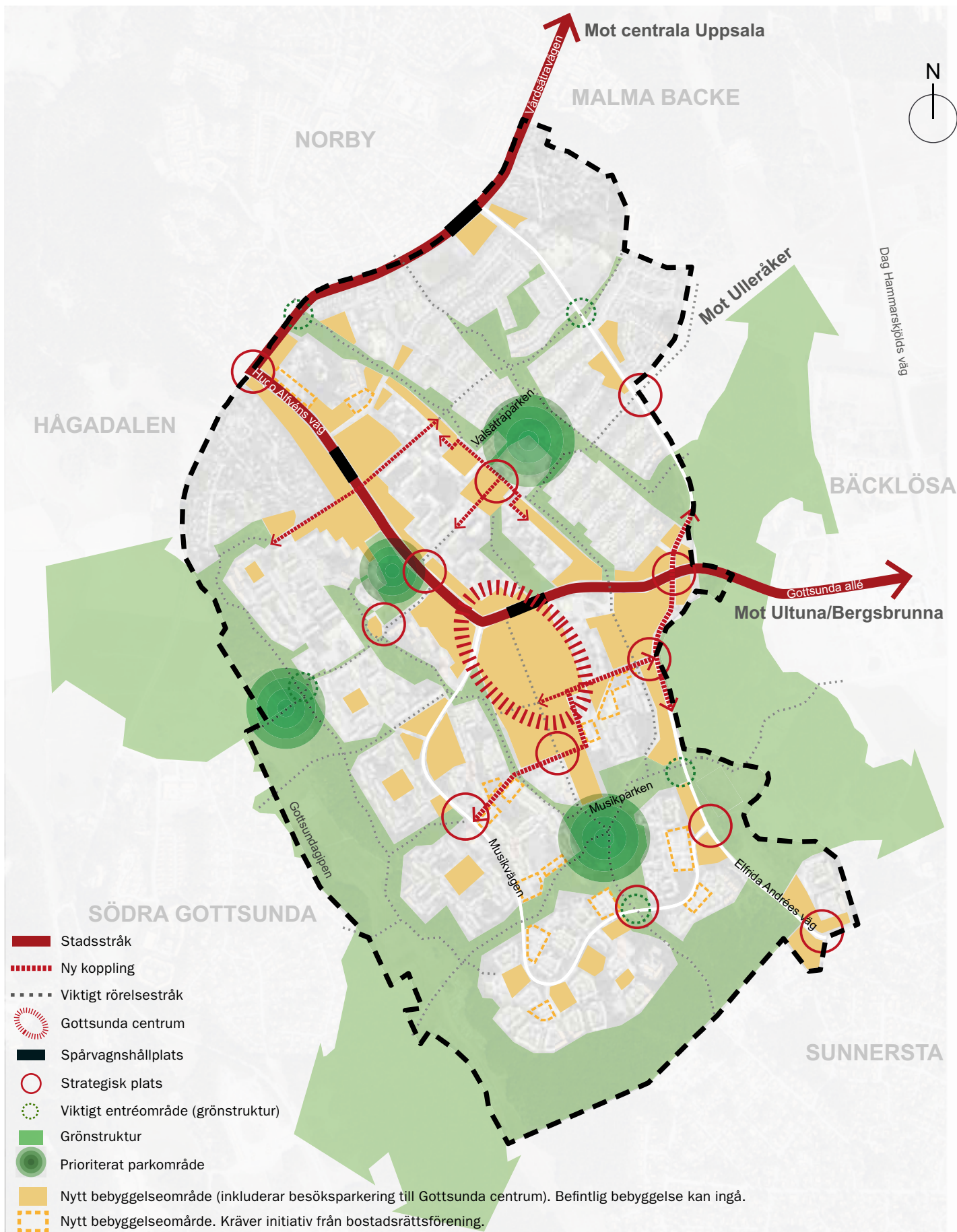
I framtiden ska stadsliv och service också finnas på flera platser i Gottsundaområdet, med tyngdpunkt kring hållplatslägen och andra strategiska platser. Det skapar närhet och främjar såväl hållbara livsstilar som trygghet och trivsel.

Prioriterade rörelsestråk ger möjlighet till tydligare offentliga rörelsekopplingar genom storskaliga kvartersstrukturer. Dessa stråk ansluter till befintliga och framtida stråk utanför Gottsundaområdet och stärker orienterbarhet och framkomlighet till stora och små målpunkter. Stråkets karaktär skiftar men god framkomlighet och attraktivitet för gång- och cykeltrafikanter ska säkerställas.

Viktiga entrépunkter och viktiga korsningspunkter utvecklas genom en gestaltning och inslag av verksamhetslokaler. Platserna utformas på ett sätt som förtydligar platsen eller entrépunkten och tydligare binder samman stråk.

De stora naturområden som omger Gottsundaområdet bevaras. Inom programområdet bevaras flera karaktärsfulla gröna parkstråk som vidareutvecklas med hänsyn till kulturhistoriskt värde, områdets karaktär och stråkens potential att utgöra viktiga gröna offentliga rum för Gottsundaområdets invånare.

Parkerna förstärks med tillkommande och upprustade parkkvaliteter för exempelvis lek och aktivitet. Parkerna kan också förstärkas som centrala stadsrum och gröna mötesplatser genom målpunkter i intilliggande bebyggelse.

Gottsunda centrum

Gottsunda centrum utvecklas till en tydlig stadskärna med ny kvartersstruktur. Gottsunda centrum innehåller regionala målpunkter och är den mest tillgängliga platsen i området. Området utvecklas för kontor, handel, service, offentliga funktioner och bostäder som gör området levande alla tider på dygnet.

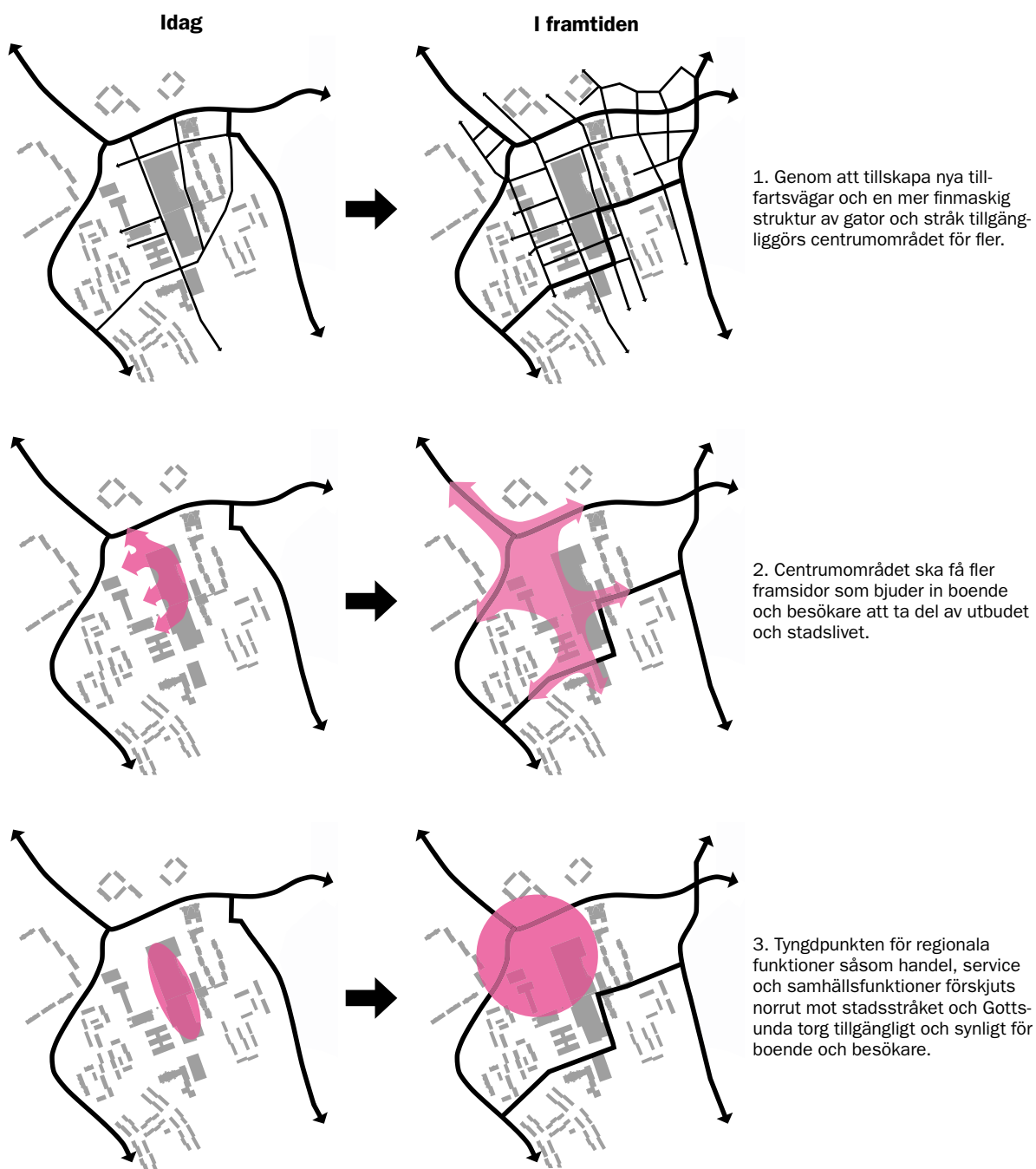

Diagram som visar tre bärande inriktningar för den långsiktiga utvecklingen av centrumområdet. Diagrammen till vänster visar nuläge och de till höger visar programförslaget. Tillsammans möjliggör dessa inriktningar och förändringar utvecklingen av Gottsundas stadsnod - ett hjärta för hela södra Uppsala. Nya kvarter och stadsrum skapar förutsättningar för stadsliv och ett brett utbud av handel, service och verksamheter. Det ska fortsättningsvis finnas goda möjligheter att parkera i Gottsunda centrum.

Ett levande centrum för Gottsundaområdet och södra Uppsala

Kring Gottsunda centrum finns idag liv och rörelse genom kultur- och idrottsverksamheter, handel och service, skola, föreningsliv och mycket annat. Mycket av livet pågår dock inomhus, osynligt från gator och torg. Bebyggelsen och uterummen kring centrum är storskaliga och anonyma. Det finns gott om parkeringsplatser som också tar stora ytor i anspråk.

När Gottsundaområdet förändras ska centrumområdet utvecklas för att ännu tydligare utgöra ett hjärta för hela södra Uppsala. För att möjliggöra en långsiktig utveckling som till fullo tar tillvara den potential som kommer med stadsdelens förtätning och dess nya läge i staden (se sida 22) föreslås stora strukturella förändringar i och kring centrumområdet.

Förändringarna av området skapar förutsättningar för ett starkare och mer tillgängligt centrum med entréer och framsidor åt flera håll. Centrum utvecklas för kontor, verksamheter, offentliga funktioner och bostäder som gör området levande alla tider på dygnet. Det ska finnas gott om parkeringsmöjligheter för besökare.

Regionala funktioner såsom simhall, bibliotek, kulturinstitutioner, vårdcentral och nya arbetsplatser inryms i nya kvarter invid eller nära Gottsunda torg och stadsstråkets hållplats, väl synliga och tillgängliga för boende och besökare.

Utvecklingen innebär att ett antal fastigheter på sikt föreslås rivas för att möjliggöra ett levande centrum. Centrumområdet ska utvecklas med fokus på stadsliv, människans skala och en mångfald av verksamheter.

Levande gator, stråk och platser

När Gottsundaområdet utvecklas ska befintliga parker, platser, gator och stråk rustas och nya platser och sammanhang tillskapas. Utgångspunkten är att de offentliga rummen ska vara inbjudande och tillgängliga för alla. Genom Gottsundaområdets utveckling ska en större variation av stadsrum möjliggöras. För att säkerställa en långsiktig hållbarhet ska områdets utemiljöer vara funktionella, tåliga och utformade på sätt som skapar mervärden i stadsmiljön.

Generella principer för utvecklingen av allmänna platser, gator och stråk

Gottsundaområdets offentliga rum spelar en avgörande roll när stadsdelen utvecklas. Att säkerställa att de gemensamma stadsrummen är robusta, relevanta och tillgängliga för människor med olika preferenser och behov är avgörande. Att skapa en större mångfald av stadsrum utgör en viktig del av förslaget. Levande gator, stråk och torgplatser tillförs samtidigt som luftiga parkmiljöer och inslag av naturmiljöer även fortsatt utgör en del av stadsmiljön. Platser med olika karaktär och olika grad av offentlighet spelar olika roller i en stad för alla.

Gottsundaområdet ska erbjuda:

- En sammanhängande och robust struktur av offentliga gator och stråk som ger valmöjligheter för rörelse och god tillgång till stora och små målpunkter inom och utanför området.
- Parker, platser och torg av olika karaktär och olika grad av offentlighet som erbjuder många möjligheter för vistelse, aktivitet och stadsliv. Möjligheten att kunna välja att vara synlig eller mer tillbakadragen i det offentliga rummet är en viktig aspekt för demokrati, tillgänglighet och trygghet.
- Ett tydligt samspel mellan bebyggelse och stadens gemensamma uterum. Bebyggelsens utformning och innehåll ska tydligt stödja upplevelsen av stadsrummen, genom såväl innehåll som gestaltning.

En fortsatt grön stadsdel

Gottsundaområdet präglas tydligt av karaktärsfulla gröna miljöer mellan bostadshusen, i de sammanhängande parkstråken som löper genom området och i omgivningarnas stora natur- och landskapsrum. Gottsundaområdet speglar i flera

delar modernismens planeringsideal med sammanhängande grönska som flyter mellan privata och offentliga miljöer. Ofta erbjuder dessa gröna miljöer uppskattade bostadsnära kvaliteter och lekmöjligheter, samtidigt som de i vissa fall kan uppfattas som otrygga och eftersatta. När Gottsundaområdet utvecklas ska det ske med respekt för områdets gröna kvaliteter och med inriktningen att tillskott av såväl bebyggelse som stråk, gator, parker och platser ska stärka befintliga värden eller tillföra nya.

De stora grönområden som omgärdar Gottsundaområdet ska även fortsatt utgöra sammanhängande gröna resurser och fler Uppsala-bor kan genom områdets utveckling ges möjlighet att bo nära naturen. Merparten av områdets grönstråk och parkmiljöer ska därtill bevaras och utvecklas för att bygga vidare på områdets karaktär och säkerställa en god tillgång till bostadsnära parker och natur. Områdets gröna karaktär med långa parkstråk och bostadsnära natur tas i många delar av området därför tillvara, medan områdets centrala delar längs stadsstråket föreslås genomgå stora förändringar. I de gröna stråken ska varsam upprustning och gallring av vegetation genomföras där behov finns med syfte att öka tryggheten. Målsättningen är att den som rör sig ska ha god uppsikt över den närmaste omgivningen. Flera av parkerna föreslås rustas upp för att kunna fortsätta utgöra viktiga mötesplatser i stadsdelen. Nya inslag för såväl aktivitet som vila kan komma att tillföras.

Grönska och träd ska vara ett genomgående inslag i gaturum, platser och parker som bidrar till trevliga stadsrum och gör nytta genom att exempelvis bidra till en hållbar dagvattenhantering. Vid tillägg i grönområden och parker ska hänsyn tas till hur ekosystemtjänster och vistelsekvaliteter kan förstärkas. Grönområden kan i vissa fall vara viktiga för hantering av dagvatten, men extensiv dagvattenhantering ska inte ske på bekostnad av vistelsekvaliteter. De gröna miljöer som idag finns längs Gottsunda allé och Hugo Alfvéns väg kommer i stor

utsträckning att försvinna för att möjliggöra en stadsutveckling i kollektivtrafiknära lägen längs det nya stadsstråket. Möjligheten att bevara mindre delar av befintlig vegetation och uppvuxna träd ihop med ny bebyggelse ska studeras vidare i fortsatt planering.

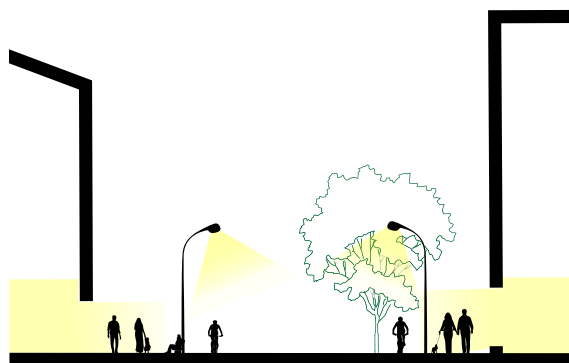
Fler typer av stråk och gator ger valmöjligheter

I Gottsundaområdet finns idag ett väl utbyggt nät av gång- och cykelvägar där merparten återfinns i områdets parkstråk. Parkstråken är en stor tillgång och en viktig del av Gottsundaområdets karaktär. Idag finns dock få bra alternativ för gående och cyklister som inte vill röra sig i grönområden exempelvis kvällstid.

Programförslaget pekar ut ett antal prioriterade rörelsestråk som tillför alternativ. Stråken ska vara sammanhängande genom stadsdelen och kopplar samman befintliga och nya bebyggelseområden. Karaktären längs stråken skiftar men framkomligheten och attraktiviteten för gång- och cykeltrafikanter ska alltid vara god. Stråken skapas och stärks dels genom upprustning av befintliga miljöer, exempelvis genom förtätning, förbättrad belysning och ökad tillgänglighet, och dels genom nya gator och stråk i anslutning till ny bebyggelse.

De sammanhängande stråken går i huvudsak i anslutning till bebyggelse där det finns naturliga flöden av människor. Kontakten mellan bostäder/verksamheter och gator/stråk främjar trygghet och trivsel. Ny bebyggelse ska tydligt orienteras mot gator och stråk med bostadsentréer och verksamhetslokaler som tillför liv och rörelse, och nya lokalgator ska gestaltas för låga hastigheter. Flera av områdets större vägar som idag kantas av öppna parkeringsytor och naturmark föreslås omvandlas till befolkade och trivsamma gaturum med tydligare utrymmen för gång- och cykeltrafikanter.

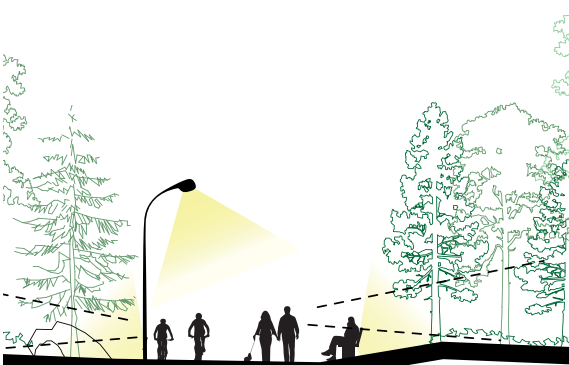
När nya typer av stråk tillförs uppstår möjligheter för boende och besökare att välja väg beroende på exempelvis tid på dygnet. På så vis kan de begränsningar som upplevd otrygghet resulterar i minskas, och stadsmiljön blir mer tillgänglig för alla.

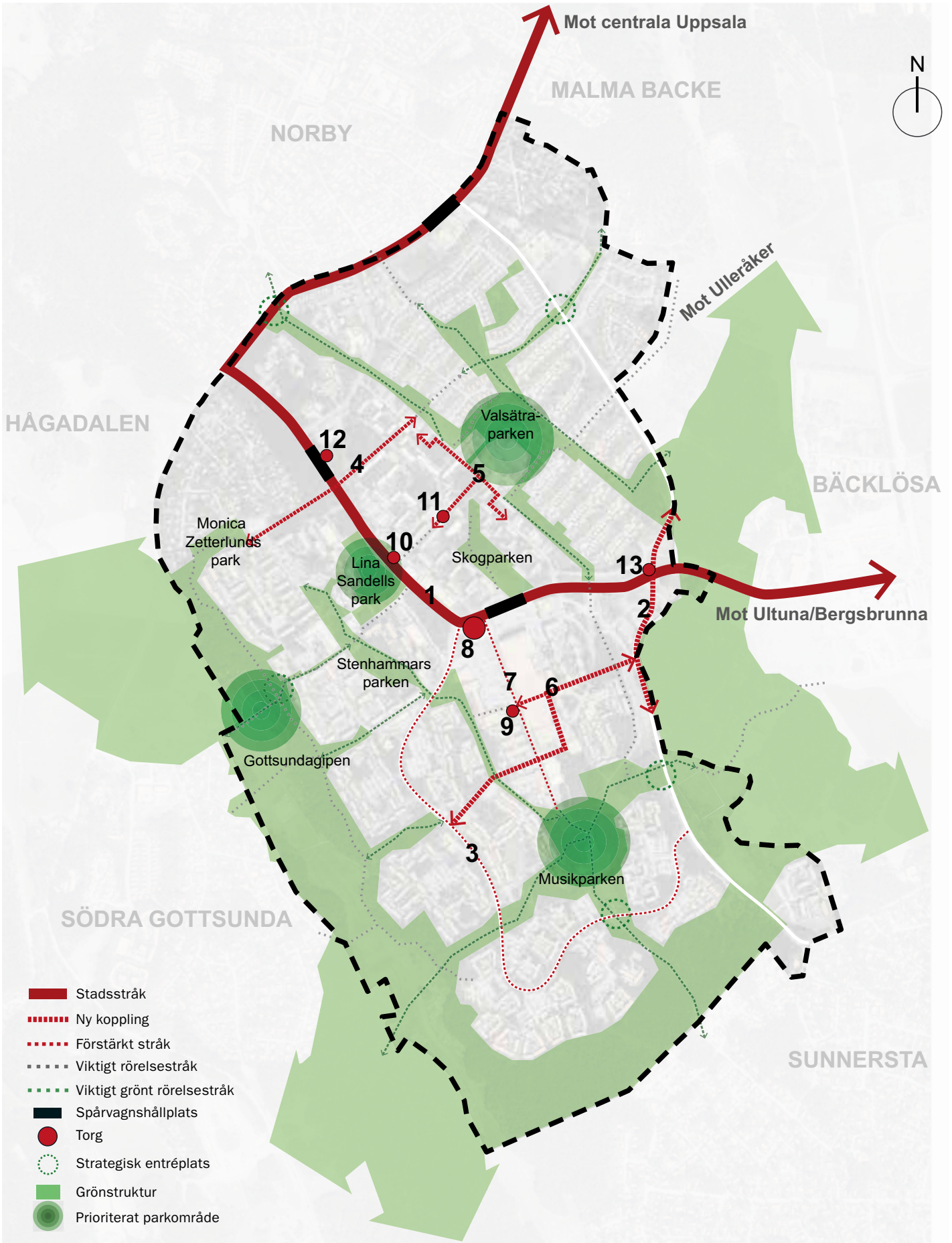
Urbana stadsgator med flöden av människor, hög entréitet och verksamheter som ger trygga vägval under mörka delar av dygnet.

Stadsrum med bebyggelse som skapar framsidor mot grönområden.

Gröna stadsrum med gång- och cykelvägar genom natur- och parkstråk med bra uppsikt och bra belysning.

En omsorgsfull gestaltning och ett gott mikroklimat

En väl genomtänkt utformning av parker, platser, gator och torg är central för en attraktiv och levande stadsmiljö. En omsorgsfull gestaltning och hållbara material ger, tillsammans med en ökad mängd människor som rör sig i det offentliga rummet, goda förutsättningar för levande, trygga och trivsamma stadsrum. Gottsundaområdets identitet och karaktär ska förvaltas och utvecklas genom varje projekt.

Viktiga stadsrum ska ges förutsättningar för ett bra mikroklimat med goda sol- och vindförhållanden. Bebyggelsens höjder och kvarterens utformning ska möjliggöra detta.

Särskilt viktiga gator, stråk och platser

1. Stadsstråket

Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé omvandlas till ett stadsstråk med ny bebyggelse, stadsliv och verksamheter. Stråket kopplar mot omgivande stadsdelar och centrala Uppsala genom en ny spårvägsförbindelse. Stadsstråket blir en ryggrad genom Gottsundaområdet med liv och rörelse.

Gestaltningen av stråket ska vara väl genomtänkt och skapa goda förutsättningar för ett attraktivt och levande stadsstråk. Gestaltningens kvalitet ska vara högre vid viktiga platsbildningar som exempelvis torg, hållplatser och viktiga gatuhörn. Samspelet mellan bebyggelsens och gatans utformning ska ges stor omsorg.

2. Stärkt koppling Norby- Gottsunda-Sunnersta

Slädvägen och Elfrida Andrées väg kopplas samman för att bli ett tydligt stråk som binder samman Norby, Gottsunda och Sunnersta. Tillkommande bebyggelse, platser, målpunkter och möjlighet för kollektivtrafik gör det tryggare att röra sig längs gatan kvällstid. Stråket förtydligar Gottsundaområdets övergripande gatustruktur.

3. Stärkt stråk Musikvägen

Musikvägen får ny bebyggelse mot stråket på i huvudsak befintliga parkeringsplatser. Bebyggelsens placering och entréer ska bidra till ett

mer levande gaturum. Möjligheten att skapa cykelväg längs stråket ska studeras.

4. Koppling Hovtångsvägen mot nytt hållplatsläge för kollektivtrafik

Ett nytt stråk genom ny och befintlig bebyggelse skapar god tillgänglighet och tydlighet mot det nya hållplatsläget för spårvägen. En del av August Södermans väg förskjuts norrut för att möjliggöra en gatustruktur med ny bebyggelse.

5. Sammankoppling Bandstols- Spinnrocks- och Linrepevägen

Bandstolsvägen förlängs mot nordost för att öka rörelseflöden, möjliggöra ny bebyggelse och motverka att området upplevs som instängt. Ett tydligare rörelsestråk skapas för att tillgängliggöra Valsätraparken och Bäcklösaskolan. Bandstolsvägens norra del ska omvandlas från vändplan till ett trevligt gatustråk som ger området en tydligare struktur.

6. Nytt gatustråk mellan Musikvägen och Elfrida Andrées väg och till centrumområdet

Ett nytt stråk föreslås som en viktig del i den långsiktiga utvecklingen av centrumområdet. Det nya stråket ska öppna upp centrumområdet för att öka tillgängligheten, skapa fler framsidor och en ny entréväg från öster med anslutning till mobilitetshus vid centrum. En tydlig ny koppling skapas mellan Musikvägen och Elfrida Andrées väg. Den norra föringen inom centrumområdet är prioriterat för gångtrafikanter. Gottsundakyrkans klockstapel utgör fondmotiv i det stråket.

7. Centrumstråket

Det befintliga stråket genom centrum får ett nytt sammanhang kantat av ny bebyggelse och nya funktioner. Stråket är prioriterat för gående och låga hastigheter och kopplar samman stadsrum, verksamheter, handel och skolor. Stråket ansluter till Musikparken i söder, och vidare mot Sunnersta för gång- och cykeltrafikanter. Det är viktigt att stråket fortsättning söderut mot Sunnersta förstärks för ökad trygghet, framkomlighet och orienterbarhet när man rör sig mellan Sunnersta och Gottsunda centrum.

8. Gottsunda torg

Hållplatsnod för kollektivtrafiken, ny bebyggelse och regionala funktioner kommer att stärka Gottsunda torg som stadsdelens mest centrala mötesplats för boende och besökare. Det be-

fintliga torget kommer delvis att behöva byggas om. Platsen ska locka besökare från stadsstråket och hållplatsläget till centrumområdets verksamhets- och handelsutbud. Torget gestaltas med hög kvalitet och hållbara material. Ytor för torghandel, grönska och möjligheter till lek ska finnas på torget.

9. Plats vid Gottsundakyrkan

Framför Gottsunda kyrka skapas en plats för ett respektfullt och intressant möte mellan den kulturmiljöhistoriskt intressanta kyrkobyggnaden och dess nya omgivning. Kyrkans klockstapel får en framträdande roll inom centrumområdet.

10. Torg vid Bandstolsvägen/stadsstråket

Ett mindre torg i anslutning till Bandstolsvägen, mitt emot entrén till Lina Sandells park. Platsen har ett bra läge med sol dag- och kvällstid under sommarhalvåret. Bebyggelsen som ramar in torget ska ha verksamhetslokaler i bottenvåningen. Lämpligt nytt läge för områdets fritidsgård.

11. Parktorg längs Bandstolsvägen

Parkeringsväändplatsen på Bandstolsvägen omvandlas till ett trivsamt stadsrum med möjlighet

till lek och aktivitet. Öppna ytor på platsen kan exempelvis användas till marknader och andra tillfälliga arrangemang.

12. Torg vid Bernadottevägen

Ett nytt torg skapas vid det nya hållplatsläget vid Bernadottevägen. Torget ska bli en målpunkt – en plats med en tydlig identitet. Torget ska gestaltas som en trevlig plats i en skala som passar med den nya bebyggelsen. Runt torget ska det finnas gott om verksamheter, affärer och service.

13. Torg vid Gottsundas östra entré

En ny plats skapas vid korsningen mellan stadsstråket och Elfrida Andrées väg/Slädvägen, och bildar tillsammans med ny bebyggelse en entré mot Gottsundaområdet från Bäcklösa.

Lina Sandells park

Lina Sandells park rustas upp. Parken har gestaltats tillsammans med boende i Gottsundaområdet för att bli en viktig mötesplats för alla åldrar i ett centralt läge mellan Gottsunda och Valsätra. Parken ska bli ett grönt stadsrum med fokus på aktivitet och häng.

Visionsbild: Stadsstråket, här längs Hugo Alfvéns väg i riktning mot Gottsunda centrum. Bilden visar ett exempel på stadsrummets skala och byggnadshöjder. Bebyggelsen har aktiva bottenvåningar där befintliga och nya verksamheter kan inrymmas. Illustration: Urban Minds och Kjellander Sjöberg

Valsätraparken

Parken ska förstärkas utifrån den öppna landskapskaraktären och utvecklas som en rofylld plats med bra lekmöjligheter.

Monica Zetterlunds park

Den gröna öppna parkkaraktären bevaras i parkens östra del. På grusplanen planeras för en ny förskola.

Musikparken

Parkens närhet till skolområdet gör den lämplig att förstärkas som allaktivitetsplats med inslag av idrott, motion och nya lekmöjligheter. Parken ska bli en knutpunkt för korsande gång- och cykelstråk och utformas så att den blir spännande samtidigt som den upplevs som trygg.

Gottsundagipen

Gottsundagipen är områdets gröna hjärta, ett öppet landskapsrum som ska bevaras och vidareutvecklas som länk i den storskaliga grönsstrukturen mellan Hågadalen och Vårdsätterskogen. Lämpliga delar av Gottsundagipen kan utvecklas för idrott, rekreation, odling och lek. Kopplingen mot Gottsundas bostadsområden, centrum och Vårdsättrabadet förstärks. Tillägg i parken förläggs nära brynzoner där platsbildningarna inte blir för dominanta och stör det öppna landskapsrummet. Möjlighet att angöra med bil ska finnas på lämpliga platser.

Skogsparken

Öppna soliga platser skapas för att öka möjligheten till vistelse i parken. Gång- och cykelvägen genom området rustas för ökad trygghet.

Gröna rörelsestråk

Gång- och cykelstråk i grönområden inne i Gottsundaområdet är viktiga rörelselänkar inom området. Stråken har i huvudsak en natur- eller parkkaraktär som bevaras. Stråken ska rustas i viktiga delar genom varsam gallring för bättre uppsikt och genomtänkt belysning.

Viktiga entréområden

Många kopplingar in mot Gottsundaområdet är cykelvägar i grönstråk. I entréområden ska platser gestaltas så att sammanhanget blir tydligare och trevligare.

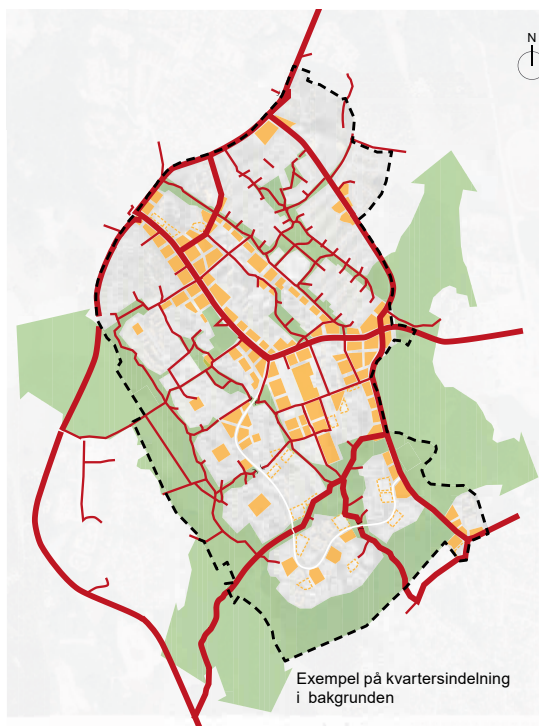

Trafik och rörelse

Uppsala kommun siktar på att vara en klimatneutral kommun innan 2030. Ett viktigt led i att uppnå målet är att öka andelen resor med gång, cykel och kollektivtrafik. Kommunen arbetar därför aktivt med hållbara vardagsresor och mobilitet i alla stadsutvecklingsprojekt. I delar av Gottsundaområdet är bilinnehavet redan idag lågt och i den planerade utvecklingen prioriteras gång-, cykel- och kollektivtrafik framför bilens framkomlighet. För att möjliggöra angöring till bostadscentréer och verksamhetslokaler finns ofta möjlighet för fordonstrafik att ta sig fram, men i de flesta fall i en låg hastighet och på de oskyddade trafikanternas villkor. Detta ger även positiva effekter för upplevelsen av stadsmiljön.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken kommer att prioriteras i stadsstråket som får nya körfält för spårväg, som med snabba och täta avgångar kommer att koppla andra delar av Uppsala närmare Gottsunda. Kompletterande busslinjer ger ett brett utbud av kollektivtrafik och hög tillgänglighet till hållplatser i hela området. Tre hållplatslägen för spårväg tillkommer: vid Gottsunda centrum, vid Bernadottevägens mynning mot Hugo Alfvéns väg samt vid Slädvägens mynning mot Vårdsättravägen. Gottsunda centrum blir en hållplatsnod för byten mellan olika linjer.

- Huvudcykelstråk
- Övrigt cykelstråk

Gång och cykeltrafik

Gottsunda har idag ett välutbyggt gatunät för gång- och cykeltrafik som är viktigt att värna. Ett problem med dessa gång- och cykelvägar är att de kan upplevas som otrygga, särskilt under de mörka delarna av dygnet när få människor är ute. Därför är det viktigt att skapa nya alternativ för gång och cykel genom områden där fler människor vistas. Detta görs genom att stärka stadsstråket och genom att koppla ihop och stärka Slädvägen med Elfrida Andréas väg. Andra viktiga stråk kommer att stärkas för att skapa gång- och cykelvägar genom befolkade områden med ny bebyggelse, fler verksamheter och bättre belysning. Befintliga cykelnät ska stärkas och gång- och cykelpassager ska vara tydliga och hastighetssäkras. Cykelparkeringar ska finnas i närhet till viktiga målpunkter och vid spårvagnshållplatser.

Gång- och cykeltunnlar

Gång- och cykeltunneln under Hugo Alfvéns väg kan inte vara kvar i befintligt läge när gatan breddas för spårväg. Även gång- och cykeltunneln under Elfrida Andréas väg kan försvinna på grund av gatuombyggnad. Vidare ska undersökas om det är lämpligt att bygga nya gång- och cykeltunnlar i samband med nya

- Framkomlighet bil och annan fordonstrafik
- Gaturum utformas med extra fokus på säkerhet och trygghet för gående. Gaturum ska detaljstuderas i samband med tillkommande bebyggelse.

bebyggelsestrukturer. De tre gång- och cykeltunnlar som finns under Musikvägen bevaras och rustas upp för att hålla ihop områdets gröna rörelsestråk och skapa tryggare och trevligare passager.

Bil- och fordonstrafik

Framkomligheten för bil kommer överlag att följa den befintliga vägstrukturen. Nya lokalgator tillkommer för att skapa tillgänglighet och angöring till ny bebyggelse. Dessa gator ska utformas som trivsamma stadsrum med låga hastigheter. I vissa lägen kan befintliga gator sammankopplas för gång-, cykel- och biltrafik för att skapa mer liv och rörelse och för att undvika instängda och otrygga vändplaner. I de sammanhangen ska gaturummen utformas med fokus på säkerhet för oskyddade trafikanter.

Parkering

Parkering i Gottsunda ska i huvudsak ske på kvartersmark i anläggningar som garage eller mobilitetshus. Markparkering som ger stora otydliga stadsrum ska undvikas. Ny bebyggelse ska skapa parkeringsmöjligheter för tillkommande och i vissa fall befintlig bebyggelse enligt Uppsala kommuns gällande parkeringstal. Så kallade mobilitetshus ska finnas i de områden

där mest ny bebyggelse tillkommer. Dessa kan, förutom parkeringsplatser även innehålla mobilitetstjänster såsom bil- och cykelpool. Mobilitetshusen ska ha en tilltalande utformning och bör också innehålla verksamhetslokaler och andra funktioner som bidrar till en levande och trygg stad. I områden där mobilitetshus riskerar att skapa otrygghet kan möjligheten att skapa parkeringsgarage vara att föredra.

Angöring

Längs stadsstråket och andra gator som trafikerar av kollektivtrafik ska angöring i största möjliga mån ske från sidogator. Detta måste tas i beaktande när kvarter, entréer och verksamhetslokaler planeras. Även sophantering ska ske från sidogator till stadsstråket.

Parkering för boende och verksamheter ska i huvudsak lösas på fastighetsmark. Angöringsytor och parkeringsytor på kommunal mark ska endast anläggas där det behövs för att klara tillgänglighetskrav. Dessa frågor ska studeras i ett gestaltningsprogram för stadsstråket och tidigt i kommande detaljplaneprocesser.

"Hur människor transporterar sig, leker, motionerar och på andra sätt rör sig fysiskt i vardagen påverkas av utformningen av våra städer och landskap samt av tillgången till olika transportsystem. Inte minst bostadsområdets utformning har sannolikt en stor betydelse för befolkningens hälsa och för förutsättningarna för olika former av fysisk aktivitet, eftersom bostadens närmiljö är den mest populära platsen för motion och rekreation."

Faskunger, J. (2008), *Barns miljöer för fysisk aktivitet: Samhällsplanering för ökad fysisk aktivitet och rörelsefrihet hos barn och unga*. Östersund: Statens folkhälsoinstitut.

Bebyggelse som skapar mervärden

När området utvecklas ska urbana värden tillföras samtidigt som områdets befintliga kvaliteter tas tillvara. Den nya bebyggelsen ska skapa tydliga nya årsringar, utan att barriärer mellan nytt och gammalt uppstår. Områdets bebyggelse utgör stadsrummets väggar, och dess utformning och innehåll ska bidra till att kvaliteten i stadsmiljön höjs.

Generella principer för förtätning

I Gottsundaområdet ska den fysiska utvecklingen utgöra en kraft som leder den sociala utvecklingen framåt. Byggnader och bebyggelsestrukturen ska:

- på ett positivt sätt bidra till en levande stadsmiljö präglad av kvalitet, trygghet och trivsamhet.
- genom sin placering och utformning stärka kopplingar och minska barriäreffekter.
- genom sin utformning bjuda in till möten och granngemenskap.
- erbjuda möjligheter för ett varierat utbud av verksamheter och bostadsmiljöer.

Bebyggelsestruktur

Den största andelen tillkommande bebyggelse finns i områdets centrala delar längs stadsstråket längs Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé, samt kring Gottsunda centrum. Förtätning med ny bebyggelse föreslås därtill i hela området, i huvudsak längs gator och stråk samt på parkeringsytor och odefinierade grönremsor. Där bebyggelse föreslås på privat mark är ett genomförande beroende av markägarens initiativ. Den nya bebyggelsen ska skapa tydliga nya årsringar i Gottsundaområdet, samtidigt som nytt och gammalt ska hänga samman som en väl avvägd helhet.

Ny bebyggelse längs stadsstråket och i centrumområdet ska på ett tydligt sätt tillföra kvaliteter som saknas i området idag, exempelvis trivsamma gaturum för alla trafikslag och levande funktionsblandade miljöer där utbudet av handel och service är väl synligt.

Kompletterande bebyggelse i de delar av programområdet som ligger utanför stadsstråket och centrumområdet ska utföras med större försiktighet och med större anpassning till befintlig bebyggelse, natur och terräng. Flera av

bostadsområdena i områdets ytterområden är väl sammanhållna och utgör goda exempel på sin tids bostadsbyggande. Ny bebyggelse placeras med utgångspunkt i grannskapsenheternas intima strukturer och ska stärka och tillföra värden i den befintliga miljön.

All ny bebyggelse ska utformas för att stärka sammanhängande gator och stråk inom området, samt tillföra värden i form av exempelvis verksamhetslokaler, nya bebyggelsetyper, kompletterande bebyggelseskalar, platsbildningar och en mer varierad stadsbild. Bebyggelse ska i huvudsak placeras direkt mot gator och stråk, och ska samspela med utformningen av gator, stråk och platser för att skapa goda förutsättningar för trygghet, liv och rörelse. Förgårdsmark kan vara aktuell där den bedöms bidra till gaturummets karaktär och funktion. Längs stadsstråket ska förgårdsmark begränsas till mindre ytor som uppstår vid exempelvis fasadförskjutningar. Förgårdsmark längs stadsstråket ska vara tillgänglig för alla och utformas som en vidgning av gatans trottoar.

Mötet mellan gammalt och nytt

Stor omsorg ska läggas vid utformningen av gränzonen mellan gammalt och nytt. Tillkommande bebyggelse ska genom sin placering, orientering och utformning utgöra ett kitt i stadsstrukturen för att minska och överbygga befintliga avstånd och skapa nya sammanhang.

Nya kvarter ska bilda en finmaskig kvartersstruktur med goda genomgående rörelseförbindelser och visuella kopplingar mellan gammalt och nytt. Vid förtätning i befintliga kvarter ska tillkommande byggnader placeras och utformas så att nya sammanhängande kvartersstrukturer bildas, gärna kring gemensamma gårdar. Där det är möjligt och viktigt kan bottenvåningar i befintlig bebyggelse byggas om och anpassas till sitt nya sammanhang.

Bebyggelsen längs stadsstråket ska gestaltas för att ge stråkets båda sidor ett tydligt och sammanhängande uttryck. Det kan handla om att

koppla samman genom tvärgående rörelsekopplingar och siktlinjer. Områdets karaktärsbärande inslag, såsom skivhusen i kvarteret Stenhammar men sin tidstypiska och repeterande bebyggelsefront, ska även i framtiden vara delvis synliga i stadsbilden. Nya bebyggelsetillägg ska, precis som den befintliga, accentuera områdets naturliga höjdparter.

Bebyggelse för trygghet och trivsel

En större variation i det byggda

Ny bebyggelse ska bidra till att skapa en större variation i det byggda. Ny bebyggelse ska bidra till mer händelserika och intressanta bebyggelsemiljöer för ökad orienterbarhet, trygghet och trivsel.

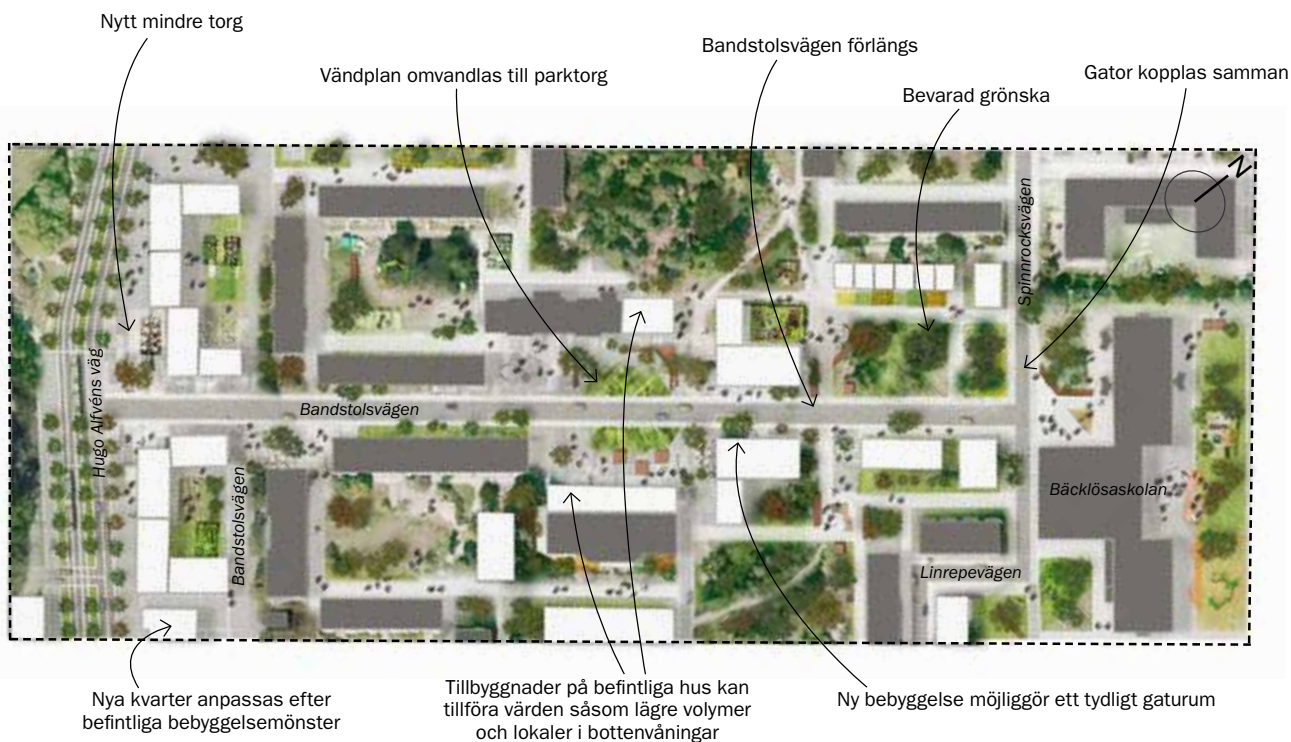
Höga krav på utformning och innehåll i ögonhöjd

Särskilt bottenvåningarnas utformning är av betydelse för att uppnå en trivsam och trygg stadsmiljö. Tillkommande bebyggelse ska bidra till

att skapa mer aktiva och levande bottenvåningar oavsett om bebyggelsen är av privat karaktär, som bostäder, eller av publik karaktär som butiker, restauranger och offentliga verksamheter. Levande bottenvåningar behöver inte enbart inrymma lokaler eller verksamheter. Det kan handla om en mer omsorgsfullt utformad sockelvåning, detaljrika fasader i ögonhöjd, uteplatser, breda entréer et cetera.

Bottenvåningarnas fasader ska gestaltas med omsorg. En särskilt hög entrétäthet med ett övervägande inslag av lokaler och verksamheter är viktigt att åstadkomma kring Gottsunda centrum, i strategiska lägen längs stadsstråket och i hållplatsnära lägen. Utmed hela stadsstråket och kring viktiga målpunkter såsom torg och i skärningspunkter mellan viktiga stråk ska bebyggelsens bottenvåningar utformas för att skapa intressanta och trivsamma platser och gator.

Bottenvåningar som inte bidrar livgivande till sin omgivning ska undvikas helt utmed stadsstråket, i centrumområdet och vid andra strategiskt viktiga platser. Detta kan exempelvis vara parkeringsändamål, tvättstugor utan stora fönsterpartier, soprum och källarnedgångar.

Exempel på hur området kring Bandstolsvägen kan utvecklas. Gatan förlängs och dagens vändplan omvandlas till en plats för möten och lokalt stadsliv. Ny bebyggelse längs stråket tillför mer liv och rörelse, samt kompletterande hustyper. Grå byggnader = befintliga. Vita byggnader = nya.

Flexibla bottenvåningar

Den stad vi bygger idag är också den stad vi har om 50 och 100 år. För att säkra att stadsmiljön kan möta olika behov över tid är det därför viktigt att möjliggöra för lokaler i bottenvåningar även i lägen där underlaget för verksamheter i dagsläget bedöms vara sviktande. Längs med hela stadsstråket, kring centrum och andra strategiska platser ska mycket lokaler för verksamheter skapas. I lägen där lokaler inte skapas ska bebyggelsens bottenvåningar utformas för att i framtiden kunna konverteras till verksamhetslokaler, bland annat genom tillräcklig våningshöjd.

Ett flytande stadsliv

Entréer till lokaler och verksamheter ska utformas utan nivåskillnader, så att det ansluter direkt till gaturummets marknivå. Detta bidrar inte bara till att skapa flytande övergångar mellan inomhus och utomhus för ett mer aktivt stadsliv, utan är också avgörande för en inkluderande och jämlik bebyggelsemiljö.

Arkitektoniska uttryck

Den nya bebyggelsen ska skapa tydliga nya årsringar i området. Tillägg av en mer differentierad

och omsorgsfullt utformad arkitektur välkomnas samtidigt som det nybyggda ska utformas med respekt för den befintliga bebyggelsen.

Skala, höjder och täthet

Bebyggelsens skala och täthet kan förstärka och annonsera betydelsefulla platser och stråk i staden och underlätta orienterbarheten i området. Ny bebyggelse längs stadsstråket, i centrumområdet och vid nya hållplatslägen ska genom en högre täthet accentuera stadsstråket och centrumområdet som områdets mest centrala delar. Här medför programförslaget stora förändringar i den nuvarande stadsmiljön, från en förhållandevis gles och otydlig miljö till en hög koncentration av bebyggelse längs ett tydligt och urbant stadsstråk och centrum. I Gottsunda centrum kan bebyggelse som har mer än sju våningar prövas.

Utanför områdets centrala delar och i anslutning till befintliga bostadsbestånd, ska den nya bebyggelsens skala generellt vara lägre. Längs Elfrida Andrées väg och Slädvägen motiveras dock en högre skala i mötet med det omgivande öppna landskapsrummet. Här föreslås bebyggelse som stärker gaturummet och bildar en tydlig stadsfront mot Gottsundaområdets östra entré.

Visionsbild: Befintlig och ny bebyggelse möts på Bandstolsvägen. Gaturummet öppnas upp mot Bäcklösaskolan och skapar liv och flöden av människor på platsen som idag är en vändplan med parkeringar.
Illustration: Urban Minds och Kjellander Sjöberg

Arkitektoniskt viktiga byggnader och platser

En del platser kräver för sitt läge eller funktion en större omsorg när det gäller gestaltning. Överlag gäller detta fasader mot stadsstråket, bebyggelse kring centrum och hållplatslägen, byggnader som utgör bryn på kanten till en park eller ett öppet landskapsrum eller hörnbyggnader/entrébyggnader som ligger i skärningspunkten mellan viktiga stråk.

I kartan på följande sida har särskilt arkitektoniska platser i Gottsundaområdet identifierats.

Här ställs högre krav på arkitektonisk kvalitet när det gäller utformning av såväl byggnader som kringliggande allmän plats.

Bebyggelse typer

Den tillkommande bebyggelsen som föreslås inom Gottsundaområdet kan indelats i sju bebyggelse typer (A-G). Bebyggelse typerna är generella och förenklade beskrivningar av den framtida bebyggelsens karaktär och de syften den ska uppfylla i olika sammanhang.

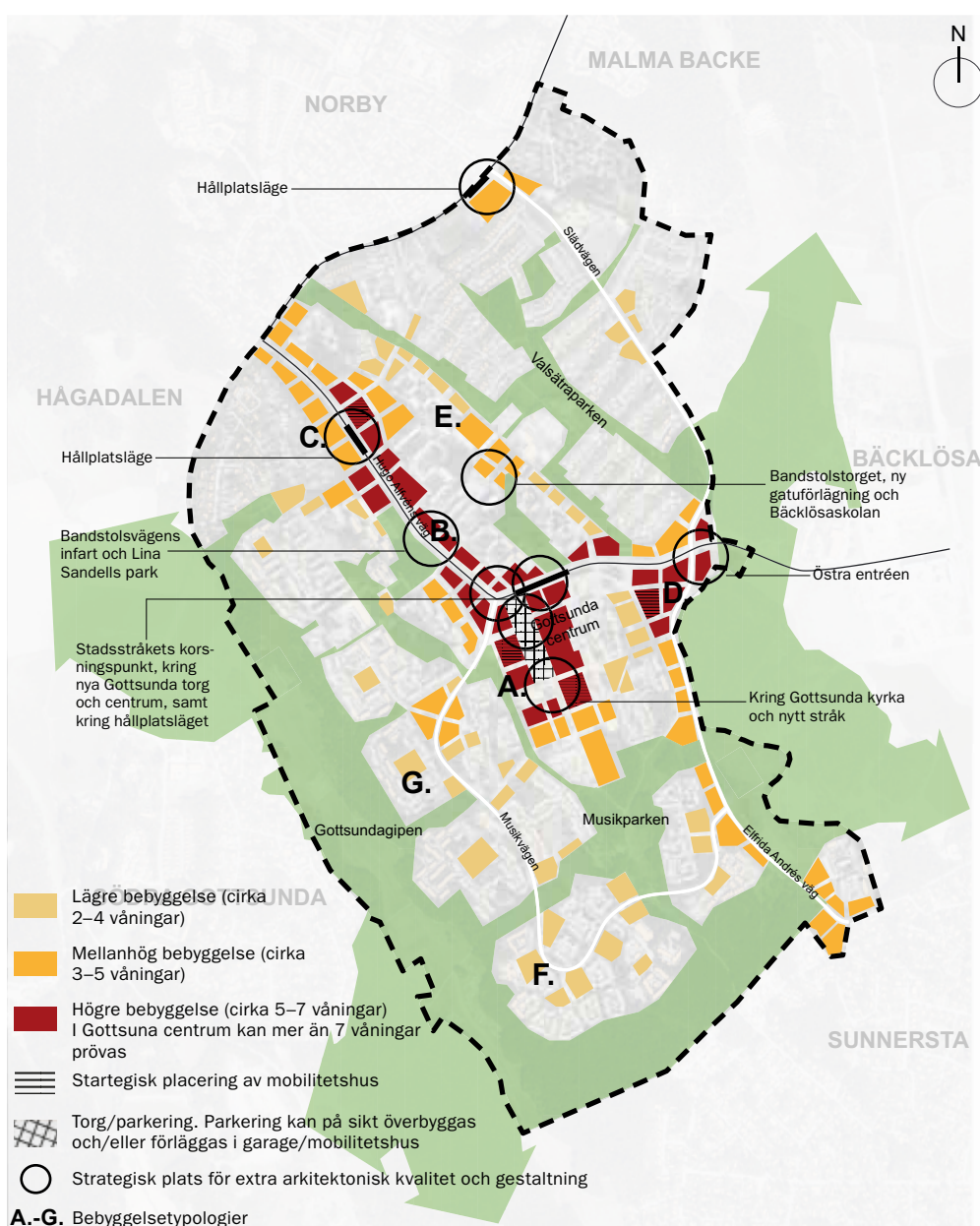
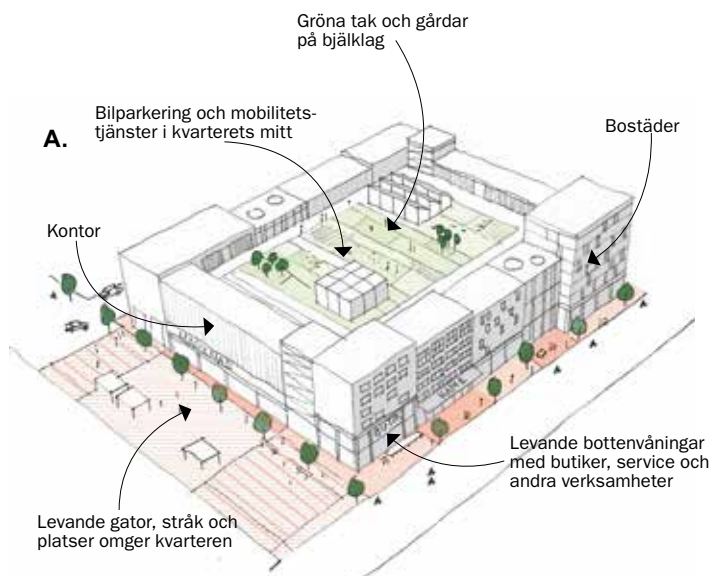

Illustration - exempel på kvartersindelning och fördelning av våningsantal. Bebyggelse typer, se följande sidor.

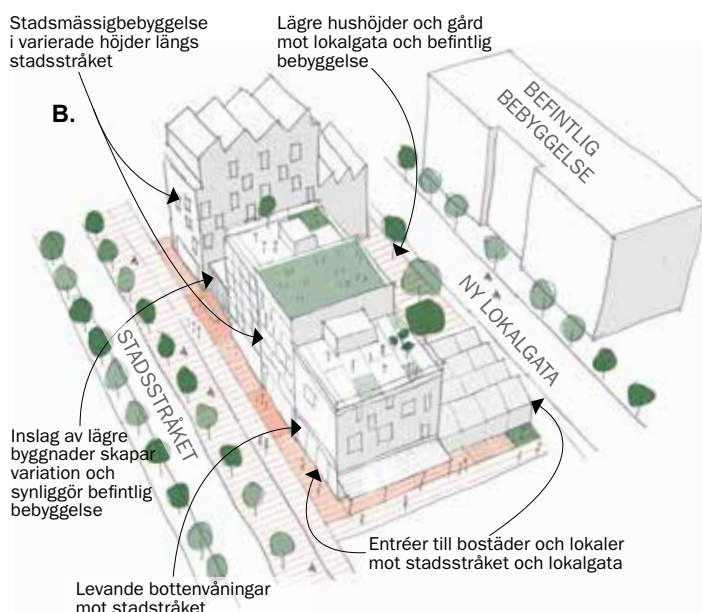
A. Centrumkvarter

- Kvarter med stora inslag av handel, verksamheter och arbetsplatser tillsammans med bostäder. Större mobilitetslösningar i strategiska lägen.
- Ska ha tydliga urbana kvaliteter och centrumfunktioner i bottenvåningar.
- Centrumkvarteren ska tillsammans med den befintliga centrumbyggnaden skapa rumsliga sammanhang och stråk som ger goda förutsättningar för stadsliv och handel.
- Hushöjder mellan 5 och 7 våningar, med inslag av högre såväl som lägre byggnader. Samtidigt är det viktigt att tillkommande kvarterstruktur erbjuder genomsläpplighet för flöden och tillgänglighet till olika centrala målpunkter

B. Stadsstråkskvarter som möter befintlig storskalig bebyggelse

- Kvarter som innehåller en blandning av bostäder och verksamheter i olika grad.
- En kontinuitet av aktiva och levande bottenvåningar med stora inslag av lokaler och verksamheter.
- Bebyggelsen har tydliga urbana kvaliteter mot stadsstråket med omsorgsfullt gestaltade bottenvåningar. Fasadförskjutningar och avfasade hörn i strategiska lägen skapar platser längs stadsstråket.
- Gemensamma strukturella sammanhang ska skapa visuella eller fysiska kopplingar i mötet med befintlig bebyggelse.
- Hushöjder mellan 5 och 7 våningar med inslag av såväl lägre som högre byggnader.

C. Stadsstråkskvarter som möter befintlig småskalig bebyggelse

- Kvarter som innehåller framförallt bostäder, men även viss grad av verksamheter.
- Bebyggelsen har tydliga urbana kvaliteter mot stadsstråket med omsorgsfullt gestaltade bottenvåningar. Fasadförskjutningar och avfasade hörn i strategiska lägen skapar platser för stadslivet.
- Levande bottenvåningar med inslag av lokaler och verksamheter. Lokaler i bottenvåningen ska finnas i hörnlägen längs hela stadsstråket.

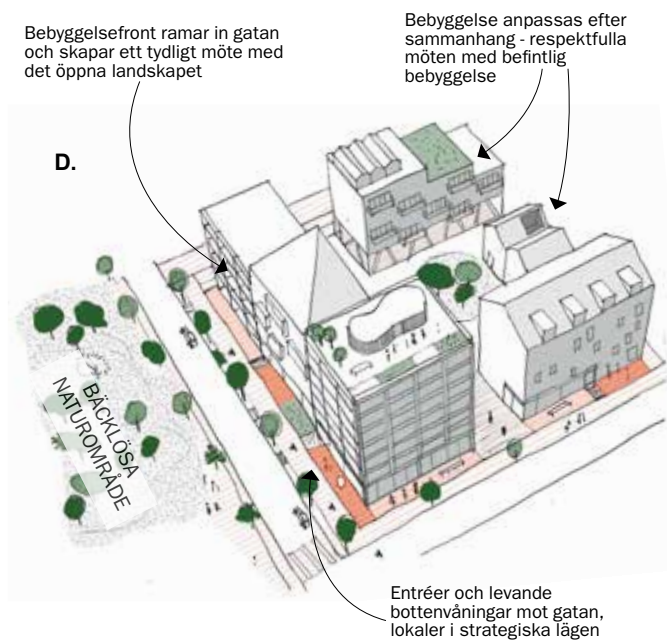

Illustrationer: Urban Minds och Kjellander Sjöberg

- Respektfullt möte med befintlig bebyggelse genom en anpassning av bebyggelsens skala, material och typologi.
- Hushöjder mellan 3 och 5 våningar mot stadsstråket. En avtagande skala mot befintlig småskalig bebyggelse. Lämpligt läge för radhus.

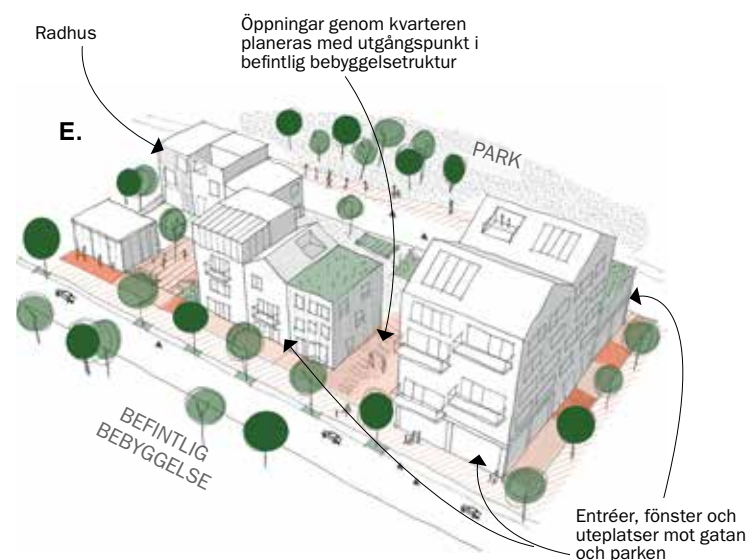
D. Brynkvarter mot större landskapsrum

- Kvarter med övervägande andel bostäder.
- Bebyggelsen stärker gatan genom väl omhändertagna bottenvåningar, entréer mot gatan och lokaler i strategiska lägen.
- Bebyggelsen skapar ett definierat möte med omgivande landskapsrum, samt erbjuder goda bostadslägen med utblickar över omgivningarna. Bildar en ny stadsfront i mötet med angränsande gata och landskapsrum.
- Där kvarteret möter befintlig bebyggelse ska mötet vara respektfullt exempelvis genom nedtrappande byggnadshöjder.
- Hushöjder mellan 5 och 7 våningar, med inslag av såväl högre som lägre bebyggelse.

E. Brynkvarter mot parkstråk

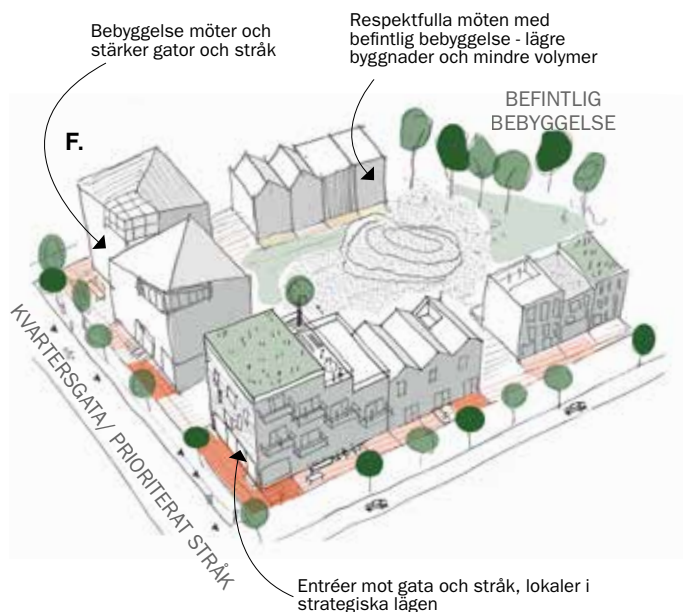
- Kvarter med i huvudsak bostäder.
- Stärker gatan och parken genom att tillföra en tydligare struktur och mer liv. Omsorgsfullt gestaltade bottenvåningar med entréer, uteplatser och fönsterpartier som vänder sig mot såväl gata som park bidrar till ökad trygghet och trivsel.
- Respektfullt möte med befintlig bebyggelse vad gäller exempelvis struktur, material och hushöjder. Byggnadernas placering och släpp i kvarter utformas med utgång i befintliga strukturer.
- Hushöjder generellt 4 våningar med inslag av såväl högre som lägre byggnader.

Illustrationer: Urban Minds och Kjellander Sjöberg

F. Infyllkvarter mot kvartersgata/prioriterat stråk

- Kvarter med i huvudsak bostäder.
- Byggnader placeras mot gatan för att stärka gaturummet och bidra med ögon på platsen för trygghet och trivsel.
- Omsorgsfullt gestaltade levande bottenvåningar med entréer och andra boendenära funktioner. Lokaler i strategiska lägen.
- Respektfullt möte med befintlig bebyggelse vad gäller exempelvis struktur, material och hushöjder. Byggnadernas placering och släpp i kvarter utformas med utgång i befintliga strukturer.
- Hushöjder generellt 4 våningar med inslag av såväl högre som lägre byggnader.

G. Infyllkvarter på parkering eller grönyta i befintlig struktur

- Kvarter med i huvudsak bostäder och andra boendenära funktioner.
- Respektfullt förhållningssätt till befintlig bebyggelse där struktur, materialitet, skala etc. avgörs av befintliga förhållanden inom bebyggelseområdet. Tillkommande bebyggelse ska tillföra nya värden genom att skapa exempelvis nya rumsligheter, fler ögon på platser etc.

Illustrationer: Urban Minds och Kjellander Sjöberg

Bostäder

Behovet av olika boendeformer skiftar genom livets olika skeden. Utbudet behöver spegla behovet för alltifrån stora familjer till singelushåll. Vad gäller bostadsstorlekar finns idag en överrepresentation av mellanstora lägenheter i Gottsundaområdet medan det råder brist på både små och stora bostäder.

Varierade boendeanternativ

När bostäder byggs i Gottsundaområdet ska variation eftersträvas när det gäller såväl upplåtelseform, prisnivå som bostadsstorlek.

Dagens tydliga geografiska uppdelning av olika upplåtelseformer ska blandas upp för en ökad variation på såväl grannskaps- som

områdesnivå. För att skapa en bra balans i hela Gottsundaområdet ska de flesta tillkommande bostäderna vara bostadsrätter och äganderätter, särskilt i de idag hyresrättsdominerande centrala delarna. En ökad andel hyresrätter kan dock med fördel tillskapas i områdets yttre delar. Utbudsbehovet kan dock variera över tid och nya tillägg ska anpassas efter de för tillfället rådande behoven.

En ökad bredd av olika lägenhetsstorlekar ska säkras både i samband med nybyggnation och ska utredas och om möjligt eftersträvas i samband med upprustning av befintligt bostadsbestånd.

I samband med nybyggnation ska kommunen i den mån man har rådighet i frågan verka för en bredd av exploatörer för att främja blandning och variation av bostäder vad gäller både upplåtelseform, bostadsstorlek, boendetyper och standard.

Utbudet av bostäder för ungdomar- och studenter ska eftersträvas särskilt i Gottsundaområdets centrala delar på grund av det gynnsamma läget med närhet till en av stadens universitet – Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).

Nybyggnation i kombination med renovering

Förtätning genom nybyggnation kommer i flera fall kombineras med renovering av befintliga hyresrättsbestånd. För att främja en socialt hållbar utveckling i Gottsundaområdet behöver renoveringsprocessen präglas av dialog där man tar stor hänsyn till de boendes ekonomiska förutsättningar för möjlighet till kvarboende.

Vid renovering och nyproduktion ska möjlighet att tillskapa lokal sysselsättning eftersträvas.

Gröna kvaliteter i det byggda

Gottsundaområdet ska även i framtiden upplevas som en stadsdel med nära tillgång till det gröna. Vid förtätning och komplettering är det om möjligt viktigt att värna gröna brynzoner och bevarad naturmark i anslutning till befintlig bebyggelse. Detta gäller dock inte inom områdets centrala delar där ny stadsbebyggelse prioriteras. Här kommer istället framtidens grönska att vara av mer stadsmässig karaktär än idag, med nya trädplanteringar utmed gatorna, en del sparade äldre träd mellan gammal och ny bebyggelse, anlagda parker och bostadsgårdar och torg med gröna inslag. Utanför Gottsundaområdets centrala delar ska upplevelsen av grönska vara tongivande och av mer naturlig karaktär, som idag.

Gröna tak

Flera befintliga hus i området har platta tak som kan utnyttjas mer effektivt för exempelvis solenergi, dagvattenhantering eller uteplatser. I samband med ny-, ombyggnation och renoveringar bör gröna taklösningar undersökas och eftersträvas.

Gröna gårdar

En av miljonprogrammets kvaliteter är de väl tilltagna gårdsmiljöerna med uppväxt grönska, goda solljusinsläpp och dess avstånd från trafikerade vägar. De befintliga gårdsmiljöerna är ofta utformade utan tydliga gränser mellan offentliga och privata ytor. Privata gårdar och/eller uteplatser löper ofta vidare ut i allmänna gröna stråk eller platser med odefinierade övergångar.

När man bygger nytt i Gottsundaområdet är det viktigt att säkra kvalitativa, gröna gårdsmiljöer även för den tillkommande bebyggelsen. I vissa lägen kan ny bebyggelse med fördel placeras för att samnyttja befintliga gårdar.

Parkeringsanläggningar

Programförslaget pekar ut strategiska platser för möjliga mobilitetshus. Dessa ska utformas för att bidra till en levande stadsmiljö. Mobilitetskvartieren bör innehålla andra funktioner såsom verksamhetslokaler, kontor, bostäder, utrymmen för cykelparkering, cykelverkstad etc. Där mobilitetsanläggningar möter viktiga gator och stråk ska döda fasader helt undvikas. För garage som förläggs i delar av bottenvåningarna är det viktigt att ägna stor omsorg åt att bebyggelsen utformas för att stärka trygga och levande miljöer i gatunivå. Garage ska inte exponeras mot gatan.

Vid utformningen av garage under mark ska gestaltningen av de delar som är synliga från gatunivå ges extra omsorg, exempelvis vad gäller infarter och ramper.

Parkeringsgarage eller garage i delar av bottenvåningar innebär ofta att bostädernas gårdar hamnar en nivå upp från gatan ovanpå garagets bjälklag. Denna typ av parkeringslösning kräver extra hänsyn vid planering av gårdsmiljöerna så att dessa upplevs som trivsamma, gröna och visuellt synliga även för sin omgivning trots eventuella nivåskillnader.

Livet i Gottsundaområdet

En trygg och trivsamt stad är en levande stad där alla oavsett kön, ålder eller ursprung känner sig hemma. Fler invånare i Gottsundaområdet innebär möjligheter för nya etableringar av handel och service samt behov av en utbyggd samhällsservice för exempelvis utbildning, kultur och idrott. När Gottsunda utvecklas till en stadsnod tillsammans med Ultuna ska möjlighet för kommersiell och offentlig service av regional karaktär säkras i områdets centrala delar. Den sociala infrastrukturen i området ska i möjligaste mån utvecklas för mångfunktionella användningar över dygnet, veckan och året. Det skapar mötesplatser i form av jämställda inkluderande arenor som bidrar till sammanhållning. Utvecklingen ska ske med hänsyn till områdets kvaliteter och brister på ett sätt som skapar positiva synergier på såväl kort som lång sikt för en socialt stärkande stadsmiljö.

En levande stadsdel för alla

Programmets övergripande målsättningar relaterar i hög grad till vilka aktiviteter och vilket innehåll som möjliggörs i såväl befintlig som tillkommande bebyggelse i Gottsundaområdet. Gottsundaområdet ska erbjuda något för alla, boende såväl som besökare. Stadsmiljön ska vara inkluderande, tillgänglig och trygg. Stadslivet i Gottsunda ska svara mot behovet hos en mångfald av människor och livsstilar.

Att skapa funktionsblandning och låta stadslivet finnas på fler platser i området är ett sätt att öka närheten mellan bostaden och olika typer av

målpunkter. Detta stärker förutsättningarna för en enkel och hållbar vardag för de boende och skapar därtill goda förutsättningar för hållbara resor.

När Gottsunda utvecklas som en del av stadsnoden Gottsunda-Ultuna ska befintliga och nya regionala funktioner, som är målpunkter för såväl boende som de som besöker stadsdelen, placeras mycket tillgängligt och väl synliga i stadsstrukturen. Utvecklingen av Gottsundaområdet ska ha ett långsiktigt perspektiv där det nya läget för stadsnoden maximeras.

Visionsbild: Gottsunda torg i nytt sammanhang med regionala funktioner och service samt bostäder.
Illustration: Urban Minds och Kjellander Sjöberg

Handel och kommersiell service

Gottsunda är redan idag en viktig plats för handel och service i södra Uppsala. Funktionen som stadskärna kommer ytterligare att stärkas när stadskärnan Gottsunda-Ultuna utvecklas och många bostäder och arbetsplatser tillförs i södra Uppsala och i Gottsundaområdet.

Genom stora strukturella förändringar, med nya gator, stråk och bebyggelsekvarter, omvandlas området kring Gottsunda centrum till en levande

de stads- och centrummiljö. Här ska nya etableringar för handel och service möjliggöras i såväl befintliga som nya kvarter genom ett brett utbud av lokaler av olika storlek och karaktär. Lokaler för handel och service ska också etableras längs stora delar av stadstråket, med koncentration vid och i närheten av spårvägens hållplatslägen. Inslag av lokaler för handel och service ska även etableras i strategiska lägen i hela området, för att bredda möjligheten för stadsliv och service i hela Gottsundaområdet. Behov av lokaler för handel och service ska utredas vidare i kommande skeden.

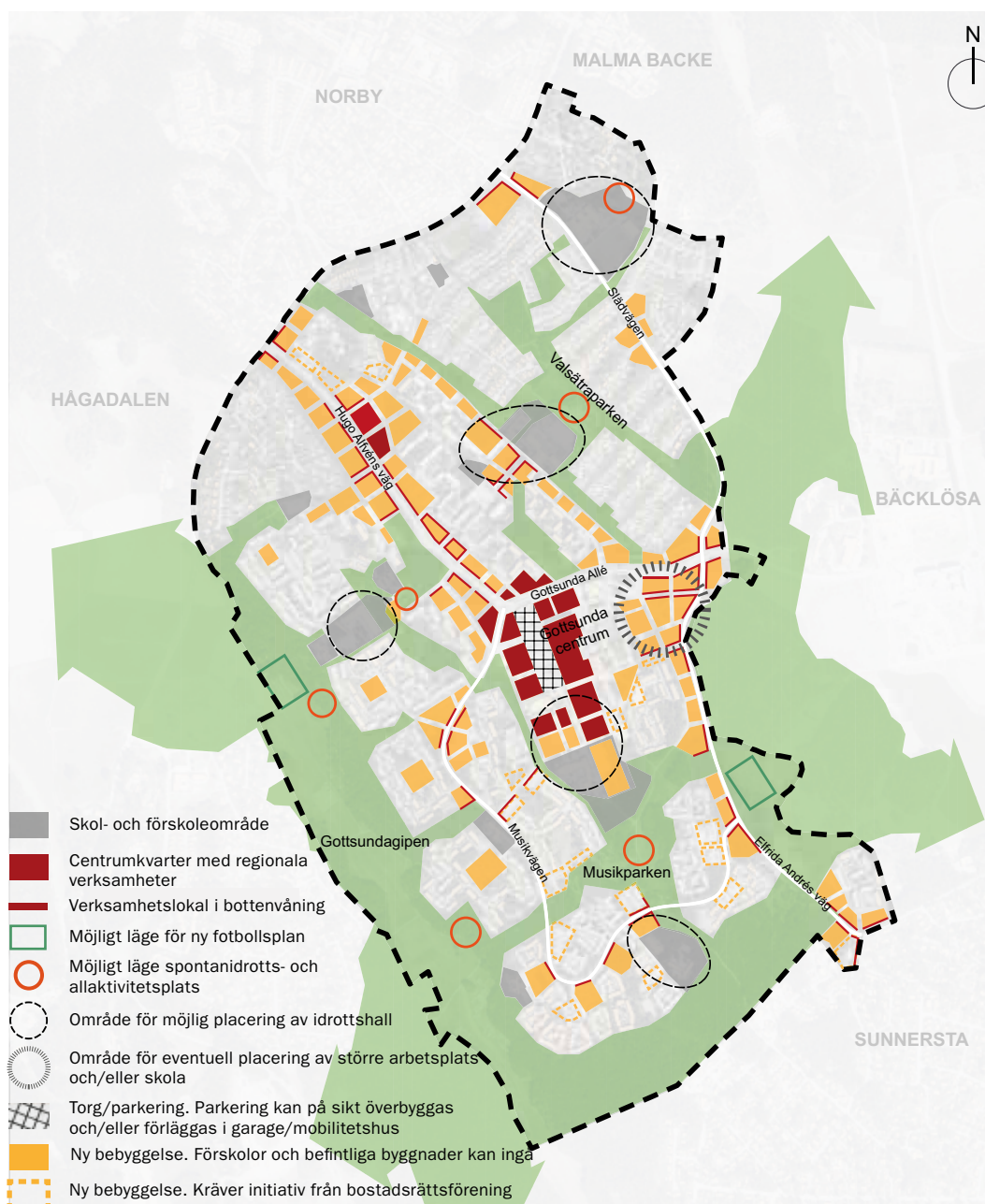

Illustration - exempel på kvartersindelning och verksamheter i stadsstrukturen.

Samhällsservice

Redan idag finns ett antal viktiga offentliga servicefunktioner i Gottsunda, bland annat skola, bibliotek, teater, socialtjänst, folktandvård, vårdcentral och en kommande lokal polisstation. I och med att Gottsunda ska utvecklas som en del av en stadsnod för hela södra Uppsala ska ytterligare funktioner av regionalt och lokalt intresse möjliggöras.

Samhällsservice med besökare från andra delar av staden än Gottsunda lokaliseras i anslutning till stadsstråket och Gottsunda torg, väl synliga för stadsdelens invånare och besökare. Viktiga offentliga servicefunktioner ska placeras strategiskt i området, i stadsnoden där tillgängligheten är som störst eller på väl valda platser ute i området beroende på verksamhetens målgrupp och behov.

Näringsliv och arbetsplatser

För att nyttja den fulla utvecklingspotentialen i stadsnoden Gottsunda-Ultuna ska möjligheten att skapa lokaler för arbetsplatser och näringslivetableringar tas tillvara. Arbetsplatser är en avgörande pusselbit för en blandad och levande stad. Fler människor som rör sig i området dagtid ger förbättrade förutsättningar för exempelvis områdets butiker, caféer och lunchrestauranger.

Mindre arbetsplatser ska möjliggöras i lokaler som integreras i kvarter med handel och bostäder. För större arbetsplatsetableringar kan hela eller större delar av kvarter tas i anspråk i första hand i anslutning till hållplatslägen och Gottsunda centrum. I områdets östra del, längs Elfrida Andréés väg, finns ett område som kan lämpa sig för en större arbetsplatsetablering och fungera sammankopplande för dubbelnoden Gottsunda-Ultuna. I planprogrammet föreslås i första hand bostäder här, men möjligheten till en alternativ användning kan komma att utredas vidare

Kultur, idrott och fritid

I Gottsunda finns goda förutsättningar och en stark medborgarnärvaro som skapar möjligheter för ett rikt förenings- och stadsliv. När Gottsunda utvecklas som stadsnod ska ytterligare möjligheter skapas för kultur och idrott av regional karaktär samtidigt som befintliga kultur- och idrottsaktivi-

teter ska ges goda möjligheter att finnas kvar och vidareutvecklas i stadsdelen. Möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid för alla är en bärande del av en socialt hållbar stads- och livsmiljö.

Kultur

Det finns idag ett stort utbud av verksamheter inom kultur- och fritidsområdet i Gottsundaområdet. I Gottsunda centrum ligger Gottsunda Kulturhus som bland annat innehåller bibliotek, dans-och teaterscen, konstnärateljéer och studieförbundsverksamhet. Det aktiva kultur- och föreningslivet i Gottsunda visar sig i olika former. Gottsundas bibliotek är, efter Stadsbiblioteket, det mest besökta i Uppsala kommun och Gottsunda Dans och Teater är en träffpunkt för alla åldrar. Möjligheten till liknande funktioner för kultur och samvaro för alla ska förstärkas i det nya läget i staden.

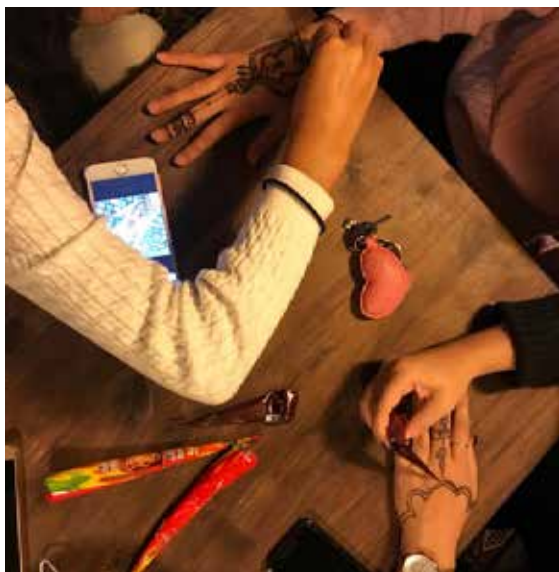
För att möjliggöra en positiv utveckling av området kring Gottsunda centrum föreslås att den långa centrumbyggnaden bryts upp till förmån för en stadsstruktur med nya kvarter, gator, stråk och stadsrum. Utvecklingen innebär att södra delen av Gottsunda centrum, där Gottsunda Kulturhus idag ligger, föreslås rivas. Det är en avgörande fråga att tillse att dessa verksamheter får tillgång till nya lokaler i motsvarande eller bättre lägen i centrumområdet, med närhet till kollektivtrafikens hållplatser och andra viktiga funktioner för att öka tillgängligheten för alla, även besökare från andra delar av Uppsala.

Möjligheten att samlokalisera och samnyttja lokaler för kulturverksamheter, idrott, fritid och samhällsservice ska studeras vidare, med utgångspunkt i potentialen att främja levande mötesplatser som gynnar såväl stadsliv som verksamheternas möjligheter.

Det är viktigt att skapa platser som kan fungera som gemensamma neutrala arenor, där människor får vara synliga för varandra och välja själv hur aktivt de vill delta. På dessa platser ska alla känna att de hör hemma och har rätt att befinna sig i. Det är platser för spontana samt organiserade aktiviteter, vars utformning ska skapa olika grader av synlighet.

Fritidsgårdar som mötesplatser

I Gottsundaområdet finns det idag en fritidsklubb och fritidsgård som ligger på Bandstolsvägen, som avses kunna finnas kvar i nya lokaler. I samband med utvecklingen i området föreslås

KFUM Gottsunda fritidsklubb och -gård.
Fotograf: Heléne Roman

lokaler som kan användas för till exempel fritidsklubb och fritidsgård vid centrumområdet i direkt anslutning till skolområdet med möjligt samnyttjande med andra verksamheter. Goda exempel på fritidsgårdsmiljöer som utformats med en stor medvetenhet kring hur en inkluderande miljö skapas utifrån exempelvis genus ska användas för kunskapsinhämtning och inspiration.

Idrott, hälsa och fysisk aktivitet

Ohälsotalen i samhället ökar till följd av inaktiva livsstilar, samtidigt som fler ägnar sig åt motionsidrott. Den organiserade idrotten engagerar främst barn upp till de yngre tonåren, samtidigt som fler, särskilt flickor, slutar i föreningsidrotten i yngre tonåren. Fler väljer andra former än den traditionellt föreningsorganiserade för idrott för att själv kunna välja former och tidpunkter. Intresset för självorganiserade, spontana aktiviteter ställer nya krav på flexibilitet och effektivitet i de anläggningar som skapas.

När Gottsundaområdet utvecklas ska behovet av anläggningar för idrott och fysisk aktivitet säk-

I Gottsundaområdet finns ett brett kultur- och idrottsutbud.

ras. Detta ska ske genom en kombination av mer traditionella idrottsanläggningar såsom idrotts-hallar och bollplaner, men också genom att tillse fler gruppers behov av tillgängliga anläggningar för fysisk aktivitet, såväl organiserade som spontana. En fortsatt dialog med olika grupper i Gottsundaområdet ska ge underlag för att tillse att investeringar i idrotts- och parkanläggningar riktas till skapandet av anläggningar som är inkluderande, tillgängliga och välkomnande för alla, oavsett faktorer såsom kön, ålder och etnicitet.

För att säkra behovet av anläggningar för idrott och fysisk aktivitet i samband med utvecklingen av Gottsundaområdet ska idrottshallar anläggas som tillgodoser såväl skolornas som föreningslivets behov. Därtill föreslås minst en fullstor konstgräsplan, ett flertal mindre bollplaner samt beachplaner för volleyboll och handboll. Ytor för spontanidrott är viktiga för att bredda möjligheten till fysisk aktivitet för fler och dessa föreslås utvecklas i anslutning till skolor och parker för att kunna utgöra en kombinerad resurs för allmänheten, föreningslivets och skolornas behov. Spontanidrottsanläggningar eller allaktivitetsparker ska utformas i nära dialog med olika grupper i Gottsundaområdet med målet att platserna ska vara inkluderande och välkomnande för alla grupper i samhället.

En simhall finns idag inrymd i den södra delen av den långsträckt centrumbyggnaden. Dagens simhall räknas som uttjänt och en ny simhall ska därför etableras i ett nytt läge i stadsdelen. I planprogrammet föreslås ett läge vid Gottsunda torg och stadsstråket, där tillgängligheten och synligheten är mycket god för såväl Gottsundaborna som besökare från andra stadsdelar. Simhallen kan med fördel utvecklas tillsammans med andra viktiga regionala funktioner för att maximera potentialen att skapa en mötesplats

för alla. En simhall placerad på ”första parkett” i stadsdelen ställer stora krav på en omsorgsfull gestaltning och ett aktivt arbete med att skapa levande bottenvåningar och fasader som främjar stadsliv.

Idag saknas motionsspår och utomhusgym i Gottsundaområdet. Lämpliga sträckor för en variation av motionsspår är viktiga funktioner och lägen för dessa ska utredas vidare. Att motions-spår utformas medvetet utifrån bland annat genus- och trygghetsaspekter är viktigt för att de ska vara inkluderande för alla, oavsett faktorer såsom kön och ålder. I anslutning till motions-spår, parkanläggningar och andra idrottsfunktioner ska minst ett utegym etableras.

Förskola och skola

När Gottsunda utvecklas ökar antalet invånare. Fler familjer flyttar in och nya barn föds vilket ger ett ökat behov av för- och grundskoleplatser. Planprogrammets föreslagna utbyggnad med 5 000 – 7 000 bostäder i Gottsundaområdet genererar ett behov cirka 2 000 – 2 800 nya grundskoleplatser samt 1 000 – 1 400 förskoleplatser (ca 55 – 78 nya förskoleavdelningar). Behovet av att tillskapa lokaler för gymnasium i området behöver utredas vidare i samband med en översyn av lämpliga placeringar av gymnasieskolor i södra Uppsala.

Det ökade behovet av för- och grundskoleplatser föreslås mötas genom en kombination av nybyggnad och om- och tillbyggnad av områdets befintliga skolor och förskolor.

Alla skol- och förskolemiljöer ska utformas med stor hänsyn till barnperspektivet. Gottsundas nya skolor och förskolor ska vara inkluderande och jämställda lärmiljöer där alla barn kan känna sig trygga. Skolors utformning och gestaltning ska vara varierande, genusmart och delaktighetsfrämjande så att allas unika förutsättningar accepteras. När skolornas omgivningar utvecklas ska trygga skolvägar som möjliggör för barn att ta sig till och från skolan på egen hand säkras

Förskolor

Nya förskolor behöver byggas och flera av områdets befintliga förskolor kan komma att byggas ut eller ersättas. Nya förskolor ska i första hand placeras i direkt anslutning till områdets park-

”Det är i dag väletablerat att barns rörelsefrihet, dvs barns och ungas förutsättningar att röra sig utomhus på egen hand, har minskat på grund av att samhällshindren har ökat. Det finns starka bevis för att god tillgång till anläggningar för rekreation, lekplatser, parker och andra grönytor ökar fysisk aktivitet hos både yngre och äldre barn.”

Faskunger, J. (2008), *Barns miljöer för fysisk aktivitet: Samhällsplanering för ökad fysisk aktivitet och rörelsefrihet hos barn och unga*. Östersund: Statens folkhälsoinstitut.

och naturområden. Närheten till kollektivtrafikens hållplatser är också viktig för att främja hållbara resor vid hämtning och lämning.

Förskolor som integreras i bottenvåningen i bostadskvarter kan komma att prövas i lägen där kvaliteten på barnens miljö kan säkras och konflikter mellan de boendes behov och verksamheten kan undvikas.

Skolor

Det finns idag sex grundskolor i Gottsundaområdet varav två är högstadieskolor. Ungdomar framförallt i högstadieåldern väljer skola i andra områden än där man bor och söker sig till andra stadsdelar. Det innebär att elever i Gottsundaområdet kommer från olika delar av staden, men även att ungdomar från Gottsunda söker sig till andra skolor. Många av skoltomterna är stora och ligger park- och naturnära, vilket möjliggör för goda synergier. Flera av områdets skolor och förskolor bedöms ha potential att vidareutvecklas för att möjliggöra plats för fler elever.

I södra delen av Gottsundas centrumområde, vid Gottsundaskolan och Treklängen, föreslås en större skolutveckling. Gottsundaskolan behöver på sikt ersättas av en helt ny och större skolbyggnad och sammantaget beräknas det i skolområdet finnas kapacitet för ett stort antal nya skolplatser, samt en ny förskola. Skolområdet i södra centrum bedöms ha mycket god potential för stora och kvalitativa utemiljöer som främjar fysisk aktivitet samtidigt som det finns utrymme för rofyllda platser. Skolområdet ska utvecklas i samklang med intilliggande parkområde för att ge goda möjligheter för skolan att nyttja parken och för allmänheten och föreningslivet att nyttja

Valsätraskolan

skolans miljöer under kvällar och helger. Närheten till kollektivtrafikens hållplats vid Gottsunda centrum och till områdets nät för gång och cykeltrafik ger goda möjligheter för hållbart resande vid hämtning och lämning, samt för barns möjlighet att själva ta sig mellan hemmet och skolan.

I anslutning till skolområdet föreslås nya kvarter för bostäder, verksamheter samt idrottshallar vilket ger hela området goda förutsättningar att vara levande och upplevas tryggt såväl dag- som kvällstid.

Flexibilitet och samnyttjande

Behov av förskole- och grundskoleplatser skiftar över tid. Vissa av lokalerna och gårdarna bör därför vara flexibla för att kunna fungera för såväl förskole- som grundskoleverksamhet samt fritidsverksamhet under dagen. Detta för att kunna uppnå så stor flexibilitet i lokalanvändningen som möjligt.

I all utveckling av skollokaler ska mångfunktionalitet främjas och lokaler som är lämpliga att användas av exempelvis föreningsliv och andra verksamheter utanför ordinarie verksamhetstid ska placeras med god tillgänglighet och synlighet. Skolorna är vanligtvis en av de livligaste platserna i staden under dagen men kvällstid står de ofta tomma och mörka. Att möjliggöra för andra verksamheter i skolornas lokaler efter skoldagens slut aktiverar skolområdet kvällstid och bidrar till tryggare miljöer, samt minskar

Mötesplats Treklängen

behovet av investeringar i ytterligare lokaler. Treklängens skola är ett gott exempel där skolan redan idag delar fastighet med Mötesplats Treklängen med träffpunkt för äldre, öppna förskolor och svenska för invandrare (SFI).

Behov av fortsatt utredning

En utredning ska fördjupa kunskapen om vilken kapacitet befintliga förskole- och skoltomter har avseende om- och tillbyggnad samt om det finns behov av ytterligare nya lägen för skola inom programområdet. Utredningen ska även ta hänsyn till möjligheter att skapa nya skolor utanför, men i nära anslutning till, programområdet. Den fördjupade utredningen påbörjas efter planprogrammets samråd.

Stadsutveckling för socialt hållbar utveckling

Stadsutveckling kan tillsammans med andra åtgärder skapa synergieffelter som bidrar till socialt hållbar utveckling. För en positiv utveckling av Gottsundaområdet görs såväl fysiska som sociala insatser. Programmet som har huvudfokus på områdets fysiska utveckling behöver gå hand i hand med övriga insatser som samlas i "Handlingsplan Gottsunda/Valsätra". För att förstärka kopplingen mellan områdets fysiska och sociala utveckling beskrivs här de sociala synergier av stadsutvecklingen som planprogrammet kan medföra sorterade under samma fem fokusområden som handlingsplanen är ordnad efter.

Hållbar livsmiljö och trivsel

Varierat bostadsutbud bidrar till social blandning

Idag finns det många hyresrätter i Gottsundaområdet, framförallt i områdets centrala delar. Där bor många människor som har låga inkomster eller står utanför arbetsmarknaden.

Utvecklingen i Gottsundaområdet ska bidra till en ökad blandning av bostädernas upplåtelseformer, storlekar och prisnivåer. Det kan bidra till att området får en mer blandad befolkning, något som särskilt gynnar socioekonomiskt svagare grupper men även samhället i stort. Detta ger i sin tur förbättrade levnadsvillkor och förutsättningar för sammanhållning för de som bor i Gottsundaområdet och i övriga delar av Uppsala.

Ny kollektivtrafik ger nya förutsättningar

Gottsundaområdets roll i staden förändras när kollektivtrafiken blir bättre. En ny spårväg kommer att gå längs stadsstråket som består av Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé samt till en ny tågstation i Bergsbrunna. Det gör att Gottsundaområdet kommer att kopplas samman bättre med hela södra Uppsala. Fler människor kommer att röra sig i området och fler mötesplatser kan uppstå.

Fler arbetsplatser och mer service

Gottsundaområdet ska utvecklas med många nya arbetsplatser och service för hela södra Uppsala. När området utvecklas ökar samhällsnärvaron med offentliga verksamheter och platser. Olika typer av samhällsfunktioner, som bibliotek, fritidsgård, skolor och badhus, placeras synligt vid Gottsunda centrum och längs stadsstråket. De bidrar till att skapa liv och

Sammanfattning

Hållbar livsmiljö och trivsel

- Stadsutvecklingen ska skapa ett bostadsutbud med varierade upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och prisnivåer för att bidra till en socialt blandad befolkning.
- Samhällsnärvaron förstärks med fler offentliga institutioner i området, vars placering förtydligar och visar på samhällsnärvaro i området.
- Kommersiella och offentliga platser och verksamheter, av både lokala och regionala, ska bidra till integration genom att skapa möten mellan människor.
- Vid ombyggnation av hyresrätter ska stor vikt läggas vid de boendes möjlighet till inflytande och att kunna bo kvar.

Social blandning gynnar samhället i allmänhet och socioekonomiskt svagare grupper i synnerhet.

rörelse, och handel, caféer och restauranger ger värdefulla kvaliteter till området.

Fler verksamheter leder till fler arbetsplatser, som i sin tur ger förutsättningar för socialt inkluderande sammanhang. Social interaktion i form av planerade och spontana möten kan underlättas genom inbjudande platser och lokaler för närområdet, stadsdelen och hela Uppsala.

Ökad samhörighet

Idag ligger Gottsundaområdet avskilt, men det ska förändras genom att koppla samman om-

rådet med stadsdelar i närheten och integrera området i staden. När avskildheten minskar, krymper även de fysiska och mentala barriärerna.

Området ska utvecklas med sociala förtecken och se till att dagens Gottsundabor är en naturlig del i morgondagens Gottsundaområde. När hyresrätter renoveras ska det göras med stor respekt för de boende – man ska ha möjlighet att kunna bo kvar och ha inflytande över sitt boende.

Trygghet

Stadsutvecklingen i Gottsundaområdet ska möjliggöra

- att fler människor är i rörelse
- en bättre översyn av platser som idag upplevs öde och otrygga
- en förbättrad standard av platser och stråk.

Säkrare gator och stråk

Alla oavsett kön, ålder och bakgrund ska känna sig fria att röra sig överallt i Gottsunda och Valsätra – alla tider på dygnet. Därför ska viktiga stråk som leder mellan platser hänga ihop och planeras med omsorg. Samverkan mellan områdets olika fastighetsägare är ett sätt att skapa gemensamt ansvar och förebygga problem som sker i gränser mellan fastigheter. Genom gemensamma åtaganden kan området hållas tryggt, rent och snyggt med genomtänkt gestaltning och karaktär.

Otrygga barriärer och öde baksidor försvinner när området kopplas samman. Nya byggnader skapar trygghet genom att vändas mot viktiga gator som Musikvägen, Slädvägen, August Södermans väg och Spinnrocksvägen. På så vis blir gatorna tryggare att röra sig på, under dygnets alla timmar.

Service bidrar till trygghet

I en blandad stad med både bostäder och verksamheter får man närmare till service som förenklar vardagslivet och som bidrar till en levande stadsmiljö. Samtidigt bidrar det till aktivitet under olika tider på dygnet. Ett flertal verksamheter som bidrar till trygghet och samvaro genom liv och rörelse förstärks på olika platser i området, med fokus på stadsstråket Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé samt vid Gottsunda centrum. Dessa platser knyts sam-

man via trygga och tydliga stråk som förstärks i både parker, grönområden och gatumiljöer. Grannskap som främjar social samvaro och lokalt ansvarstagande ska utvecklas genom att privata och offentliga ytor förtydligas.

Mötesplatser med fokus på rörelse

När rörelse och träning uppmuntras på offentliga stråk och platser skapas miljöer som främjar hälsa, trygghet och liv. Exempelvis kan flera mindre spontanidrottsplatser skapas och Musikparken kan utvecklas som en större mötesplats med fokus på idrott, hälsa och rörelse.

Sammanfattning Trygghet

- För att öka tryggheten längs viktiga rörelsestråk, ska nya byggnader förläggas mot gatan för att skapa ökad översyn.
- Rörelse och vistelse under olika tider på dygnet stärks genom en blandning av bostäder och verksamheter i området. De kopplas samman genom trygga stråk längs gator och i grönområden.
- Relationer mellan grannar och det lokala ansvarstagandet stärks genom att förtydliga offentliga och privata ytor.
- God gestaltning och skötsel av stråk och platser säkras genom samverkan mellan fastighetsägare.

För att Gottsundaområdet ska vara attraktivt att bo och verka i behöver området vara och upplevas tryggt för alla, såväl av boende som besökare.

Barn och ungas uppväxtvillkor

Skolor av högsta kvalitet stärker området

Gottsundaområdets pedagogiska miljöer ska vara av högsta kvalitet. De förskolor och skolor som redan finns ska tas hand om väl, och nybyggda skolor ska bidra till att stärka området genom att skapa positiva signaler och öka samhällsnärvaron i området. Genom att etablera utbildningsmiljöer och göra dem synligare, fylls området av olika målgrupper och lokala före-

bilder kan skapas. Högre utbildning och andra verksamheter som främjar entreprenörskap kan gynna området barn och unga, och även till områdets utveckling.

Nya kreativa miljöer för unga

När Gottsundaområdet utvecklas skapas kreativa miljöer för barn och unga i det offentliga rummet genom satsningar på parker och platser, nya lekplatser och mötesplatser. Förskolor och skolor placeras i anslutning till parker och grönområden. Det gör att platserna används under olika tider på dygnet och att både investeringar och kvalitet optimeras.

Samnyttja lokaler för ett rikt föreningsliv

Många lokaler och utemiljöer står relativt folkotomma antingen dagtid eller på kvällar och helger. Samtidigt är föreningslivet beroende av lokaler för sina verksamheter. När olika verksamheter använder samma lokaler eller platser

Sammanfattning

Barn och ungas uppväxtvillkor

- Gottsundaområdet ska ha attraktiva och välfungerande skolmiljöer som bidrar till att stärka samhällsnärvaron.
- Skolor och förskolor ska fungera som integrerande mötesplatser och bidra till sammanhållning. Genom placering i anslutning till parker och grönområden skapas förutsättning för effektiv användning under olika tider på dygnet, veckan och året.
- Samnyttjande av lokaler och utemiljöer bidrar till effektivt användande och bästa möjliga kvalitet för verksamheten, området och samhället.
- Ett rikt och meningsfullt fritidsutbud för barn och unga möjliggörs genom att lokaler och utemiljöer anpassas för verksamheter av lokalt och regionalt intresse.

När Gottsundaområdet utvecklas skapas kreativa miljöer för barn och unga i det offentliga rummet genom satsningar på parker och platser, nya lekplatser och mötesplatser.

leder det både till effektivare användning och ett rikt föreningsliv. Ett aktivt civilsamhälle främjar demokratin och bidrar till en meningsfull och varierad fritid för barn och unga.

Större fritidsutbud leder till möten och sammanhållning

Stadsutvecklingen i Gottsundaområdet leder till att barn och unga i hela södra Uppsala får tillgång till fler verksamheter och lokaler som är till för dem. När barn och unga från Gottsundaområdet och andra områden möts skapas kontakter och relationer som bidrar till sammanhållning och integration.

Arbete

Lokala jobb ska minska arbetslöshet

De boende i Gottsundaområdet jobbar i mindre utsträckning och arbetslösheten är högre än övriga Uppsala. Genom att skapa fler arbetsplatser där man bor blir det lättare att få börja arbeta – både mentalt och fysiskt. Ett stort utbud av lokala arbetsplatser ökar därför de boendes förutsättningar att få arbete. En mångfald av lokaler möjliggör också en bredd av verksamheter, som kan bidra till lokalt entreprenörskap.

Nya verksamheter i centrala Gottsunda

Stadsutvecklingens tidiga etapper rör de centrala delarna av området: längs Hugo Alfvéns väg, Gottsunda allé och vid Gottsunda centrum. Det är framför allt i dessa lägen som det största tillskottet av nya verksamheter kommer ske. Längs stadsstråket finns lägen där större arbetsplatser skulle kunna etableras på längre sikt. De behöver sparas för att i framtiden, när Gottsundaområdet har en annan roll i staden, kunna medföra många nya arbetstillfällen i området.

I samband med stadsutveckling görs stora ekonomiska investeringar som medför många arbetstillfällen. Sociala klausuler ska tillämpas för att det ska bidra till lokala jobb eller praktikplatser. Det kan till exempel handla om arbete vid nyproduktion, renovering eller utveckling och förvaltande av allmänna parker, natur och torg. Detta är värdefullt både för individer som står utanför arbetsmarknaden, för områdets lokala anknytning, den sociala utvecklingen, integrationen och samhällsekonomi.

Sammanfattning Arbete

- När Gottsundaområdet utvecklas ska person-intensiva arbetsplatser prioriteras vid Gottsunda centrum, längs stadsstråket Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé samt i andra strategiska lägen som exempelvis i anslutning till spårvagnshållplatser.
- För att möjliggöra mer storskaliga verksamhetsmiljöer som på längre sikt kan skapa många arbetstillfällen i området, sparas vissa strategiska platser för framtida utveckling.
- Stadsutvecklingen ska bidra till en levande stadsmiljö, lokalt entreprenörskap och lokalt belägna arbetstillfällen genom att tillsammans med bostäder skapa ett brett utbud av lokaler för olika typer av verksamheter.
- Sociala klausuler tillämpas för att säkra lokala arbetsmarknadsinsatser i samband med nybyggnation, ombyggnation och i kontinuerligt underhåll i området.

Stadsutvecklingen är förenad med stora arbetsinsatser och vid ny- och ombyggnation kan åtgärder skapas för lokala jobb skapas.

Delaktighet

Inkluderande och inbjudande

När Gottsundaområdet utvecklas och förändras påverkar det många som bor och verkar i området. För att skapa en inkluderande utvecklingsprocess behöver former för lokalt deltagande tas fram. Utvecklingen ska både välkomna nya och gamla Gottsundabor och det lokala deltagandet ska vara inbjudande även för människor som inte bor i området.

Skapa långsiktiga former för delaktighet

Stadsutvecklingen i Gottsundaområdet kommer att pågå under lång tid. Det gör det möjligt att utveckla långsiktiga former som ökar möjligheten för boende och verksamma i området att vara delaktiga och påverka sin omgivning. Ett sätt är att skapa ett kontinuerligt forum för samtal, dialog och inflytande. Aktuella projekt kan då använda detta forum för att nå

ut brett i området. Allmänna dialog- och delaktighetsforum ska kombineras med former riktade till grupper som särskilt berörs eller som annars riskerar att inte komma till tals. Medborgarpaneler ska användas med återkommande dialogmöten för kontinuitet. I dessa ska en utvald målgrupp medverka, eller en grupp sammansatt med god representativitet från olika grupper.

Medborgarbudget och platsutveckling

Medborgarbudget kan användas för att stärka det lokala inflytandet över utvecklingen i området. Det innebär att boende är med, tar fram förslag och väljer insats genom omröstning utifrån givna ekonomiska ramar.

Att utveckla platser i utvalda lägen är ett annat sätt att öka lokalt inflytande och engagemang, i kombination med insatser för ökad trivsel. Utsetta platser kan genom platsutveckling få en gestaltning – tillfällig eller mer bestående – och användning som tas fram av och med de boende. Dessa insatser kan gärna kombineras med en lokal medborgarbudget.

Sammanfattning Delaktighet

- Dagens och framtida Gottsundabor och lokalt verkande aktörer ska vara delaktiga i utvecklingen av området.
- En övergripande dialog- och delaktighetsprocess ska skapas med kontinuerligt återkommande forum för medskapande och lokalt inflytande.
- Riktade dialog- och delaktighetsinsatser ska göras till grupper som särskilt berörs eller riskerar att annars inte höras.
- Lokalt inflytande eftersträvas i stadsutvecklingen, exempelvis genom medborgarbudget och platsutveckling för lokalt engagemang. Detta kan ske genom tillfällig eller mer permanent gestaltning, programmering, användning och utveckling av utvalda ytor.

Genom att involvera dagens och framtidens boende i dialoger bidrar stadsutvecklingen till engagemang, egenmakt, tillit och lokal demokrati.

1. Inledning **sid 8**

2. Gottsundaområdet igår och idag **sid 14**

3. Gottsundaområdet imorgon **sid 20**

4. Utveckling och genomförande

Samverkan mellan områdets aktörer	sid 56
En inkluderande utvecklingsprocess	sid 56
Utbyggnad och etapper	sid 57
Hållbarhet	sid 58
Projektets ekonomi	sid 60
Markanvisningsstrategi	sid 60
Tekniska frågor	sid 60
Utredningar	sid 61

5. Förutsättningar **sid 64**

6. Konsekvenser **sid 80**

Förteckning över underlagsutredningar **sid 91**

Programkarta

Utveckling och genomförande

Vid utbyggnaden av Gottsundaområdet ska fokus ligga på att skapa värden för kommunens invånare. Utvecklingen ska präglas av inkludering i form av medskapande, dialog och samverkan. Genom att utveckla Gottsunda som stadsnod med fokus på långsiktig social hållbarhet, finns en potential för områdets aktörer att tillsammans med dagens och framtida invånare skapa värden, såväl sociala och ekologiska som ekonomiska.

Samverkan mellan områdets aktörer

Området har idag flera stora fastighetsägare som Uppsalahem AB, Uppsala kommuns fastighets AB, Skolfastigheter AB, D. Carnegie AB och Rikshem med långsiktiga intressen i stadsdelens utveckling, genom befintliga bestånd men också genom de utvecklingsmöjligheter som planprogrammet ger. Huvuddraget i utbyggnadsstrategin är att de långsiktiga aktörerna som verkar i Gottsundaområdet ska vara ledande i utvecklingen framåt, då det bedöms ge en god grund för genomförandet av planprogrammets intentioner.

Programområdets föreslagna utveckling innebär att flera av de större fastighetsägarna får möjlighet att utveckla sitt nuvarande fastighetsbestånd. Ett genomförande med hög kvalitet förutsätter ett samarbete mellan Gottsundaområdets långsiktiga aktörer. Fastighetsägarna i området och kommunen är ömsesidigt beroende av varandra för att kunna åstadkomma tryggare och mer välfungerande miljöer. Insatser behöver koordineras inom frågor som rör allt från kontinuerlig drift och underhåll till övergripande planering och utvecklingsplaner. Det är viktigt att utemiljöer inom hela området kan utvecklas. Samarbetsavtal mellan områdets större aktörer ska eftersträvas för ökad tydlighet och transparens.

Nybyggnation inom programområdet föreslås på såväl kommunal som privat mark. Kommunen ansvarar för detaljplaner och för avtal om villkor för genomförande av exploatering. Kommunen ansvarar för utredningar, projektering och genomförande av utbyggnader och åtgärder i gator, parker och torg inom programområdet liksom för planeringen av social infrastruktur som förskolor, skolor, äldreboenden med mera. Utveckling av privat mark är beroende av fastighetsägarens initiativ och detaljplaneläggning som möjliggör utvecklingen.

En inkluderande utvecklingsprocess

Invånarna i Gottsunda ska ha möjlighet att påverka områdets utveckling genom dialog och aktivt medskapande. Gottsundaborna kan sitt område bättre än någon annan och därför är deras bidrag till utvecklingsplanerna avgörande för att säkerställa kvaliteten. Att som invånare få vara med och påverka frågor i sitt närområde är även viktigt utifrån ett demokratiskt perspektiv.

Dialog kan vara ett bra verktyg för att skapa en starkare samhörighet mellan de boende och deras stadsdel. Genom att skapa forum för engagemang och inflytande kan grannskapsrelationer främjas, vilket kan öka tillit och tilltro mellan boende och i relation till samhällsaktörer. Goda möjligheter till delaktighet rörande långsiktiga utvecklingsplaner behöver kompletteras med snabba flexibla processer där eventuella brister i området snabbt kan åtgärdas. Dialog och medskapande kopplat till framtagandet av planer kan även bidra med att fånga upp frågeställningar som rör andra frågor än den fysiska stadsutvecklingen och föra in dessa frågeställningar i rätt forum. För att skapa en helhet i områdets utveckling behövs även deltagandeprocesser som inte är knutna direkt till fysisk planering. En utmaning i arbetet med dialoger är att nå en representativ delaktighet i området. För att nå grupper som vanligtvis inte kommer till tals i dialogprocesser behöver allmänna fysiska och digitala dialogformer kompletteras av uppsökande former av deltagande som känns värdefulla och relevanta för invånarna. En grundförutsättning för att möjliggöra lokal delaktighet är att underlag finns tillgängliga på de dominerande språken i området.

Utbyggnad och etapper

Enligt avtal om fyrspårsinvestering i Ostkustbanan och spårburen kollektivtrafik på Ultunalänken ska 33 000 nya bostäder byggas i Bergsbrunn, Sävja, Ultuna och Gottsunda. Av dessa bör 2 000 - 3 500 nya bostäder byggas i Gottsunda till år 2030. Totalt föreslås i programområdet en utbyggnad av 5 000–7 000 bostäder där investeringarna i kollektivtrafiken är nödvändiga för att kapaciteten i transportsystemet ska vara tillräcklig.

Programområdet kommer att byggas ut i etapper under en lång tid. Etappindelningen tar sin utgångspunkt i olika delområdens möjlighet att knyta samman områdets olika delar, möjliggöra utbyggnad av kollektivtrafik och skola, förbättra otrygga platser, åstadkomma ett mer varierat utbud av bostäder och höja Gottsundaområdets attraktivitet. Vissa platser är av stor strategisk vikt för regionala funktioner. Dessa möjligheter ska inte byggas bort till förmån för kortsiktiga behov. Däremot kan de med fördel förses med tillfälliga funktioner. Utbyggnaden av Gottsunda kommer att koncentreras till området som ingår i avtalet med staten.

Nedan beskrivs fokusområden för utbyggnaden av Gottsunda med avseende på viktiga aspekter som motiverar genomförandet. Den ordning i vilken områdena byggs ut bör hållas öppen för att utbyggnaden ska kunna göra så stor social nytta som möjligt, för att kunna hålla en tillräckligt hög utbyggnadstakt med bra kvalitet och för att kunna få till stånd ett mer varierat bostadsutbud.

Gottsunda centrum (A)

En utveckling av Gottsunda centrum inklusive ny skola bidrar till skapa en attraktiv kärna i Gottsundaområdet med bland annat kommersiell och offentlig service, regionala funktioner och fler bostäder. En utbyggnad här stärker det hållplatsläge som planeras invid Gottsunda centrum. En ny skola ska byggas i närtid. Gottsunda centrum utveckling behöver studeras djupare än vad som gjorts inom ramen för arbetet med detta planprogram.

Södra delen av Hugo Alfvéns väg och Bandstolsvägen (B)

En utveckling av området runt Bandstolsvägen och runt Hugo Alfvéns väg ner till Gottsunda centrum bidrar till ökad upplevd trygghet då det

Fokusområden för utbyggnaden av Gottsundaområdet. Områdena är schematiskt avgränsade och bedömningen av när genomförande av olika delar av programmet är lämpligt bör ses över kontinuerligt. Kvarter belägna utanför de beskrivna områdena kan komma att bli aktuella tidigare där de bedöms tillföra värden till stadsdelen. Områdena beskrivs på nästa sida.

i detta område finns flera platser som upplevs som otrygga. Viktiga kopplingar som skapar flöden genom bebyggelsen på Bandstolsvägen kan skapas för att öka tryggheten i denna del av Gottsundaområdet.

Norra delen av Hugo Alfvéns väg (C)

Området kring norra delen av Hugo Alfvéns väg bidrar till att skapa ett befolkningsunderlag och lokal service runt tillkommande hållplatsläge på Hugo Alfvéns väg. Området utgör en viktig del av stadsstråket med spårvägen. När området utvecklas ges möjligheter att skapa en koppling mellan dessa miljöer och Valsätra. Kopplingen behöver studeras närmare i tidigt skede i utvecklingen av denna del av Gottsundaområdet.

Gottsunda Allé öster om Gottsunda centrum (D)

Området runt Gottsunda allé öster om Gottsunda centrum syftar till att stärka kopplingen som skapar dubbelstadsnoden Gottsunda-Ultuna samt till att stärka området kring Slädvägen och

Elfrida Andrées väg där upplevelsen av trygghet kan ökas genom att byggnader vänder sig mot gatan. På så sätt kan dessa gator bli ett ännu tydligt stråk för gående och cyklister.

Området kring Gottsunda centrum inklusive ny skola och södra delen av Hugo Alfvéns väg bör prioriteras i tid. Vissa delar av dessa områden kan dock komma att genomföras senare.

Utbyggnaden av social infrastruktur såsom skolor, förskolor och idrottshallar behöver gå i takt med övrig utbyggnad. I närtid finns behov av utveckling av Gottsundaskolan som ligger centralt i Gottsundaområdet intill Gottsunda centrum. Strategi för hur den sociala infrastrukturen i området ska utvecklas behöver studeras vidare.

Hållbarhet

Områdets utveckling ska ske utifrån ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbarhetsperspektiv. I Gottsunda är de två dimensionerna ekonomisk och social hållbarhet tätt sammankopplade.

Ett effektivt markutnyttjande bör eftersträvas i största möjliga utsträckning och möjligheten att dela på funktioner som kan serva flera fastighetsägare bör undersökas i detaljplaneskedet. Samutnyttjande av lokaler bör eftersträvas för att säkerställa en hög nyttjandegrad och god förvaltningsekonomi.

Områdets utveckling inom teknisk infrastruktur, energianvändning i byggnader och mobilitet är viktiga frågor att bevaka vid genomförandet. I det befintliga bostadsbeståndet finns en potential att minska energiförbrukningen i samband med ombyggnation. Områdets fastighetsägare bör uppmuntras att arbeta med att förbättra sin energianvändning i det befintliga beståndet.

Den fysiska utvecklingen kan bidra till sociala mervärden. Genom sociala klausuler kan områdets aktörer möjliggöra lokala praktik- och anställningsformer, vilket kan öka tillgängligheten till arbetsmarknaden. Fastighetsägarna i området kan med fördel använda den lokala arbetsmarknaden som underlag för anställningar för att skapa en starkare samhörighet mellan invånarna och den fysiska miljön. Exempelvis kan praktikplatser och sommarjobb riktas direkt till invånarna i Gottsunda.

Stadsutvecklingen kan också bidra till en ökad social blandning och social balans. Detta kan medföra att området fungerar bättre och minskade negativa segregationskonsekvenser, såsom ackumulerad kriminalitet, skadegörelse samt ökad trygghet. Att komma till rätta med de sociala utmaningar som ligger till grund för de uttryck av social oro som återkommande förekommit i Gottsundaområdet är en angelägenhet för hela Uppsala.

Sociala aspekter

Den sociala dimensionen är central i utvecklingen av Gottsundaområdet. I arbetet med att utreda de sociala konsekvenserna av planprogrammet har det kommit fram ett antal aspekter som är viktiga att ta med i den fortsatta planeringen. Dessa är här samlade som rekommendationer för att nå en socialt hållbar utveckling i Gottsundaområdet.

Tillgänglighet

- Tillgänglighetsanpassa i utformning av allmänna platser, torg och gator.
- Detaljutforma trafikmiljöerna enligt olika gruppers behov och avseende tillgänglighet, trafiksäkerhet, trygghet. Utformning av trafik-säkra skolvägar.
- Skapa genomsläppliga övergångar som länkar samman tvärstråk för att motverka möjliga barriäreffekter som förstärkta stråk kan medföra. Tydliga indikationer om vilka regler och prioriteter som gäller för att främja säkerhet.
- Utforma nya gator så att trafiksäkerheten är särskilt hög i speciellt känsliga lägen.
- Skapa genomsläppliga kvarterstrukturer i syfte att ny bebyggelse inte blir en barriär och att det inte skapas isolerade enklaver.
- Analysera fysisk och social tillgång till olika typer av verksamhetslokaler inom Gottsundaområdet.

Trygghet

- Beakta de eventuella negativa effekter som alternativa vägar kan föra med sig, som exempelvis ett mer utspritt och glest rörelseflöde.
- Eftersträva kvantitet och kvalitet vad gäller gatubelysning för att svara också mot synsvagas behov.
- Utforma offentliga miljöer så att de motverkar territorialitet, social kontroll och negativ övervakning.

- Avväg noggrant vilka trygghets- och jämställdhetsfrämjande åtgärder som kan vara relevanta i fortsatt planering.

Jämlikhet och segregation

- Lägg särskild vikt vid att försöka uppnå positiva möten mellan befintlig och tillkommande bebyggelse så att barriärer undviks och positiva sociala möten samt positiva områdeseffekter främjas.
- Eftersträva att skapa icke kommersiella mötesplatser för alla.
- Verka för en bredd av upplåtelseformer, bostadsstorlekar och -typer samt hyresnivåer.
- Verka för en utveckling där renovering sker på ett sätt som gör det möjligt för de boende att vara delaktiga i och kunna påverka renoveringsprocessen och där renovering sker med stor respekt för de boende och deras möjlighet att bo kvar i och flytta till området.
- Gör en noggrann bedömning och avvägning vid planering av bebyggelse som kan innebära rivningar av befintliga bostäder och verksamheter.
- Överväg trygghets- och äldreboenden samt även studentbostäder som möjlighet för skapandet av en bred åldersstruktur i Gottsundaområdet.

Jämställdhet

- Gör fortsatt jämställdhetsintegrering och sociala konsekvensbedömningar i detaljplaneprocessen och vidare.
- Använd könsuppdelad statistik i olika skeden av stadsbyggnadsprocessen som kan vara underlag till jämställdhetsanalys och -åtgärder.
- Utforma och programmera välkommande offentliga miljöer utifrån jämställdhetsperspektiv.
- Led dialog med byggaktörer för att utveckla verktyg för jämställdhetsintegrering.
- Utforma och programmera idrotts- och lekplatser samt fritidsaktiviteter på ett normkritiskt sätt med stor hänsyn till medborgarnas behov och önskemål, oavsett kön.
- Samordna med sociala insatser kring jämställdhet.

Folkhälsa

- Hälsöfrämjande åtgärder ska beaktas vid detaljplanearbete.
- Säkerställ integrerade gröna vistelsemiljöer och gårdar i detaljplanering och projektering i den mån det är möjligt.

Utbildning

- Samnyttjandet av förskol- och skollokaler ska ske efter noggrann avvägning för att minska eventuella konflikter.

Barn

- Lokalisera skolor- och förskolors placering i den mån det är möjligt i anslutning till grönområden och parker.
- Utforma skolmiljöer och rekreativsmöjligheter som bryter mot den traditionella uppfattningen av kön.
- Håll barnperspektiv och -inflytande levande under fortsatt planering.

Delaktighet och medborgarinflytande

- En övergripande dialog- och delaktighetsprocess bör skapas med kontinuerligt återkommande forum för samtal, medskapande, och lokalt inflytande. Vissa frågor kan inte ges svar på inom detaljplaneringsprocessen, därför behöver de kunna föras vidare och bearbetas i andra forum. Använda dessa forum för att tydliggöra och förklara kommunala strukturen, beslutsfattandeprocesser, stadsbyggnadsprocesser och rättigheter till påverkan.
- Eftersträva att kombinera allmänna dialog- och delaktighetsforum med former riktade till grupper som särskilt berörs eller riskerar att annars inte höras.
- Eftersträva att uträtta samrådsanalyser som underlag till kommande samrådsplanering
- Medborgarbudget och platsutveckling kan användas för att stärka det lokala inflytandet och engagemang i Gottsundaområdets utveckling. Detta kan ske genom tillfällig eller permanent gestaltning, programmering, användning och utveckling av utvalda ytor.
- Platser avsedda för eller som kan fostra spontant medskapande och dialog, såsom integrerade mötesplatser, bör etableras i Gottsundaområdet. Tillgång till dessa platser ska säkerställas för alla oavsett.

Projektets ekonomi

Den fysiska utvecklingen av Gottsundaområdet kan skapa positiva effekter för andra delar av kommunen och samhället. Det är viktigt att fokusera på att skapa värden för områdets långsiktiga utveckling och hantera föreslagna förändringar som en del av en helhet.

Sammantaget görs bedömningen att föreslagna exploateringsprojekt genererar ett positivt resultat exklusive investeringar i social infrastruktur. Viss utveckling av allmänna gator och parker behöver finansieras via investeringsmedel när de inte kan kopplas direkt till en exploatering. Kommunen avser att delfinansiera spårvägsutbyggnaden med värdeåterföring från områdets exploatörer.

Förutsatt att kommunen står som ägare för den sociala infrastrukturen bedöms det att kommunen behöver göra investeringar tidigt i genomförandet av planprogrammet.

Markanvisningsstrategi

För att säkerställa en önskad utbyggnadstakt, hög kvalitet och uppmuntra till både stabilitet och kreativitet bör olika förhållningssätt användas i området när det gäller kommunens markinnehav. Området är stort och kommunens olika utvecklingsområden möter så pass olika behov, risker och möjligheter att ett flexibelt markanvisningsförfarande bedöms mest lämpat. Vid uppstart av ett specifikt projekt bör områdets speciella förutsättningar ligga till grund för vilket förfarande som används.

Flexibilitet bör också finnas kring vilka upplåtelseformer som önskas beroende på marknadsläget vid tidpunkten för markanvisning. Området har ett behov av såväl nyproducerade hyresrätter som bostadsrätter. Kommunens mark ska anvisas för en övervägande del bostadsrätter.

Tekniska frågor

Eftersom planprogrammet föreslår förtätning i befintlig stadsmiljö finns teknisk infrastruktur såsom gator och ledningsnät utbyggd. Denna kan behöva förstärkas, vilket behöver studeras vidare inför och i kommande detaljplanepro-

cesser. Särskilt viktigt är att pröva den tekniska genomförbarheten i de delar där stora strukturella förändringar föreslås. Detta gäller i synnerhet området kring Bernadottevägen och området kring korsningen mellan Slägvägen, Gottsunda allé och Elfrida Andrées väg.

Grundvatten

Med relativt enkla åtgärder bedöms inte risken för påverkan på grundvattnet öka med den i programmet föreslagna markanvändningen. Motiverade åtgärder inom programområdet är:

- dagvattenrening enligt kommunens riktlinjer.
- miljöplaner vid markentreprenader.
- regelbundna markprover av mark för snöupplag. påkörningsskydd.
- invallning av eventuella större transformatorstationer.
- påkörningsskydd och invallning av eventuella drivmedelstankar för daglig drift.
- daglig inspektion av drivmedelstankar, hydraulslangar och kopplingar mellan dessa.

Detta finns närmare beskrivet i utredningen *Planprogram för Gottsundaområdet - Riskanalys för grundvatten*.

Dagvatten

Exploatörerna ansvarar för att utreda förutsättningar och tekniska lösningar för dagvattenhantering inom kvartersmark. Exploatörerna ansvarar även för anläggande och drift av dagvattenanläggningar inom kvartersmark. Som huvudregel ska exploatörernas dagvatten tas om hand inom kvartersmark, så kallat lokalt omhändertagande av dagvatten. Kommunen genom dess bolag Uppsala Vatten och Avfall AB ansvarar för anläggande och drift av dagvattenanläggningar inom allmän plats.

En dagvattenutredning har tagits fram där områdets föreslagna exploateringsområden kan avvattnas via lokalt omhändertagande av dagvatten samt genom rening och fördröjning i gator. Då en stor del av utbyggnaden är på redan hårdgjorda ytor där rening saknas leder förslaget till att förbättra såväl fördröjning som rening från Gottsundaområdet som helhet. Inom planområdet saknas möjlighet att ta hand om det dagvatten som kommer från det befintliga beståndet på ett sätt som är ekonomiskt försvarbart.

Det planeras en dammanläggning i Gottsundagipen mot Hågadalen för fördröjning och rening av dagvatten för de delar av programområdet som har Hågaån som recipient. Den föreslagna placeringen av anläggningen ligger utanför programområdet. Inom arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Södra staden har en systemlösning för dagvatten tagits fram som inkluderar dammanläggningar som tar höjd för att kunna fördröja och rena dagvatten även från befintlig och ny föreslagen bebyggelse i de delar av Gottsundaområdet som ligger i Fyrisåns avrinningsområde.

Vatten och avlopp

Kommunen har ett lagstadgat ansvar att besluta om vilka delar av kommunen som ska utgöra verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen, det som i dagligt tal kallas kommunalt vatten och avlopp, förkortat VA. Programområdet ingår i det beslutade verksamhetsområdet för den allmänna VA-anläggningen. Uppsala Vatten och Avfall AB är huvudman för denna.

Buller och luft

Exploatorerna ansvarar för att utreda förutsättningarna att klara luftkvalitetsnormer och bullerriktvärden inom kvartersmark vid ett genomförande av programmet och efterföljande detaljplaner.

Trafikanläggningar

Kommunen ansvarar för att kalkylera, projektera och anlägga de nya trafikanläggningar (till exempel gator, gång- och cykelvägar och torg) som planeras på allmän plats. Detsamma gäller för ombyggnad av befintliga trafikanläggningar kopplade till planprogrammets genomförande. Kostnaderna för detta tas ut i form av en exploateringsavgift från berörda exploatörer. Varje exploatör ansvarar för och bekostar trafikanläggningar på sin egen kvartersmark. Det är också en exploatörs ansvar att tillgodose det parkeringsbehov som uppstår till följd av den egna exploateringen. Detta ska ske i enlighet med kommunens gällande riktvärden kring parkering vid tiden för den enskilda detaljplanens framtagande. Parkering för privat ändamål ska ske på egen kvartersmark alternativt inom annans kvartersmark om detta löses genom exempelvis friköp av parkeringsplats i parkeringshus, så kallat parkeringsköp.

Ledningar

Varje exploatör ansvarar för att utreda förekomst av ledningar som berörs av sin exploatering. Det åligger exploatören att i samråd med ledningsdragande bolag och kommunen svara för erforderlig samordning av ledningsdragning och de eventuella ledningsflyttar som krävs för exploaterings genomförande. Ledningsflyttar som sker för att kunna genomföra en detaljplan bekostas normalt av exploatören om inget annat är avtalat.

Avfallshantering

Varje exploatör ansvarar för att utreda förutsättningar för och tillgodose avfallshantering inom respektive exploateringsområde. Vid genomförande av detaljplaner behöver det även säkerställas att hämtning av avfall kan ske under hela byggnationstiden, både inom de fastigheter på vilka exploatering sker och på eventuella närliggande fastigheter som berörs. Temporära lösningar kan komma att bli nödvändiga.

Markmiljöutredning

Vid exploatering ansvarar exploatören för och bekostar utredningar kring förekomst av markföroreningar samt eventuella markmiljöåtgärder till följd av detta inom sina fastigheter. Kommunen ansvarar för att utreda eventuell förekomst av markföroreningar inom sina fastigheter i samband med exploatering.

Utredningar

Genomförda utredningar

Kulturmiljöutredning

En övergripande kulturmiljöutredning har tagits fram samt en katalog över kulturmiljövärden i respektive kvarter. Utredningen visar på olika kulturvärden och rekommendationer om bevarandevärda områden. Utredningen har använts som ett underlag inför de ställningstaganden som gjorts i programmet.

Dagvattenutredning

En övergripande dagvattenutredning har tagits fram för Gottsundaområdet. Dagvatten från området förs till recipienterna Fyrisån och Hågaån. Utredningen visar att större områden för fördröjning och rening inte är lämpligt inom programområdet. I Bäcklösaravinen finns möjlighet att göra en dellösning.

Trafikutredning

En trafikutredning har tagits fram som belyser hur den övergripande gatustrukturen och kapaciteten påverkas av ett maximalt utbyggt förslag i Gottsundaområdet.

Fortsatta utredningar

Nedan listas exempel på utredningar som ska göras i olika skeden i den fortsatta planeringen och utvecklingen av Gottsundaområdet.

Under strategiska skeden:

- Fördjupad behovsanalys skola, förskola och idrott
- Fördjupad studie av centrumområde
- Lokaliseringsstudie för ny återvinningscentral
- Mobilitetsstrategi (fördjupning av Mobilitets och trafikstrategin)
- Handelsutredning (eventuellt som komplettering av den som utförs av UKFAB)
- Strategi för kommunens markinnehav
- Strategi för fortsatt dialogarbete
- Tekniskt inriktade genomförandestudier i delar av programmet där stora strukturella förändringar föreslås

Under detaljplaneskeden:

- Fördjupade dagvattenutredningar
- Bullerutredningar
- Markföroreningsutredningar
- Andra utredningar som påverkar det enskilda planområdet

Kan göras i senare skeden:

- Gestaltningssprogram för allmän plats och bebyggelse

1. Inledning **sid 8**

2. Gottsundaområdet igår och idag **sid 14**

3. Gottsundaområdet imorgon **sid 20**

4. Utveckling och genomförande **sid 56**

5. Förutsättningar

Övergripande planering	sid 64
Riksintressen	sid 65
Bebyggelseutveckling och kulturmiljövården	sid 66
Befolkning, socioekonomi och bostäder	sid 69
Offentlig och kommersiell service	sid 71
Trafik och kommunikationer	sid 73
Naturmiljö, rekreation och friluftsliv	sid 74
Miljö, risk, skydd och hälsa	sid 76
Teknisk försörjning	sid 77

6. Konsekvenser **sid 80**

Förteckning över underlagsutredningar **sid 91**

Programkarta

Förutsättningar

Gottsundaområdet har för staden och regionen särskilda förutsättningar som också ger stadsdelen dess identitet. Bostadsområdets framväxt och historia, närheten till naturen, Gottsunda centrum och såklart alla de människor som bor och verkar i Gottsundaområdet ger området sin prägel och utgör grunden för programförslaget tillsammans med de planeringsinriktningar och mål-sättningar som redan har fattats på kommunal, regional och statlig nivå.

Övergripande planering

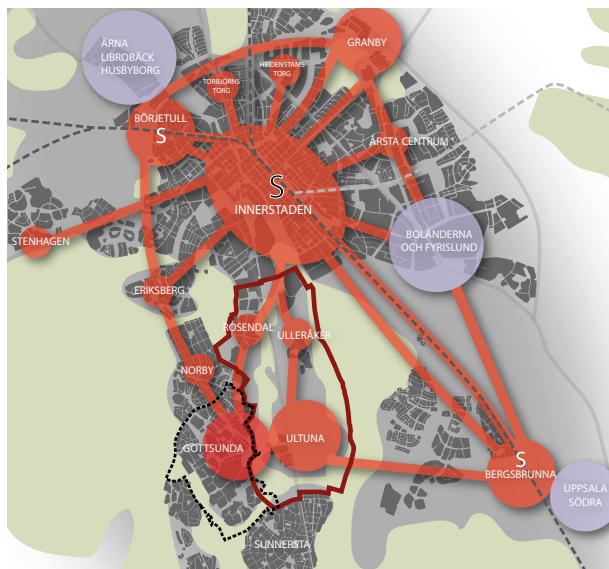
Översiktsplan 2016

I Uppsala kommuns översiktsplan pekas Gottsunda ut som en del av stadens sammanlagt fem stadsnoder. Stadsnodens två tyngdpunkter – Gottsunda och Ultuna – avser stärka varandra; Gottsunda med kvaliteter i form av utbud av kultur, handel, centrum och service och Ultuna med sina nationella forsknings- och utbildningsverksamheter. Översiktsplanen understryker att en särskild utmaning ligger i att knyta ihop Gottsunda och Ultuna så att de kan ta stöd av varandra och upplevas sammanhängande. Gottsunda–Ultuna planeras även länkas samman genom ny infrastruktur med ett nytt stationsläge i Bergsbrunna. Detta stärker Gottsundas koppling till omgivande stadsdelar och innerstaden samt till Stockholm och Gävle via Ostkustbanan.

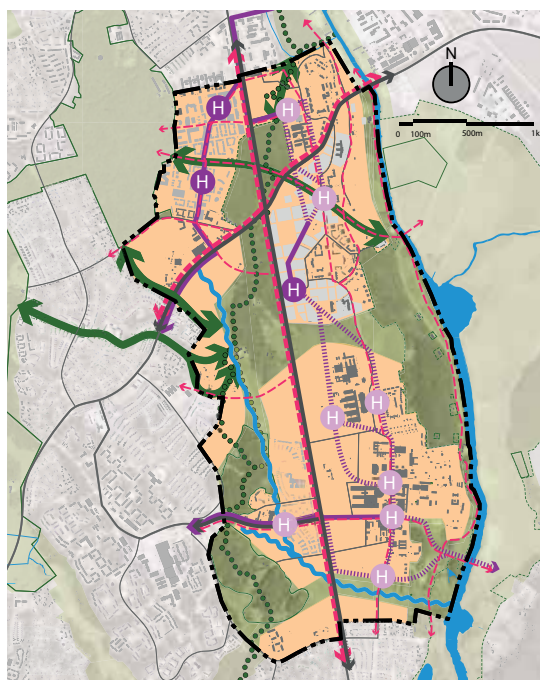
Gottsunda betraktas ha potential att utvecklas som en framtida knutpunkt för kollektivtrafiken och till ett levande centrumområde med en hög koncentration av bostäder och centrumverksamheter. Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé är utpekade som stadsstråk, det vill säga ett tryggt rörelsestråk där kapacitetsstark kollektivtrafik och stadslivskvaliteter prioriteras. Kvarter, platser och parker längs stråket ska utformas så att gatornas båda sidor kan nyttjas effektivt och ge förutsättningar för stadsliv längs och tvärs gatan.

Fördjupad översiktsplan för Södra staden

En fördjupad översiktsplan (FÖP) för Södra staden är under framtagande. FÖP:en omfattar flera av Uppsalas södra stadsdelar, men Gottsunda eller Valsätra ingår inte. En viss överlappning finns mellan FÖP:en för Södra staden och planprogrammet för Gottsundaområdet. Överlappningen berör en del av Bäcklösas naturområde öster om Elfrida Andréés väg, Lilla Sunnersta och delar av Malma, öster om Slädvägen. FÖP:en (utställningsversionen) bekräftar i huvudsak den kommunövergripande

- FÖP Södra staden plangräns
- Planprogram Gottsundaområdet

Karta från den fördjupade översiktsplanen för Södra staden, som visar stråk, hållplatser och mark- och vattenanvändning.

översiktsplanens intentioner för de områden som ligger inom det överlappande området. FÖP:en pekar även på möjligheten att anlägga en större skola med tillhörande idrotts- och fritidsanläggningar söder om Gottsunda allé i anslutning till Bäcklösa Natura 2000. FÖP:en rekommenderar att en buffertzon om cirka 30 meter hålls fri från bebyggelse där bebyggelseområden möter skogsbestånd inom Natura 2000-området, som är känsliga för skogsbruk.

Riksintressen

Totalförsvaret enligt miljöbalken 3:9

Likt stora delar av kommunen berörs hela Gottsundaområdet av förordningen kopplade till riksintresset för Uppsalas övningsflygplats i Ärna. På flygplatsen, som ligger drygt 8 kilometer norr om Gottsundaområdet, bedriver bland annat totalförsvaret verksamhet. Programområdet ligger i sin helhet utanför själva riksintresseområdet och dess influensområde för buller, säkerhet eller annan risk, men inom flygplatsens MSA-område (Minimum Sector Altitude) och Stoppområde för höga objekt. Här råder det begränsningar vad gäller bebyggelsehöjd i syfte att garantera en säker in- och utflygning till flygplatsen. Begränsningarna innebär att höjden på ny bebyggelse inom Gottsundaområdet får vara maximalt 45 meter.

Natura 2000-områden enligt Art- och habitatdirektivet

Strax öster om programområdet finns Bäcklösa Natura 2000-område, bestående av två delområden norr och söder om Gottsunda allé. Utpekandet som Natura 2000-område har sin grund i att området har särskilda värden för framförallt den rödlistade arten cinnoberbagge. Området hyser även andra rödlistade arter, såsom grön sköldmossa, som är beroende av död ved. Naturtypen taiga och trädklädd betesmark som finns inom området beskrivs som bevarandevärd. Åtgärder som skulle kunna påverka Natura 2000-området negativt är skogsbruk, borttagande av död ved och upphört eller försvagat bete.

Området har även ett mycket stort pedagogiskt värde. Sveriges Lantbruksuniversitet i Ultuna använder området som exkursionslokal, skolor och daghem använder det som utflyktsmål och kommunens vandringsled Gula stigen går genom området.

Rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4:2

Området kring Ekoln är ett stort riksintresseområde för rörligt friluftsliv. Utpekandet berör landskapet kring Mälaren med öar och strandområden som på grund av sina stora natur- och kulturvärden är av stor betydelse för friluftsliv och turism. Endast en ytterst begränsad del av programområdet, delar av Gottsundagipen, ligger inom riksintresseområdet.

Kartan visar riksintressen, rörligt friluftsliv och kulturmiljö samt Natura 2000-områden omkring Gottsundaområdet.

- — — Programområdetsgräns
- ▭ Natura 2000 (Bäcklösa)
- ▭ Riksintresse kulturmiljövård
- ▨ Riksintresse rörligt friluftsliv

Bebyggelseutveckling och kulturmiljövården

Den byggda miljös årsringar

Gottsundaområdets bebyggelse har vuxit fram under olika tidsperioder. Områdets olika årsringar är tydliga och speglar på olika sätt det senaste seklets planeringsideal och bostadsbyggande.

Gårdsmiljöer – från 1800-talet

Programområdets allra äldsta bebyggelse utgörs idag av kvarvarande delar av områdets gamla gårdsmiljöer. De minner om områdets historia som landsbygd. Gårdsbebyggelse som finns kvar än idag ligger i anslutning till Valsätra gård, och Gottsunda gård (idag kallad Eksätra gård).

Prunkande egnahems- och villaområden – från 1900-talet till idag

Gottsundaområdets äldsta bostadsområden återfinns i programområdets ytterkanter och består i huvudsak av villabebyggelse i uppväxta trädgårdsmiljöer. Här finns prov på villa- och småhusarkitektur från tidigt 1900-tal till idag.

Miljonprogramområden med flerbostadshus och småhus – från cirka 1965–1975

Programområdets mest centrala delar växte fram under de så kallade miljonprogramsåren på 1960- och 1970-talen. Här finns både storskalig flerbostadsbebyggelse och småskalig bebyggelse av rad- och kedjehus. De estetiska och planmässiga idealen bakom miljonprogrammets modernistiska stadsbyggande är tydliga och präglas av enkla byggnadsvolymer placerade i geometriska mönster i en omgivning med mycket sparad natur och i ett tydligt trafikslagsuppdelat gatunät.

Bebyggelsen är placerad i grupper, som tydligt avgränsas och skiljs åt av stora vägar, parkeringar, park eller natur. Stadsbilden präglas generellt av repetition, storskalighet och trafikseparering. Vägnätet är i grunden uppbyggt för biltransport genom att ett fåtal större huvudgator matar in trafiken till de olika bebyggelseområdena via säckgator. Få bilvägskopplingar finns mellan olika bostadsområden, och ofta återfinns återvändsgator i centrala lägen. De större genomfartsvägarna frontas av markparkeringar eller smala grönstråk, vilket ger förhållandevis livlösa gaturum. I de gemensamma grönområdena mel-

En villa i nationalromantisk stil från början av 1900-talet, i Norra Gottsundas egnahemsområde. Foto: Tyréns

Flerbostadshusområdet längs Bandstolsvägen med parkeringsplatser mellan bebyggelse och genomfartsleden Hugo Alfvéns väg.

Skivhusen vid kvarteret Blomdahl ligger centralt i Gottsundaområdet. Husen har en tids- och områdestypisk repeterande tegelfasad.

Flerbostadshusområdet i form av lamellhus i tre plan vid kvarteret Peterson-Berger nära Musikvägen.

lan bebyggelsegrupperna finns ett finmaskigt nät av gång- och cykelstråk.

En tidens nyhet under miljonprogramsåren var prefabricerade byggnadsdelar, vilket utgör förklaringen till att många hus i området ser likadana ut, med enkla och sparsmakade fasader. Vanliga och tidstypiska fasadmateriäl i området är tegel, puts eller vit kalksten. Taken är nästan uteslutande platta.

Gottsunda centrum – 1974–1976

Gottsunda centrum stod färdigt år 1976 och var då Uppsalas största centrumanläggning. Förutom handel och service erbjöd centrumanläggningen även ett rikt kulturutbud. I direkt anslutning till centrum placerades skola, kommunhus, vårdcentral, servicehus för äldre och öppen förskola. Samnyttjande utgjorde en ledstjärna för planeringen, där bland annat en skolmatsal som inrymdes i centrum även fungerade som fritidsgård kvällstid. Den stora parkeringen i norr placerades strategiskt med direkt koppling till områdets matargator.

Intima, varierade grannskapsområden – 1975 till tidigt 1980-tal

Redan mot slutet av miljonprogramsåren började kritiska röster höjas kring det samtida planeringsidealet. Man beskrev det ofta som att den gleasa bebyggelsen och den anonyma arkitekturen i miljonprogrammen skapade dåliga förutsättningar för sammanhållning och gemenskap. Allt oftare kom miljonprogramområdena att förknippas med samhällsproblem såsom missbruk, ungdomsbrottslighet och vandalism.

Reaktionen på de tidiga miljonprogramsområdena ledde till ett byggande av tätare, lägre och mer intima bostadsområden som i högre grad än tidigare innehöll variation och en anpassning till platsens specifika förutsättningar. Bostadsområdena i östra Gottsunda längs Musikvägen och Orkestervägen är exempel på sådan bebyggelse. Bebyggelsen i dessa områden är en kombination av flerbostadshus och radhusbebyggelse. Skalan är lägre och variationen rikare med ett växelspel i höjd och fasadförskjutningar. Fasadmaterialen i tegel och trä har varma och naturnära kulörer.

Områdena präglas precis som miljonprogramsbbyggelsen av en tydlig trafikseparering, där bebyggelsen ligger på avstånd och bortvänd från de större gatustråken och med garage och parkering samlade i områdets ytterkanter.

Kjedjehus i Valsättras småhusområde.

Gottsunda centrum

Kvarteret Violinen, längs Musikvägen, med sina småskaliga gaturum med uttrycksfulla entrépartier.

Det intima och varierande Kvarteret Dirigenten längs Orkestervägen.

Modern förtätning – nutid

Till de senaste bebyggelsestillskotten i Gottsundaområdet hör förtättningsbebyggelse i form av framförallt radhus och flerbostadshus. Förutom att bidra med nya bostäder till området har tilläggen syftat till att skapa tydligare och mer levande gaturum, en större variation i det byggda i form av bebyggelse typer och upplåtelseformer, samt att få in mer liv och ögon på platser som upplevts som otrugga.

Kulturhistorisk klassificering

På uppdrag av Uppsala kommun har en kulturmiljöutredning för Gottsundaområdet tagits fram. Utredningen pekar ut Gottsunda kyrka som programområdets enda byggnad och bebyggelsemiljö med mycket höga kulturhistoriska värden, motsvarande byggnadsminnesklass. Klassningen innebär att byggnaden tillsammans med sin nära omgivning är mycket kulturhistoriskt värdefull och känslig för förändring ur kulturmiljöhistoriskt perspektiv. I övrigt pekas stora delar av områdets övriga bebyggelse uppförd innan år 1990 ut som särskilt kulturhistoriskt värdefull. Undantaget är bland annat bebyggelse som genom senare renoveringar har förlorat sin ursprungliga karaktär.

Känslighet för förändring

Kulturmiljöutredningen pekar förutom Gottsunda kyrka ut tre andra miljöer för att ha ”hög känslighet” för förändring. Dessa områden är Gottsundagipen, Musikparken och Valsättraparken med sitt förlängda grönstråk. Miljöerna beskrivs utgöra öppna ytor, strukturer och stråk som är centrala för sin omgivning. Kulturmiljöutredningen lyfter även områdets rika tillgång på grönska och de gröna brynzoner som inramar Gottsundaområdets olika delområden som kulturhistoriskt värdefulla.

Gottsunda kyrka

På 1980-talet kompletterades Gottsunda centrum med en ny byggnad för Gottsundas församlingskyrka. Kyrkan, med en klockstapel ritad av Carl Nyrén, stod färdig år 1980. Gottsunda kyrka är en av Sveriges första postmoderna byggnader och väckte därför stor uppmärksamhet när den stod färdig.

Fornminnen

Dokumenterade fornlämningar av olika slag finns på flera platser inom området. Samlingar av fornlämningar finns i huvudsak kring

Slädvägen, öster om Elfrida Andrées väg samt i området mellan Vårdsättravägen och Bernadottevägen. Enstaka fornminnen finns även kring Musikvägen samt i Valsättraparken. Ytterligare fornminnen kan finnas i området som ej är kända och dokumenterade.

Kartan visar värdefulla kulturhistoriska byggnader och miljöer samt fornminnen.

 Mycket värdefulla kulturhistoriska byggnader och miljöer enligt kulturmiljöutredningen

 Fornminnen

Gottsunda kyrka och klockstapel, med Gottsunda centrum i bakgrunden.

Befolkning, socioekonomi och bostäder

Befolkning

I Gottsundaområdets drygt 6 000 bostäder bor det lite mer än 14 000 personer. Det innebär att knappt en tiondel av alla som bor i Uppsala stad bor i Gottsundaområdet. I detta kapitel beskrivs områdets bostäder och boende utifrån upplåtelseformer, åldersfördelning, mångfald och socioekonomi.

Åldersfördelning

Barn under 16 år utgör en större andel av befolkningen i Gottsundaområdet än i kommunen. Andelen unga vuxna (16–29 år) och äldre (över 65 år) är något lägre i Gottsundaområdet än i kommunen, medan det är en något större andel i åldern 30–64 år.

Mångfald

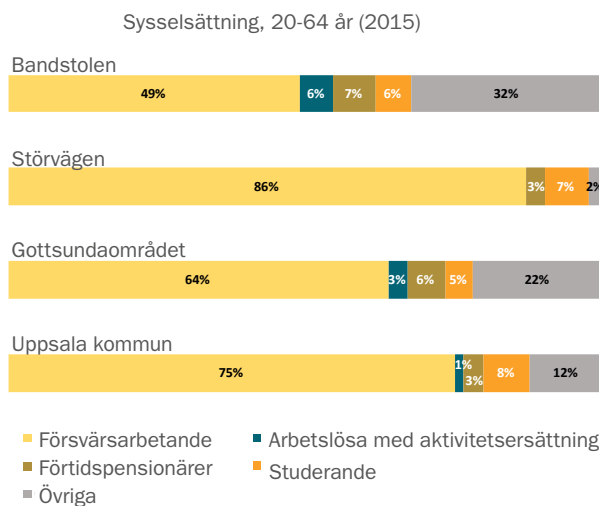
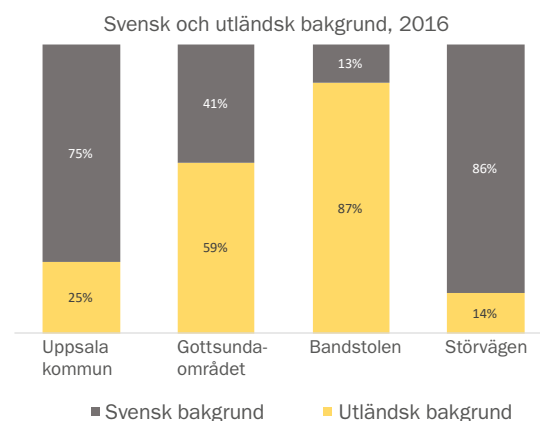
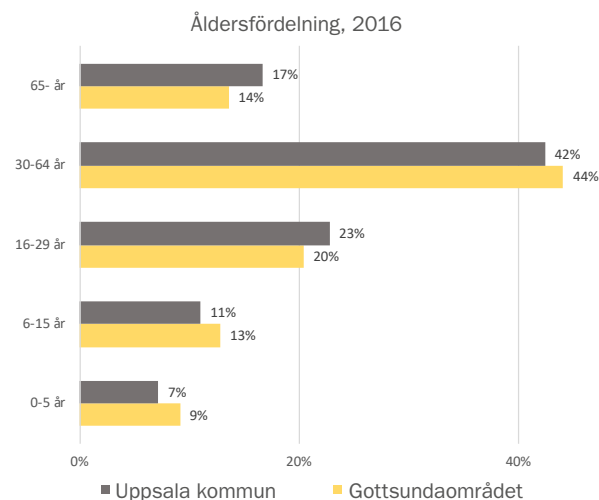
Ungefär var fjärde person i Uppsala kommun har utländsk bakgrund (utrikes född eller född i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands), medan resten har svensk bakgrund (inrikes född med en eller två inrikes födda föräldrar). I Gottsundaområdet har ungefär 60 procent av befolkningen utländsk bakgrund och det finns fler än 100 olika nationaliteter representerade bland de boende. Andelen med svensk respektive utländsk bakgrund skiljer sig åt mellan områdets olika delar. Vid Störvägen i Valsättras villaområde understiger andelen personer med utländsk bakgrund kommungenomsnittet tydligt. Här har bara en av sju personer utländsk bakgrund. Vid Bandstolsvägen är det tvärtom bara en av sju boende som inte har utländsk bakgrund.

Socioekonomi

Sysselsättning

I Uppsala kommun arbetar tre fjärdedelar av befolkningen i åldern 20–64 år, medan motsvarande andel i Gottsundaområdet är två tredjedelar. I Gottsundaområdet är motsvarande andel knappt två tredjedelar. Även här finns stora skillnader mellan olika delar av området. Vid Bandstolen arbetar mindre än varannan i åldersgruppen, medan arbetsfrekvensen vid Störvägen är upp mot 90 procent. I Gottsundaområdet finns det en större andel arbetslösa med aktivitetserättning och förtidspensionärer än i kommunen, medan andelen studerande är något lägre. I delar av centrala Gottsundaområdet är andelen

All statistik i detta kapitel baseras på bearbetad data från SCB.

förtidspensionärer mer än tre gånger så stor som den är i kommunen. I Uppsala kommun är det drygt var tionde som inte har någon registrerad sysselsättning – varken är förvärvsarbetsande, studerande, förtidspensionerade eller arbetslösa med aktivitetsersättning. Motsvarande andel är i Gottsundaområdet 20 procent och vid Bandstolen av området uppgår andelen till var tredje person.

Inkomst

Hushållens inkomster skiftar kraftigt mellan olika delar av Gottsundaområdet. I delar av centrala Gottsundaområdet är hushållens medianinkomst en bit under 20 000 kronor per månad, medan den i delar av Valsättras villaområde är tre gånger så hög.

I Gottsundaområdet bor över 2 500 personer över 20 år i hushåll med låg inkomst (under 60 % av medianinkomst), vilket motsvarar drygt var fjärde person. Denna andel är dubbelt så hög som i kommunen. I vissa delar av Gottsundaområdet – i studentområdet Lilla Sunnersta, samt centralt i Gottsundaområdet vid Blomdahl och Bandstolen – bor nästan hälften av personerna i hushåll med låg inkomst (studentområdet Lilla Sunnersta borträknat), medan det i Valsättras villaområde och i södra delarna av planområdet knappt finns några alls.

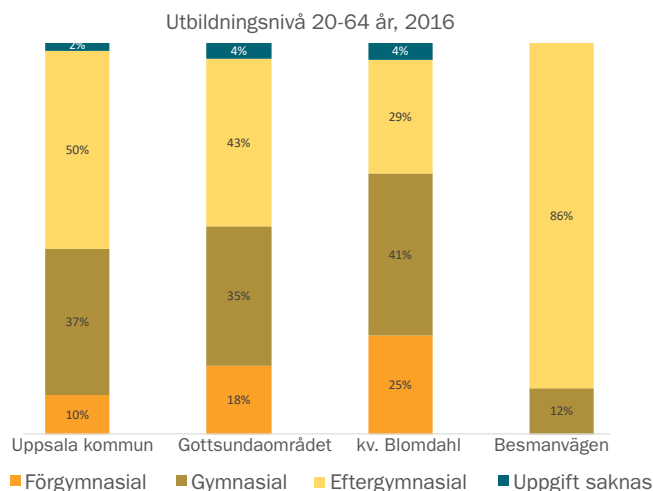
I Uppsala kommun bor ungefär var tionde vuxen i ett hushåll med en inkomst som är dubbelt så stor som medianinkomsten. I stora delar av Gottsundaområdet finns det inte några hushåll alls med så hög inkomst, medan mer än var fjärde person som bor vid Besmanvägen i Valsättras villaområde har så höga inkomster.

Utbildningsnivå

Nästan en femtedel av de boende i Gottsundaområdet i åldern 20–64 år har inte någon gymnasial utbildning. Motsvarande andel i Uppsala kommun är en tiondel. I stora delar av Valsättras villaområde är det mycket små andelar i åldersgruppen som inte har utbildning på gymnasial nivå, medan var fjärde person vid Blomdahl i centrala Gottsundaområdet saknar gymnasial utbildning.

I Uppsala kommun har hälften av befolkningen i åldern 20–64 år eftergymnasial utbildning. Detta är inte någon större skillnad mot Gottsundaområdet som helhet, där 43 procent har eftergymnasial utbildning. Inom Gottsundaområdet är

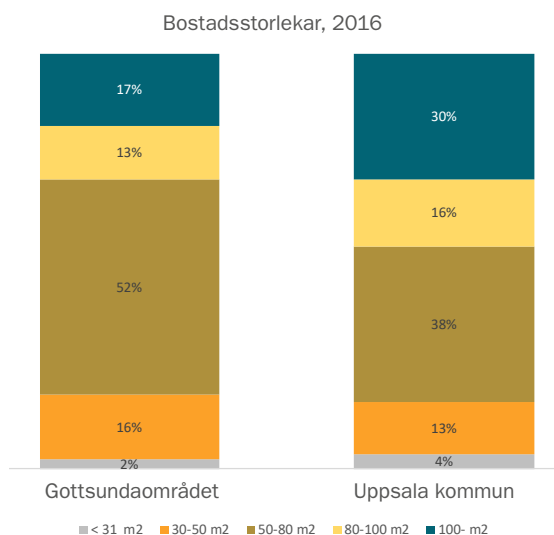
skillnaderna desto större. Vid Besmanvägen och studentområdet Lilla Sunnersta har över 85 procent av de boende i åldersgruppen eftergymnasial utbildning, medan det centralt i området vid kvarteret Blomdahl och vid Fljötjen i områdets södra delar är under 30 procent.

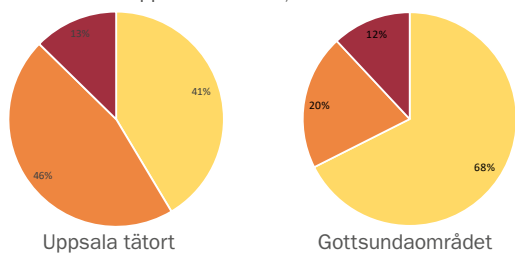
Bostäder

Gottsundaområdet centrala delar domineras kraftigt av hyresrätter, medan det i områdets ytterkanter finns många äganderätter. I Gottsundaområdet som helhet är drygt två tredjedelar av bostäderna hyresrätter, vilket kan jämföras med drygt fyra tiondelar i Uppsala stad och drygt en tredjedel i kommunen.

Mer än hälften av bostäderna i Gottsundaområdet är mellan 50–80 kvadratmeter stora och 30 procent är större än 80 kvadratmeter. Lägenheterna i flerbostadshus är i hög utsträckning mellan 30–80 kvadratmeter stora, medan villaområdena i Valsätra och Gamla Gottsunda ofta är större än 80 kvadratmeter. Mindre än var sjunde bostad är under 60 kvadratmeter.

Upplåtelseformer, 2016

Kartan visar fördelning av upplåtelseformer.

Offentlig och kommersiell service

Skolor och förskolor

Det finns sammanlagt drygt 2 000 grundskoleelever som bor i Gottsundaområdet. Ungefär två tredjedelar går i någon av områdets sex grundskolor. Två av skolorna, Gottsundaskolan och Valsätraskolan, är högstadieskolor medan resterande är låg- och mellanstadieskolor. Nästan hälften av Gottsundaskolans elever och en tredjedel av Valsätraskolans elever bor utanför Gottsundaområdet. De intilliggande stadsdelar

na Sunnersta och Norby har inte någon högstadieskola, så Gottsundaskolan och Valsätraskolan har en upptagning av elever även från dessa stadsdelar. I områdets närhet finns även Engelska skolan. Gottsundaområdets sex grundskolor har en relativt god geografisk spridning.

Det finns inte någon gymnasieskola i Gottsundaområdet, närmsta gymnasium är Lundellska skolan i norra Ulleråker och Rosendalsgymnasiet i södra Käbo.

I Gottsundaområdet finns det ett stort antal förskolor som sammanlagt har kring 900 förskolebarn. Några av förskolorna återfinns i bottenvåningar av flerbostadshus, men de flesta är fristående fastigheter. Förskolorna är väl spridda

Kartan visar offentlig och kommersiell service.

- Bibliotek och studieförbund
- Simhall
- BMX- bana
- Idrottshall/-anläggning
- Fritidsgård och -klubb
- Träffpunkt
- Vård- och omsorgsboende
- Grundskola
- Förskola
- Gottsunda och Valsätra kyrka

i Gottsundaområdet. Det finns också två öppna förskolor i området.

Fritid och kultur

Gottsundaområdet har en fritidsklubb och fritidsgård som ligger centralt i området på Bandstolsvägen. Där finns också Musikhuset Musicalen med studio och musikinspelning.

I Gottsunda Centrum finns det flera lokaler och verksamheter för kultur och civilsamhälle. Gottsundabiblioteket i Gottsunda Centrum är det bibliotek i Uppsala som har flest besökare av samtliga förutom Stadsbiblioteket. I Gottsunda Centrum finns Mötesplatsen Kontakten samt lokalerna Kulturpunkten och Gottsunda Marknad, som är lokaler anpassade för olika typer av evenemang och föreningsaktiviteter. Söder om Gottsunda Centrum ligger Mötesplats Treklängen med flera lokaler som föreningslivet använder.

Idrott

I Gottsunda Centrums södra del finns Gottsundabadet som har simhall och gymanläggning och en sporthall med läktare. Idrottshallar finns i övrigt i anslutning till flera av skolorna och i en anläggning söder om Gottsunda Centrum. I Gottsundagipen finns två fotbollsplaner och en BMX-bana. I Gottsundaområdets norra del finns två fotbollsplaner, friidrottsbanor och en mindre ishall.

Vård och omsorg

I Gottsunda Centrum finns vårdcentral och folkandvård. Det finns två vård- och omsorgsboenden i Gottsundaområdet – ett intill Gottsunda Centrum och ett i Valsätra.

Trossamfund

I Gottsundaområdet finns det idag två kyrkor, Gottsunda kyrka och Valsätra kyrka.

Kommersiell service

Den kommersiella servicen i området finns till allra största del i och kring Gottsunda Centrum, där det finns såväl dagligvaru- och detaljhandel som restauranger, caféer och frisör. Utöver detta finns det några restauranger och affärer utspjitt i området med en lite större koncentration vid Bandstolsvägens infart.

Ett brett utbud av aktiviteter finns i Gottsundaområdet.

BMX-banan vid Gottsundagipen.

Idrottsanläggning på Valsätraskolan.

Gottsunda centrum.

Trafik och kommunikationer

Biltrafik

Trafikseparering är ett av miljonprogrammets och modernismens karakteristiska drag. I Gottsundaområdet är trafiknätet uppbyggt kring framförallt ett fåtal huvudgator med tydlig transportfunktion såsom Hugo Alfvéns väg, Gottsunda allé, Elfrida Andréés väg, Musikvägen och Slädvägen. Bostadsbebyggelsen ligger inte i direkt anslutning till huvudgatorna utan längs lugnare säckgator som nås via matargator från huvudgatorna.

Gång- och cykel (GC)

Gång- och cykelnätverket är generellt finmaskigt i området och ofta separerat från områdets större trafikleder. GC-stråken löper ofta genom grönområden, parkstråk eller genom särskilda gång- och cykelvägspassager i möten med huvudgatorna. Detta möjliggör en god och trafiksäker framkomlighet för gång- och cykeltrafikanter, men det separerade vägnätet kan upplevas som otryggt efter mörkrets infall.

Kollektivtrafik

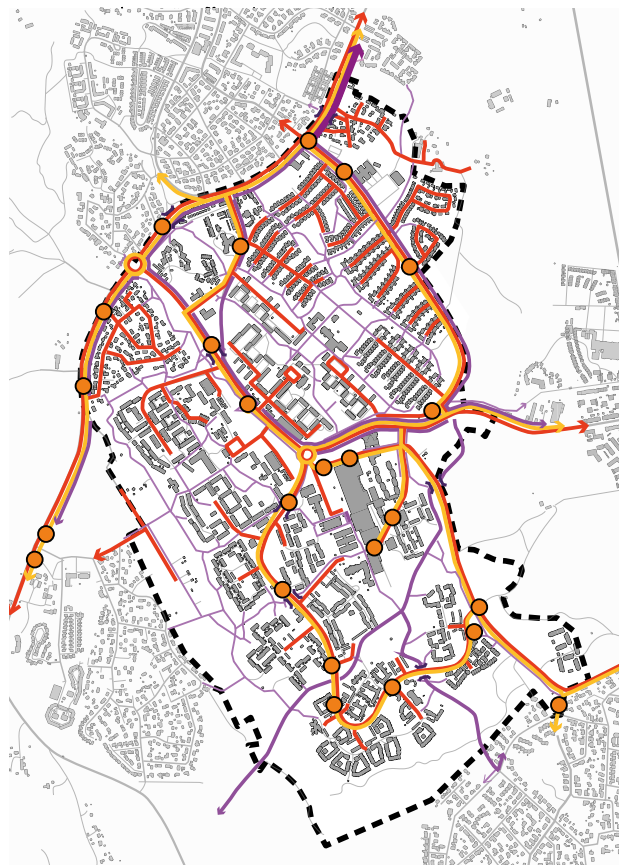
Gottsunda trafikeras redan idag av tät kollektivtrafik i form av ett flertal olika busslinjer. Två busslinjer utgör stomlinjer och hör till dem med flest antal resenärer i staden. Dessa går i huvudsak längs områdets huvudgator Hugo Alfvéns väg, Gottsunda allé, Elfrida Andréés väg, Musikvägen och Slädvägen.

Entréer, kopplingar och stråk

Vägar och gång- och cykelstråk mellan Gottsundaområdet och intilliggande stadsdelar går i huvudsak genom grönområden utan sammanhängande bebyggelse. Detta förstärker bilden av området som fysiskt separerat från övriga staden. Gatunätet har flera säckgator med vändplaner utan genomfartsmöjligheter för bil, och bebyggelsen orienterar sig ofta bort från gaturummet. Det skapar stadsrum och rörelsestråk med en otydlig hierarki som försvårar orienterbarheten. Bristen på bebyggelse och målpunkter runt de större rörelsestråken leder också till att färre människor är i rörelse, vilket ökar upplevelsen av otrygghet. Möjligheten att själv välja att röra sig i ett mer befolkat gatustråk är idag begränsat.

Bilnehav

I såväl Uppsala stad som Gottsundaområdet har knappt hälften av hushållen minst en bil. I delar av Gottsundaområdet är det bara en tredjedel av hushållen som har bil, medan det i andra delar är nästan nio tiondelar.

Kartan visar bil-, kollektiv- och cykeltrafik.

- Programområdets gränser
- Orange Biltrafik
- Gul Kollektivtrafik
- Orange cirkel Hållplats kollektivtrafik
- Lila Snabbcykelled
- Mörk lila Huvudcykelnät, cykelbana
- Ljus lila Cykelbana/cykelväg
- Svarta båg Tunnel

Naturmiljö, rekreation och friluftsliv

Stora omgivande grönområden

Gottsundaområdet omges av flera stora grönområden. I väster kantas området av det öppna landskapet kring Hågadalen-Nåsten som övergår i Gottsundagipen i sydväst. I söder finns Sunnerstaskogen och Vårdsätra skog, i öster Bäcklösas småbrutna skogs- och hagmarker och i nordöst finns de öppna betesmarkerna kring Malma gård. Hågadalen-Nåsten är ett av Uppsalas mest populära friluftsområden och har även höga natur- och landskapsvärden som kommunalt naturreservat.

Sunnerstaskogen är utpekad som en viktig grön koppling i Uppsala kommuns översiktsplan. Rekreations- och grönstråket Gula stigen, ett vandringsstråk som löper mellan innerstaden och Mälaren, passerar genom Sunnerstaskogen. Bäcklösa, öster om programområdet, är ett Natura 2000-område och riksintresse. Naturområdet är en central del av Gulastigen-stråket. I översiktsplan 2016 föreslås att området varsamt ska utvecklas till närnatur och ett friluftsområde med stor hänsyn till områdets bevarandevärden. Gottsundagipen är ett öppet landskapsrum med stora gräsytor som är betydelsefulla för rekreation, spontanidrott och olika typer av ekosystemtjänster. De stora sammanhängande grönområdena är också viktiga vistelseställen för flera skolor i området.

Finmaskig grönska inne i området

Förutom att Gottsundaområdet ligger nära flera större grönområden så finns det inom området god tillgång på parker, grönytor, grönstråk och gröna bostadsgårdar. Parkplanen för Uppsala stad (2014) beskriver att Gottsundaområdet har en god tillgång på grönska och skog, men att det råder en brist på anlagda parkmiljöer med lekplatser och möjligheter till sällskapslek. Gottsundagipen och Valsätraparken pekas ut som särskilda utvecklingsobjekt med potential att utvecklas till stadsdelsparker mer fler upplevelsevärden än idag. Kommunala lekplatser finns

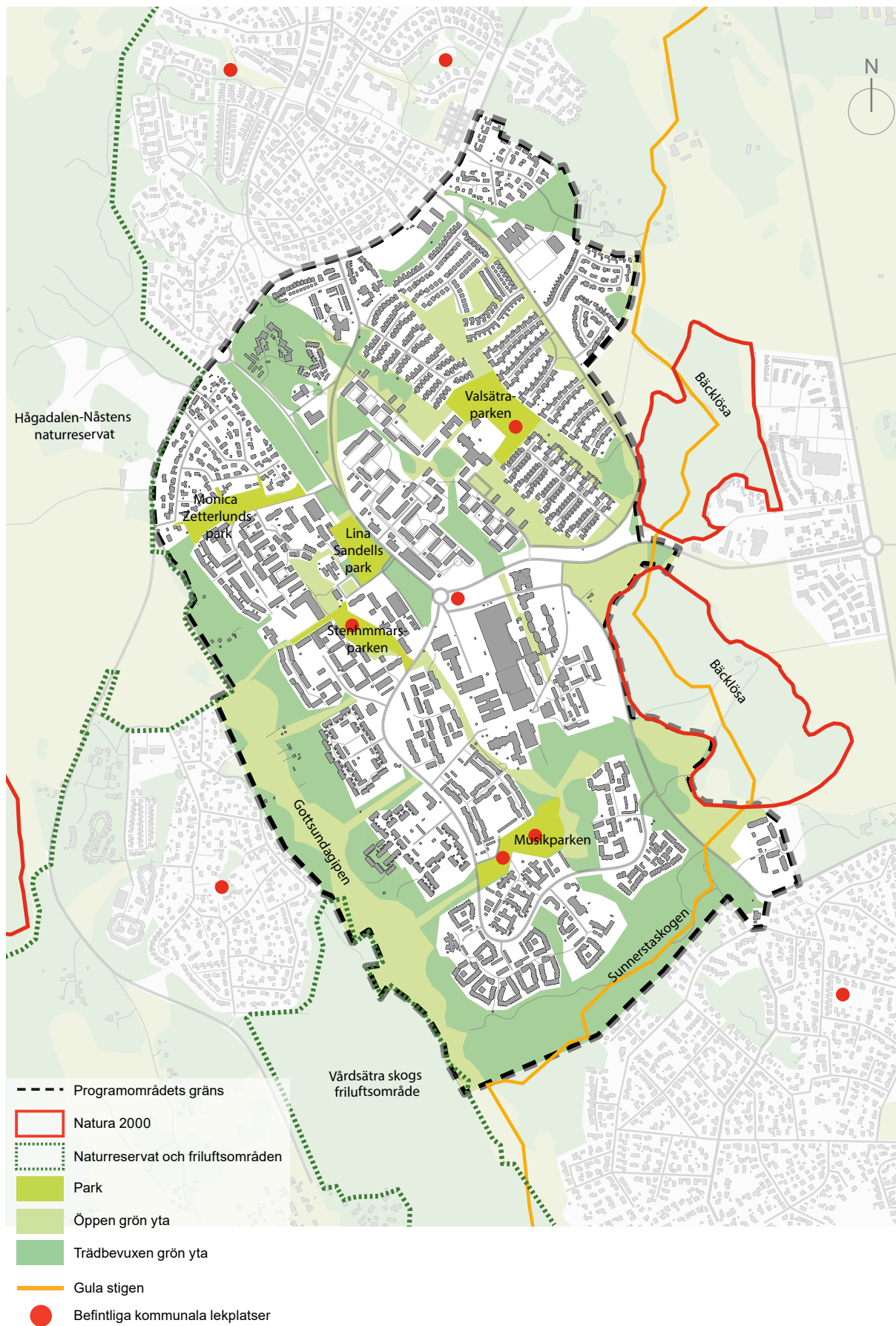
i Valsätraparken, Stenhammarsparken, Musikparken och på Gottsunda torg. Flera av dessa lekplatser är i behov av upprustning.

Områdets finmaskiga grönska är typisk för miljonprogramsområden. Mellan bebyggelseområden och längs vägar återfinns ofta sparad naturmark med höga tallar och berg i dagen. Inslagen av bevarad natur är en viktig del av den modernistiska karaktären. Många av områdets gång- och cykelvägar löper genom parkstråk, som utgörs av såväl öppna parkytor som mindre skogspartier. Gång- och cykelvägar i parker och natur är uppskattade, samtidigt som de kan upplevas otrygga framförallt kvällstid.

Närnatur för skolor och förskolor

Det finns mycket forskning idag som visar hur viktig lek och annan vistelse i naturen är för barn. Den ger goda effekter på barns motorik, hälsa, koncentrationsförmåga, kreativitet, impulskontroll, stress, förmåga till samarbete och att undvika konflikter med mera. För skolelever har studier gjorts som visar hur undervisning ute dessutom positivt påverkar förståelse, motivation och minne. Det är viktigt att områdena ligger nära, i synnerhet för förskolor, men de behöver inte vara stora. Det kan ibland räcka med en hektar för en förskola om området håller bra kvalitet.

En undersökning av skolors och förskolors tillgång och användning av natur och andra utemiljöer gjordes 2013–2014. Analysen visar att tillgången till närlägen naturmark är mycket god inom Gottsundaområdet jämfört med andra delar av Uppsala. Merparten av enheterna når ett mindre eller större naturområde inom 100 meter och samtliga gör det inom 300 meter. Med förtätningen kommer några grönytor att bebyggas, men merparten av dessa ytor nyttjas inte idag av skolor och förskolor, enligt vad som angivits i undersökningen. Gottsundagipen är det område som används av flest enheter. Därefter följer i tur och ordning Musikparken, området kring Malma gård (delvis utanför planområdet) och Sunnerstaskogen.

Miljö, risk, skydd och hälsa

Grundvatten

Gottsundaområdet ligger inom ett område utan några bedömda grundvattentillgångar i jordlager, och med tämligen goda uttagsmöjligheter i berggrunden enligt SGU (Sveriges geologiska undersökningar).

I programområdet ingår mark med känslighetsklasserna *Måttlig* och *Låg* enligt *Risikanalyt av Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt*.

Vattenskyddsområden

Ett stort område norr om Hugo Alfvéns väg och öster om Elfrida Andréés väg ingår i en yttre skyddszon för vattenskyddsområde för Uppsala- och Vattholmaåsarnas vattenskyddsområde. Utpekandet har som syfte att förhindra att grundvattenmagasin som tjänar som vattentäkter för dricksvatten förorenas. Inom yttre skyddszon gäller särskilda restriktioner som exempelvis kan gälla markarbeten, lagring och hantering av farliga ämnen såsom kemikalier, petroleumprodukter och gödsel samt hantering av avlopp och avfall från hushållen.

Dagvatten

Gottsundaområdets dagvattennät består av två avrinningsområden – ett västligt som avvattnas till recipienten Hågaån via Gottsundagipen, och ett östligt som avvattnas till recipienten Fyrisån via Bäcklösaravinen och Bäcklösabäcken. Vattendelaren för de två avrinningsområdena följer i princip samma dragning som Hugo Alfvéns väg och Musikvägen.

I nuläget sker i princip all avledning av dagvatten inom programområdet på ett konventionellt sätt, via ledningsnätet som går direkt till de båda åarna. Kapaciteten hos det befintliga ledningsnätet är idag fullt utnyttjad, och en utveckling av programområdet kräver att dagvattenfrågan hanteras – inte minst för att klara de båda recipienternas miljö kvalitetsnormer för vatten.

Som underlag till planprogrammet har en dagvattenutredning tagits fram. Dagvattenutredningen visar att det inom programområdet finns ett större så kallat ”instängt område” vid Elfrida Andréés väg. Området löper risk att översvämmas eftersom det saknas utlopp vid extrem nederbörd, till exempel vid ett 100-årsregn.

Översvämning

Programområdet löper bedöms inte löpa någon risk för översvämning från sjöar eller vattendrag. Programområdet berörs inte av karteringen av Fyrisån vad gäller översvämningsrisker.

Buller

Programområdet berörs idag av vägtrafikbuller från framförallt områdets huvudgatunät, det visar den bullerkartläggning som har tagits fram för hela kommunen under år 2017. Bullervärdena är som högst längs Hugo Alfvéns väg, Gottsunda allé och Vårdsättravägen med värden kring 65–70 dB närmast vägen, och ibland över 75 dB inom vägområdet. Även delar av Valthornsvägen, Slädvägen och Elfrida Andréés väg belastas av vägtrafikbuller. Sammantaget är bullervärdena relativt låga i hela programområdet med bullernivåer mellan 40 och 60 dB. Programområdets större parker liksom befintliga bostäder och bostadsgårdar ligger generellt skyddade från buller och har låga värden enligt bullerkartläggningen. Gränsvärdena för buller regleras i en förordning.

Luft

För att säkra en god luftkvalitet finns nationella miljö kvalitetsnormer (MKN) och miljö kvalitetsmål (MKM) för utomhusluft med avseende på föroreningar och partiklar. MKN måste uppnås medan MKM är satta med avsikt att kunna uppfyllas till år 2020. När det gäller långsiktig planering ska utgångspunkten vara att klara MKM.

Luftkvaliteten inom Gottsundaområdet är överlag god med godtagbara nivåer för MKN och MKM för både partiklar och kvävedioxid. Beräknad årsmedelhalt av partiklar är mellan 0–15 µg/m³ (mikrogram per kubikmeter) jämfört med MKN 40 µg/m³ och MKM 15 µg/m³. Beräknad årsmedelhalt av kvävedioxid inom området är 5–15 µg/m³. MKN för partiklar är 40 µg/m³ och MKM ligger på 20 µg/m³.

Gottsundaområdets goda luftförhållanden beror troligen på att trafikmängderna i området är förhållandevis låga och att det finns utrymme längs gatorna för luften att cirkulera, vilket hjälper till att späda ut föroreningshalterna.

Potentiellt förorenade områden

På ett antal platser inom programområdet har potentiella föroreningar identifierats genom länsstyrelsens MIFO-inventering (Metodik för inventering av förorenade områden). De iden-

tifierade föreningarna har koppling till såväl nuvarande som historiska verksamheter i Gottsundaområdet och klassificeringen är baserad på företagets branschtillhörighet.

Bland de identifierade potentiella föreningsobjekten inom Gottsundaområdet finns återvinningscentralen öster om Elfrida Andrées väg, bensinstationen längs Bernadottewägen, en rad bilvårdsanläggningar, en f.d. återvinningscentral i anslutning till Gottsunda centrum, en f.d. handelsträdgård i Norra Gottsunda egnahem och f.d. Malma gamla tegelbruk. Enbart i ett fall har en av områdets potentiella föreningar, Malma gamla tegelbruk, tilldelats en riskklass. I detta fallet riskklass tre, vilket innebär att länsstyrelsen sammantaget har bedömt risken som måttlig. Övriga objekt saknar riskklassning.

MIFO-inventering är ett första steg i en bedömning av behov av fortsatt utredning. Samtliga inventeringar av programområdets MIFO-objekt har avslutats utan åtgärd.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Ledningar

Befintliga ledningar följer i princip gatunätet och gång- och cykelvägar.

Vatten och avlopp (VA)

VA-kapaciteten i Gottsundaområdet är idag begränsad. För att säkerställa hur man kan klargöra behovet av förstärkningar behöver en utredning genomföras i samband med den fortsatta planeringen.

Avfallshantering

Avfallshanteringen i Gottsundaområdet ser olika ut i området beroende på typ av bebyggelse. I områden med flerbostadshusbebyggelse lämnas hushållsavfall vanligen vid gemensamma hämtningsställen exempelvis i friliggande miljöhus på bostadsgård eller i gemensamma lokaler i husens källare. I områden med enfamiljshus sker hämtningen av hushållsavfall (matavfall och brännbart hushållsavfall) ofta vid respektive fastighet.

Inom programområdet finns idag en av Uppsala kommuns åtta återvinningscentraler. Återvinningscentralen drivs av Uppsala Vatten och Avfall AB och tar emot allt från grov- och elavfall till förpackningar och farligt avfall.

Kartan visar känslighet för grundvatten enligt Markanvändningsstrategi för Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt samt skyddsområde för grundvatten och potentiellt förorenad mark.

- — — Programområdets gräns
- Vattenskyddsområde - yttre zon
- Potentiellt förorenad mark, MIFO databas, uppgift om riskklass saknas
- Potentiellt förorenad mark, MIFO databas, riskklass 3
- Låg känslighet för grundvatten
- Måttlig känslighet för grundvatten
- Extremt hög och hög känslighet för grundvatten

1. Inledning **sid 8**

2. Gottsundaområdet igår och idag **sid 14**

3. Gottsundaområdet imorgon **sid 20**

4. Utveckling och genomförande **sid 56**

5. Förutsättningar **sid 64**

6. Konsekvenser

Nollalternativ	sid 80
Miljöbedömning	sid 80
Sociala konsekvenser	sid 81
Miljökonsekvenser	sid 83
Ekonomiska konsekvenser	sid 88

Förteckning över underlagsutredningar **sid 91**

Programkarta

Konsekvenser

Detta kapitel belyser de konsekvenser som ett genomförande av den föreslagna utvecklingen av Gottsundaområdet medför. Konsekvenser av programmet bedöms utifrån social, miljömässig och ekonomisk påverkan. Programmet har ett speciellt fokus på att skapa en socialt stärkande stadsmiljö som motverkar segregation och främjar mötet mellan människor. Konsekvenserna jämförs med ett nollalternativ. Nollalternativet innebär ett beskrivet scenario av vad som kan hända om den föreslagna utvecklingen inte genomförs. Endast ämnesområden där förslaget bedöms ha positiva eller negativa konsekvenser tas upp. Riksintressen redovisas trots att de inte bedöms beröras varken positivt eller negativt.

Nollalternativ

Ett nollalternativ ger en bild av områdets utveckling om programmets förslag inte genomförs. Nollalternativet innebär generellt att nuvarande markanvändning inom programområdet fortsätter att vara, eller byggs ut till den grad som redan gällande detaljplaner tillåter. Idag är gällande detaljplaner inom programområdet i princip fullt utnyttjade. Befintliga bebyggelsestrukturer förväntas i stort finnas kvar. Ett nollalternativ innebär att Gottsundaområdet inte kommer att kunna utvecklas till den framtida stadsnod som kommunens översiktsplan föreslår. En utebliven utveckling innebär mindre befolkningsunderlag för till exempel kollektivtrafik, handel och service. Vidare innebär även en utebliven utveckling begränsade möjligheter att vända och ta sig an områdets sociala utmaningar, då det kapitalinflöde som följer med exploatering uteblir. Till exempel minskar antalet verktyg för att möjliggöra för ökad trygghet och trivsel.

Delar av det befintliga bostadsbeståndet i Gottsundaområdet står inför stora reoveringar. Reoveringar av befintliga hus kan göras utan nya detaljplaner och är inte beroende av detta program. Däremot innebär nollalternativet mycket begränsade möjligheter att komplettera med ny bebyggelse i samband med reovering och en ökad blandning av upplåtelseformer uteblir troligen.

Gottsundaområdets service och handelsutbud fortsätter att utvecklas inom befintlig centrumanläggning. Nollalternativet möjliggör inte den strukturella omvandlingen av centrumområdet som behövs för att den ska fungera som stadsnod. Möjligheten uteblir då att flytta funktioner och verksamheter från centrumets södra del till mer kollektivtrafiknära och exponerade placeringar i norra delen, vilket långsiktigt bedöms som nödvändigt för att centrumområdet ska kunna utvecklas enligt översiktsplanen.

Miljöbedömning

När kommunen upprättar en detaljplan eller ett planprogram, ska kommunen bedöma om genomförandet kan medföra betydande miljöpåverkan. Om betydande miljöpåverkan bedöms utgöra en risk ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Avsikten med miljöbedömningen är att kunna förutse och eventuellt förebygga, eller mildra, negativa effekter av planens/programmets genomförande. MKB:n ska fungera som ett underlag för beslut om den fortsatta planeringen. För att avgöra om en plan eller ett program kräver en MKB, görs en så kallad samlad behovsbedömning. Behovsbedömningen ska klargöra om en MKB behöver upprättas.

Behovsbedömning

Programmets genomförande bedöms som helhet inte kunna antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i lagstiftningen. En MKB bedöms därför inte behöva upprättas. I senare planeringsskeden eller vid genomförande av programmet kan det i specifika lägen eller vid en viss typ av etableringar krävas att en MKB upprättas. Detta är inte möjligt att studera på programnivå och närmre bedömningar görs därför i efterkommande detaljplaneskeden.

Planprogrammet bedöms vara förenligt med översiktsplanen, det strider inte mot några riksintressen och bedöms sammantaget inte medföra någon avgörande negativ påverkan på människors hälsa och säkerhet. Planprogrammet tar inga områden med kända naturvärden i anspråk och påverkar inte områdets större befintliga natur samband. Dagvattenutredningen visar på möjligheter att skapa positiva effekter vad gäller rening och utsläpp till områdets två recipienter Fyrisån och Hågaån. En viss negativ påverkan kan komma av en större trafikmängd till området med möjliga följd effekter på ljudmiljö, vibrationer och för luftkvalitet. Viss påverkan kan även be-

röra kulturvärden i form av fornlämningar. De negativa effekterna på fornminnen bedöms kunna mildras genom ytterligare utredningar samt medvetna ställningstaganden. Planprogrammets positiva konsekvenser bedöms totalt sett övervägande, med stora sociala vinster och ett mer effektivt resursutnyttjande, såsom en mer effektiv markanvändning, bättre förutsättningar för ett hållbart resande, bättre förutsättningar för integration, samt förutsättningar för att skapa en ökad trygghet och trivsel i området.

Sociala konsekvenser

Nedan beskrivs de sociala konsekvenser som bedöms kunna uppstå när planprogrammet genomförs och Gottsundaområdets fysiska strukturer gradvis förändras. Den stadsutveckling planprogrammet föreslår kan medföra såväl positiva sociala synergieffekter som risker för negativ påverkan. Bedömningen delas in i följande teman: tillgänglighet, trygghet, jämlikhet och segregation, jämställdhet, folkhälsa, utbildning, barn, samt delaktighet och medborgarinflytande.

Tillgänglighet

Den mer finmaskig gatustruktur som planprogrammet föreslår bedöms kunna öka tillgängligheten och orienterbarheten både inom området och i kopplingarna till omkringliggande stadsdelar mot norr, öst och söder. En snabbare och kapacitetsstark kollektivtrafik skapar nya och bättre förutsättningar för att röra sig till och från Gottsundaområdet. Spårvägen kan dock medföra risk för en barriäreffekt och minskad tillgänglighet för fotgängare och cyklister längs stadsstråket. När den trafikseparerade strukturen bryts upp och ersätts av mer blandade trafikmiljöer ställs högre krav på utformningen av dessa. Personer med ännu inte fullt utvecklad eller nedsatt rörelse-, kognitions- och reaktionsförmåga kan uppfatta blandade trafikmiljöer som otrygga och otillgängliga. En mer blandad trafikmiljö kan även minska barns möjligheter att röra sig fritt i bilfria miljöer.

Programmets genomförande kommer medföra en utveckling av servicen i hela Gottsundaområdet. Genom ett större utbud av olika typer av lokaler och ett större och mer varierat utbud av service kommer den geografiska närheten till olika typer av verksamheter och service öka. I området kring Gottsunda centrum föreslås en omfattande förändring där verksamheter av regi-

onal karaktär flyttas till eller lokaliseras i närheten av den nya planerade spårvagnshållplatsen. De långsiktiga konsekvenserna bedöms vara att dessa verksamheter blir mer synliga och tillgängliga i stadsdelen samt lättare att nå för fler människor i såväl staden som kommunen.

Trygghet

Den tillkommande bebyggelsen längs vägar som idag är anpassade i första hand för biltrafik bedöms kunna medföra ökade flöden av människor och bidra till gatuliv en större del av dygnet. När gator utformas tydligt och tillgängligt ökar tryggheten för gång- och cykeltrafikanter. Bebyggelsens placering bidrar också till ökad trygghet genom fler ”ögon på gatan”. På ett antal platser har sammankopplandet av återvändsgator prioriterats. I huvudsak berör det Bandstolsvägen och södra delen av Gottsunda centrum och intilliggande bostadsområden. Det rör sig om strategiska kopplingar som bidrar till att skapa nya rörelseflöden. För att åstadkomma dessa förändringar kan enstaka byggnader komma att behöva rivas, samt att det i enstaka lägen tillkommer blandtrafik på platser som i nuläget är avsedda för gång- och cykel. Detta kan i viss mån påverka barns möjlighet att tryggt röra sig fritt i bilfria miljöer. Nya gator behöver därför utformas så att trafiksäkerheten är hög i speciellt känsliga lägen.

Rivningar kan även få konsekvenser för fastighetsägare, verksamma och boende. Det är speciellt viktigt att fall som kan innebära rivningar av bostäder bedöms och avvägs noga. Sammantaget bedöms fler gatukopplingar och minskad ”trädstuktur” kunna bidra till att den upplevda tryggheten och trivseln i området ökar. Dock finns risken att ökade vägvälsamöjligheter leder till mer utspridda och glesa rörelseflöden och därmed mindre trygga gator.

Jämlikhet och segregation

En blandning av upplåtelseformer, prisnivåer, bostadsstorlekar, arkitektoniska uttryck och andra fysiska tillskott bedöms göra området mer attraktivt för olika grupper av människor. Det ökar möjligheten att människor med olika förutsättningar skall vilja och kunna bosätta sig i alla delar av staden. En ökad blandning av olika demografiska grupper ökar också möjligheterna till mer jämlika och positiva så kallade grannskaps-, kontext- eller områdeseffekter, det vill säga socioekonomiska effekter av att bo i ett område av en viss karaktär.

En mer jämlik demografisk blandning och potentiellt ökad och breddad attraktivitet har potentialen att motverka boendesegregation och stigmatisering. Den mer sammankopplade gatustrukturen och det bredare utbudet av aktiviteter och platser ökar också förutsättningar för människor ur olika demografiska kategorier att mötas. Föreslagna förändringar innebär dock inte att Gottsundaområdet rumsligt helt och hållet kan integreras med närliggande stadsdelar.

En risk vid en utveckling där hyror och levnads-kostnader kan öka hastigt är att socioekonomiskt svaga grupper trängs undan (så kallad gentrifiering). Det är ett potentiellt hot mot den sociala blandningen och geografiskt jämlika levnadsvillkor. Det är också en stor utmaning att lyckas tillföra kompletterande upplåtelseformer. Kommunen kan styra upplåtelseformer på egen mark men kan bara till viss del styra upplåtelseformer på privat mark.

Jämställdhet

Kvinnor använder kollektivtrafik i högre utsträckning än män, och deras resor är mer fragmenterade och komplicerade. Goda kollektivtrafikförbindelser är därför viktiga ur ett jämställdhetsperspektiv. Spårvagn kommer att öka tillgängligheten till den centrala staden, andra stadsdelar och via resecentrum och ny tågstation i Bergsbrunna även till Stockholm. Förslaget innebär goda alternativa vägar mellan målpunkter för gång- och cykeltrafik vilket ger trygga rörelsemöjligheter för fler. Här handlar det om att kunna undvika platser och situationer som kan upplevas som farliga, otrygga eller obekväma.

Kvinnor har generellt en sämre hälsa än män. Programmets förslag att bygga bort ett antal skogspartier medför en minskad tillgång till närnatur vilket kan få större konsekvenser för just kvinnors hälsa. En viktig aspekt i jämställd stadsplanering är vem som får inflytande i planprocessen. Under planprogramarbetet har kommunen bedrivit medborgardialoger i blandade grupper som bidragit med lokal kunskap och idéer. Kommunen har aktivt sökt upp grupper som vanligen inte kommer till tals i dialoger som barn och unga eller etniska minoriteter, men ingen grupp bestod av enbart kvinnliga deltagare. Planprogrammets förslag inkluderar ett brett utbud av upplåtelseformer och bostadsstorlekar som fungerar för olika familjekonstellationer, skapar närhet till service och funktioner som får vardagen att fungera samt främjar trygga platser och stråk vilket ger förutsättningar för en mer

jämställd stadsmiljö. Ett mer sammankopplat gatunät och fler människor i rörelse har potentialen att försvåra skapandet och upprätthållandet av könskodade territorier och istället främja så kallad taktfull ouppmärksamhet där man tolererar och accepterar allas rätt till det offentliga rummet.

Folkhälsa

I arbetet med att förverkliga planprogrammets intentioner blir utmaningen att förtäta och utveckla den byggda strukturen och samtidigt öka närheten till grönområden. De grönytor som försvinner i samband med ny bebyggelse bör kompenseras med plantering av träd i gatumiljöerna samt olika typer av medveten planering för att säkra den visuella och rumsliga närheten till grönska. Gottsundaområdets starka gröna kvaliteter utgör en resurs med potentialen att möjliggöra en ökad och mer jämlik hälsa, inte minst hos barn. Om denna möjlighet inte tas tillvara och man istället bygger trädfattiga bostads- och gatumiljöer och små och ”grå” gårdar till förskolor och skolor riskerar man istället att decimera de gröna värdena. Med rätt förutsättningar kan skola/förskola främja en mer jämlik folkhälsa och motverka det faktum att barn från socioekonomiskt svagare miljöer generellt sett rör sig mindre.

En flytt av simhall, bibliotek och andra verksamheter närmare Gottsunda allé gör dessa verksamheter mer centrala i området och lättare att ta sig till och från också för besökare från andra områden. Det skulle innebära att några av områdets hälsofrämjande verksamheter kommer närmare människor, främjar sociala möten i och mellan stadsdelar samt gör kultur och idrott mer påtagligt närvarande i stadsbilden. Fler verksamheter och nya platser i Gottsundaområdet innebär fler möjligheter till möten och social interaktion vilket har tydliga hälsoeffekter.

Utbildning

En utveckling av Gottsundaområdet kräver investeringar i förskolor och skolor. Det ger möjlighet att utveckla lokalerna för skolverksamheten och öka attraktiviteten i skolorna, vilket även kan locka elever från andra stadsdelar. På så vis kan förbättrade skolmiljöer öka möjligheten att de kan fungera som integrerande mötesplatser.

Utvecklingen av Gottsunda centrum och nylokaliseringen av Gottsundaskolan ger tillsammans goda förutsättningar att skapa positiva synergier

mellan skolan och andra verksamheter. I just Gottsundaskolan finns nu en unik möjlighet att rumsligt, arkitektoniskt och visuellt stärka skolverksamheten, främja synergier, främja integration samt utveckla stadsdelens identitet. Ett mer sammankopplat gatusystem, närheten till grönområden och till förbättrad kollektivtrafik skapar bättre förutsättningar för pedagogiska utflykter och utomhuspedagogik i såväl närmiljön som i staden som helhet. Den ökade närheten till pedagogiska institutioner (bibliotek, SFI, idrottsföreningar, förskolor, skolor, universitet et cetera) och pedagogiska miljöer i sin helhet, gagnar lärandet för barn och vuxna i alla åldrar och med olika bakgrund.

Barn

Forskning visar att det särskilt för barn under 12 år är viktigt att växa upp i en positiv social miljö. Positiva så kallade grannskaps- eller områdeseffekter kan kompensera effekterna av exempelvis en socioekonomiskt svag hemmiljö och bidra till att motverka socioekonomisk polarisering. Programmets ambitioner att öka möjligheterna till socialt blandade bostadsområden torde därmed kunna medföra positiva konsekvenser i denna riktning även om kopplingen mellan blandat bostadsutbud och så kallad social blandning inte är given. Eftersom barns vistelsemiljöer i hög grad utgörs av förskola/skola är det således också av stor vikt att dessa utformas och placeras på bästa sätt så att de blir attraktiva och därmed kan bidra till social integration även där boendesegregation och frånvaro av social blandning i grannskapet fortsatt är vid handen. Det mer integrerade gatunätet och den ökade funktionsblandning som planprogrammet föreslår torde vid ett genomförande ha positiva effekter för ungdomars trygghet och säkerhet. Ett genomförande av planprogrammets intentioner främjar en ökad samnärvaro av ungdomar och vuxna samt minskad möjlighet att dra sig undan och undvika befolkade miljöer. En ökad integrering av olika trafikslag innebär att trafikmiljöer måste utformas med stor känslighet för barns förmågor och beteenden för att därmed säkra och främja såväl trygghet, trafiksäkerhet, tillgänglighet som hälsa.

Delaktighet och medborgarinflytande

De dialoger som genomförts i samband med planprogrammet sedan 2015 har handlat om såväl stadsutveckling som andra utvecklingsfrågor. Under dialogerna har även idéer för områdets framtida utveckling som tagits fram tidigt i arbetet med planprogrammet presenterats och

diskuterats med besökare. På så vis har de boende haft möjlighet att lämna sina synpunkter och påverka programförslaget. De synpunkter som kommit in under de olika dialogtillfällena har gjort avtryck i planprogrammet som anger Gottsundaområdets långsiktiga utveckling liksom i fokusområdena i Handlingsplan Gottsunda/Valsättras. Med utgångspunkt i inkomna synpunkter i dialoger med unga och speciellt tjejer har bland annat Lina Sandells park vid Hugo Alfvéns väg utvecklats. Förutom konsulterande dialog i planeringsskedet kan också stadsmiljön programmeras för inflytande. Det är viktigt med exempelvis föreningslokaler och platser där människor kan samlas för att uttrycka sig och diskutera. Stadsutvecklingen i Gottsundaområdet kommer att pågå under lång tid. Det är grundläggande att boende och verksamma i Gottsundaområdet fortsatt får vara delaktiga och påverka sin omgivning. Genom att involvera dagens och framtidens invånare i dialoger bidrar stadsutvecklingen till engagemang, tillit och lokal demokrati.

Miljökonsekvenser

Tillståndspliktig verksamhet

Gottsundaområdet innehåller idag inga tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter som faller under Länsstyrelsens ansvar.

Drivmedelsförsäljning

Det finns en station för drivmedelsförsäljning, vid Bernadottewägen, som föreslås ge plats för annan bebyggelse till exempel mobilitetshus. Det är möjligt att inrymma drivmedelsfunktionen även i en framtida struktur. Beroende på hur och om en avveckling kan bli aktuell behöver detta studeras närmre vid detaljplanering av området. Vid fortsatt planering i närheten av stationen behöver närheten till denna belysas så länge den finns kvar.

Återvinningscentral

I östra delen av programområdet finns en befintlig återvinningscentral som faller under kategorin tillståndspliktig verksamhet. Programmet föreslår att återvinningscentralen på sikt avvecklas för att ge plats för bostäder och verksamheter. En ny lokalisering för återvinningscentral föreslås studeras i en separat utredning. Vid fortsatt planering i närheten av återvinningscentralen behöver närheten till denna belysas så länge den finns kvar.

Riksintressen

Totalförsvaret

Planprogrammet bedöms inte påverka riksintresset för totalförsvaret kopplat till Uppsalas övningsflygplats i Årna, trots sitt läge inom flygplatsens Stoppområde för höga objekt samt MSA-område (Minimum sector altitude). Programförslaget föreslår inte några nya byggnader som motsvarar sådana "höga objekt" som skyddsområdena avser förhindra, d.v.s. byggnader över 45 meter.

Rörligt friluftsliv

Programförslaget bedöms inte påverka riksintresset för rörligt friluftsliv kring Ekoln. Den delen av riksintresseområdet som berör programområdet föreslås bevaras som grönområde.

Natura 2000

Programförslaget bedöms inte påverka Bäcklösas Natura 2000-område. Utpekandet grundar sig i skydd av rödlistade arter som är beroende av områdets särskilda naturtyp, med stora inslag av bland annat död ved. Inga åtgärder som skulle kunna påverka Natura 2000-områdets värden negativt, såsom skogsbruk, borttagande av död ved eller upphörande eller försvagat bete inom Natura 2000-området, bedöms följa av programförslaget. Någon betydande påverkan på Natura 2000-området bedöms därför inte direkt följa av programförslaget. Men dessa frågor ska hanteras närmare i samråd med Länsstyrelsen inom ramen för fortsatta planerings- och genomförandeprocesser

Natur, rekreation och friluftsliv

Planprogrammet bedöms inte skada några kända dokumenterade naturvärden och fredar helt angrärande större befintliga grönområden med viktiga ekologiska och sociala värden såsom Gottsundagipen, Sunnerstaskogen och Natura 2000-området vid Bäcklösa. Flera av de större grönområdena ingår helt eller delvis inom områden som omfattas av naturvårdsprogram på grund av sina höga och mycket höga värden. Naturvärdena bedöms inte påverkas av programförslaget då programmet föreslår att naturområdena ska bevaras som grönområden.

Inom Gottsundagipen, precis på gränsen mellan programområdet och Hågadalen-Nåstens naturreservat, finns ett antal skyddsvärda kulturträd. Dessa bedöms inte påverkas av programförslaget då Gottsundagipen föreslås bevaras som grönområde.

Den nya bebyggelsen föreslås till stor del placeras på hårdgjorda ytor såsom befintliga markparkeringar eller parkeringsdäck men även i mindre områden med "vardagsnatur", det vill säga områden som utgör naturmark men inte har bedömts inneha höga naturvärden. Naturmarken som delvis kommer att tas i anspråk utgörs främst av barr- eller blandskog på håll- eller moränmark och hyser en sådan flora och fauna som är vanligt förekommande i små skogsområden i urbana miljöer. Dessa naturområden utgör också endast marginellt sådan närnatur som används av skolor eller förskolor, enligt den undersökning kommunen gjort av skolors och förskolors användning av närnatur (2015). Den finmaskiga grönskan som finns idag inom programområdets bebyggda delar utgör också delvis ekologiska landskaps samband för främst äldre tallbestånd. Dessa fragmenteras marginellt jämfört med dagsläget. De viktigaste och starkaste ekologiska sambanden bevaras i den grova grönstruktur som omger stadsdelens tätbebyggda delar. Negativa effekter på mindre landskaps samband bedöms i viss mån även kunna mildras genom åtgärder inom ramen för utveckling och skötsel av parker och gaturum, samt utveckling av prioriterade gröna rörelsespråk.

Befintliga planeringsunderlag för naturvärden ger inga indikationer på att förtätningen motiverar närmare undersökningar av naturvärden inför framtagande av planprogrammet. Inom området finns inga dokumenterade nyckelbiotoper. Inför detaljplanläggning av naturmark ska, där så är relevant, naturvärden, bland annat förekomster av fridlysta arter, undersökas närmare och hanteras i enlighet med gällande lagstiftning.

Naturreservat

Programförslaget kan innebära en viss påverkan på det intilliggande naturreservatet Hågadalen-Nåsten, genom att programmets dagvattenhantering pekar på en möjlig dagvattenlösning i form av dammar inom en del av naturreservatet. Denna dagvattenanläggning är en sedan länge föreslagna åtgärd som drivs i ett separat projekt som påbörjats innan planprogramarbetet och som nu pågår parallellt med detta. Frågan om påverkan på naturreservatet bedöms därför kunna hanteras inom den processen.

Vatten

Vattenskyddsområde

Knappt hälften av programområdets yta ligger inom vattenskyddsområde – yttre skyddszon.

Skyddsområdesutpekandet är kopplat till att skydda Uppsalas grundvatten som dricksvattentäkt från skadliga föroreningar. Planprogrammet bedöms inte påverka de värden som vattenskyddsområdet avser skydda och de restriktioner som är kopplade till vattenskyddsområdet bedöms kunna uppfyllas vid ett genomförande av planprogrammet. Eventuellt kan vissa anpassningar behöva göras vad gäller exempelvis val av vatten- och avloppslösningar samt vid utförande av markarbeten, men det är frågor som bedöms kunna hanteras under vidare detaljplane- och genomförandeskedan.

Grundvatten och dricksvatten

Risken för en skadehändelse uttrycks i skalan *Mycket stor*, *Stor*, *Måttlig*, *Förhöjd* och *Liten*. *Mycket stor risk* och *Stor risk* innebär båda att vattenförekomsten blir obrukbar och dessa kräver mycket långtgående skyddsåtgärder eller till och med förbud. *Måttlig risk* innebär att grundvattenförekomsten blir temporärt obrukbar men kan ersättas med befintlig reservvattenkapacitet. *Förhöjd risk* innebär brukbar men med temporärt något försämrad kvalitet. *Måttlig risk* och *Förhöjd risk* motiverar riskreducerande åtgärder i någon omfattning, men åtgärdskostnaderna måste ställas i förhållande till kostnaderna för reservvatten, tillfälligt ökade reningskostnader och efterbehandling. *Liten risk* innebär att grundvattenförekomsten är brukbar och inga riskreducerande åtgärder är motiverade. Inom programområdet har möjliga skadehändelser som identifierats. Risken bedöms som *Måttlig* för olycka med tankbil med stor mängd eldningsolja. För övriga skadehändelser är risken *Förhöjd*, förutom för olycka med arbetsfordon, där risken är *Liten*.

Med relativt enkla åtgärder bedöms inte risken för påverkan på grundvattnet öka med den i programmet föreslagna markanvändningen. Särning av förorenad mark kan leda till att risker för negativ påverkan på grundvattnet minskar. Minskad biltrafik kan också leda till minskad risk.

Skyddsåtgärder för att utesluta risker i samband med programförslagets genomförande bedöms kunna hanteras inom fortsatt detaljplanering och i efterkommande genomförandeskedan.

Dagvatten

Övergripande bedöms programförslaget inte medföra några negativa konsekvenser för dag-

vatten, utan snarare innebära möjligheter till förbättrad rening och fördröjning.

För att bedöma programförslagets konsekvenser för dagvatten har en dagvattenutredning med tillhörande komplettering tagits fram. Dagvattenutredningen visar att programområdet har kapacitet att omhänderta prognostiserade dagvattenmängder i framtiden, trots den ökade andelen bebyggelse som föreslås. Detta kräver dock att lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) tillämpas innan utsläpp på dagvattennätet, samt att investeringar görs i dagvattennätet både inom och utanför programområdet (som förslag delvis inom naturreservat). Om föreslagna åtgärder genomförs bedöms flöden och föroreningsmängder minska till Fyrisån och Hågaån, vilket bidrar till att uppnå miljö kvalitetsnormerna i dessa. Utredningen visar att utan föreslagna åtgärder kommer både dagvattenflöden och föroreningsmängder att öka till områdets två recipienter. Ökade flöden bedöms till stor del bero på klimatfaktorer som sker oavsett om Gottsundaområdet förtätas eller ej. I det hänseendet möjliggör exploateringen att åtgärder genomförs och kan på så vis innebära positiva miljökonsekvenser i förhållande till nollalternativet.

Kumulativa effekter på recipienten Fyrisån till följd av övrig bebyggelse som planeras inom Södra staden, hanteras inom den dagvattenutredning som tagits fram för Södra stadens fördjupade översiktsplan. Den utredningen omfattar även åtgärder i form av fördröjning och erosionskydd som kommer att vara nödvändiga vid en utbyggnad av Södra staden.

Kulturmiljö

Stads- och landskapsbild

Programförslaget innebär en avsevärd påverkan på områdets nuvarande stads- och landskapsbild framförallt i områdets centrala delar där karaktären blir mer urban än idag. Utanför områdets centrala delar påverkas landskapsbilden i mindre grad, då ny bebyggelse där föreslås anpassas i högre grad till befintliga förhållanden.

Området kring Gottsunda centrum föreslås genomgå en stor strukturell förändring där delar av centrumbebyggelsen rivs till förmån för att skapa en mer uppbruten och finmaskig bebyggelsestruktur. Förslaget innebär även att stora delar av den befintliga markparkeringen tas i anspråk för ny bebyggelse. Även kring områdets större stråk – Hugo Alfvéns väg, Gottsunda allé,

Musikvägen, Elfrida Andrées väg och Slädvägen innebär förslaget en märkbar förändring jämfört med idag – där ny bebyggelse kommer att definiera gaturummen och ge stråken liv i form av entréer, trädplanteringar samt verksamheter och fönster ut mot gatan. De värdebärande kvaliteterna som karaktäriserar området såsom terränganpassningen, grönstrukturen och de tydligt avläsbara delområdena bedöms dock fortsatt kunna bevaras i stort. De gröna miljöerna kommer att vara mindre framträdande och av mer ordnad karaktär längs stadsstråket och kring centrum.

En stor övergripande förändring som följer med programförslaget är att Gottsundaområdets delområden Valsätra och Gottsunda, som i grunden är planerade att vara separerade från varandra kommer sammanvävas genom ny kompletterande bebyggelse, stråk och platser. Det innebär att många av de ytor som idag utgör mellanrum mellan olika bostadsområden och vägar kommer att exploateras och istället fyllas med nya tillägg. Programmet föreslår en till två lägen för nya fotbollsplaner inom eller i anslutning till öppna landskapsrum med naturkaraktär. Uppförandet av fotbollsplaner med tillhörande anläggningar kan ge negativa konsekvenser för landskapsbilden, beroende på placering och utformning. Frågan bedöms kunna hanteras under fortsatta detaljplaneprocesser.

Programförslaget bedöms inte innebära någon negativ påverkan av större betydelse ur kulturmiljösynpunkt. Områdets modernistiska, trafik- och funktionsseparerade struktur påverkas i grunden av programmets ansats att skapa nya kopplingar och bryta befintliga barriärer, men de värdebärande karaktärsdrag och sammanhang som kulturmiljöutredningen pekar på som särskilt bevarandevärda påverkas inte i någon större utsträckning.

De platser och sammanhang som kulturmiljöutredningen visar har ”hög känslighet” för förändring, såsom Gottsundagipen, Musikparken, Gottsunda kyrka och Valsätraparken, bedöms inte påverkas av programmet.

Kulturmiljöutredningen lyfter gröna brynzoner som avgränsar och inramar kvarter och delområden som en kvalitet. Planprogrammet föreslår ett bevarande och en utveckling av flera av kulturmiljöprogrammets utpekade brynzoner som ”prioriterade gröna rörelsestråk”. I programområdets mest centrala delar prioriteras sociala

kvaliteter kopplade till nya kopplingar, kollektivtrafiksatsningar och ny bebyggelse högre än bevarandet av gröna brynzoner.

Gottsunda kyrka som i kulturmiljöutredningen pekas ut som områdets enda byggnad med mycket höga kulturhistoriska värden (motsvarande byggnadsminnesklass) bedöms inte påverkas negativt av programförslaget. Kyrkan med klockstapel föreslås bevaras, men synliggörs och ges ett mer centralt sammanhang i den nya strukturen, vilket bedöms positivt ur kulturmiljösynpunkt. Frågan bedöms kunna hanteras vidare i kommande detaljplaneprocesser.

Fornminnen

Programmet föreslår bebyggelse på ett fåtal platser där det idag finns potentiella eller dokumenterade fornlämningar. Detta gäller föreslagen bebyggelse längs Slädvägen, men även ett kvarter längs Musikvägen och några kvarter längs Vårdsättravägen. Möjlig påverkan på fornminnen kan innebära en risk för negativ påverkan på kulturmiljövärden. En exploatering av fornminnesrika marker kan dock även ge möjlighet att utreda och dokumentera historiska lämningar, och därmed utgöra en möjlig positiv konsekvens av förslaget. Programmets påverkan på fornlämningar och förutsättningar att avhjälpa dessa under den fortsatta planeringen bedöms kunna hanteras under fortsatta detaljplaneskeden.

Trafik

Tillgänglighet, trygghet och trafiksäkerhet

De trafikförändringar som programförslaget presenterar bygger övergripande på ambitionen att bidra till en ökad tillgänglighet, trygghet och säkerhet för oskyddade trafikanter, samt en tydligare trafikstruktur som underlättar orienterbarheten. Programförslaget innebär att fler kopplingar och vägval skapas, medan befintliga stråk i stort bevaras och utvecklas. Erbjudandet av fler vägval för i huvudsak fotgängare och cyklister, bedöms bidra till en ökad tillgänglighet och en ökad upplevd trygghet i området. I vissa lägen innebär förändringarna att säckgator förlängs och kopplas samman för mer liv och rörelse och för att undvika instängda och otrygga platser. Förutsatt att dessa gator utformas för låga hastigheter bedöms förslaget ge positiva effekter för trafiksäkerhet och orienterbarhet jämfört med nollalternativet. Vissa av områdets gång- och cykelvägar nyttjas som angöringsvägar av motorburen trafik liksom för olovlig bilkörning. Ett sammankopplat gatunät bedöms

därför i vissa fall kunna ge positiva effekter för trafiksäkerhet.

Trafikstruktur och trafikflöden

Strukturellt innebär programförslaget att mycket av den modernistiska trafikseparerade strukturen bryts med nya kopplingar som möjliggör nya flöden för främst gående och cyklister. Programmet medför att flera av områdets gator byggs om för att ge plats åt fler trafikslag.

Ett stort antal nya bostäder och verksamheter medför ökade trafikflöden. Den trafikutredning som har tagits fram som underlag till planprogrammet, visar att Gottsundaområdets befintliga vägnät i stort klarar av att hantera beräknade, tillkommande trafikflöden utan stora negativa följder. Risk för kapacitetsproblem bedöms enligt simuleringar kunna uppstå i tre fall - längs Gottsunda allé, Vårdsättravägen och Dag Hammarskjölds väg i kopplingen mot Ultuna. Samtliga tre flaskhalsar bedöms möjliga att åtgärda eller mildra genom åtgärder som till stor del redan är planerade inom ramarna för kommunens planerade spårvägsutbyggnad. Nya gatusammankopplingar bedöms även lokalt kunna leda till en viss ökad andel biltrafikflöden.

Gång- och cykeltrafik

Programförslaget bedöms i stort innebära positiva konsekvenser för fotgängare och cyklister – områdets befintliga, separerade gång- och cykelvägnät i grönstruktur bevaras, medan nya alternativ tillskapas längs områdets större trafikstråk.

Positiva såväl som negativa konsekvenser för gång- och cykeltrafiken som följer programförslaget är föreslagna hantering av områdets befintliga gång- och cykeltunnlar. Tunnlarna erbjuder idag trafiksäkra korsningsmöjligheter för gång- och cykeltrafiken utan konflikt med fordonstrafik, men passagera upplevs ofta som otrygga miljöer. Programmet konstaterar att tunneln under Hugo Alfvéns väg inte kan bevaras i sitt nuvarande läge, och det är osäkert om tunneln under Elfrida Andrées väg kan vara kvar. Borttagandet av tunnlar bedöms kunna påverka trafiksäkerheten negativt, men ha positiva konsekvenser för upplevd trygghet och stadsliv. Nya passager i plan behöver studeras specifikt för att hålla hög trafiksäkerhet och framkomlighet. De tre tunnlar som finns under Musikvägen föreslås bevaras och rustas upp för en bland annat ökad trygghet och trivsel.

Kollektivtrafik

Programförslaget bedöms medföra positiva konsekvenser för kollektivtrafiken genom en högre kapacitet hos kollektivtrafiksystemet med bland annat kortare restider och resor med högre komfort. En negativ konsekvens kan vara ökade avstånd till hållplatslägen, då spårvagnshållplatserna blir färre än dagens busshållplatser. Nya hållplatslägen är placerade så att en övervägande andel av programområdets mest tätbebyggda områden kommer att ha ett avstånd om maximalt 400 meter till närmaste hållplats.

Bil- och fordonstrafik

Nuvarande biltrafikstråk kommer i huvudsak att ligga kvar där de finns idag, vilket innebär att programförslaget i stort inte ger någon stor strukturell påverkan på vägnätet för fordonstrafik. Många av de värden som kommer med trafikseparering bevaras i programförslaget. Detta bedöms skapa trygga stråk, gynna trafiksäkerhet och vara fördelaktigt ur ett trafiksäkerhetsperspektiv. Programförslaget innebär en viss begränsning för biltrafikens framkomlighet jämfört med idag. Detta bedöms dock medföra positiva effekter ur mobilitetssynpunkt och gynna valet av andra färd sätt.

Hälsa och säkerhet

Föroreningar

Luftföroreningar

En tätare byggd miljö med bebyggelsekantade gator som programförslaget föreslår, bedöms att innebära en negativ påverkan på luftkvaliteten lokalt. Trots ökade trafikflöden bedöms förslaget innebära vissa positiva effekter i form av minskade partikelhalter och koldioxidutsläpp tack vare omfördelning av trafiken till spårbunden trafik.

Vid ett fullt utbyggt programområde går det inte att utan djupare utredningar av sakområdet utesluta risk för att inte klara normvärden och miljökvalitetsmål för luft. Beroende på placering och utformning av bebyggelsen längs gaturummet genom exempelvis olika byggnadshöjder och grönska, kan dock negativ påverkan på luftkvaliteten kompenseras i olika grad. Detta är ett område som behöver studeras vidare under den fortsatta planeringen för att säkerställa att miljökvalitetsnormerna för luft klaras, och att miljömålen kan uppnås.

Markföroreningar

Programområdet innehåller ett fåtal områden som Länsstyrelsen har bedömt som potentiellt förorenade i den lägre riskskalan, eller utan bedömd riskklass. Fyra av dessa ligger inom området som föreslås bebyggas och bedöms således vara möjliga att utreda, och om nödvändigt saneras, i samband med fortsatt planering och byggnation.

Buller och vibrationer

Det framtida stadsstråket – Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé kommer fortsatt att trafikeras av bilar och bussar och därutöver av spårvagnar. Stadsstråket kommer troligen att förbli bullerutsatt av vägtrafik, och förmodligen i större utsträckning än idag med tanke på att trafikflödena förväntas öka efter programmets genomförande. En förtätning längs stadsstråket ger förutsättningar för ännu bättre ljudförhållanden i befintlig bebyggelse och befintliga gårdar, medan anpassningar troligen kommer att behöva göras i nya byggnader för att säkra goda ljudmiljöer. Detta gäller troligen även längs Slädvägen och Elfrida Andréés väg, som troligen även i framtiden kommer att kollektivtrafikförsörjas med buss. Förutsättningarna att genomföra tekniska lösningar för bulleranpassning är dock större vid nybyggnad än hos befintlig bebyggelse. Frågan bedöms kunna studeras vidare och hanteras under fortsatt planering genom exempelvis anpassningar i hur husen placeras och utformas samt hur rumsindelningen planeras.

Huruvida området kommer att påverkas av vibrationer måste fortsatt utredas både inom ramarna för fortsatt planering, men även inom ramarna för Kunskapsspårets parallella utredning.

Risk för översvämning

Programområdet bedöms inte löpa någon risk att översvämmas från sjöar eller vattendrag utifrån MSB:s översvämningsskarteringar av högsta beräknade flöde, beräknade 50 års-, 100 års- eller 200 årsflöden.

Dagvattenutredningen indikerar att det inom programområdet finns ett större så kallat ”instängt område” kring Elfrida Andréés nuvarande dragning som på grund av avsaknaden av naturliga utlopp riskerar att översvämmas vid extrem nederbörd. Eftersom planprogrammet föreslår ny bebyggelse inom denna del av programområdet kan risk för påverkan från översvämning inte

uteslutas. Frågan bedöms dock kunna hanteras under fortsatta detaljplaneprocesser och avhjälpas genom höjdsättning av mark, gator och byggnader samt planering av sekundära avrinningsvägar.

Ljus och skuggning

Programmet innebär en omfattande förtätning längs stadsstråket och områdets centrala delar. Detta kan komma att påverka ljusförhållandena för befintlig bebyggelse och gårdar, med viss skuggning som konsekvens. Viss påverkan på ljusinsläpp och skuggverkan bedöms rimligt i en växande stadsmiljö. Med det förslag som finns bedöms dessa frågor kunna hanteras i kommande detaljplaneskeden för att uppfylla gällande byggregler.

Avfallshantering

Programförslaget förutsätter att avfallshanteringen från nytillkomna hushåll utredes och löses av varje exploatör inom respektive exploateringsområde. Möjligheterna att hantera avfall kommer bland annat att säkerställas under bygglovsprövningen. Hänsyn ska tas till framkomlighet, trafiksäkerhet och arbetsmiljö. Framkomligheten till redan befintlig bebyggelse får inte inskränkas på grund av tillkommande bebyggelse.

Ekonomiska konsekvenser

Programmets genomförande medför kostnader för kommunen kopplade till utbyggnad av allmänna kommunala anläggningar som exempelvis parker, platser och gator. Dessa kostnader bedöms kunna bäras i sin helhet av intäkter från kommunal markförsäljning och exploateringsavgifter från exploatörer på mark med annat ägande.

Det behov av investeringar i områdets sociala infrastruktur som genereras till följd av ett ökat befolkningsunderlag och områdets utveckling som stadsnod bedöms inte till fullo täckas av kommunkoncernens intäkter från markförsäljning. Huvuddelen av den mark som föreslås utvecklas ägs av kommunkoncernen vilket innebär att koncernen tar del av hyresintäkter samt eventuella ökade fastighetsvärden när Gottsundaområdet utvecklas. I den ekonomiska bedömningen av programförslaget har såväl investeringen i som effekterna av ny spårväg undantagits. Mo-

dell för värdeåterföring vid investering i spårväg studeras för hela Ultunalänken och Kunskaps-spåret.

Projektet är i ett mycket tidigt skede vilket innebär att de ekonomiska bedömningarna i flera delar är osäkra. Kalkylen grundas på nulägesbedömningar och schabloner för markvärden och kostnader för utbyggnad av allmänna anläggningar som gator och parker samt antaganden om utbyggnadstakt. Att vända områdets utveckling och ta tillvara på områdets utvecklingspotential bedöms kunna påverka mark- och fastighetsvärden positivt.

I ett bredare samhällsekonomiskt perspektiv kan väl riktade investeringar i tidiga skeden generera positiva ekonomiska effekter för kommunen och projektet på längre sikt. Synergier mellan fysiska och sociala investeringar ska eftersträvas.

Bedömning av planprogrammets påverkan på miljö kvalitetsmålen.

En tätare byggd miljö m Planprogrammet för Gottsundaområdet har en tydlig riktning mot hållbar stadsutveckling och hanterar långsiktiga miljö- och klimatfrågor på ett övergripande plan vilket därmed kommer att genomsyra utvecklingen av området genom kommande detaljplaner. Detta har en positiv inverkan på "Generationsmålet".

Den största påverkan har planen på miljömålet "God bebyggd miljö" där den planerade utvecklingen ligger i linje med målets intentioner om en hållbar stadsutveckling. Planprogrammet tar stöd i översiktsplanen och anger att Gottsundaområdet ska utvecklas till en stadsnod. Stadsnoderna utvecklas mot regionala och lokala centrum med knutpunkt för kollektivtrafik och stadsliv samt hög koncentration av bebyggelse, personintensiva verksamheter, service samt bostäder. Detta ger en god hushållning med markresurser och skapar möjligheter till effektiva och hållbara transporter men även till att minska behovet av transporter då vardagsservice finns nära. Utvecklingen omfattar även renoveringar av befintligt bestånd vilket ger en förbättring av inomhusmiljö och energianvändning i den äldre bebyggelsen. Eventuell exploatering av förorenade områden medför sanering av föroreningar vilket minskar förekomsten av giftiga ämnen i maken. Detta ger positiv påverkan på miljömålen "Giftfri miljö" och "Skyddande ozonskikt".

Även om det planeras för hållbara transporter med stor andel gång och cykel kommer den ökade befolkningen och verksamheterna medföra att det totala transportbehovet ökar. Detta kan ge negativ påverkan på flera miljömål som "Begränsad klimatpåverkan", "Frisk luft", "Bara naturlig försurning", och "Ingen övergödning" om transporterna även fortsättningsvis sker med traditionella bränslen. En ökad användning av exempelvis elfordon i framtiden minskar dock dessa effekter.

Planprogrammet har en social inriktning med en tydlig inriktning att förtäta och ta bort skogspartier och andra miljöer som kan upplevas som otrygga. Det rör sig om mindre områden med låga naturvärden. Rekreativt värdefulla gröna ytor är prioriterade och kommer i stor utsträckning att bevaras och värdena stärkas. På kvartermark eftersträvas gröna gårdar vilket ska bibehålla och tillföra grönska i området. För de centrala delarna av planområdet kan det bli en negativ påverkan av upplevelsen av att bo i naturen vilket innebär en negativ påverkan på målet om "God bebyggd miljö". Det kan även bli en viss negativ påverkan på miljömålen "Levande skogar", och "Ett rikt växt- och djurliv" utifrån en minskning av gröna ytor.

Planprogrammets genomförande innebär en ökad hårdgörning av ytor vilket innebär ökade vattenmängder och risk för transport av föroreningar till grund- och ytvatten. De dagvattenutredningar samt den riskbedömning för påverkan på grundvattenförekomsten som genomförts bedöms dock säkerställa att ingen negativ påverkan på miljömålen "Levande sjöar och vattendrag" och "Grundvatten av god kvalitet" sker.

Planprogrammet anses inte ha någon påverkan på miljömålen "Hav i balans samt levande kust och skärgård", "Säker strålmiljö", "Myllrande våtmarker", "Storslagen fjällmiljö" eller "Ett rikt odlingslandskap".

Förteckning över underlagsutredningar

Planprogram för Gottsundaområdet - Riskanalys för grundvatten, Actmanagement, 2018

Dagvattenutredning, Bjerking, 2018

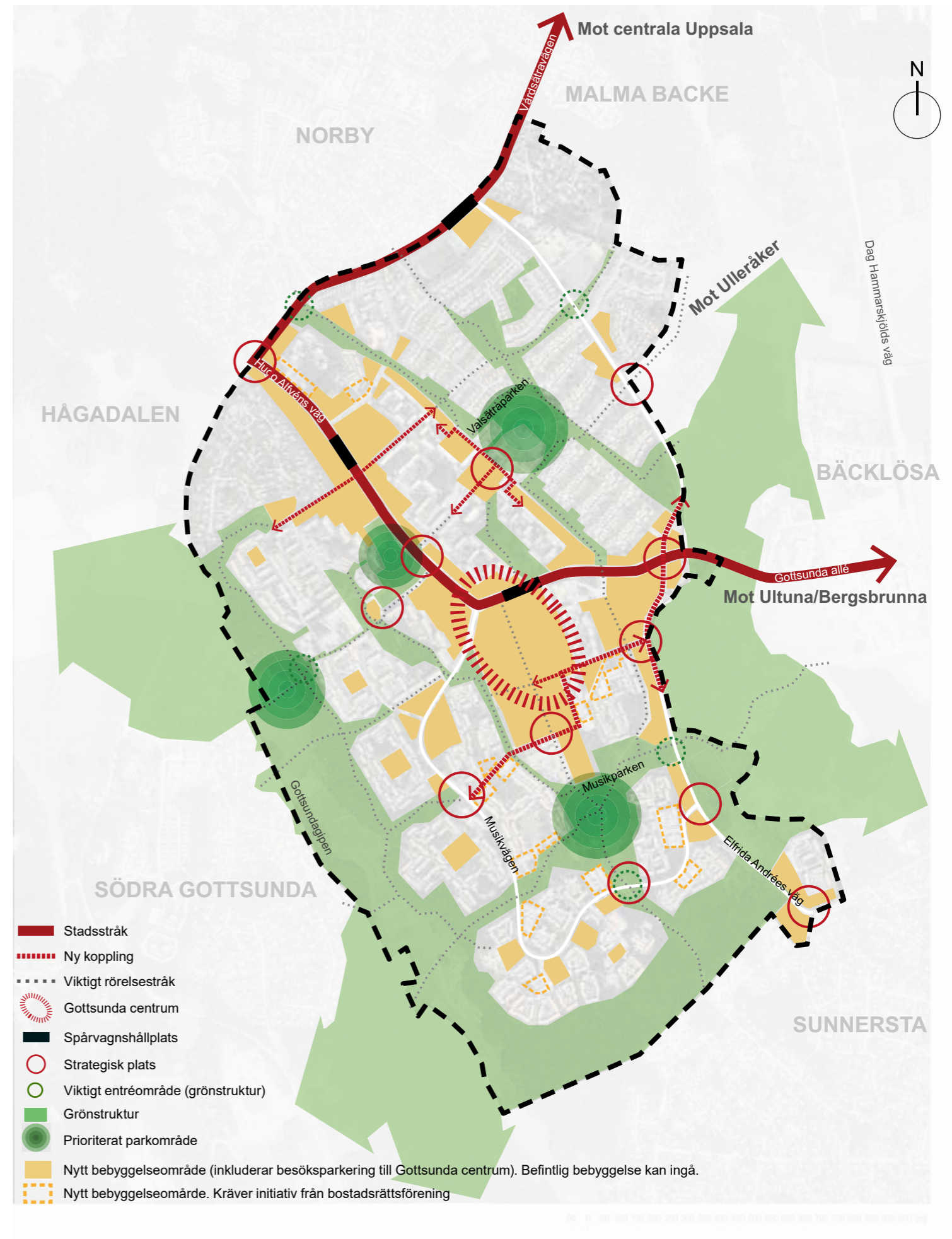
Trafikanalys Gottsunda, WSP, 2018

Kulturmiljöutredning Gottsunda och Valsätra, Tyréns, 2017

Gottsunda och Valsätra – Kulturhistorisk värdering av stadsdelarnas bebyggelse, Tyréns, 2017

Övriga underlag

Systemhandling för multifunktionell vattenpark i södra Gottsunda. Innehåller beräkningar för dimensionering av dagvattendammen.

Uppsala kommun

Postadress: 753 75 Uppsala
Besöksadress: Stationsgatan 12

Telefon: 018-727 00 00
E-post: uppsalakommun@ uppsala.se

www.upsala.se

INFÖR GODKÄNNANDE I KOMMUNSTYRELSEN

Planprogram för Gottsundaområdet

Samrådsredogörelse

Kommunstyrelsen, april 2019
Diarienummer: KSN 2015-0654

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Inledning.....	4
Läsanvisning.....	4
Sammanställning av stadsbyggnadsförvaltningens förslag till ändringar av programförslaget inför godkännande.....	5
Sammanfattning av inkomna yttranden	6
Varför ska Uppsala växa och förtätas och varför ska det ske i Gottsundaområdet.....	9
Om att bygga nya bostäder i Gottsundaområdet och det stora antalet bostäder - Generellt	11
Bebyggelse, täthet och höjd.....	15
Bebyggelsens utformning - arkitektur.....	16
Markanvändning och utformning – området kring Bernadottévägen.....	17
Markanvändning och utformning – området kring Gottsunda centrum	18
Markanvändning och utformning – området kring Elfrida Andréés väg.....	19
Markanvändning och utformning – området kring Hugo Alvéns väg (Bandstolen, Linrepan, Spinnrocken, August Söderman, Blomdahl, Gamla Gottsunda)	22
Markanvändning och utformning – området kring Musikvägen/Orkestervägen	24
Synpunkter på markanvändning och utformning – området kring Slädvägen	24
Kulturmiljö.....	30
Naturmiljö - generellt.....	31
Naturmiljö – träd och trädnätverk	32
Naturmiljö – artförekomst och biologisk mångfald	32
Naturmiljö – sociala värden av grönska	33
Naturmiljö – specifika naturmiljöer.....	33
Parker och grönytor – allmänt om tillgång, behov och efterfråga.....	34
Parker och grönytor – specifika platser.....	36
Trafik – generellt	37
Trafik – kollektivtrafik och spårväg.....	38
Trafik – vägnätet.....	39
Trafik – gång- och cykeltrafik	41
Trafik – parkeringar	43

Social hållbarhet/Social infrastruktur – boende för olika grupper.....	45
Social hållbarhet/Social infrastruktur – bostäder i olika typer, storlekar, prisnivåer och upplåtelseformer.....	46
Social hållbarhet/Social infrastruktur – trygghet, trivsel och tillgänglighet.....	47
Social hållbarhet/Social infrastruktur – segregation.....	49
Social hållbarhet/Social infrastruktur – barnperspektiv, äldreperspektiv och andra perspektiv	50
Social hållbarhet/social infrastruktur – mötesplatser och verksamheter.....	50
Social hållbarhet/social infrastruktur – arbetsplatser.....	51
Skolor och förskolor	51
Fritid, kultur och idrott – allmänt om behovet.....	53
Fritid, kultur och idrott – specifika platser och önskemål.....	54
Fritid, kultur och idrott – rekreativsmöjligheter	55
Handel och övrig service	56
Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet - generellt	58
Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet - luftföroreningar	58
Påverkan på miljö, hälsa och säkerhet – behovsbedömning av miljöpåverkan.....	59
Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet – markens beskaffenhet och potentiellt föroreande områden	59
Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet – buller.....	60
Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet – brandsäkerhet.....	61
Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet – klimatanpassning	61
Teknisk försörjning – vatten och avlopp	61
Teknisk försörjning – övrigt.....	64
Ekonomiska konsekvenser	65
Plan- och genomförandeprocessen – generellt	66
Plan- och genomförandeprocessen – synpunkter på programhandling.....	66
Plan – och genomförandeprocessen – fortsatt planering.....	67
Plan- och genomförandeprocessen – programsamråd, den demokratiska processen	68
Plan – och genomförandeprocessen – genomförande, utbyggnadstakt och etapper.....	69
Övrigt.....	70
Synpunkter som skickas vidare inom kommunorganisationen för hantering	71
Synpunkter som bemöts i särskild ordning inom ramen för arbetet med handlingsplanen för social hållbarhet i Gottsunda/Valsätra.....	71
Förvaltningens förslag till revideringar av planen som inte beror av yttranden - med kommentarer .	72

Inledning

Kommunstyrelsen beslutade 11 april 2018 (§ 59) att genomföra samråd om förslag till planprogram för Gottsundaområdet. Samrådet ägde rum under perioden 23 april 2018 till 4 juni 2018.

Samrådet omfattade förslag till planprogram för Gottsundaområdet.

Missiv har med e-post skickats till myndigheter, organisationer, sammanslutningar, föreningar samt politiska partier enligt sändlista. Handlingarna har under utställningstiden varit tillgängliga på kommunens hemsida <https://www.uppsala.se/gottsunda> samt på följande platser:

Kommuninformation, Stationsgatan 12

Stadsbiblioteket

Gottsundabiblioteket

Sävjabiblioteket

Två informationsmöten och tre andra dialogtillfällen (varav två inkluderade gåturer) då boende och verksamma i Gottsundaområdet kunde tycka till om programförslaget anordnades under samrådstiden. Utöver det blev kommunen inbjuden till och deltog i möten med Gottsunda kyrka, Jenny Linds hyresgästförening, ett möte med flera olika bostadsrättsföreningar och hyresgästföreningar som samordnat och ett med Gitarrvägens samfällighetsförening.

Totalt inkom cirka 200 yttranden varav cirka 170 yttranden lämnades av privatpersoner och ett från företag.

Läsanvisning

Samrådsredogörelsen innehåller stadsbyggnadsförvaltningens sammanställning av inkomna synpunkter sorterade ämnesvis under olika rubriker samt kontorets kommentarer och förslag till revideringar av planförslaget. *Notera att saksynpunkter som ligger i linje med programförslaget oftast inte sammanfattas och/eller kommenteras. Saksynpunkter som inte ligger inom det område planprogrammet ska hantera kommenteras normalt inte heller. Fokus ligger istället på de förändringsförslag som återfinns bland synpunkterna.*

Gråmarkerad text = stadsbyggnadsförvaltningens förslag till revideringar i planförslaget. Dessa förslag till ändringar återfinns samlade först i dokumentet under rubriken *Sammanfattning av stadsbyggnadsförvaltningens förslag till revideringar av programförslaget inför antagande.*

En kort sammanfattning av alla inkomna synpunkter återfinns efter denna sammanställning av alla förslag till revideringar. Förslagen till förändringar av planförslaget finns också redovisade ämnesvis under respektive rubrik. För vissa ämnen där många synpunkter sammanställts finns också en sammanfattning av dessa under respektive rubrik.

Detaljsynpunkter från yttranden sammanfattas och kommenteras oftast inte, men bidrar ändå i några fall till korrigeringar i texten. Därutöver har stadsbyggnadsförvaltningen gjort en rad små förändringar för att få en ökad tydlighet i framställningen.

Sammanställning av stadsbyggnadsförvaltningens förslag till ändringar av programförslaget inför godkännande

- En särskild programkarta som skiljer sig från kartorna i samrådshandlingen genom att den görs mindre detaljerad vad gäller kvartersindelning och tydligare visar på vilka förändringar som föreslås i Gottsundaområdet bör tas fram.
- Föreslagen markanvändning som redovisas på programkartan justeras på några punkter:
 - Ny bebyggelse mellan kvarteret Gitarren och Elfrida Andrées väg bör utgå.
 - Ny bebyggelse mellan Slädvägen och Hövägen och Skrindvägen bör utgå.
 - Plangränsen bör justeras så att fältet öster om Slädvägen söder om Kälkvägen, där ny bebyggelse föreslagits, utgår ur planprogrammet.
 - Bebyggelsen mellan Valthornsvägen och Elfrida Andrées väg på privat mark sydost om Valthornsvägen bör utgå och ersättas med bebyggelse på kommunal mark i parkstråket mellan Musikparken och Elfrida Andrées väg. Parkstråket smalas därmed av och ges en tydligare riktning österut mot platsen öster om Elfrida Andrées väg där programmet pekar ut en plats som lämplig för bollplan.
 - Området där ny bebyggelse medges bör utökas till att omfatta all befintlig bebyggelse i Gottsunda centrum och till att omfatta marken mellan befintlig centrumbyggnad och kvarteret direkt öster om centrumbyggnaden.
 - En del av den mark som markeras som ny bebyggelse i kvarteret Violinen som ligger närmast skolområdet som föreslås i programmet bör utgå.
- Planen bör justeras så att det framgår att det i centrala Gottsunda kan byggas högre än sju våningar.
- Programmet bör kompletteras med ytterligare ett område som pekas ut som lämpligt som skol- och förskoleområde. Detta bör förläggas söder om korsningen mellan Gottsunda allé och Elfrida Andrées väg.
- Kartan som visar gatunät för biltrafik under avsnittet *Trafik och rörelse* bör justeras så att den nya gatukopplingen mellan Musikvägen och Elfrida Andrées väg norr om det föreslagna området för skola söder om Gottsunda centrum markeras som "Gaturum utformas med extra fokus på säkerhet och trygghet för gående..."
- Programmet bör förtydligas vad gäller att det centrala rörelsestråket söderut mot Sunnersta, som utgör en fortsättning på stråket i nord-sydlig riktning genom Gottsunda centrum, förstärks för ökad trygghet, framkomlighet och orienterbarhet när man rör sig mellan Sunnersta och Gottsunda centrum.
- Avsnittet om etapper/genomförande bör skrivas om med inriktning mot större flexibilitet. Bland annat bör kartan med etappindelning för genomförandet av planprogrammet utgå.
- Programmet bör kompletteras med information om vad ett genomförande av planprogrammets intentioner kan få för påverkan på åsens grundvatten och åtgärder för att minimera påverkan på grundvatten i den fortsatta planeringen.
- Planprogrammet bör kompletteras med en enkel sammanställning av hur nationella och regionala miljömål påverkas av ett genomförande av planprogrammet.
- Avsnittet om planens sociala konsekvenser bör utvecklas och avsnittet *Utveckling och genomförande* bör kompletteras med medskick till kommande skeden vad gäller sociala aspekter.
- Avsnittet *Fortsatta utredningar* bör justeras efter de nya kunskaper som framkommit efter samrådet.
- Planprogrammet bör förtydligas vad gäller vikten av att behålla goda möjligheter till bilparkering i Gottsunda centrum.
- En mängd redaktionella ändringar av planprogrammets texter och kartor bör göras. Bland annat bör:

- de områden som ägs av bostadsrättsföreningar som föreslås utvecklas med ny bebyggelse i samrådshandlingen ges en särskild markering som förtydligar förhållandet att utveckling av dessa områden endast sker om fastighetsägaren tar eget initiativ till detta,
- det tydligare framgå att illustrationskartorna som visar ett exempel på kvarterindelning, hushöjder och lägen för verksamheter i bottenvåningen med mera är illustrerande exempel.
- illustrationskartorna justeras så att det framgår att det kommer finnas utrymme för markparkering i Gottsunda centrum i framtiden,
- Den exemplifierande illustrationsplanen över Gottsunda centrum tas bort
- Illustrationen med exempel på hushöjder justeras med något lägre hushöjder söder om Kälkvägen.
- Bilagan *Handlingsplan Gottsunda/Valsätra - Fokusområden – stadsutvecklingens sociala synergier* som ingick i samrådet bör lyftas in som ett avsnitt i planprogrammet.
- Planprogrammet bör kompletteras med information om att planprogrammet inte berörs av karteringen av Fyrisån vad gäller översvämningsrisker.

Sammanfattning av inkomna yttranden

Varför ska Uppsala växa och förtätas och varför ska det ske i Gottsundaområdet

Instanser: En förening anser att Bergsbrunna-Gottsunda inte ska vara en nod för Södra staden. Ett par föreningar anser att trafiksituation runt Gottsundaområdet måste förbättras till exempel bör Dag Hammarsköljds väg förstärkas med fler filer ut till E4 och centralstationen och att järnvägsfyrspår påbörjas snarast för att förbättra kollektivtrafiken.

Privatpersoner: Bevarandet av grönområden i Gottsunda är en förekommande synpunkt och att det bör byggas på andra platser i Uppsala istället för i Gottsunda.

Om att bygga nya bostäder i Gottsundaområdet och det stora antalet bostäder

Instanser: Några föreningar anser att antalet bostäder och den planerade förtätningen är för omfattande.

Privatpersoner: Den planerade förtätningen anses vara för omfattande och för hög och tät. Några privatpersoner uttrycker en oro över att förtätningen kommer avskärma de låga husen och ge sämre boendemiljöer. Några anser att den planerade utvecklingen inte ska ske på bekostnad av grönområden i Gottsundaområdet.

Bebyggelsens utformning

Instanser: En instans anser att tät och hög bebyggelse intill kyrkofastigheten kan förändra upplevelse av den K-märkta kyrkan.

Privatpersoner: Det påpekas att det är viktigt att tänka på att den tillkommande bebyggelsen ska vara av hög arkitektonisk kvalitet.

Synpunkter på markanvändning och utformning i olika delar av programområdet

Området kring Bernadottewägen

Privatpersoner: Det anses att områdets karaktär kommer förändras om allmanningen mellan Rotyxvägen och Bernadottewägen bebyggs.

Gottsunda centrum

Instanser: Några instanser tycker att ny bebyggelse i anslutning till centrum inte ska ske på bekostnad av parkeringsmöjligheter. Det finns en oro över att om markparkeringar försvinner kan det påverka handeln och övrig verksamhet i Gottsunda centrum negativt.

Privatpersoner: En person anser att Gottsundakyrkan inte ska döljas av den nya bebyggelsen och vid en ombyggnation av Gottsunda centrum ska kyrkan framhävas.

Området kring Elfrida Andréés väg

Instanser: En samfällighetsförening är emot byggplanerna mellan Gitarrvägen och Elfrida Andréés väg.

Privatpersoner: Fler privatpersoner motsätter sig byggnation av flerfamiljshus mellan Gitarrvägen och Elfrida Andréés väg och vid busshållsplatsen vid Gitarrvägen. Några anser att den föreslagna bebyggelsen längs Elfrida Andréés väg bör vara max två våningar.

Området kring Hugo Alvens väg

Instanser: En bostadsrättsförening motsätter sig den föreslagna förtätningen av bebyggelse på föreningens område och den omedelbara närheten.

Privatpersoner: En privat person anser att det är bättre att bygga mer och högre längs Hugo Alvensväg än i de södra och östra delarna av Gottsundaområdet. Flera privatpersoner anser att det inte ska byggas längs Hugo Alvens väg till Gottsunda Alle, grönområdena längs sträckan ska bevaras.

Området kring Musikvägen/Orkestervägen

Privatpersoner: Fler privatpersoner är emot den planerade bebyggelsen runt Gitarrvägen och på en av samfällighetsföreningarna parkeringsplatser. En person anser att den föreslagna bebyggelsen längs Musikvägen/Orkestervägen bör vara lägre och med entréer i markplan.

Området kring Slädvägen

Instanser: En villaägarförening motsätter sig byggnationen längs Slädvägen och att Slädvägen ska bli ett starkt stadsstråk.

Privatpersoner: Flera privatpersoner motsätter sig byggnation längs Slädvägen. De tycker att ängarna och skogsdungarna längs Slädvägen ska bevaras. Några privatpersoner anser att den föreslagna bebyggelsen längs Slädvägen inte bör överstiga två våningar.

Kulturmiljö

Instanser: En instans tycker att det är positivt att Gottsunda kyrka är en del av planprogrammet.

Privatpersoner: Några personer anser att kulturmiljövärden ska bevaras.

Naturmiljö

Instanser: Ett tydligare fokus på gröna värden och en inventering av ekosystemtjänster efterfrågas av några instanser.

Privatpersoner: Några personer anser att det saknas utredningar som visar på naturmiljöernas betydelse som livsmiljöer för växter och djur och som hälsoskapande arenor. Den biologiska mångfalden ska värnas och gamla träd bör bevaras.

Parker och grönytor

Instanser: En instans efterfrågar en bedömning av vilka gröna kilar som har större respektive mindre betydelse för programområdets grönstruktur. Det efterfrågas ett starkare fokus på och vision av hur det kvalitativa i det gröna ska förstärkas och kompletteras

Privatpersoner: Några personer tycker att befintliga grönområden och parker ska bevaras och rustas upp. Flera personer tycker att Monica Zetterlundspark ska bevaras.

Trafik

Instanser: Några instanser har synpunkter på utvecklingen av spårvagnsnätet. Bland annat anses det att utveckling av busstrafik är att föredra framför spårväg och de föreslagna hållplatslägena är för få. Några anser att mobilitetshus kan upplevas som otrygga och att det måste finnas tillgängliga markparkeringar.

Privatpersoner: Några personer anser att busstrafiken bör utvecklas istället för att satsa på spårväg. Några privatpersoner har yttrat sig över några av de föreslagna vägkopplingarna och stadsstråken som de anser kommer bidra till att öka biltrafiken. Många privatpersoner anser att gång- och cykelvägar är viktigt och den planerade utvecklingen ska utöka och förbättra gång- och cykelvägarna. Några privatpersoner

motsätter sig byggnation på alla parkeringsplatser, de anser att bör fortfarande finnas tillgång till markparkeringsplatser.

Social hållbarhet/Social infrastruktur

Instanser: Några instanser tycker det är viktigt att den tillkommande bebyggelsen bidrar till att skapa en blandning av olika typer av bostäder, upplåtelseformer och prisnivåer. Några instanser anser att det behövs ett tydligare äldreperspektiv. Även bostäder för äldre och gemenskapshus för äldre lyfts. Några instanser poängterar att utemiljöer, rörelsestråk och mötesplatser ska vara tillgängliga för personer oavsett funktionsnedsättning.

Privatpersoner: Några personer lyfter att det viktigt att det byggs prisrimliga bostäder i Gottsunda. Några ställer sig frågande till hur förtätning ska skapa trygghet och anser att en förtätning istället kan leda till minskad trygghet. Några personer anser att tryggheten måste öka innan fler bostäder byggs i Gottsundaområdet. Satsningar i områdets förskolor och skolor och åtgärder i den fysiska miljön är förslag på hur tryggheten kan öka. Fler personer tycker att barnens delaktighet i utveckling av Gottsundaområdet är viktigt.

Skolor och förskolor

Instanser: En instans anser att fler tomter för förskolor och skolor behöver planeras in i planprogrammet. Även lokaler för planerad idrottsundervisning samt för spontanidrott både inomhus och utomhus behöver ses över.

Privatpersoner: Några privatpersoner anser att det behövs fler förskolor och skolor i Gottsunda.

Fritid, kultur och idrott

Instanser: En instans anser att det är viktigt att verksamheterna hålls samman för att kulturverksamheten ska kunna bedrivas optimalt om Gottsunda kulturhus ska flyttas i framtiden.

Privatpersoner: Flera personer anser att det behövs fler platser och aktiviteter för barn och ungdomar i Gottsundaområdet. De anser även att det behövs fler aktiviteter i bildningssyfte. Några personer tycker att det är brist på lokaler och platser för samling och aktivitet, speciellt för området muslimska kvinnor. Flera personer anser att rekreativsmöjligheter ska värnas och utvecklas och göras mer tillgänglig.

Handel och övrig service

Instanser: Några instanser tycker att lokaler i bottenvåningar bör samlas i noder istället för att spridas på längre sträckor. Det anses även att behovet av lokaler bör utredas.

Privatpersoner: En person anser att det behövs ett bättre klimat för småföretagare genom bland annat billigare hyror.

Påverkan på miljö, hälsa och säkerhet

Instanser: Några instanser efterfrågar en samlad redogörelse av hur exploateringen påverkar vattenskyddsområdet i planprogrammet. De anser att ett samlat grepp kring vattenfrågan bör tas i planprogrammet. En instans anser att den ekologiska hållbarheten i form av god bebyggd miljö behöver utredas mer och få större tyngd i planprogrammet. Även bullersituationen och luftproblematiken bör utredas på en översiktlig nivå.

Privatpersoner: Några personer anser att utvecklingen kommer att innebära ökad trafik och mer avgaser och buller. En person tycker att det saknas en konsekvensbedömning och riskanalys av förslaget utifrån ekologisk hållbarhet.

Teknisk försörjning

Instanser: Några instanser anser att programhandlingen inte visar på långsikt hållbar hantering av dagvatten inom området. Det anses att det i programskedet bör säkerställas att dagvattenlösningar som inte försämrar vattenkvaliteten går att genomföra. En instans poängterar att kapacitetshöjande åtgärder i den allmänna va-anläggningen behöver utföras i samtliga etapper. Några instanser anser att återvinningscentralen ska vara kvar på samma plats.

Privatpersoner: Några personer tycker att återvinningscentralen bör vara kvar på samma plats och utvecklas.

Plan- och genomförandeprocessen

Instanser: Några instanser efterfrågar samarbete och kommunikation med aktiva i Gottsundaområdet. Några instanser lyfter att det är viktigt att bostäder och infrastruktur tillkommer parallellt.

Privatpersoner: Några privatpersoner anser att förslaget har förändrats mycket sedan sist och att det saknas tydliga motiv till förändringarna. Några personer anser att förankring och medborgarinflytande är viktigt, boende ska få komma till tals och vara införstådda innan exploatering påbörjas. Några personer är oroliga över hur Gottsundaborna kommer påverkas under byggtiden.

Varför ska Uppsala växa och förtätas och varför ska det ske i Gottsundaområdet

Synpunkter instanser

Malma Gård är mycket viktig att bevara.	Bäcklösdalens villaägaförening
Malma gård ligger geografiskt delvis utanför planprogrammet men kan inte skiljas från Gottsundas och Valsättras utveckling och de mål kommunen vill uppfylla.	Malma 4K klubb
Bergsbrunna-Gottsunda som så kallad nod för Sunnersta/Södra staden förordas inte av föreningen.	Sunnersta Egnahemsförening
Föreningen förordar en fyrfilig Dag H. från Gottsunda Alle rondellen/Dag H till Kungsängsleden och en fyr-sexfilig led ut till E4an och in till en utbyggd ny centralstation. Den bör placeras i höjd med nuvarande "rangergård" vid gamla Slotts fabrik/OKQ8 och med många bilparkeringsplatser för pendlare etc.	Sunnersta Egnahemsförening
Järnvägsfyrspår förordas av föreningen att snarast påbörjas och byggas mellan Uppsala och Stockholm så att kollektivtrafiken kan uppnå en någorlunda acceptabel nivå i samtiden.	Sunnersta Egnahemsförening
Föreningen motsätter sig och förordar inte någon form av synlig ny bro över Årike Fyris.	Sunnersta Egnahemsförening
En bro för alla trafikslag krävs mot det nya stationsläget i Bergsbrunna och vidare i förlängningen mot E4. Kapacitetstark kollektivtrafik är ett viktigt område. Det bör vara flexibelt över tiden och inte begränsa framkomligheten för övrig trafik.	Handelskammaren i Uppsala län

Förvaltningens kommentarer:

Enligt den fördjupade översiktsplanen för Södra staden bör Malma Gård användas för kultur- och fritidsverksamheter och kulturvärden ska bevaras och livsvillkor för skyddade arter ska säkerställas. Ny bebyggelse måste anpassa till den bebyggda miljön och naturvärdena på plats och vid planläggning av i gårdens omgivning bör kultur- och naturvärdena kring Malma Gård närmare.

I kommunens översiktsplan (ÖP2016) anges riktlinjerna för hur kommunen och staden ska utvecklas med planeringshorisonten 2050. Frågor som rör utvecklingen utanför planprogrammet för Gottsundaområdet bland annat; Bergsbrunna, transportinfrastruktur och bro över Årike Fyris är avgjorda i kommunens översiktsplan, i den fördjupade översiktsplanen för Södra staden och i avtalet med staten om utbyggnad av ostkustbanan och bostadsbyggande i södra Uppsala inklusive Gottsundaområdet.

Synpunkter privatpersoner

Angående avtalet med regeringen om fyrspåret, har regeringen inte beslutat om byggstart ännu. Trots kommunens och regionens avtal med statens samordnare lär det vara ett vågspel att påbörja en kraftig utbyggnad av bostäder (och förespegla potentiella boende smidiga pendlingsmöjligheter).	2 pers
Kommunens förslag kommer att öka segregationen, brottsligheten och kriminaliteten i området. Därför borde kommunen bygga bostäder på en annan del av Uppsala och där det inte finns många träd att förstöra, offra och deformera natur och landskap.	
Rör inte Gottsunda. Nästa enda gröna området nu i Uppsala.	
Ett alternativt förslag är att bygga "öar av hus" på åkermark mellan Valsätra och Ulltuna med infart från Dag Hammarskjölds väg, Slädvägen och/eller Ulltunavägen, eller på de stora ytorna mellan centrum och Nántuna.	2 pers
Se till att prioritera Gottsunda före andra områden.	
Ingen som bor här uppe har behov av paradgator och lyxbutiker. Behoven är av helt annan karaktär, det är resurser till skolan, vården, omsorgen.	
Hela det befintliga grönområdet kring Rosendalsbäcken, från Vårdsätravägen och Slädvägen mot Dag Hammarskjölds väg skulle kunna bli helt fantastiskt.	
Denna goda vision för ett grönare och mer hållbart Uppsala hotas av planerna att bygga i hagmarkerna längs Slädvägen och att riva Malma gård.	
Malma Gårdsdelen av Södra Staden bör ej genomföras.	
Framför allt bör vi bevara området kring Malma gård och utmed Slädvägen	
Skogs- och ängsområdet mellan Malma Backe och Slädvägen bör inkluderas i planerna som ett utvecklingsprojekt	4 pers
Jag anser att Malma Gård bör bevaras som kulturminne och användas som en resurs för pedagogisk verksamhet för yngre barn, t.ex. som 4H gård.	5 pers
Trafiksituationen kring Rosendal och topparna på Vårdsätravägen ger dålig framkomlighet och luft.	2 pers
Rondellen i korsningen Gottsunda Alle (Bäcklösa vägen) och Dag Hammarskjölds väg måste byggas om.	
En framtida bro eller helst en tunnel över eller under Fyrisån ska ha filer för biltrafik.	
Det borde satsas på verksamheter/affärer i Ultuna eftersom det inte finns något annat än bostäder där idag.	
Eftersom det finns så mycket planer med bebyggelse längs med Slädvägen så oroas vi förstås över att även existerande grönområden längs med Gula stigen kommer att exploateras framöver.	
Att använda namnet "dubbelstadsnoden" är olyckligt eftersom Gula stigen skiljer stadsdelarna.	
Gula stigen och grönområden runt den är ett specifikt område som jag vill lyfta speciellt. Skulle man ta ett grepp om Gula stigen och det grönområde som stigen ligger i, att bredda stigen och göra hela stigen från Vårdsätra in till stan mer tillgänglig för fler genom att göra den handikappvänlig och barnvänlig. Detta bör även inkludera en ordentlig övergång till Elfr. Andréas v.	
Jag skulle hellre se att man tog större tag och bygga nya områden som ligger strax utanför Uppsala eller släppte upp några rejäla höghus i områden som inte skymmer sikten.	
Tillgänglighet till naturområdet bör ökas genom att göra gröna bilfria cykel- och gångstråk från omgivande bostadsområden (Bäcklösa, Rosendal, Gottsunda). Grönområdet med skidspår och fler promenad- och cykelvägar bör utvecklas.	2 pers

Sammanfattning:

Synpunkterna rör sådant ligger utanför avgränsningen av planprogrammet och handlar om bland annat avtalet om utbyggnad till fyra spår på ostkustbana, Ultunalänken, Malma gård och Gula stigen.

Förvaltningens kommentarer:

För frågor som rör utvecklingen utanför planprogrammet för Gottsundaområdet, inklusive Malma gård och Gula stigen. se svar ovan under *Instanser*.

Uppsalas utveckling bygger på en femkärnig utveckling med innerstaden och fyra stadsnoder. Gottsunda tillsammans med Ulltuna är en av de fyra stadsnoderna i Uppsala. Det är främst i stadsnoderna som utvecklingen ska ske fram till år 2050 med näringsliv, bostäder, verksamhet, service med mera. På sikt ska noderna utgöra komplement till innerstaden och till varandra.

Gottsunda – Ulltuna ska utvecklas som en sammanlänkad stadsnod med två tyngdpunkter som stärker varandra; Gottsunda som centrum med service, kultur och handel och Ultuna som koncentration av nationella forsknings- och undervisningsverksamhet. I tyngdpunkterna ska det finnas en koncentration av bebyggelse, bostäder, verksamheter och andra funktioner som kompletterar och stärker respektive tyngdpunkt samtidigt som specialiserade miljöer kan fortsätta utvecklas kring Ulltuna. En särskild utmaning ligger i att knyta ihop nodens båda delar så att de kan ta stöd i varandra och upplevs höra ihop.

Kommunstyrelsen gav 2015 stadsbyggandsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett planprogram för Gottsundaområdet. Programmet ska visa hur området utvecklas som en del av översiktsplanen utpekade stadsnod Gottsunda - Ulltuna. Programmet har ett speciellt fokus på att ge förutsättningar för en social stärkande stadsmiljö som motverkar segregation och främjar mötet mellan människor.

Om att bygga nya bostäder i Gottsundaområdet och det stora antalet bostäder - Generellt

Synpunkter instanser

Tonsättaren har allvarliga betänkligheter vad gäller utbyggnadens omfattning och praktiska gestaltning, särskilt vad gäller förtätningsgraden och den föreslagna utformningen av kollektivtrafiken. Den överhettade bostadsmarknaden är på väg in i ett svalare skede och kommunen borde anpassa utvecklingen till detta och planprogrammet ska omarbetas grundligt.	Brf Tonsättaren
Vi är skeptiska till omfattningen av exploateringen och den så kallade utveckling som planeras.	Bäcklösadalens villaägaförening
Föreningen förordar en maximal utbyggnad över tid fram till år 2050, på max 2000 lägenheter på upp till max sju våningar och där redan påbörjad utbyggnad av Gottsunda centrum inräknas. Detta bör ske på så kallade friytor som inte är bebyggda med bilgarage/parkering/ torg etc.	Sunnersta Egnahemsförening
Föreningen förordar framgent att Gottsundaområdet som är mycket unikt och naturskönt bibehålls helt intakt.	Sunnersta Egnahemsförening
Stadnära bebyggelse i Gottsunda centrum, på centrum bilparkering och utmed Hugo Alfvéns väg, Gottsunda Alle, Elfrida Andrées väg, Slädvägen och Rosenvägen med flera förordas absolut inte av föreningen.	Sunnersta Egnahemsförening
Finns förslaget att tillföra 5000-7000 nya bostäder i området är en för stor förtätning för områdets storlek. Vi föreslås att man inte binder sig vid en viss summa bostäder utan samarbetar med invånarna i Gottsunda om planeringen och utbyggnad i lämplig takt.	Uppsala Pensionärsföreningars samarbetsråd

Förvaltningens kommentarer:

Uppsala växer och fler bostäder behövs för att möta befolkningsökningen. Översiktsplanen anger inriktningen för mark- och vattenanvändningen i hela kommunen och i ett planprogram konkretiseras detta ytterligare. Se förvaltnings kommentarer ovan under avsnittet *Varför ska Uppsala växa och förtätas och varför ska det ske i Gottsundaområdet*.

Angående kollektivtrafik, se förvaltningens kommentarer nedan under avsnittet *Trafik – kollektivtrafik/spårväg*.

Planprogrammet är inte juridiskt bindande men vägledande plan och sträcker längre än konjunktursvängningar och baseras på den prognostiserade befolkningsutveckling och stadens behov av bostäder fram till 2050. Planprogrammet anger inte exakt hur många bostäder som ska byggas. Kommunen planerar för 5 000-7 000 samt lokaler för handel, service, arbetsplatser och offentliga platser i Gottsundaområdet fram till 2050. Under perioden fram till 2050 kommer dessa förändringar inte att ske på en gång, utan etappvis. Detta innebär att kommunen under varje skede kommer att studera behov och sätt att tillgodose dessa.

I planprogrammet redovisas intentionerna med utvecklingen i Gottsundaområdet på strukturell nivå. Detta innebär bland annat lämplig placering av viktiga stråk och funktioner samt lämpliga höjdspann och nya bebyggelseområdens utsträckning i olika delar av programområdet beroende på förutsättningarna på platsen och andra faktorer. Dessutom är det i detta skede som kommunen studerar stora övergripande frågor såsom trafik, social hållbarhet och dagvatten, samt ger riktlinjer för fortsatt arbete. Fördjupade studier och beslut om detaljplanläggning sker i kommande processer.

Planprogrammet anger inte exakt hur höga nya byggnader ska vara eller exakt hur många våningar som kommer att tillåtas. Däremot beskrivs i vilket höjdspann den nya bebyggelsen bör ligga. Områdets hushöjder kan variera inom kvarteren men också inom stadsdelen och stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att 3–7 våningar är rimligt i förhållande till befintlig bebyggelse och andra miljöer. Utöver den samlande skalan kan det i vissa lägen vara lämpligt med både högre och lägre än 3-7 våningar. I de efterkommande detaljplanerna kommer det avgöras hur hög bebyggelsen får vara. Faktorer som befintlig bebyggelse, dagsljusmöjligheter, sol- och skuggförhållanden med mera är avgörande för vad som är lämpligt på den enskilda platsen. Detta kommer att studeras i kommande detaljplaneprocesser.

Områdets karaktär kommer att förändras. Gottsundaområdet är tidstypiskt med sina enklaver och "säckgateplanering" från 1960 - 80-talen. Kommunen har nu för avsikt att ta Gottsundaområdet vidare och länka samman enklaver och skapa ett Gottsunda med en mer sammanhängande stadsmässig karaktär samtidigt som stora delar av den gröna karaktären behålls. För att göra det behövs ny bebyggelse och nya stråk vilket innebär att alla grönområden inte kan behållas. Särskilt märkbart blir detta längs stadsstråket där en tät stadsmiljö kommer att utvecklas längs det kapacitetsstarka kollektivtrafikstråket. Den natur som tas i anspråk för bebyggelse bedöms inte ha några höga ekologiska värden. Istället sparas natur inne i kvarteren, nära bostäder och skolor/förskolor och runt omkring Gottsundaområdet där både de ekologiska och rekreativa värdena är mycket höga. Parker, viktiga övergripande gröna strukturer samt gröna stråk och korridorer som sträcker sig genom området prioriteras högt.

En kraftig förtätning för med sig omprioritering av bland annat vilka platser som är viktiga att bevara. Bildominerade ytor är lågt i prioritering då kommunen ser en framtid med allt färre bilar. I planprogrammet föreslås det nya lösningar för parkering. Målsättningen är att utveckla en attraktiv stadsmiljö längs stadsstråket och i Gottsunda centrum. Det är dock viktigt att det även i framtiden finns goda parkeringsmöjligheter i Gottsunda centrum. Se vidare förvaltningens förslag till revideringar under avsnittet *Trafik – parkering*.

Synpunkter privatpersoner

Emot den planerade utvecklingen av Gottsunda/Valsätra. Det området inte behöver är att bygga fler bostäder och vägar och göra det ännu mer befolkat.	3 pers
Vi är väldigt glada och positivt överraskade över kommunens initiativ om samråd för de planerade förändringarna.	274 personer
Exploateringen ska planeras och utformas med största hänsyn till de positiva värden som finns i befintliga miljöer. Stadsdelarna ska tillgodose de behov som olika människor har av en god livsmiljö. Tillkommande bebyggelse och anläggningar ska lokaliseras till mark som redan är ianspråktagen, förstörd eller starkt påverkad av tidigare verksamheter.	2 pers
Man ska bygga billigare och med bättre material som håller längre tid. Man ska inte bygga tätt och högt och skipa paradgatorna och de dyra butikerna.	
Jag föreslår en utbyggnad av ca 3500 lägenheter totalt för hela Gottsunda.	
Natur- och rekreationsvärden som finns i Gottsunda-Valsätra tas inte hänsyn till.	2 pers
Samhället har ett moraliskt ansvar gentemot nuvarande och kommande generationer att bevara de naturmiljöer som formats under lång tid.	2 pers
Gottsundaområdets vision för närhet till grönska stämmer inte när man förslår bygga på varenda grönyta längs Slädvägen och Gottsunda allé.	25 pers
Emot ännu mer byggnation av bostäder och vägar på grönytor i Gottsunda och Valsätra området. Varje grönyta behöver inte bebyggas. Om planprogrammet 2018 genomförs i Gottsunda, kommer det innebära att den största delen av den unika bergiga naturen kommer att sprängas bort och ersättas av främst asfalt och betong. För Gottsunda är det unika bergformationer som skapar mycket av områdets fantastiska karaktär. Det måste finnas alternativ till det som ni nu har planerat för. Naturmark ska sparas. Gröna ytor och skogspartierna som finns insprängda mellan husen i området idag bör värnas och bevaras i möjligaste mån. Utbyggnaden av vägar och hus bör inte ske på bekostnad av att minska grönområdena. Det skulle skicka positiva signaler till oss samhällsmedborgare och bidra till en större tilltro till den politiska styrningen och det demokratiska systemet om Uppsala kommunpolitiker visar att de kan ompröva de föreslagna planerna och bevara dessa i sammanhanget små men mycket värdefulla grönområden. Vi måste blanda bebyggelse med relativt mycket skog. Byggandet av en bioekonomi i Sverige vilar till stor del på skogen.	24 pers
Planprogrammets förtätning kommer att förstöra Gottsundas gröna karaktär och särdrag. Fria ytor som idag varken är grönområden eller berikar stadsdelen på annat sätt är lämpliga till förtätning och bebyggelse.	2 pers
Oavsett var det byggs, borde gröna ytor/skogsgläntor mellan nya och gamla bebyggelser behållas.	
Den förslagna förtätningen bygger på ett effektivt sätt bort stadsdelens gräsplättar. Den ansvarslösa stadsförtätning som planen beskriver går stick-i-stäv med "att lyfta områdets gröna karaktär med parker" som det uttrycks i planprogrammet. Om vi ska bygga tätare städer med fler invånare behövs det mer grönska än idag (se genomförbara städer som Örebro och Västerås).	
De förslagna, mycket omfattande förändringarna i samband med ny bebyggelse främjar inte folkhälsa.	
Protesterar mot kommunens planförslag att bygga stadsliknande miljö längs Hugo Alfvéns väg till Gottsunda Alle. Grönområden med vackra berghällar med tallar som verkligen symboliserar Gottsunda området för den aktuella sträckan ska bevaras. Kommunen ska inte bebygga den korridor som	5 pers

sammanbinder Gottsunda centrum på södra sidan längs Hugo As väg med Hågadalen. Att utplåna de grönastråk som omger Hugo As väg vore ett övergrepp mot oss som bor här idag. Skapa istället en vacker park med naturen som bas.	
--	--

Sammanfattning:

I dessa yttranden framförs framför allt åsikten att programförslaget innebär att man bygger bort för mycket gröna miljöer. Man menar att karaktären försvinner. En person föreslår en utbyggnad på totalt 3 500 bostäder i hela Gottsunda. Ett yttrande med 274 påskrifter skriver att de är positivt överraskade av förslaget.

Förvaltningens kommentarer:

Angående antalet bostäder se förvaltningens kommentarer ovan under *Instanser*.

Angående hänsyn till befintliga värden och miljöer se förvaltningens kommentarer under *Instanser* ovan och under avsnittet *Bebyggelse, täthet och höjd/Instanser* nedan.

Planprogrammet visar en övergripande struktur och var det är lämpligt att komplettera Gottsundaområdet med ny bebyggelse. Det är inte möjligt att endast bygga på förstörd mark då sådana områden inte räcker till för att klara den mängd nya bostäder som planeras i Gottsundaområdet.

I planprogrammet är det inte möjligt att styra över material och bostadspriser. Programmet beskriver behovet av att det byggs prisrimliga bostäder. Kommunen har rådighet över sin egen mark och kan där påverka prisnivån på det som byggs på den, men kommunen har begränsade möjligheter att påverka prisnivåer på mark som kommunen inte äger. Kommunen föreslår inte dyra butiker i planprogrammet utan framför vikten av att främjande av företagande och arbetsplatser.

När det gäller de ekologiska värdena av naturmiljöer och natursamband finns de mest skyddsvärda delarna utanför den bebyggda delen av stadsdelen. En utbyggnad enligt planprogrammet bedöms inte ge några stora konsekvenser för upprätthållande av stadens mest prioriterade arter och livsmiljöer. Att mindre naturområden tas i anspråk och att vissa natursamband genom stadsdelen därmed försvinner eller fragmenteras har vid avvägning mot utbyggnadsintresset bedömts som en acceptabel konsekvens i enlighet med översiktsplanens intentioner för en hållbar stadsutveckling. Se även förvaltningens kommentarer ovan under *Instanser* och nedan under rubriken *Naturmiljö-Generellt*.

Uppsala är en grön stad, i synnerhet dess södra och västra delar. Gottsundaområdet är en av de stadsdelar som har störst tillgång till grönområden, både inom området och i närområdena i väster, söder och öster. Även efter en utbyggnad enligt planprogrammet har alla invånare i Gottsundaområdet fortfarande tillgång till park eller natur inom ca 200-300 meter.

Angående bioekonomi baserad på skog bedöms råvaruproduktion från skog inte vara en ekosystemtjänst som i första hand ska prioriteras i staden. Här är det istället rekreation och naturupplevelse som prioriteras.

Planprogrammet förespråkar inte att bevara natur mellan befintlig och ny tillkommande bebyggelse i alla lägen. Viss närnatur och skogsdungar kommer att ersättas av ny bebyggelse. Om och var mindre naturpartier sparas avgörs i detaljplaneskedet. Inom stadsdelen finns det ingen produktionsskog som kan påverkas av ändringarna.

Frågan av förtätning av staden och dettas konsekvenser för till exempel folkhälsa är avgjord i kommunens översiktsplan.

Angående ianspråktagande av naturmark längs det blivande stadsstråket, se förvaltningens kommentarer under *Instanser* ovan.

Bebyggelse, täthet och höjd

Synpunkter instanser

Motsätter sig den höga förtätningsgraden.	Brf Tonsättaren
För att minska risken av alltför hård exploatering föreslår vi att kommunen bestämmer att alla tillkommande lägenheter ska ha minst två timmar sol vid vårdagjämning.	Föreningen Vårda Uppsala
Föreningen anser att man behöver belysa de målkonflikter som finns med förtätning i befintlig bebyggelse och matargator öppnas för genomgående trafik.	Föreningen Vårda Uppsala
Länsstyreslen anser att planprogrammet är väl genomarbetat ur ett bebyggelseperspektiv. Grundtanken för den framtida bebyggelsen, med separata höjdskillnader är god.	Länsstyreslen
Föreningen anser inte att en kraftig förtätning av Gottsundaområdet motverkar segregation. Omgivande områden löper stor risk att få framtida stora problem vid en förtätning.	Sunnersta Egnahemsförening

Förvaltningens kommentarer:

Frågan om förtätning av Gottsundaområdet är avgjord i kommunens översiktsplan. Solstudier och målkonflikter i markanvändning på en mer detaljerad nivå hanteras i kommande detaljplaneprocesser. Se även förvaltningens kommentarer ovan under avsnittet *Om att bygga nya bostäder i Gottsundaområdet och det stora antalet bostäder*.

Vid förtätning ska ny bebyggelse sikta mot en blandning som kan tillgodose olika livsstilar och skeden i livet. Segregation motverkas inte med enbart förtätning, utan med en blandning av funktioner, upplåtelseformer och storlekar vid en förtätning. Planprogrammets och översiktsplanens intentioner är att framförallt komplettera Gottsundaområdet med upplåtelseformer, bostadstyper och bostadstorlekar som idag är underrepresenterade. Detta i kombination med sociala insatser och att tillföra fler och förstärkta målpunkter i området bedöms kunna bidra till ökad attraktivitet och minskad segregation.

Synpunkter privatpersoner

Jag protesterar mot graden av förtätningen av Gottsunda. Den är totalt sett i förslaget alldeles för hög, tät och storskalig. Jag tror inte stadsdelen mäktar med större förtätning här.	8 pers
Varför inte bygga på höjden där det går?	
Förslaget visar bebyggelse av SAMTLIGA "tomma" ytor: vändplan på Gitarrvägen, innegårdar på Cellovägen, bullerskyddande växtlighetsridåer mellan existerande hus och genomfartsgator, etc. försämrar boendemiljön kraftigt. Var ska barnen leka?	
Risker med den förslagna förtätningen: insyn, otillräckligt dagsljusinsläpp i bostäder, brist i gröna vistelseytor som är viktiga för samvaro, rekreation och lek.	2 pers
Förtätning med nya bostäder gör så att man inte längre kan känna sig privat i sitt hem är rena rama mardrömmen.	
Det planeras för, för många och för höga hus, som avskärmar den låga bebyggelsen.	3 pers

Förvaltningens kommentarer:

I planprogrammet studeras och föreslås en övergripande struktur baserad på översiktplanens intentioner, förhållandet att en spårväg planeras genom område och på den befintliga situationen.

Planprogramsförslaget bevarar på många platser den övergripande strukturen men i flera lägen är bedömningen att en förändrad struktur med nya kopplingar ger mervärden i form av bland annat goda lägen för bebyggelse och ökade möjligheter att röra sig inom Gottsunda. Det betyder också att det föreslås en hög exploateringsgrad (större täthet och höjder) där det är motiverat. Vid planläggning i nya miljöer säkerställs att det skapas goda miljöer, bland annat för lek. Ny bebyggelse planeras i huvudsak där "lekvärdet" inte bedöms vara högt.

Vid bebyggelse behöver stor anpassning ske till befintlig närliggande bebyggelse gällande placering, gestaltning och utformning. De ytor som markeras för ny bebyggelse kommer inte till fullo att exploateras med bebyggelse, utan delar av dem kommer att utgöras av gårdsmiljöer, angöring och liknande.

Angående höjd på ny tillkommande bebyggelse och avstånd till befintlig bebyggelse se förvaltningens kommentarer ovan under avsnittet *Om att bygga nya bostäder i Gottsundaområdet och det stora antalet bostäder - Generellt/Instanser.*

Se också förvaltningens kommentarer ovan under *Om att bygga nya bostäder i Gottsundaområdet och det stora antalet bostäder – Generellt.*

Bebyggelsens utformning - arkitektur

Synpunkter instanser

Intill "äldrehuset" kan vi tänka oss en förskola. På uteplatsen för de äldre är det trevligt med ett vuxengym.	SPF Seniorerna i Gottsunda
Föreningen vill gärna se att nybyggnationer inte bara skapar goda förutsättningar för människornas boende utan också för häckande arter. Flerbostadhus i 4-11 våningar, vilket är hus i en höjd som är bra lämpad för en art som tornseglare. Det bästa sättet är att integrera holkstenar i fasaden, med bakomliggande isolering så att bara inflygningshålet syns.	Upplands Ornitologiska förening

Förvaltningens kommentarer:

Vilka funktioner som lokaliseras i olika kvarter och intill varandra och utformning av kvartersmark hanteras inte i planprogrammet.

Att skapa nya boplatser för tornseglare och andra relevanta fågelarter i den byggda miljön är en angelägen fråga att tillvarata inom ramen för framtagande av detaljplaner liksom vid kommunens egen utveckling av allmän plats.

Synpunkter privatpersoner

I övrigt vill jag poängtera vikten av blandad arkitektur, mycket fasadskjutningar för att undvika långa raka linjer, samt mycket grönt. Det vore föredömligt om Uppsala kommun valde att låta alla nybyggda hustak antingen vara klädda med växtlighet eller solceller.	
Husens planerade utformning bör inte ta samma form som i andra nybyggda områden i Uppsala	
Gottsunda behöver inte mer "rufft" eller industriell stil, utan nytt och färgglatt för att balansera upp det skruttiga.	
Bebyggelsen ska ha en mänsklig skala och bibehåll trädgårdskaraktären. Nya projekt och ny arkitektur ska fogas in i befintlig miljö på ett integrerat och	10 pers

naturligt sätt, anpassat till omgivningen, samt att livskvaliteten för de som bor i området ej försämras.	
Tillkommande bebyggelse ska ha en hög arkitektonisk kvalitet och betydligt mindre täthet än i Rosendal.	2 pers
I närområdet (Gamla Gottsunda/Hugo Alfvéns väg) saknas även lämpliga hus för äldre.	2 pers

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet uppmanar att lösningar för tak som kan utnyttjas för solenergi eller dagvattenhantering ska undersökas och eftersträvas. Dessutom anger planprogrammet riktlinjer för blandad arkitektur, samt hög arkitektonisk kvalitet i strategiska lägen. Specifik utformning av byggnader och arkitektur blir dock aktuell först i ett senare skeden, vid detaljplaneläggning. Se förvaltnings kommentarer under avsnittet *Om att bygga nya bostäder i Gottsundaområdet och det stora antalet bostäder – bebyggelse, täthet och höjd* ovan. Kommunen kan dock styra sådana frågor på sin egen mark. På privat mark kan kommunen bara ge riktlinjer eller ställa vissa krav på till exempel arkitektonisk kvalitet eller miljö/energi aspekter.

Stadsbyggnadsförvaltningen har påbörjat ett utvärderingsarbete av stadsdelar byggda för ett antal år sedan. Utvärderingarna är tänkta att bedrivas som en del av den ordinarie verksamheten där kunskapsåterföring förs in i nya projekt för att säkerställa goda boendemiljöer.

Angående specifika funktioner som hus för äldre, se förvaltningens kommentarer under *Instanser*.

Markanvändning och utformning – området kring Bernadottevägen

Synpunkter privatpersoner

Vi motsätter oss bestämt förslaget till den ändrade stadsplanen för närområdet och då specifikt området som ligger mellan Rotyxvägen och Bernadottevägen. Om allmänningen skulle bebyggas ändras hela områdets karaktär. Om man bygger hus på det planerade området med för allt nära avstånd blir det med fullständig insyn in i vårt hus som vi skulle uppleva som mycket störande.	2 pers
---	--------

Förvaltningens kommentarer:

Området kring Hugo Alfvéns väg ingår i de delar där stadsstråket mellan innerstaden och Gottsunda centrum med hög kapacitet i kollektivtrafik kommer att utvecklas. Denna del av Gottsunda tillhör därför de delar där en mer intensiv stadsutveckling är motiverad.

Läget mellan Rotyxvägen och Bernadottevägen bedöms som ett möjligt läge för ny bebyggelse som vänder sig mot gatan på liknande sätt som skett längre norrut på Bernadottevägen. Kompletterande bebyggelse bedöms bidra till förbättrade kopplingar och får området att på ett bättre sätt hänga samman. Genom att utveckla området positivt bedöms stadsutvecklingen tillsammans med sociala insatser i området kunna bidra till ökade markvärden och inte att bostäderna sjunker i värde.

Bebyggelse längs Spinnrocksvägen mellan Spinnrockens förskola och Bernadottevägen skulle till stor del ske på befintliga öppna markparkerings och garage. Detta bedöms vara möjligt utan att det leder till oönskad insyn eller annan påverkan på befintlig bebyggelse. Vid bebyggelse behöver stor anpassning ske till befintlig närliggande bebyggelse gällande placering, gestaltning och utformning. De ytor som markeras för ny bebyggelse är inte att se som att de till fullo kommer att exploateras med bebyggelse, utan delar av dem kommer att utgöras av gårdsmiljöer, angöring och liknande.

Den lilla grönytan mellan Rotyxvägen och Bernadottevägen hyser inga kända förekomster av fridlysta eller i övrigt särskilt skyddsvärda arter. Konsekvenserna av förtätning är avgjorda i kommunens översiktsplan.

Markanvändning och utformning – området kring Gottsunda centrum

Förvaltningens förslag till revideringar

Den exemplifierande illustrationsplanen över Gottsunda centrum tas bort.

Synpunkter instanser

Med hänsyn till Gottsunda kyrkans kulturhistoriska värde är föreningen mycket tveksam till skalan på bebyggelsen. Föreningen är helt emot att Gottsunda kyrka ska kantas på tre sidor av kvarter med 5-7 våningar.	Föreningen Vårda Uppsala
kulturen kan ges en avgörande stor roll vid förnyelsen av Gottsunda. För detta krävs en samordnad satsning och finansiering på Uppsala kommun och Region Uppsala. Det behövs en markant kulturinvestering i Gottsunda t.ex. i form av ett karaktärsfullt kulturhus med en regional betydelse t.ex. teater, dans och andra aktiviteter.	Föreningen Vårda Uppsala
Den positiva upplevelsen i Gottsunda centrum måste stärkas ytterligare. Det gäller restauranger, övrig handel och övrig upplevelser. Simhall, bibliotek och övriga träffpunkter bör hålla hög klass. För att säkra Gottsunda som attraktivt besöksmål är det viktigt att ny bebyggelse i anslutning till centrum inte sker på bekostnad av parkeringsmöjligheterna och att de stödjer centrumutvecklingen i stort.	Handelskammaren i Uppsala län
Idag utgör kyrkan tillsammans med kulturinstitutionerna i centrum ett kluster som skulle förändras om man river den delen av centrumbyggnaden och flyttar de kommunala institutionerna.	Svenska kyrkan
Vi är särskilt bekymrade över att kvartersbebyggelse med höga hus kan komma att nå ända fram till vår tomtgräns i norr, söder och öster som framgår av skissen på sida 29 i programhandlingen. En sådan inklämd placering ändrar helt upplevelsen av vår kyrkobyggnad. Q-märkningen omfattar hela fastigheten, inkl. kyrktorget.	Svenska kyrkan
Att bygga nära nuvarande centrum är i grunden positivt men huvuddelen av dagens bilparkeringar på markplan försvinner. De alternativ som anges i form av parkering riskerar att bli nya otrygga miljöer. Vi befarar att det kan komma att inverka menligt för de besökare till våra verksamheter som är bilburna	Svenska kyrkan
Att flytta in all framtida parkering i två så kallade Mobilitetshus kan komma att få stor negativ inverkan på utvecklingen av handeln totalt sett i Gottsunda centrum. Detta i sin tur kan komma att innebära en negativ påverkan på övriga verksamheter som finns här.	Uppsala kommuns fastighetsaktiebolag
Dagens ytparkering (Gottsunda centrum) har flera användningsområden. Till och från görs delar av ytan om till eventyta, torghandel eller bakluckeloppis. Dessa funktioner är viktiga och bör finnas kvar. En framtida ytparkering kan utformas som ett torg med möjlighet till bilparkering snarare än tvärt om.	Uppsala kommuns fastighetsaktiebolag

Förvaltningens kommentarer:

Hur Gottsunda centrum ska utvecklas kommer att studeras närmare i egen ordning I vilken form detta kommer att ske är inte bestämt. En möjlig väg är att hela centrum planläggs som en detaljplan. I den studie av centrum som ska göras kommer frågan om hur ny bebyggelse kan tillföras med beaktande av det kulturhistoriska värde som kyrkobyggnad och klockstapel. Förvaltningen gör också bedömningen att en satsning på kulturen i Gottsunda centrum är viktig för att få en god utveckling i Gottsundaområdet.

Vad detta innefattar och hur detta ska genomföras behandlas inte i planprogrammet. Frågan om hur god tillgång till trygga parkeringsplatser i Gottsunda centrum och hur andra funktioner som torghandel och kommersiell och offentlig service ska kunna utvecklas på ett sätt som stärker utvecklingen av stadsnoden och centrumet kommer också att studeras och avgöras i den fördjupade studie som kommer att göras. För att undvika missförstånd bör den exemplifierande illustrationsplanen över Gottsunda centrum tas bort då den kan tolkas som att frågan om kvarterstrukturen är avgjord. Vad gäller parkeringsmöjligheter och de två exemplifierande planillustrationer som föreslås behållas i planprogrammet bör kvartersindelningen justeras så att det i dessa illustrerande exempel framgår att det kommer finnas utrymme för markparkering i Gottsunda centrum i framtiden. Se även förvaltningens kommentarer nedan under avsnittet *Trafik – parkeringar/Instanser*.

Synpunkter privatpersoner

Man ska inte dölja Gottsunda centrum med ny bebyggelse.	
För beslut om Gottsunda centrumbyggnad och torg och dess nära omgivningar, så bör man arbeta fram tre olika förslag via tre olika arkitektfirmor där Gottsundakyrkan framhävs med exempelvis en öppen park framför. En del av torget bör fortfarande vara en yta för markparkering för framförallt äldre.	
Gottsundakyrkan är K-märkt och utgör nu ett blickfång vid Gottsunda centrum. Planerad bebyggelsen kommer att dölja den och det räcker inte med blickfång sett från nya infarten till Gottsunda centrum.	2 pers

Förvaltningens kommentarer:

Se förvaltningens kommentarer under *Instanser* ovan.

Markanvändning och utformning – området kring Elfrida Andréés väg

<p>Förvaltningens förslag till revideringar</p> <p>De områden som ägs av bostadsrättsföreningar som föreslås utvecklas med ny bebyggelse i samrådshandlingen bör ges en särskild markering som förtydligar förhållandet att utveckling av dessa områden endast sker om fastighetsägaren tar eget initiativ till detta.</p> <p>Ny bebyggelse mellan kvarteret Gitarren och Elfrida Andréés väg bör utgå.</p> <p>Bebyggelsen mellan Valthornsvägen och Elfrida Andréés väg, på privat mark sydost om Valthornsvägen bör utgå och ersättas med bebyggelse på kommunal mark i parkstråket mellan Musikparken och Elfrida Andréés väg. Parkstråket smalas därmed av och ges en tydligare riktning västerut mot platsen öster om Elfrida Andréés väg där programmet pekar ut en plats som lämplig för bollplan. En del av den mark som markeras som ny bebyggelse i kvarteret Violinen som ligger närmast skolområdet som föreslås i programmet bör utgå.</p>
--

Synpunkter instanser

Vi läser i planprogrammet att det på sikt planeras för en större arbetsplatsetablering längs Elfrida A väg. Vi önskar att kommunen informerar mer i denna fråga.	Bäcklösadalens villaägaförening
Mostätter sig byggandet på förenings parkering.	Kv Gitarrens Samfällighetsförening
Motsätter sig byggplanerna mellan Gitarren och Elfrida A väg.	Kv Gitarrens Samfällighetsförening
Föreslagen redovisning av verksamhetslokaler i bottenvåningen bedöms omlämplig vid denna lokalisering.	Uppsala Akademiförvaltning

Förvaltningens kommentarer:

Kommunen arbetar kontinuerligt med företagsetableringar. När situationen medger detta går kommunen ut med information om sådant. Programmet bör även justeras så att området söder om korsningen mellan Gottsunda Allé och Elfrida Andréés väg kan användas för skoländamål. Se även förvaltningens kommentarer nedan under avsnittet *Skolor och förskolor*.

En förutsättning för att mark som kommunen inte äger ska utvecklas med till exempel ny bebyggelse är att fastighetsägaren själv vill att detta ska ske. Planläggning sker i sådana fall endast på fastighetägarens initiativ. De områden som ägs av bostädersrättsföreningar som föreslås utvecklas med ny bebyggelse i samrådshandlingen bör därför ges en särskild markering som förtydligar förhållandet att utveckling av dessa områden endast sker om fastighetsägaren tar eget initiativ till detta.

Förvaltningen gör bedömningen att marken mellan kvarteret Gitarren och Elfrida Andréés väg inte är lämplig för bebyggelse och att föreslagen bebyggelse där bör utgå. Området är mycket smalt och det får inte plats så många bostäder.

Angående redovisning av verksamhetslokaler i bottenvåningen, se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Handel och övrig service/Instanser*.

Synpunkter privatpersoner

Man kan ju också fråga sig vad som händer med Elfrida Andréés väg om det byggs på ängarna? Vad händer med träd som står på kommunens mark? Vad händer med gång- och cykelvägar?	
Emot byggnation av flervåningshus på en smal yta mellan Gitarrvägen och Elfrida Andréés väg, samt i en dunge invid busshållplatsen vid Gitarrvägen. Idéerna i planprogrammet kommer att leda till ökad segregation och större motsättningar. Om bostäder byggs på den smala remsan så finns det en överhängande risk att de inflyttade i de nya bostäderna i stor utsträckning kommer att röra sig på Gitarrens ytor.	17 pers
Föreslår istället att minska bredden på Elfrida Andréés väg så att byggnation kan ske på den östra delen av vägen.	
Bebyggelse längs Elfrida Andréés väg bör vara max 2 våningar och med entréer i markplan. (Gitarrvägen)	
Saknar motiv till varför det fördes in efter samråd 2016. Det är i samrådsmaterialet otydligt argumenterat för på vilket sätt vinsterna med dessa i sammanhanget fåtal bostäder överväger den negativa inverkan på nuvarande bebyggelse och vistelseytor vid Gitarren	2 pers
Vi ser en risk för att bebyggande av detta område kommer ha en negativ påverka på avrinning och infiltrering av dagvatten, vilket kan påverka fastigheter på Gitarrvägen negativt. Vi ifrågasätter bland annat om det finns utrymme för lokalt omhändertagande av dagvatten inom fastigheten för de nya bebyggelserna. Att leda dagvatten från den nya bebyggelsen mot Sunnerstaskogen och områden med risk för instängt vatten är alltså inte en god lösning. En osäkerhet i förslaget är att området mellan Gitarrvägen och Elfrida Andréés saknas i dagvattenutredningens underlag och är alltså inte utrett.	2 pers
Jag ifrågasätter lämpligheten att bygg på gräsplanerna öster om Fiolbackenområdet (Valthornsvägen 30, 32, 38 och 4). De mindre bergspartierna runt Fiolbacken området är värdefulla för de boende och allmänheten och för den biologiska mångfalden i området och jag motsätter mig starkt att de exploateras utan att de bibehålls som vildvuxen natur.	2 pers
Emot planerad förtätande byggande av lägenheter runt Gitarrvägen	2 pers

Emot planerad byggnation intill Cellovägen och busshållplatsen Cellovägen.	2 pers
Protesterar mot planerad byggnation (3–5 våningar) på skogsdungen i direkt anslutning till sin tomtgräns. Vi ser inte att det skulle finnas plats nog att bygga lekplatser och liknande som ska höra till byggnationen. (Gitarrvägen)	

Förvaltningens kommentarer:

Angående ny bebyggelse mellan kvarteret Gitarren och Elfrida Andréés väg, se förvaltningens kommentarer ovan under *Instanser*.

Bebyggelsen mellan Valthornsvägen och Elfrida Andréés väg, på privat mark sydost om Valthornsvägen bör utgå och ersätts med bebyggelse på kommunal mark i parkstråket mellan Musikparken och Elfrida Andréés väg. Parkstråket smalas därmed av och ges en tydligare riktning västerut mot platsen öster om Elfrida Andréés väg där programmet pekar ut en plats som lämplig för bollplan. En del av den mark som markeras som ny bebyggelse i kvarteret Violinen som ligger närmast skolområdet som föreslås i programmet bör utgå.

Området nordost om bebyggelsen på södra sidan av Valthornsägen vid Elfrida Andréés väg ligger mycket strategiskt i stadsstråk mellan dubbelstadsnodens två centrum Gottsunda och Ultuna. I detta läge bedöms det viktigt att skapa god konnektivitet. Området är också av den storleken att det skulle kunna inrymma en skola och/eller en större arbetsplatsetablering. Planprogrammet avser att möjliggöra detta, se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Skolor och förskolor/instanser* nedan angående förvaltningens förslag till komplettering att platsen vid korsningen mellan Gottsunda allé och Elfrida Andréés väg är lämplig även för skoländamål. Vid en exploatering är det troligt att vissa av träden på kommunal behöver tas i anspråk, det betyder dock inte att hela området kommer att byggas utan det ska även finnas utrymme för gröna gårdar, träd i stadsmiljö och gröna kopplingar. Närmare studier av en eventuell bebyggelse finns inte i dagsläget.

Planprogrammet ser överlag positivt på rörelse mellan olika delar av området. Hur detta begränsas på privat mark är dock inte något som regleras i planprogrammet. I fallet med kvarteret Gitarren är frågan inte aktuell eftersom bebyggelsen mellan kvarteret och Elfrida Andréés väg föreslås utgå. Planprogrammets intentioner är att tillföra kvaliteter på offentlig plats och god struktur för rörelsekopplingar som ska bidra till att skapa övergripande rörelsestrukturer på kommunens mark.

Ny bebyggelse i området på och kring busshållplatsen nära Elfrida Andréés väg bedöms som lämpligt. Bebyggelse i det läget kommer att utgöra en del av miljön längs Elfrida Andréés väg och bidra till att knyta samman Sunnersta och Gottsundaområdet med bebyggelse. Bostäder i detta läge kommer att ha mycket god närhet till höga natur- och rekreationsvärden.

Naturmarkerna kring Fiolbacken hyser inga kända förekomster av fridlysta eller i övrigt särskilt skyddsvärda arter enligt Artportalen. Dessutom finns ett stort område med värdefull natur alldeles i närheten som är skyddat; Natura 2000-området Bäcklösa. Skogsbacken i öster om kvarteret bedöms dock på grund av rekreativa värden bäst att behålla som närnatur.

Markanvändning och utformning – området kring Hugo Alfvéns väg (Bandstolen, Linrepan, Spinnrocken, August Söderman, Blomdahl, Gamla Gottsunda)

Synpunkter instanser

Tonsättaren motsätter sig helt och hållet den föreslagna förtätningen av bebyggelsen på Tonsättarens område och i Tonsättarens omedelbara närhet. Tonsättaren förtjänar att bevaras med hänsyn till områdets kulturhistoriska värde.	BRF Tonsättaren
Planprogrammet bör omarbetas så att de existerande grönområdena i Tonsättaren och den nuvarande bebyggelsen samspelar med de tilltänka gatustråkens utformning på sätt som bevarar områdets särskilda karaktär.	BRF Tonsättaren
Mostätter sig mobilitetshus på bensinstationens område i korsingen Hugo Alfvéns väg och Bernadottevägen, särskilt om detta är tänkt som ett alternativ till parkeringsplatser för de boende.	BRF Tonsättaren
På den plats som förskolan finns på föreslås ett sjuvåningshus. I stället borde kommunen utnyttja detta grönområde och bygga ut förskolan i anslutning till detta.	BRF Tonsättaren
Synpunkter på den del av planen som berör vår fastighet på Bandstolsvägen 63. I de kartor som åtföljer programmet ser det ut som att det i planen kommer ligga bostadshus precis där vårt hus står idag. Vi vill gärna ha kontakt och dialog med kommunen kring detta allteftersom planerna tar mer konkret form.	Krokhall fastighet AB, Livets Ord
En större bebyggelsekoncentration i stråket är naturligt men Äldrenämnden vill framhålla vikten av att mindre grönområden och fickparker också sparas och tillskapas i det nya stadsstråket.	Äldrenämnden

Förvaltningens kommentarer:

Området runt kvarteret Folkes (BRF Tonsättarens) närhet är för nytt för att vara utpekad i kommunala kulturhistoriska inventeringar. Kommunen planerar en inventering av 1980-tals bebyggelse i Uppsala. Sannolikt hinner det arbetet bli klart innan fortsatt planering av kvarteret Folke sker. I samband med detta kommer området kulturhistorisk status i kommunen att värderas och ligga till grund för fortsatt planering. När detaljplaneläggning av området runt kvarteret Folke blir aktuellt kommer rörelsestråk, grönområden, gator och områdets karaktär studeras närmare.

Läget för mobilitetshuset som visas i programmet är ett exempel på lokalisering som illustrerar att det är lämpligt att förlägga ett mobilitetshus nära det framtida hållplatsläget för kapacitetsstark kollektivtrafik. "Macktomten" har valts som exempel på en sådan placering av ett mobilitetshus. Det skapar ökade möjligheter till effektiva färdmedelsbyten. Mobilitetshus är en byggnad som innehåller fler funktioner och förutsätts ha en bättre gestaltning än ett traditionellt parkeringshus. Mobilitetshus kan rymma bilpoler och verksamheter som underlättar omstigning mellan olika färdmedel.

På tomten med Huga Alfvéns förskola föreslås en högre bebyggelsehöjd för att det ligger i nära anslutning till ett framtida hållplatsområde för kapacitetsstark kollektivtrafik. Lokalisering av förskolor för tillkommande och befintlig bebyggelse bestäms i detaljplaneskedet. Sannolikt kommer dessa att lokaliseras inom tillkommande kvarter eller på skoltomter.

En omvandling runt Bandstolsvägen 63 kan bli aktuell i framtiden. För att en förändring ska kunna ske krävs samverkan mellan kommunen och fastighetsägarna.

Om och var mindre grönområden sparas och fickparker byggs i områden med ny bebyggelse framgår inte av planprogrammet. Sådant avgörs i samband med detaljplaneläggning.

Synpunkter privatpersoner

Det är bättre att bygga mer och högre längs med Hugo As väg där skulle en förtätning i form av bebyggelse ge bättre nytta och effekt än i södra och östra delarna av Gottsunda.	
Från OQ8 Bernadotte vägen 5/ Hugo As väg mot Vårdsätravägen, det finns många träd och buskar på båda sidor och Uppsala kommun borde ta hänsyn till detta för att kunna bevara natur och landskapet här.	
Emot planerna att förstöra vår närmiljö genom att bygga på grönområden och garage omkring kv. Tonsättaren.	3 pers
Bebyggelse av typ C. "Hushöjder mellan 3 och 5 våningar mot stadsstråket. En avtagande skala mot befintlig småskalig bebyggelse. Lämpligt läge för småhus." Allt detta på en bredd på max 30 meter?	
Satsa istället på en ny och grönare boendemiljö för boenden vid Bandstolsvägen.	
Skogsdungen mellan Bäcklösaskolan och Bandstolen borde inte tas bort heller. Den är en utmärkt lekplats för skolbarnen och de omkringboende idag och dämpar eventuella oroligheter som finns på Bandstolen	
Villaområdet innanför Hugo A väg känns som en lugn oas. Att bygga höga hus i direkt anslutning till detta område skulle ändra karaktären på villaområdet. Vid korsningen Vårdsätravägen in i Hugo As väg södra del finns dessutom ett rikt djurliv med några fridlysta arter bland annat hackspett. Därför föreslås det att området inte bebyggs eller alternativt bebyggs med radhus utmed Hugo As väg och skogspartiet får vara kvar. Lägre familjehus eller radhus skulle kunna smälta in och de nya invånarna skulle troligen snabbt integreras i området.	5 pers

Förvaltningens kommentarer:

Kommunen anser inte att bebyggelsehöjden och tätheten som föreslås i planprogrammet behöver höjas ytterligare i anslutning till Hugo Alfvéns väg. Huvudinriktningen för området längs Hugo Alfvéns väg mellan Bernadottewägen och Vårdsätravägen samt runt BRF Tonsättaren är att området ska bebyggas. Hur bebyggelsen ska förhålla sig till grönska och landskap studeras vid framtida detaljplaneläggning.

Skogsdungarna kring Brf Tonsättaren hyser inga kända förekomster av fridlysta eller i övrigt särskilt skyddsvärda arter enligt Artportalen. Inte heller skogskorridoren längs Hugo Alfvéns vägs södra sida, även om den i viss mån utgör ett mer sammanhängande naturstråk och en hel del fågel rapporterats härifrån. De aktuella skogspartierna utgörs av "vardagsnatur" som, liksom all naturmark, bidrar till ett flertal ekosystemtjänster men där värdet av att bevara dessa inte prioriterats i avvägning mot andra angelägna samhällsutvecklingsmål, i detta fall utbyggnad. Det gröna samband som löper längs Gottsundagipen är det natursamband som prioriteras mellan Hågadalen och grönområdena i söder och öster, i enlighet med översiktsplanen. Angående fridlysta arter, se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Naturmiljö-Generellt/Instanser* nedan.

Förvaltningens ambition är att planprogrammets föreslagna åtgärder ska leda till en positiv utveckling och därmed höja attraktiviteten i området och därmed även fastighetsvärden generellt i Gottsundaområdet.

I planprogrammet beskrivs under bebyggelse typer: C. Stadsstråkskvarter som möter befintlig småskalig bebyggelse. Dessa kvarter har olika storlekar och förutsättningar. Hur riktlinjerna ska tillämpas avgörs i detaljplaneskedet när förutsättningarna på plats studeras närmare.

Skogsdungen mellan Bäcklösaskolan och Bandstolen kan exploateras i samband med att Bandstolsvägen öppnas upp mot Linrepevägen och Spinnrocksvägen. Om delar av skogsdungen kan bevaras avgörs i detaljplaneskedet.

Markanvändning och utformning – området kring Musikvägen/Orkestervägen

Synpunkter privatpersoner

Förslagen bebyggelse på Cellovägens parkeringar är på privat mark.	
Helt orimligt att det planeras bostäder på vår samfällighetsförenings parkeringsplats och i direkt anslutning till fastigheterna. Emot byggandet på vår parkering (kv. Gitarren).	5 pers
På ett ställe föreslås hus där det idag är ett skogsparti som idag används mycket för lek, längs Orkestervägen mellan Flöjtvägen och Dirigentvägen.	
Ny bebyggelse längs Musikvägen/Orkestervägen bör vara lägre och med entréer i markplan. Radhus kan passa bra i några av dem små remsorna som föreslås bebyggas.	

Förvaltningens kommentarer:

Angående förslag till byggnation på bostadsrättsföreningars mark, se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Synpunkter på markanvändning och utformning – Elfrida Andrées väg/Instanser* ovan. Angående hushöjder se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Om att bygga nya bostäder i Gottsundaområdet och det stora antalet bostäder – Generellt/Instanser*.

Området kring Dirigentvägen ska utvecklas mot en mer stadsmässig karaktär där bebyggelse vänder sig mot gaturummet. Målsättningen är bland annat en gatumiljö med mer liv och rörelse. Vissa delar av den förslagna bebyggelsen kommer att ta skogsmark i anspråk, men det finns gott om skogsmark i närheten.

Synpunkter på markanvändning och utformning – området kring Slädvägen

Förvaltningens förslag till revideringar

Ny bebyggelse mellan Slädvägen och Hövägen och Skrindvägen bör utgå. Plangränsen bör justeras så att fältet öster om Slädvägen söder om Kälkvägen, där ny bebyggelse föreslagits, utgår ur planprogrammet.

Synpunkter instanser

Verksamhetslokaler i bottenvåning på östra sidan av Slädvägen kan inte ses som realistisk. Dels planeras småhus bebyggelse där och dels ser vi det inte som realistiskt att få verksamheter som etablera sig där.	BESQAB
Vi är helt emot den nybyggnation som planeras i korsningen Flakvägen/Slädvägen och på bägge sidor av Slädvägen samt på höjden vid Linrepevägen.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Det förändrar karaktären i området dels förstörs grönområden som finns i anslutning till befintlig bebyggelse och del skugga och skymma den utsikt som finns från den låga bebyggelsen som ligger på Hövägen ut mot Slädvägen och Gottsunda Alle samt öster och väster om Slädvägen.	Bäcklösa dalens villaägaförening

Påståendet verkar helt taget ur luften, Slädvägen är redan idag ett mycket tryggt gaturum.	
Husen runt Flakvägen och västra sidan av Slädvägen. Husen återspeglar tillsammans med de låga bostadshusen i södra Valsätra ett genomtänkt småhusområde i samspel med landskapet.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Längs Elfrida A väg och Slädvägen motiveras dock en högre skala i mötet med det omgivande landskapet. Här föreslås bebyggelsen som stärker gatrummet och bildar en tydlig stadsfront mot Gottsundaområdet östra entré. Det kommer förfula området då höga hus möter låga samt bildar en mur mot hästagar och Natura 2000 områden på samma sätt som höga hus längs Gottsunda Alle mot villaområdet.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Skogsdungen väster om Slädvägen närmast Hävelvägen. Topografin gör det svårt att hitta en bra utformning med hus och angöring. Det vore också olämpligt ur en trafiksäkerhetssynpunkt. P.g.a. kurva och backe.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Påståendet är ytterst märkligt och det är självklart att ett bostadsområde med 3-5 våningshus så nära ett natura 2000 område kommer påverka miljön. Hur har kommunen hanterat detta beträffande nybyggnation och kommande verksamheter på Slädvägens östra sida och det intilliggande Natura 2000 området?	Bäcklösa dalens villaägaförening
Gräsytona söder om Hövägen bör ej bebyggas utan istället utvecklas till bra samlingsplatser.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Vi ifrågasätter också att omfattande byggnationer på ömse sidor av vägen ska vara bästa lösningen på fortkörningsproblemen.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Vi ställer oss helt avvisade till tanken att kunna ställa hus på 2-4 våningar längs nordöstra delen av Slädvägen, framför befintlig bebyggelse på Kälkvägen 31-35.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Lika otänkbart vore det att ställa hus på 3-5 våningar längre sydost på Slädvägen precis framför befintlig bebyggelse på Kälkvägen 1-7. Solpaneler skulle skymmas av de nya husen.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Vi avvisar helt tanken på att göra hela Slädvägen till ett starkt stadsstråk.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Planerad bebyggelse utmed östra delen av Slädvägen angiven att vara i utbyggnadsetapp 3. Området önskas istället genomföras i ett tidigare skede eftersom det redan idag pågår detaljplanearbete för småhusbebyggelse inom detta område. Med anledning av detta är det också olämpligt med servicelokaler här, vilket är redovisat i kartbild på s 46.	Uppsala Akademiförvaltning
Det aktuella området öster om Slädvägen ägs av Gustavianska stiftelsen, markägokartan på sida 56 bör därför justeras.	Uppsala Akademiförvaltning

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet pekar ut bra lägen för verksamhetslokaler utifrån vad som vore bra för den föreslagna stadsbyggnadstrukturen. I detta fall bedöms området öster om Slädvägen vara ett viktigt framtida rörelsestråk mellan Gottsundaområdet och Södra staden. Den tillkommande bebyggelsen längs Slädvägen syftar till att utveckla området och skapa nya bostäder.

Förvaltningen gör bedömningen att befintliga parkeringsplatser är en lämplig yta för ny bebyggelse men skalan på bebyggelsen ska anpassas till parkstråket och intilliggande villabebyggelse.

Den föreslagna bebyggelsen på skogskullen mellan Slädvägen, Falkvägen och Hävelvägen bör tas bort för att skapa en starkare grön koppling mellan grönområdet i Bäcklösa och Valsättraparken.

Plangränsen bör flyttas så att fältet öster om Slädvägen söder om Kälkvägen, där ny bebyggels föreslagits, utgår ur planprogrammet. Fältet ingår i Fördjupad översiktsplan för södra staden. Avgörandet om platsen bör prövas för bebyggelse med detaljplan får avgöras med utgångspunkt i den fördjupade översiktsplanen för Södra staden. Bedömningen kan då göras i ett större perspektiv där utvecklingen som föreslås i Bäcklösa/Malmaområdet som helhet beaktas.

Området med husen runt Flakvägen ingår inte någon utpekad kommunal kulturmiljö men det hindrar inte att området kan ha kulturhistoriska värden. Vid en eventuell exploatering av området kommer dessa att analyseras och finnas med i planeringar. Området som föreslås bebyggas är obebyggda och berör inte kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Gottsunda och Ultuna utgör en dubbelstadnod i översiktsplanen, det innebär att tätare bebyggelse ska länka samman Gottsunda och Ulltuna via Bäcklösa. En ny stadsfront är tänkt att skapa ett tydligt möte mellan grönområdet mellan stadnodens två delar och bebyggelsen. När området utvecklas kommer det att påverka befintlig bebyggelse i olika utsträckning i olika lägen. Området kring korsningen Slädvägen-Gottsunda Allé är en plats som kan komma att omdanas relativt mycket och utsikt och öppna platser kan komma att förändras med anledning av ny bebyggelse. Frågor rörande eventuell betydande påverkan på Natura 2000-område och eventuell tillståndsprövning som det kan föranleda ska hanteras i samråd med Länsstyrelsen inför framtagande av detaljplaner.

Gräsytor söder om Hövägen är en del av utvecklingen av dubbelstadnoden och lämpar sig därför bättre med ny bebyggelse än utveckling av en samlingsplats intill de väl tilltagna trafikytorna. Ny bebyggelse på båda sidor av Slädvägen löser i sig inte problemet att det körs för fort på gatan. Men med ett smalare gaturum och ändringar av gatans utformning kan ny bebyggelse bidra till att hastigheterna sänks. Kommunen anger i planprogrammet att bebyggelse i 2-4 våningar kan uppföras på ytan mellan Kälkvägen 31-35 och Slädvägen. Hur bebyggelsen kan komma att se ut avgörs i senare planeringsskeden men givet läget är tvåvåningsbebyggelse troligast.

Den tillkommande bebyggelsen ska anpassas till nivåskillnader, skala och karaktär. Detta och Slädvägens utformning studeras närmare i detaljplaneskedet.

Slädvägen kommer inte att bli ett starkt stadsstråk i översiktsplanens mening. Däremot kan en starkt koppling mellan Slädvägen och Elfrida Andrées väg bidra till en gatustruktur som på en övergripande nivå tydligare kopplar samman Norby, Valsätra, Gottsundaområdet och Sunnersta.

Kartan i planprogrammet med de föreslagna utbyggnadsetapperna föreslås utgå ur planprogrammet, se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Förvaltningens förslag till revideringar av planen som inte beror av yttranden - med kommentarer* nedan. Området ingår i etapp 1 i Fördjupad översiktplan för Södra staden.

Kartan med ägoförhållanden bör utgå ur planprogrammet. Den fyllde sin funktion under samrådet. Kartan kommer att bli inaktuell med tiden.

Synpunkter privatpersoner

Med förslaget att bygga på bägge sidor om Slädvägen hoppas jag att det går att få en väg som har mer karaktär av Bygata eller Samhällsgata.	
För oss, som liksom många andra medvetet har valt att göra en privatekonomisk stor investering i en bostad i detta område just på grund av områdets lugna karaktär och för att det ligger i anslutning till fina natur- och rekreationsområden, upplevs dessa formuleringar som provocerade och som standardformuleringar i en rådande stadsplaneringsjargong. Sammanfattningsvis anser vi att planeringen av sträckan mellan Slädvägen	2 pers

och Elfrida As väg går emot riksdagens miljömål, aktuell forskning och samhällsmedborgarnas vilja.	
Området med hagen utanför Valsätraskolan är fantastiskt, kulturlandskap och tillgängligt för barn. Det borde gå att bevara ängarna vid Slädvägen och utnyttja den närheten till skolor. Bebygg det inte.	
Det behöver inte vara ett större grönområde utan hellre flera små områden. Ett sådant litet område är det som ligger vid korsningen Vårdsättravägen/Slädvägen där ny bebyggelse planeras. Det känns krystat och desperat att "klämma in" några lägenheter.	2 pers
Vi ifrågasätter även i viss mån bebyggelsen som planeras på östra delen av Slädvägen i anslutning till Gula stigen då detta strövområde är värt att bevara och besöks flitigt av boende i området och vi ser att detta kommer kunna vara efterfrågat även i framtiden. Vi är därför kritiska till att bebygga området kring korsningen Slädvägen/Vårdsättravägen i etapp 2.	2 pers
Att förtäta på de små gräsutrymmena längs med Slädvägen ska inte förstöras med byggnader.	
Det borde inte planeras för ny byggnation i de öppna ängarna och skogsdungarna längs Slädvägen, där det är viktiga park- och rekreationsområde, naturmiljöer och strövområden. Den östra och södra delen av stråket längs med Slädvägen mellan Malma och Bäcklösa bör inte byggas. Den sträckan samfaller med 8E6-RPJ objektet enligt EU: habitatdirektiv. Bebyggelse skulle komma för nära Natura 2000-området. Dessutom utnyttjar Malma gård idag gräsmarkerna för bete. Medborgarna i området berövas hela rekreationsområdet bakom de planerade huslängorna. Omtyckt och välanvänt rekreationsområde försvinner. Viktigt område för barnen att spontant leka och utforska, samt boende att komma ut och känna naturen. Skyddsvärt natur- och kulturlandskap förstörs Redan hög bullernivå. Nya hus innebär ökade buller och avgaser, samt ökad trafikfara. Total insyn ovanifrån i befintliga trädgårdar. Fastighetsvärdet sjunker.	7 pers
Vi motsätter oss planerad bebyggelse på en gräsbevuxen allmänning som kommunen nu sköter på ett föredömligt sätt med gräsklippning med hus mot Slädvägen 2-4 våningar, samt strax söder om Kälkvägen. En bebyggelse med höghus (2-4 våningar) passar inte in och skulle skapa känsla av instängdhet och isolering.	13 pers
Bygg istället på parkeringar vid Valsätraskolan och motsvarade sida Slädvägen.	
Emot byggnation i skogsdungen och grönytorna väster om Slädvägen, närmast Hävelvägen/Hövägen. Planerad bebyggelse skulle förstöra kvaliteterna som finns.	4 pers
Planer för 5-våningshus utmed Slädvägen kommer att förstöra området och karaktär för husen i villaområdet. Byggnader som uppförs måste anpassas ordentligt till nivåskillnader, skalan och karaktären av befintliga husen. Småhusområdes karaktärsdrag med sammanhållen karaktärsfull arkitektur ska respekteras och återspeglas i den nya bebyggelsen. Alléträd i väl tilltagna grönytor mellan vägen och bebyggelsen på båda sidor av vägen ska användas som princip även vid framtida bebyggelse.	7 pers
Med tanke på det befintliga fastighetsbeståndet och naturliga höjdskillnader i terrängen poängterar jag vikten av att anpassa nya fastigheters höjd till	

befintliga hus. Lämpligast vore med tvåvåningshus i de delar som har direkt anslutning till befintlig bebyggelse. I sträckingen söder om Kälkvägen på Slädvägens östra sida finns möjlighet att tänka sig fyra våningshus.	
Övrig bebyggelse utmed Slädvägen bör inte överstiga två våningar. Att bygga en del flerfamiljshus utefter Slädvägen kan vara helt ok men håll nere höjden, två våningar borde vara maximalt. Blir husen där högre kommer det bli som en mur mellan de villaområden som finns på var sida vägen idag.	3 pers
Föreslagen bebyggelse längs Slädvägen på 2–4 och 3–5 våningar är inte acceptabel. En fortsatt utbyggnad med villor/stadsradhus, som skulle smälta bra in i nuvarande bebyggelse och inte dominera över naturupplevelsen, är istället godtagbar. Men behåll öppningen mot Gula stigen och Malma gård.	5 pers
Många av oss som bor längs Slädvägen känner oss inte otrygga. Men om det byggs in nya hyreshus kan man om man har otur få ett mer otryggt område.	
Långsiktighet att planera så att den livskvalitet som idag ger området kring Slädvägen med omgivning ej försämras.	10 pers
Planprogrammet tar inte hänsyn till befintlig bebyggelse och befintlig befolkning i området.	26 pers
Satsa på markbyte. Uppsala kommun byter mark med Uppsala Akademiförvaltnings fastigheter till annan mark som passar bättre för exploatering för bostäder och infrastruktur.	
Området längs Slädvägen är idag bland annat viktigt park- och rekreationsområde och borde klassas som ett "prioriterat parkområde".	
Att Slädvägen uppges vara otrygg har jag svårt att förstå. Det är oförskämt att tillskriva oss boende egenskaper och företeelser som vi inte alls känner igen.	2 pers

Sammanfattning:

Flertalet synpunkter handlar om att man motsätter sig byggnation på olika ytor längs Slädvägen. Detta gäller främst skogspartiet väster om Slädvägen, närmast Hävelvägen och Hövägen, fältet söder om Kälkvägen. Ett antal synpunkter handlar om att man tycker att det föreslås för många våningar på byggnader i området. Även grösytorna längre norrut längs gatan nämns i några yttranden som bevarandevärda. Flera yttranden handlar om vikten av att anpassa höjden på ny bebyggelse till befintliga miljöer. Några yttranden menar att det inte känns otryggt längs Slädvägen.

Förvaltningens kommentarer:

Med ny bebyggelse som möter Slädvägen kommer gatan att få mer karaktärsdrag av ett gaturum som en "bygata" eller "sambällsgata" till skillnad från den trafikled det är idag.

Förvaltningen anser inte att planeringen av sträckan mellan Slädvägen och Elfrida Andrées väg går emot riksdagens miljömål. Hur planeringen längs dessa gator utvecklas behandlas i senare planeringskedan. Att planeringen i området går emot samhällsmedborgarnas vilja generellt är svårt att säga även om många lokalt brukar vara emot stadsutveckling av sitt "närområde". Kommunen ansvarar för en långsiktig utbyggnad av staden och det innebär att obebbyggda ytor på flera ställen kommer att förändras eller bevaras. Programmet följer och konkretiserar översiktsplanens intentioner. Ambitionen är att planprogrammets föreslagna åtgärder tillsammans med sociala insatser ska leda till en positiv utveckling och därmed höja attraktiviteten i Gottsundaområdet och därmed även fastighetsvärdena generellt i området.

Att bevara små grönytor nära bostadsbebyggelse kan vara viktigt för när rekreation. Små grönytor medför dock större förvaltningskostnader per yta och när de ligger mot trafikerade vägar så minskar användningen av dessa generellt. I sådana lägen väger ofta behovet av ny bebyggelse tyngre än bevarandet av en liten grönyta.

Förvaltningens avsikt är att förtäta med lågskalig bebyggelse på flera av de mindre grönyrtorna längs Slädvägen. Angående eventuell påverkan på Natura 2000-området, se förvaltningens kommentar under instanser.

Det finns idag inga utpekade kulturhistoriska värden i området (skogsdungarna längs Slädvägen). Den befintliga bebyggelsens kulturhistoriska värden får utredas vidare vid fortsatt planering. Målet är alltid en god bebyggd miljö där eventuella kulturmiljövärden ska beaktas. Angående värdefull kulturmiljö, se även kommentarer ovan under *Instanser*.

Kommunen har inte några indikationer i den bullerkartläggning som gjorts på att det ska vara höga bullervärden längs Slädvägen. Vid planläggning kommer bulleranalyser att göras. Det finns heller inga indikationer om att trafikfaran och avgasnivåerna blir för stora. Trafiksituationen hanteras i kommande detaljplanläggning.

Den tillkommande bebyggelsen ska på ett efter omständigheterna respektfullt sätt möta den befintliga bebyggelsen för att minska insynen. Detta hanteras i detaljplaneprocessen.

Angående förslaget att bygga på parkeringarna mot Valsätraskolan, är förvaltningens bedömning att det är viktigt att bevara ytan för att skolan ska kunna utvecklas i framtiden.

Angående grönyrtorna väster om Slädvägen, närmast Hävlevägen/Hövägen se förvaltningens kommentarer under *Instanser*.

Angående våningshöjder söder om Slädvägen, östra sidan av Slädvägen, se förvaltningens kommentarer under *Instanser* ovan. På de små ytorna längs Slädvägen är det inte troligt att bebyggelsen kommer att kunna vara 4 våningar.

Det är i nuläget inte troligt att området kommer att byggas ut med villor. Däremot kan stadsradhus bli aktuellt. Med ny bebyggelse kan trafikrörelser i ett område öka, vilket förvaltningen är medveten om.

Planprogrammet kan inte styra upplåtelseform på bebyggelsen, det vill säga om den tillkommande bebyggelsen ska vara bostads- eller hyresrätter.

Trygghet är en subjektiv upplevelse. Slädvägen fungerar till stor del som en matargata idag utan speciellt många människor som rör sig längs gatan som kan se vad som händer. Detta viktiga rörelsestråk kan på grund av det uppfattas som öde vilket av många personer kan upplevas som otryggt.

Ett av planprogrammets syften är att vara långsiktigt genom att ta ett större helhetsgrepp för att bland annat säkerställa god livskvalitet.

Förvaltningen anser att det inom planprogrammets ramar finns goda möjligheter att ta hänsyn till befintlig bebyggelse. Befolkningen i det berörda området har under samrådet möjlighet att lämna sina synpunkter och få dessa bemötta. Därefter finns det möjligheter att lämna synpunkter under kommande detaljplanerprocesser. Det innebär inte nödvändigtvis att kommunen och boende i området kommer att ha samma syn om hur och var staden ska utvecklas. Detta är på ett övergripande plan avgjort i kommunens översiktsplan.

Eftersom utveckling av bebyggelse på marken öster om Slädvägen inte strider mot kommunens översiktsplan eller mot den fördjupade översiktsplanen för Södra staden, i vilket aktuell mark ingår, finns ingen anledning för kommunen att byta mark.

Kulturmiljö

Synpunkter instanser

Länsstyrelsen anser att det skulle vara positivt om kommunen valde att arbeta med fornlämningar och kulturmiljöer som en resurs med möjlighet att skapa mervärdet inom området.	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen ser särskilt positivt på planerna som inkluderar Gottsunda kyrka.	Länsstyrelsen
Tät och hög bebyggelse in mot tomtgränsen till kyrkofastigheten skulle förändra upplevelsen av den K-märkta kyrkan.	Svenska kyrkan

Förvaltningens kommentarer:

Utgångspunkten i all planering är att fornlämningar, så långt som möjligt, ska bevaras och lyftas fram i den fortsatta planeringen och förvaltning. Kulturmiljölagen följs i all planering. I detaljplaneskedet samlas information om kända fornlämningar och om det bedöms relevant utreds om det finns fler okända. Angående synpunkten om tät och hög bebyggelse intill kyrkofastigheten, se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter på markanvändningen och utformning – Gottsunda centrum/Instanser ovan*.

Synpunkter privatpersoner

Samhället har ett moraliskt ansvar gentemot nuvarande och kommande generationer att bevara de kulturmiljöer som formats under lång tid.	2 pers
Kulturvärden ska bevaras.	10 pers
I skogsdungen väster om Slädvägen finns därtill fem registrerade fornlämningar – stensättningar från bronsåldern/järnåldern. Vi anser därför att skogsdungen ska sparas även av kulturhistoriska och pedagogiska skäl.	2 pers

Förvaltningens kommentarer:

Kommunen, länsstyrelsen och upplandsmuseet tog år 2006 inventeringen *Uppsala en växande stad – bebyggelse 1951-97*. I denna har byggnad eller byggnader i kvarteten Blomdahl, Valthornet, Violinen, Stråken, Dirigenten, Spinnrocken och Kornetten i Gottsunda pekats ut som kulturhistoriskt värdefulla. För kvarteret Valthornet är det själva strukturen som pekats ut och inte själva bebyggelsen.

För Gottsundaområdet och Valsätra i har samband med arbetet med planprogrammet en kulturmiljöutredning tagit fram av konsult. Utredningen är inte antagen av kommunen utan ska ses som ett av flera underlagsmaterial. Bebyggelsens värden får sedan analyseras vid fortsatt utveckling. Till skillnad från den värdering av bebyggelse som kommunen deltagit i framtagandet av har nästan alla byggnader i Gottsunda klassificerats som särskilt kulturhistoriskt värde. Förvaltningen anser att rapporten är välgjord men delar inte uppfattningen att nästan all bebyggelse är kulturhistoriskt värdefull. Programmet medför å andra sidan heller mycket få rivningar av bebyggelse. Utredningen som tagits fram i samband med arbetet med planprogrammet visar också på områden känsliga för förändringar. I de områden som klassas som *Hög känslighet* föreslås ingen ny bebyggelse.

Gottsundaområdet är tidstypiskt med sina enklaver och ”säckgateplanering från 1960 - 80-talen. Kommunen har nu för avsikt att ta Gottsundaområdet vidare och länka samman enklaver och skapa ett Gottsunda av mer stadsmässig karaktär samtidigt som stora delar av den gröna karaktären behålls. För att göra det behövs ny bebyggelse och nya stråk som innebär att kulturhistoriska värden inte alltid kan behållas. I samband med varje detaljplan kommer områdets kulturhistoriska värden att analyseras och tillsammans med en rad andra värden ska ligga till grund för utvecklingen. Förslaget innebär endast rivning av ett fåtal byggnader.

Allt som människan har byggt och format är någon form av kulturmiljö. Det är sedan upp till samtiden att göra bedömningen hur värdefull de olika miljöerna är. Detta görs bland annat genom bebyggelseinventeringar och kulturhistoriska analyser. Vad beträffar Gottsundaområdet finns olika underlag som ligger till grund för planeringen. Området är inte klassat som riksintresse ur kulturmiljösynvinkel, däremot har viss bebyggelse pekats ut som särskilt arkitektoniskt och kulturhistoriskt särskilt värdefull i *Uppsala en växande stad – bebyggelse 1951-97*. Angående fornlämningar se förvaltningens kommentarer ovan under instanser.

Naturmiljö - generellt

Synpunkter instanser

Förvaltningen anser att det behöver göras en inventering över vilka ekosystemtjänster som finns redan idag i området, vilka som kommer försvinna och hur de ska kompenseras för.	Miljöförvaltningen
Vi vill gärna se ett tydligare fokus på gröna värden.	Upplands Ornitologiska förening

Förvaltningens kommentarer:

Inom stadsbyggnadsförvaltningen pågår för närvarande olika arbeten för att synliggöra och stärka ekosystemtjänster i stadsutvecklingen, i enlighet med det nationella etappmålet om biologisk mångfald och ekosystemtjänster. I dagsläget har ännu inga nya rutiner och verktyg för hur vi ska arbeta med detta begrepp i planprocesserna lanserats. Ekosystemtjänster har ändå sedan decennier hanterats i planprocesserna inom ramen för begrepp såsom "naturvärden", "friluftsliv/rekreation", "dagvattenhantering", "översvämningsrisk", "yt- och grundvattenkvalitet (miljökvalitetsnormer)" och så vidare. Under senare år – i en förtätad stad – har även reglerande ekosystemtjänster för att skapa hälsosamma och trivsamma mikroklimat samt motverka och anpassa till klimatförändring uppmärksammas alltmer.

Gottsunda är en stadsdel med väldigt god tillgång till natur jämfört med många andra delar av staden. Programmet visar en struktur som bevarar och utvecklar den mest värdefulla grönstrukturen – bedömt utifrån befintliga planeringsunderlag - och endast tar i anspråk mindre värdefulla och mer fragmenterade delar, från såväl ekologisk som social synpunkt. Konsekvenserna av detta framgår av konsekvensbeskrivningen under olika ämnesrubriker i planprogrammet. Där framgår bland annat att kända höga naturvärden eller viktiga rekreativvärden, såsom till exempel viktig närmatur för skola och förskola, inte bedöms påverkas i någon större utsträckning. Åtgärder för "kompensation av ekosystemtjänster" hanteras också i viss mån i programmet. Åtminstone vad avser sociala gröna värden, inom ramen för beskrivning av gröna kvaliteter i det byggda, parkutveckling med mera.

Av planprogrammet framgår också att vidare utredningar ska göras under de fortsatta planeringsprocesserna vad avser t.ex. naturvärden, dagvattenhantering och konsekvenser för luftkvalitet. Inför detaljplanläggning på naturmark ska, där så är relevant, naturvärden - bland annat förekomster av fridlysta arter - undersökas närmare och hanteras i enlighet med gällande lagstiftning. Frågor om ekologisk kompensation kan uppstå i specifika planeringssituationer, till exempel, i de fall fridlysta arter bedöms påverkas.

Se även förvaltningens kommentarer under avsnittet *Om att bygga nya bostäder i Gottsundaområdet och det stora antalet bostäder/Instanser* ovan.

Synpunkter privatpersoner

Jag önskar att ni bevarar den unika natur som det bergiga Gottsunda utgör och inte spränger bort dessa fantastiska områden.	
I listan över genomförda och fortsatta utredningar saknar vi utredningar som visar på naturmiljöernas betydelse som livsmiljöer för växter och djur, som arenor för hälsoskapande och livskvalitetshöjande aktiviteter. Och hur kommunen anser att det presenterade förslaget till planprogram bidrar till att uppfylla FN:s mål för en hållbar utveckling.	3 pers

Förvaltningens kommentarer:

Gottsundaområdets roll i staden kommer över tid att förändras. Från att ligga relativt perifert är ambitionen att tydligt utveckla Gottsunda som en nod för utvecklingen i södra Uppsala. När detta sker behöver området förändras för att möjliggöra många nya bostäder och arbetsplatser. Se även förvaltningens kommentar under *Instanser* ovan.

Naturmiljö – träd och träd nätverk

Synpunkter instanser

Ett stort värde är även den grönska som finns idag i Gottsunda. För att minska risken att värdefull växtlighet och natur försvinner föreslår vi att kommunen i samråd med boende i området väljer ut och med Alnarpsmodellen prissätter de träd som man önskar ha kvar i bebyggelsekvarter på grönområden. Naturmiljön med flera mycket fina bergsknallar mellan kvarten Bikupan och Bandstolen vid Bernadottevägen är också värde att bevaras.	Föreningen Vårda Uppsala
---	--------------------------

Förvaltningens kommentarer:

Delar av den grönska som finns i Gottsundaområdet idag anser förvaltningen är värdefull, i synnerhet den grönska som inte är belägen utmed större trafikleder. Hur förvaltningen på detaljnivå, kan eller avser, att jobba vidare med bevarande av grönska och dialoger är en fråga för senare planerings- och genomförandeskedan.

Synpunkter privatpersoner

Om det går att bevara de gamla träden och bygga hus ändå vore det bra – den går inte att ersätta om man ångrar sig!	
Natur – växlighet vad säger trädkunskaper.	

Förvaltningens kommentarer:

I planprogrammet framgår att Gottsundaområdet ska präglas av tydlig karaktärsfull grönska. Det innebär att man i fortsatt planering ska ta hänsyn till den gröna karaktären i framtida avvägningar och planering.

Naturmiljö – artförekomst och biologisk mångfald

Synpunkter privatpersoner

Biologisk mångfald ska värnas.	9 pers
--------------------------------	--------

Förvaltningens kommentarer:

Se ovan under rubriken "Naturmiljö-Generellt".

Naturmiljö – sociala värden av grönska

Synpunkter privatpersoner

I skrivningar om natur, rekreation och miljö på t.ex. s81 anser vi att man trivialiserar betydelsen för allmänheten av att tillgång till natur nära bostaden.	3 pers
Naturresurser i form av stora och väl bevarade och intakta grönområde är en oerhörd resurs för alla boende i Gottsunda. Dessa grönområden måste bevaras och lyftas mycket mer i marknadsföring av Gottsunda.	
Man skulle dock kunna "kontrollera" grönskan mer för att inte den ska kunna skapa onödigt insynsskydd som gör att vissa ställen och bostäder drar till sig ljusskygg verksamhet.	
Bevara naturliga grönområden där barn kan leka och inspireras av naturen samt alla kan återhämta sig.	

Förvaltningens kommentarer:

Förvaltningen anser inte att man trivialiserar betydelsen av närnatur, däremot gör förvaltningen i vissa lägen bedömningen att behovet av stadsutveckling är större än bevarandet av närnatur.

De stora och viktiga grönområdena lyfts fram och bevaras i planprogrammet. Att ytterligare marknadsföra dessa är inte något som görs inom ramen för arbetet med planprogrammet som i första hand syftar till att förbereda för framtida planläggning.

Att kontrollera eller röja i grönområden är viktigt för att hålla öppet och tryggt, eftersom grönska hela tiden förändras. Detta framgår i planprogrammet.

Grönområden och natur pekas ut i planprogrammet och bidrar med miljöer för återhämtning och lek.

Naturmiljö – specifika naturmiljöer

Synpunkter privatpersoner

Med detta förslag kommer områdets (Bäcklösas) karaktär att förändras, all möjlighet till utblick från befintliga hus kommer att försvinna, liksom grönområden i närheten (Bäcklösadalén).	
Den fina naturen ska bevaras och stärkas så att fler kan få njuta av den i framtiden. Det gäller även områdena längs Gula stigen och beteshagarna och skogsdungarna i Gottsunda och Valsätra. De fina trädrader (oxel och björk) som finns runt Slädvägen bör bevaras och definieras som allé.	2 pers
Bevara upplevelsen av det öppna landskapet längs Gula stigen genom att inte bygga höga hus längs Slädvägen. Slädvägen ska ses som en gräns som inte får överskridas.	
Jag vill uppmärksamma att en del av stråket längs med Slädvägen med föreslagen bebyggelsen i södra ändan av stråket, ligger inom gränsen av ett värdefull ängs- och betesmarksobjekt som har inventerats av Jordbruksverket, ängs- och betesmarksinventeringen TUVÅ. Objektet innehåller två naturtyper, Kalkgräsmark och Hällmarkstorräng, som omfattas av EU:s habitatsdirektiv där Sverige har en skyldighet att bevara de arter och naturtyper som omfattas av habitatdirektivet.	
Uppvuxna alléer som finns längs Slädvägen omfattas av det generella biotopskyddet.	

Skogsdungen väster om Slädvägen måste sparas och skyddas av ekologiska skäl eller införlivas i Natura 2000. Skogsdungen är viktig utifrån ett barnperspektiv också.	3 pers
Det skogspartiet som finns mellan gamla Gottsunda villasamhälle och Hugo As väg är väletablerat ekosystem med en mångfald av flora och fauna. Det bildar en grönkorridor till Hågadalen för växter, djur och människor. Bidrar för många människor till en mer hälsosam vardag. Det lilla skogspartiet kan nog även behövas för att minska buller från väg och spårvagn. Alternativ bör undersökas så att man kan bygga utan att skada den natur som omger oss.	4 pers
Vi vill ha kvar skog längs Hugo As väg.	
Naturen mellan Blomdahls väg och Hugo Alfvéns väg bör bevaras.	

Förvaltningens kommentarer:

Träd som omfattas av biotopskydd för alléer ska hanteras i enlighet med gällande lagstiftning. Naturtyper som omfattas av EU's habitatdirektiv är skyddade innanför gränserna till Natura 2000-områden, dock inte utanför. Angående skogsområden kring Hugo Alfvéns väg och Slädvägen, se förvaltningens kommentarer under avsnitten *Synpunkter på markanvändning och utformning – Området kring Slädvägen* respektive *Synpunkter på markanvändning och utformning – Området kring Hugo A (Bandstolen, Linrepan, Spinnrocken, August Söderman, Blomdahl, Gamla Gottsunda)* ovan. Förvaltningen har kännedom om ängs- och hagmarksinventeringen och om där ingående utpekade natura 2000-naturtyper. Det är också med bland annat dessa värden som grund som betesmarken har klassats till "högt naturvärde" (klass 2 enligt aktuell SIS-standard) i den naturvärdesinventering som tagit fram som underlag för den fördjupade översiktsplanen för Södra staden. Bebyggelse på fältet söder om Slädvägen bör utgå. Se även förvaltningens kommentarer under avsnittet *Synpunkter på markanvändning och utformning – Området kring Slädvägen* ovan.

Parker och grönytor – allmänt om tillgång, behov och efterfråga

Synpunkter instanser

Vi saknar alla biytor som krävs med grönytor, ljus och luft.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Stråvan ska vara att alla prioriterade gröna rörelsestråk hänger ihop och har anslutning till omgivande större grönområden. Mellan Malma Gård och Monica Zetterlunds park bör finnas ett tydligt grön stråk. För att markera stråken vikt bör alla ges namn och skyltas väl.	Föreningen Vårda Uppsala
Länstyreslen anser att kommunen bör göra en bedömning av vilka av dessa gröna kilar som har större respektive mindre betydelse för programområdets grönstruktur. Länsstyreslen bedömer att kommunen bör ta fram en plan för hur områdets grönstruktur avses att fungera framöver, inte enbart i programområdet ytterkanter samt individuella prioriterade parkområden.	Länstyreslen
För stråk som saknar genomgående gröna kopplingar och där helhetsvärdet kan ses som lägre kan alternativ genom exempelvis bebyggelsestilkott och anlagd park istället ses över. Som exempelvis mellan kvarteren Emil Sjögren och Musikern respektive Musikern och Sopranen. Medan stråk som i ett större sammanhang sammankopplar naturen som exempelvis mellan kvarteren Sopranen och Dirigenten bör bevaras och förstärkas. Stråken och kilarnas värde ska ställas mot mervärdet en sammanflätad stad medför.	Uppsalahem
Generellt efterfrågas ett starkare fokus och vision av hur det kvalitativa i det gröna som området bär ska förstärkas och kompletteras.	Uppsalahem

Utformningen av parker måste anpassas också för äldre och mindre rörliga personer.	Uppsala Pensionärsföreningars samarbetsråd
Förvaltningen vill särskilt understryka vikten av tydliga stråk ut till de olika grönområdena så dessa blir lätta att nå.	Äldrenämnden

Förvaltningens kommentarer:

Grönytor som inte framgår i planprogrammets kartmaterial kan tillkomma inom de områden som är markerat som bebyggelseområden då de områden som markerats som möjliga för bebyggelse inte till fullo kommer att utgöras av bebyggelse. I övrigt har prioritering angående vilka grönytor som är av högsta värde och som är viktiga att bevara och vidareutveckla gjorts i planprogrammet.

Mellan Malma Gård och Monica Zetterlunds park går det inte att skapa ett sammanhängande grönstråk på grund av den befintliga husbebyggelsen. Även den befintliga grönskan mellan Hugo Alfvéns väg och Monica Zetterlunds park försvinner och prioriteras för stadsutveckling eftersom det är nära till ett framtida hållplatsläge för kapacitetsstark kollektivtrafik. Däremot är intentionen att skapa ett tvärgående rörelsestråk genom stadsdelen mellan Malma Gård och Monica Zetterlunds park.

De ekologiskt viktigaste stråken i denna del av staden, som är etablerade i översiktsplanen, är de som omger Gottsundaområdet och dessa sparas. Angående vilka gröna stråk som sparas och vilka som tas som föreslås tas i anspråk för stadsutveckling och varför se även förvaltningens kommentarer under avsnittet *Om att bygga bostäder i Gottsundaområdet och det stora antalet bostäder – Generellt/Instanser ovan*. Kommunen har för avsikt att ta fram en grönstrukturplan för staden som kommer att precisera och fördjupa översiktsplanen. Inom ramen för det arbetet kommer grönstrukturens olika funktioner klargöras.. Hur grönområden ska utvecklas på en mer detaljerad nivå avgörs således i senare planeringsskeden.

Grönstråken mellan kvarteren Emil Sjögren och Musikern samt Musikern och Sopranen syftar till att förtydliga gröna rörelsekopplingar mellan Gottsunda centrum och Gottsundagipen när det byggs nytt. Dessa kan antingen vara park eller natur och kantas av ny bebyggelse i vissa lägen. Mervärdet av att fläta samman bebyggelse över dessa grönstråk bedöms lågt beroende på de befintliga kvarterens struktur inte ger möjlighet till en bra sammakoppling.

Tillgänglighet är viktigt i alla Uppsalas parker som planeras utefter att så många som möjligt ska kunna ta del av dem. Däribland äldre och folk med funktionsnedsättningar.

Förvaltningen delar Äldrenämndens uppfattning om vikten av att skapa tydliga rörelsestråk till naturen

Synpunkter privatpersoner

I skriften om fokusområden nr 3 handlar det om barn. Nya kreativa miljöer för barn ska skapas. Det behövs inga fler parker.	
Behåll gröna lungor istället för att i ett senare skede bygga konstlade parker.	2 pers
Låt grönområdena vara!!! Snygga upp stråket mellan Gottsunda och Sunnersta. Sätt upp lite parkbänkar efter vägen, papperskorgar, fina buskar.	2 pers
Bättre ta vara på det faktum att Hågadalen ligger inom räckhåll för en stor andel av Gottsundas boende.	3 pers

Förvaltningens kommentarer:

Gottsundaområdet är relativt tätbebyggt och har ett större behov av parker och lekplatser än många andra stadsdelar. Parker behöver kontinuerligt underhållas och ibland renoveras eller byggas om.

När Gottsundaområdet utvecklas ska det ske med respekt för områdets gröna kvaliteter och med inriktningen att tillskott av såväl bebyggelse som stråk, parker och platser ska stärka befintliga värden och tillföra nya. Merparten av områdets grönstråk och parkmiljöer ska bevaras och utvecklas för att bygga vidare på områdets karaktär och säkerställa god tillgång till bostadsnära parker och natur. De grönområden som bedömts ha störst värde är bevarade i planprogrammet medan grönområden utmed trafikleder föreslås tas bort. Anlagda parker byggs i huvudsak där det finns ett stort behov av nya lekplatser.

Gottsundaområdet ska även i framtiden upplevas som en stadsdel med nära tillgång till det gröna. Merparten av områdets grönstråk och parkmiljöer ska bevaras och utvecklas för att bygga vidare på områdets karaktär och säkerställa god tillgång till bostadsnära parker och natur. De stora grönområden som omgärdar Gottsundaområdet ska även fortsatt utgöra sammanhängande gröna resurser och fler Uppsalabor kan genom områdets utveckling ges möjlighet att bo nära naturen.

Hur och var parker ska rustas, exempelvis stråket mellan Gottsundaområdet och Sunnersta, avgörs senare i planeringen av området.

Hågadalen är en grön resurs som Gottsundaborna har närhet till men som ligger utanför planprogrammets område.

Parker och grönytor – specifika platser

Synpunkter instanser

Föreslår att Gula stigens dragning flyttas till ett läge som är parallellt med Bäcklösa diket.	BESQAB
Föreningens krav på planprogrammet är att det måste redovisas med hur den bostadsnära utemiljön upprätthålls på en god nivå.	Uppsalas Pensionärsföreningars samarbetsråd

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet behandlar inte Gula stigens sträckning.

Planprogrammet kommer inte att redovisa mer detaljerat hur den bostadsnära utemiljön ska upprätthållas. Detta är en fråga för senare planerings- och förvaltningsskeden.

Synpunkter privatpersoner

Jag hittar inte i planprogrammet, något om upprustning av Ristaparken vilket verkligen skulle behövas. Ristaparken ligger i NNO av Gottsundaområdet.	2 pers
Jag saknar också en diskussion om naturområdet Bäcklösa-Vipängens roll i framtiden i planprogrammet. Nya bostäder och skolor/förskolor kommer vilja utnyttja området för motion, lek, samvaro och pedagogisk verksamhet.	
Säkerställ att Gottsunda gipen förblir intakt.	
Kommunen måste bevara Monika Zetterlunds park och planera in detta i planprogrammet. Ha kvar möjligheten till spontanidrott vid Monica Zetterlunds park.	24 pers
Skapa en välkomnande entré för alla Gottsundabor ut i Hågadalen. En sådan entré till naturen kan man göra genom att bevara en korridor av uppvuxen skog och unikt kuperat områden av berg i dagen från Lina Sandells park, längs med södra sidan av Hugo A väg fram till Vårdsättravägen och vidare ut i Hågadalen. Bevara skogsstråket från Lina Sandells park till Hågadalen. Gärna	3 pers

med en undergång under Vårdsätravägen för att göra naturen lätt och säkert tillgängligt för så många som möjligt.	
Stark oro över planerna vid Östra Entré, speciellt om att grönytor försvinner. Såna miljöer är viktiga för barnlek.	

Förvaltningens kommentarer:

Ristaparken med den grunda dammen öster om Valsätraskolan är mer ett naturområde än ett parkområde och det finns inga planer på några större förändringar och hanteras därför inte i planprogrammet.

Fler boende i området innebär att fler människor får tillgång till omkringliggande grönområden som Bäcklösa-Vipängen, detta är i grunden positivt.

Översiktsplanen och förslaget till planprogram tar ställning för att Gottsundagipen ska användas för natur, idrott, fritid och rekreation och inte bebyggas med bostäder.

På grusplanen och Monica Zetterlundspark föreslår förvaltningen att man ska pröva en förskola. Den får närhet till parken och ligger bra mellan villaområdet och skivhusområdet.

Att bevara en korridor med skog mellan Lina Sandells park och Vårdsätravägen mot Hågadalen längs Hugo Alfvéns väg är inget som föreslås i planprogrammet då den ytan vara lämpligare för ny bebyggelse. Flera gröna stråk mellan bebyggelsen i Gottsundaområdet och Hågadalen behålls och föreslås förtydligas.

Grönytor i östra delarna, där Gottsundaområdet möter Bäcklösa, är i huvudsak öppna gräsytor intill trafikinfrastruktur. Dessa ytor bedöms inte ha lika högt lekvärde och bevarandevärde som de grönytor som sparas i planprogrammet.

Bäcklösa/Vipängen-området är till större delen skyddat som ett natura 2000-område. Kommunen har i översiktsplanens riksintressedel angett ambitioner att tillgängliggöra området för friluftslivet på ett sätt som tar hänsyn till bevarandevärdena och att på sikt, i samband med utbyggnadsplanering i omgivningarna, ta över rådheden och skötseln från nuvarande markägare. Detta skulle ge möjligheter att utveckla området för motion, rekreation med mera.

Trafik – generellt

Synpunkter privatpersoner

Jag undrar också vad som menas med rörelsestråk, är det en gångväg eller en bilväg.	
Trafikvakter kommer att behövas där trafiksäkerhet minskas med en ökning av trafiken.	

Förvaltningens kommentarer:

Med prioriterade rörelsestråk avses viktiga framtida stråk och kopplingar i Gottsundaområdet där man kan röra sig som gående eller cyklist. I vissa delar av stråken kan även fordon framföras.

Vid utveckling av trafikmiljöer ska detta ske på ett trafiksäkert sätt. Vid nybyggnation åtgärdas befintliga problem med trafiksäkerhet. Trafikvakter ska inte behövas även om trafiken ökar.

Trafik – kollektivtrafik och spårväg

Synpunkter instanser

Tonsättaren anser att det är fel att låsa sig vid utbyggnad kring spårtrafik, även om det är positivt att kollektivtrafiken byggs ut.	BRF Tonsättaren
Ställer sig tveksamma till förslaget om spårvagnar, att man satsar på ett så gammalt och oflexibelt system för kollektivtrafik. Busslinjer är enkla att ändra om de visar sig att dragningen inte är bra. Teknikutvecklingen inom trafiksektorn är mycket snabb idag därför bör man inte bygga fast sig i ett föråldrat system redan från början.	Hyresgästföreningen
Den föreslagna spårvägen medför även att avståndet mellan hållplatserna ökar jämfört med dagens hållplatser. Ett jämförande alternativ med ledbuss alt. dubbelbuss borde snarast tas fram som kostands- och bekvämlighetsjämförelse under samrådstiden. All kollektivtrafik med buss måste finnas med i den långsiktiga planen för utveckling av området inte bara eventuell spårväg.	Föreningen Vårda Uppsala
Förslaget på spårvagnshållplats på Hugo A väg i höjd med den nuvarande OKQ8 macken föreslås flyttas närmare dagens busshållplats, Bandstolsvägen, där de kommer till stor nytta för en större mängd boende i området.	Norra Gottsunda egnaheims- och fruktodlarförening
En otidsenlig och dyr spårväg mellan Gottsunda centrum och Bergsbrunna förordas inte av föreningen. Kommunen borde istället i nutid söka en lösning på befintlig järnväg med fler upptågsavgångar.	Sunnersta Egnahemsförening
Ur handels- och stadsbyggandsperspektiv bör av spårvagnens påverkan på Gottsunda centrum studerats då spårvagnen riskerar att dela området i två delar med svåra passager.	Uppsala kommuns fastighetsaktiebolag
Vi ser idag inga reella möjligheter till spårväg med ett fåtal hållplatser. Huvudalternativet måste vara bussar i modern tappning.	Uppsala Pensionärsföreningars samarbetsråd
En tydlig plan för kollektivtrafik inom Gottsundaområdet måste redovisas.	Uppsala Pensionärsföreningars samarbetsråd
Innan spårväglösningen kan uppfattas som bästa lösning för förbindelserna med Uppsala övriga stadsdelar måste lösningen bygga på modern busstrafik.	Uppsala Pensionärsföreningars samarbetsråd
Närhet till hållplatslägen är av särskild vikt för äldre personer med nedsatt rörelseförmåga. 400 meter är i många fall en lång och besvärlig sträcka. Det kompletterande kollektivtrafik i form av bussar kommer därför att behövas för att säkerställa att alla personer får tillgång till en god kollektivtrafikförsörjning.	Reservation och särskilt yttrande av delar av Äldrenämnden

Förvaltningens kommentarer:

Utvecklingen i södra delen av staden innebär ökat behov av att människor ska kunna transportera sig. Det ställer särskilda krav på kollektivtrafik, särskilt vad gäller kapacitet. När merparten av området är utbyggt är spårvägen det enda systemet som klarar av denna enorma efterfrågan av resande under dygnet. Bussar, oavsett längd eller typ, klarar inte det vilket är utrett i systemvalsstudien och i kommunens trafikprognoser kopplat till utvecklingen som pekats ut i översiktsplanen. Det finns ett beslut att ta fram ett underlag för att kunna fatta ett genomförandesbeslut år 2021. Då fattas det slutliga beslutet om att starta byggnation av spårväg.

Spårvägen kommer att vara strukturerande eftersom den inte kan flyttas. Det ger möjlighet att tryggt utveckla stadsmiljöer längs den. Ur ett internationellt perspektiv ökar attraktiviteten av områden som har fått spårvägstrafik.

För att kollektivtrafiken ska vara attraktiv behöver den vara snabb. Det behövs ett avstånd på 600-800 m mellan hållplatser och det är viktigt att hållplatserna lokaliseras så man når så många som möjligt. Hållplatslägena är inte fastslagna än men det är mycket troligt att det kommer att krävas en hållplats vid Gottsunda centrum.

Hela Gottsundaområdet är stort och spårvägssystemet täcker inte hela området så det kommer behövas kompletterande busstrafik som ser till att det finns god tillgänglighet i hela Gottsunda. Kommunens vision av spårvägen är den inte ska bidra till att skapa barriärer. Den ska vara en integrerad del av stadsmiljön och lätt att passera. Målet är att det ska vara lättare att korsa spårvägen i jämförelse med en biltrafikerad gata. Spårväg innebär inte ett ständigt flöde som en trafikerad bilväg gör.

Synpunkter privatpersoner

Det vore billigare att dra spårvägslinjen via Bernadottenvägen till hållplatsen Huga As väg.	
Varför spårvagnar?	
Bussnätet bör snarare byggas ut än en dyr spårväg.	
Planen bör ha en beskrivning för all kollektivtrafik i området och denna ska samplaneras med tillkommande bebyggelse.	

Förvaltningens kommentarer:

Det finns inte utrymme för en spårväg på Bernadottenvägen. Övriga synpunkterna angående spårväg, se förvaltningens kommentarer ovan under *Instanser*.

Trafik – vägnätet

Synpunkter instanser

Vi vill att nuvarande väg och hållplats på Linerepsväg ska behållas.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Musikvägen nämns i strukturen men man får intrycket av att Orkestervägen hamnar utanför huvudsakliga rörelsestråken i Gottsunda, särskilt som kollektivtrafiken går i fel riktning idag.	Föreningen vårda Uppsala
Föreningen avråder kraftigt från att öppna upp norra Gottsunda för genomfartstrafik med bil vid Källbokroken samt Basunvägen.	Norra Gottsunda egnahems- och fruktodlarförening
Stadsstråket, områdets huvudgata kommer aldrig fram till Gottsunda centrum	Uppsala kommuns fastighetsaktiebolag

Förvaltningens kommentarer:

Angående hållplatslägen, se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Trafik – kollektivtrafik/spårväg/Instanser* ovan.

Musikvägen och Orkestervägen utgör tillsammans ett viktigt rörelsestråk som kan förstärkas med viss nybyggnation i lämpliga lägen för att förstärka gaturummet och utveckla en mer levande och tryggare gata med mer människor som kan se vad som händer längs gatan, det vill säga "mer ögon" på gatan.

Vid Källbovägen och Basunvägen finns släpp mellan fastigheterna intill som möjliggör att man kan röra sig mellan Gamla Gottsunda och den framtida bebyggelsen vid Hugo Alfvéns väg. Vid Källbovägen är

avståndet för smalt för att ha genomfartstrafik. Vid Basunvägen är det möjligt att öppna upp för biltrafik, men om detta är lämpligt får utredas vid detaljplaneläggning. Vid Källbokroken ska en gatukoppling ej öppnas mot Vårdsättravägen.

Stadsstråket kan inte gå längre söderut då Valthornsvägen är för smal för att kunna rymma spårväg.

Synpunkter privatpersoner

Viktigt att det finns bra farleder (för bil, cykel och kollektivtrafik) till södra Gottsunda och Vårdsättravägen	
Dessutom protesterar vi mot att öppna upp Basunvägen som bilväg mot Hugo As väg. Gång- och cykelväg är fullt tillräcklig. Det skulle bryta av skogskorridoren längs Hugo Alfvéns vilket skulle förstöra för natur och djurliv som behöver "kilar" av obruten natur i tätbebyggda områden som detta. När husen vid Basunsvägen byggdes fann man att natur mellan Basunvägen och Huga As väg var särskild värd att skydda p.g.a. flera rödlistade insekter. Den nya bilvägen skulle skapa biltrafik genom norra Gottsunda där det inte finns behov av nya bilvägar in och ut och där bilar från Hugo As väg ut mot södra Gottsunda, Vårdsättra, Lurbo, Vreta och 55:an skulle ta bilen genom området vilket skulle förstöra oerhört mycket för boende i området.	25 pers
Sammankopplingen av Bandstolsvägen med Linrepevägen borde avstyrkas. Det är stor risk att oroligheterna som finns i den delen av Gottsundaområdet sprids till lugna områden.	25 pers
Förslaget att koppla samman Slädvägen och Elfrida Andrées väg är inte så bra. Det kommer att öka trafiken på Slädvägen och öka otrygghet för skolbarn. Det kommer att skapa problem vid utfarten till Vårdsättravägen, där det redan är problematiskt att komma ut.	2 pers
I en möjlig sammanhängande gatukoppling mellan Vårdsättravägen och Elfrida Andrées väg kan det behövas sänka hastigheter i några sträckor, t.ex. 30 km.	
Det finns inte något stöd i översiktsplanen för att utveckla Slädvägen som stadsstråk.	25 pers
Anses Slädvägen bli stadsliknande stråk med byggandet av tre hus? Slädvägen kommer att trafikeras ännu hårdare än idag och även ge ännu mer utsläpp av avgaser samt att damm och trafikbuller blir besvärande. Detta förvärras också genom att barriärer av träd och buskage mot vägen skövlas.	2 pers
Korsningarna Gottsunda allé – Slädvägen är redan idag trafikfarliga. Med mer bebyggelse blir det troligen mer biltrafik och fler cyklister - + en spårvagn på sikt. Hur löses trafiksäkerheten för cyklister, varav många barn?	

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet ger inriktningen att rörelsestråk mellan Gottsundaområdet och södra Gottsunda är viktiga, i övrigt behandlar inte planprogrammet södra Gottsunda.

Basunvägen är markerad i planprogrammet som att den kan öppnas för även fordonstrafik mellan Hugo Alfvéns väg och Gamla Gottsunda. Detta måste studeras närmare vid detaljplaneläggning. Några skyddsvärda insekter är i dagsläget inte kända eller dokumenterade från området mellan Basunvägen och Hugo Alfvéns väg enligt kommunens befintliga planeringsunderlag eller i Artportalen. Angående skogskorridorens allmänna värde som "kil", se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Synpunkter på markanvändning och utformning – Området kring Hugo A (Bandstolen, Linrepan, Spinnrocken, August Söderman, Blomdahl, Gamla Gottsunda)/Privatpersoner.*

Syftet med ett tydligare sammankopplat gaturum mellan Bandstolsvägen – Linrepevägen – Spinnrocksvägen är att undvika instängda vändplaner samt, skapa ett tydligare och mer orienterbart gatunät, gestalta en tryggare och mer attraktiv gatumiljö samt möjliggöra ny bebyggelse. Hur detta ska se ut får studeras i detaljplaneskedet.

Slädvägen och Elfrida Andrées väg kopplas samman för att skapa en tydligare gatustruktur och stärka kopplingen och tydligheten mellan Sunnersta-Gottsunda-Valsätra och Norby. Tidiga trafikanalyser visar att trafikbelastningen inte kommer att öka i någon större utsträckning. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med säkra skolvägar.

En åtgärd för att stärka trafiksäkerheten kan vara sänkta hastigheter längs vissa gator. Detta redovisas inte närmare i planprogrammet utan får utredas i egen ordning.

Slädvägen ska inte bli ett stadstråk i översiktsplanens mening. Se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Synpunkter på markanvändning och utformning – området kring Slädvägen ovan*.

Trafiken på Slädvägen kan komma att öka, men inte till en sådan nivå att det ur ett stadsbyggnadsperspektiv kan anses problematiskt. Vid ny utformning av korsningen Slädvägen - Gottsunda Allé ska detta, liksom alla nya trafikmiljöer som planeras och byggs, utföras på ett trafiksäkert sätt. Detta studeras närmare i senare skeden.

Trafik – gång- och cykeltrafik

Synpunkter instanser

Det är av största vikt att kommunen fortsätter att utveckla Uppsala cykel stad genom att fortsätta att bygga bra cykelvägar och promenadvägar både för att ta sig fram i området och för att knyta samman området med resten av Uppsala.	BRF Tonsättaren
Cykelparkeringar bör utformas på sådant sätt att de inte utgör ett hinder och en fara för personer med synnedsättning.	Omsorgsförvaltningen
Länsstyrelsen vill uppmana kommunen att området bör förses med tillräckligt stor mängd tillgänglig och säkra cykelparkering samt säkra korsningsställen för att underlätta för samtliga användare.	Länsstyrelsen

Förvaltningens kommentarer:

Uppsala kommun prioriterar gång- och cykel och kollektivtrafik och kommer fortsätta sitt arbete med det. Parkeringsmöjligheter för cyklister är en integrerad del i det arbetet. Planprogrammet harmonierar med denna inriktning. Utformning av cykelparkeringar behandlas i bygglovs- respektive projekteringskedet. Kommunen arbetar kontinuerligt med att skapa goda cykelmiljöer inkluderat korsningspunkter och cykelparkeringar. I fortsatt planering är inriktningen att inte försämrade och om möjligt förbättra trafiksäkerheten för gång- och cykel.

Synpunkter privatpersoner

Planering för cyklister bör vara ett fokus från början.	
Prioriterat rörelsestråk längs Besmansvägen kommer att leda till mycket gång- och cykeltrafik på en väg som inte är anpassad för detta, därför bör det inte genomföras.	4 pers
Förslagen bebyggelse utmed Slädvägen försämrar också säkerheten för cyklister, då det blir fler utfarter som går över cykelbanan.	2 pers

Snabbcykelleden som är en stor succé idag kommer att försvinna om det blir stadsbebyggelse utmed Slädvägen.	2 pers
Vi motsätter oss all fordonstrafik utöver fotgängare och cyklister på rörelsestråket mellan Slädvägen och Ulleråker då det skulle påverka den naturnära upplevelsen och minska säkerheten för de barn som i dag fritt leker i området.	
Det finns en gång- och cykelbana nära skogsbrynet som förbinder Slädvägen med Gula stigen som avslutas inne i city. Varför inte använda den i stället för den förslagna prioriterade rörelsestråk mellan Slädvägen och Ulleråker som är dragen precis utanför våra tomtgränser på östsidan av Malma södra?	2 pers
Det behövs trottoarer på båda sidorna Musikvägen/Orkestervägen längs hela sträckningen.	
Det behövs en cykelbana i kanten av parkeringen som en fortsättning av cykelbanan vid kyrkan. Gående och cyklister borde vara separerade. Otydlig cykelbana närmast Lidl längs Musikvägen, cykelbanan tar bara slut.	
Rimligen bör rörelsestråken leda boende ut i naturen och ansluta till de vägar och stigar som leder in i och genom Vårdsätraskogen eller mot Hågadalen och inte in i villaområdet. Att skapa nya möjligheter för obehörig biltrafik i Gottsundagipen är således ändamålsenligt.	2 pers
Om kommunen kommer att bygga mellan vår föreningsmark på Hugo As väg och Vårdsättravägen, måste den gamla cykelbanan i närhet av BRF Tonsättarens mark på Vårdsättravägen behållas som den är.	

Förvaltningens kommentarer:

Planering av cykelinfrastrukturen är ett viktigt fokusområde för planeringen generellt i Uppsala och i detta planprogram i synnerhet.

Kartan med markerat rörelsestråk föreslås av förvaltningen att ändras så att det blir mindre fokus på att det är ett nytt stråk och mer ett konstaterande att det finns ett rörelsestråk som någorlunda väl hänger samman och är en del av ett sammanhang. Detta görs som en redaktionell ändring av berörda kartor.

Angående trafiksäkerhet, se förvaltningens kommentarer ovan under *Instanser*.

Cykelvägen längs Slädvägen ska inte försvinna i och med att det byggs utmed gatan, den får vårt om större betydelse.

Rörelsestråket mellan Slädvägen och Ulleråker planeras inte att bli en genomfartsled för biltrafik. Däremot så kan vissa delar behöva kunna angöras med bil för att klara tillgängligheten till ny bebyggelse. Stråken bör tonas ned grafiskt i kartorna (redaktionell ändring).

Rörelsestråket mellan Slädvägen och Ulleråker är utpekad eftersom det är en av relativt få rörelsekopplingar som är sammanhängande genom stadsdelen. Den befintliga gång- och cykelbanan kan också finnas kvar som koppling i en framtida utveckling av området men det betyder inte att det föreslagna stråket kan tas bort.

Förvaltningen ska vidare utreda om det går att bygga trottoarer och cykelbana utmed Musikvägen/Orkestervägen.

Hur cykelbanorna i centrum ska utformas studeras djupare i en fortsatt planering av centrumområdet i Gottsunda.

Rörelsestråken över Gottsundagipen syftar till att visa hur Södra Gottsunda och Gottsundaområdet hänger samman. Dessa stråk föreslås tonas ned i planprogrammets kartor.

Kommunen kommer inte att bygga på bostadsrättsföreningars mark om detta inte kommer initiativ från bostadsrättsföreningen. Cykelinfrastrukturen ska fortsatt vara god även när det byggs mer i längs Hugo Alfvéns väg.

Trafik – parkeringar

Förvaltningens förslag till revideringar

Planprogrammet bör förtydligas vad gäller vikten av att behålla goda möjligheter till bilparkering i Gottsunda centrum. Illustrationskartorna bör justeras så att det framgår att det kommer finnas utrymme för markparkering i Gottsunda centrum i framtiden.

Synpunkter instanser

Parkeringsytan utanför Gottsunda centrum används idag som evenemangsyta vid större utomhushändelser och vid en förändring av parkeringsytan är det av största vikt att en motsvarande yta i anslutning till centrum finns tillgänglig.	Kulturförvaltningen
Öronmärkta parkeringsmöjligheter i nära anslutning till bostadshus bör finnas för personer med rörelsehinder.	Omsorgsförvaltningen
Föreningen förordar starkt att antalet parkeringar i Gottsunda och hela kommunen utökas väsentligt och alla parkeringsavgifter slopas.	Sunnersta Egnahemsförening
Nuvarande parkering utanför affärerna fungerar bra men kanske blir det här parkeringshus. Det blir i så fall otryggare och besvärligare för många äldre.	SPF Seniorerna Sunnersta
Med fördel nyttjas gaturummen till kantstensparkeringar som komplement till parkeringsanläggningar	Uppsalahem
Uppsalahem vill uppmärksamma att även i undergrävda garage kan det lätt uppstå otrygga och besvärliga miljöer. Hur och var det anläggs behöver övervägas.	Uppsalahem
Vi avstryker förslagen gällande mobilitetshus då det skulle innebära stora problem för de verksamheter som är beroende av goda parkeringsmöjligheter samtidigt som de innebär en lösning som är mindre lämplig ur ett trygghetsperspektiv. Vi anser att det är av yttersta vikt att det görs en djuplodad analys över framtida parkeringsbehov i Gottsunda, såväl medellånga som på långsikt, liksom en analys över hur mobilitetshus kommer att fungera ur den enskilda konsumentens perspektiv	Uppsala kommuns fastighetsaktiebolag
I anslutning till Gottsunda centrum måste det tillhandahållas ett rimligt antal parkeringsplatser för bilar i förhållande till som centrumet primärt är tänkt att tjäna	Reservation och särskilt yttrande av delar av Äldrenämnden

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet bör förtydligas vad gäller vikten av att behålla goda möjligheter till bilparkering i Gottsunda centrum. Som samrådsförslaget var utformat gavs utrymme att tolka den föreslagna utvecklingen på annat sätt. Illustrationskartorna bör justeras så att det framgår. Bland annat bör illustrationskartorna bör justeras så att det framgår att det kommer finnas utrymme för markparkering i Gottsunda centrum i framtiden. Lösningar med parkeringshus och/eller mobilitetshus får prövas i framtiden och då vägas mot markparkeringar. Konsekvenser för handeln i Gottsunda centrum bör utredas i samband med att sådana studier. Tidiga studier av spårvägsdragningen visar hur kantstensparkering ska

kunna rymmas längs stadsstråket/Hugo Alfvéns väg. Handikapparkeringar hanteras vid detaljplaneläggning och i bygglovskedet. Övergripande riktlinjer för parkeringstal kompletterat med ambition om hållbart resande ger riktning för antalet parkeringsplatser på ett generellt plan.

Eventuell avgiftsbeläggning av parkeringar hanteras inte av planprogrammet. God tillgång till Gottsunda centrum för såväl gående, cyklister som per kollektivtrafik och bil ska säkras i utformningen.

Synpunkter privatpersoner

Kommunen har en rad visioner om att begränsa bilar vid nybyggnad av bostäder men förefaller inte ha en enda vision om hur befolkningen i området får en annorlunda fördelning.	
Ej färre parkeringsplatser vid handel och centrum. Befintliga parkeringsplatser vid Gottsunda centrum ska inte byggas bort. Utan de har inte Gottsunda centrum någon fördel mot Uppsala centrum. Det finns redan behov för större parkeringar än vad som finns.	4 pers
Parkeringsytan närmast Gottsunda kyrka bör finnas kvar eftersom behov är stort.	
Det är orimlig planering att varje parkeringsplats från Gottsunda centrum till Cellovägen och Gitarrvägen skall bebyggas.	
Emot parkeringsplatser under tak. Blir inte jämställen.	
Befintliga parkeringsplatser ska inte byggas bort generellt.	
Det är inte positivt att ni planerar att bygga höghus med parkeringsgarage i källaren på de nuvarande parkeringarna (tex Oscars Arpis väg)	
Mobilitetshubbar och mobilitetstjänster i stadsdelar. Finns dessa anläggningar och hur fungerar de i praktiken? Sådan praktisk information saknas.	

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet har en tydlig social ambition. Förslagets ambition är bland annat att det finnas ett mer varierat utbud av bostäder i olika storlekar och prisnivåer och med olika upplåtelseformer i Gottsundaområdet. Detta är en strategi för att minska segregationen i området.

Angående generellt att bygga på parkeringar och införandet av mobilitetshus, se förvaltningens kommentarer ovan under *Instanser*.

Angående förslag till att bygga på parkeringar på mark som ägs av bostadsrättsföreningar, se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter på markanvändning och utformning – Elfrida Andréas väg/Instanser* ovan.

Mobilitetshus är ett slags byggnad med flera funktioner som ska underlätta god mobilitet. Den ligger med fördel i kollektivtrafikknutpunkter för att underlägga byten mellan olika trafikslag och kan innehålla parkeringar för bilar (privatägda, allmänna, bilpooler), cykelparkeringar och andra funktioner som cykelverkstad och andra funktioner kopplat till resande. Ett mobilitetshus kan också vara en del av en byggnad som rymmer helt andra funktioner som bostäder och verksameter.

Social hållbarhet/Social infrastruktur – boende för olika grupper

Synpunkter instanser

Det skulle vara intressant att på någon av de angivna tomterna i närheten av centrum uppföra ett gemenskapshus för äldre personer som inte är i behov av vård dygnet runt. Eventuellt kan upplåtelseformen vara olika i olika hus. Hyresnivån måste anpassa både parboende och ensamboende. Parkeringsplatser bör finnas. Huset kan vara ganska stort, en eller flera huskroppar med tillgång till matsal genom inre förbindelser	SPF Seniorerna i Gottsunda
Man har uppgett att Gottsunda ska vara en stadsdel för alla åldrar. Då ska kommunen göra en inventering hur många olika boenden det behövs för befolkningen och kräva att byggbolagen levererar de bostäder som behövs. Vi anser att man ska bygga äldreboende men också bostäder för äldre som nu bor i villor och lägenheter T.ex. gemenskapshus.	SPF Seniorerna Sunnersta
Vi finner förutsättningarna goda för ett gemenskapshus för äldre. Detta hus bör samlokaliseras både med särskilt boende, med anpassat boende, med hälsovård och hemtjänst.	Uppsala Pensionärsföreningars samarbetsråd
I planprogrammet nämns att stor hänsyn behöver tas till de boendes socioekonomiska förutsättningar för möjlighet till kvarboende. Äldreförvaltningen vill understryka vikten av denna ambition också förverkligas i praktiken. När det gäller nybyggnation finns ur ett äldre perspektiv ett särskilt behov/efterfrågan av mindre och billigare hyresrätter.	Äldrenämnden
Behov av nytt vård- och omsorgsboende förväntas uppstå först under etapp två och tre av utbyggnaden. Det är därför viktigt att i tidigt skede reservera mark för detta ändamål.	Äldrenämnden

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammets intention är att komplettera Gottsundaområdet med upplåtelseformer, bostadstyper, bostadsstorlekar och prisnivåer som idag är underrepresenterade. En ökad bredd av olika lägenhetsstorlekar ska säkras både i samband med nybyggnation och om möjligt även eftersträvas i samband med upprustning av det befintliga bostadsbeståndet. Planprogrammet är inte juridiskt bindande vilket innebär att det inte går att styra vad som ska byggas men planprogrammet är ett underlag för kommande detaljplanering av Gottsundaområdet. Under detaljplanearbetet fattas det beslut om antal bostäder, placering och utformning av bostäder, höjder med mera. I planprogrammet hanteras inte lokalisering av specifika verksamheter och funktioner på kvartersmark.

Kommunen ansvarar för planeringen av vård- och omsorgsboenden och detta sker löpande i den kommunala planeringen. Det är viktigt att behovet av mark för vård- och omsorgsboenden tydliggörs i den fysiska planeringen.

Synpunkter privatpersoner

Jag är lite oroad över antalet planerade vårdplatser för LSS (ej tillräckligt med planerade platser till år 2050)	
---	--

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet hanterar inte behovet av vårdplatser men planprogrammet möjliggör för ny bebyggelse som bland annat kan innebära att vårdplatser enligt LSS möjliggörs

Social hållbarhet/Social infrastruktur – bostäder i olika typer, storlekar, prisnivåer och upplåtelseformer

Synpunkter instanser

Hälften av utbygganden och förtätningen bör vara hyresrätter där människor har råd att bo.	Hyresgästföreningen
Genom en bredare blandning skapas bra förutsättningar för att generera en rörligare marknad med behövliga flyttkedjor. Därav är det mycket viktigt att även hyresrätter nyproduceras.	Uppsalahem
För att möjliggöra differentierade prisnivåer i ett bredare spann bör programmet belysa och ge stöd till hur och var prisrimliga nyproducerade bostäder kan och ska åstadkommas.	Uppsalahem
Uppsalahem ser det som viktigt att programmet är flexibelt och öppet för förändringar i det befintliga bostadsbeståndet över tid.	Uppsalahem

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet i sin helhet siktar till att skapa integrerade miljöer, där olika grupper av människor ska kunna bo och verka, samt träffa varandra och bilda granngemenskap. Genom variation i prisnivåer, upplåtelseformer och bostadsstorlekar skapas möjligheter för ett varierat utbud av verksamheter och bostadsmiljöer som ger fler möjlighet att bo kvar eller bosätta sig i Gottsundaområdet. Planprogrammet beskriver behovet av att säkra rimliga hyror efter ombyggnation för att skapa möjlighet till kvarboende och att minimera risken för att människor inte har råd att bo kvar efter renovering.

Frågan om hur prisrimliga bostäder kan åstadkommas hanteras inte i planprogrammet. Det är en genomförandefråga. Planprogrammet handlar de fysiska ramarna för fortsatt utveckling av Gottsundaområdet på en övergripande nivå. Nya hyresrätter med lägre hyresnivå bedöms kunna tillföras i andra delar av Uppsala för att bidra till ökad blandning och minskad segregation men samtidigt kan hyresbostäder med lägre priser självklart tillkomma även i Gottsundaområdet vilket framgår av programmet.

Uppsalahems synpunkt om att programmet även bör ge stöd för prisrimliga nyproducerade bostäder är viktig och bör hanteras genom en kontinuerlig diskussion mellan Uppsalahem och stadsbyggnadsförvaltningen i genomförandet av planprogrammet rörande arkitektonisk kvalitet och omfattning av lokaler i bottenvåningar.

Nu gällande riktlinjer för bostadsförsörjning anger att minst 30 procent av bostäderna som byggs i Uppsala ska vara hyresrätter. I samma riktlinjer står även att en ökad blandning av upplåtelseformer ska eftersträvas. I centrala delarna av Gottsunda och Valsätra är 85 procent av bostäderna hyresrätt och i Gottsundaområdet totalt 68 %. Uppdelningen mellan upplåtelseformer i Gottsundaområdet idag bedöms vara väl stor. Ambitionen är att tillföra en större andel bostadsrätter och äganderätter i Gottsundaområdet men delar av nybyggnationen kan även vara i hyresrättsform. Samtidigt kan marknadsläget kräva att man inte är helt låst vid den principen vid varje tillfälle. En flexibilitet kan krävas för att möjliggöra önskvärd utbyggnadstakt, se vidare under avsnittet *Förvaltningens förslag till revideringar av planen som inte beror av yttranden – med kommentarer*.

För att upprätthålla en flexibilitet för framtida planering föreslår programmet inte var olika upplåtelseformer eller boendeformer ska lokaliseras. Fortsatt arbete får visa detta. På privat mark kan inte kommunen styra vilken upplåtelseform som nybyggnationen har. Förändringar i det befintliga beståndet kommer mycket riktigt påverka förutsättningarna vilket är en annan anledning till att programmet inte föreslår var olika boendeformer ska lokaliseras.

Synpunkter privatpersoner

Billiga bostäder bör inte byggas i Gottsunda. Det skulle cementera områdets problemkaraktär för gott.	
Skillnader på volymer och upplåtelseformer där (Gitarren) kan inte kallas för respektfullt möte.	2 pers
Det är olyckligt att blanda olika typer av områden alltför nära varandra.	
Prisrimliga bostäder behövs då inte alla har råd att hyra/köpa nyproduktion. Priser för hyreslägenheter bör regleras/sänkas.	5 pers

Förvaltningens kommentarer:

Angående prisrimliga bostäder se förvaltningen kommentarer under *Instanser* ovan.

Generellt kan en blandning av bostäder med olika upplevelseformer bidra till minskad segregation.

Angående kvarteret Gitarren, se förvaltningen kommentarer och förslag till revideringar under avsnittet *Synpunkter på markanvändning och utformning – Elfrida Andrées väg* ovan.

Social hållbarhet/Social infrastruktur – trygghet, trivsel och tillgänglighet

Synpunkter instanser

Den planerade förtätningen kommer leda till att minskad trygghet genom att väsentligen öka trafik genom området t.ex. via Slädvägen. Vi ser därför att planprogrammet borde verka för att bibehålla den trygghet som redan finns i området.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Det är vilseledande att betrakta i princip hela området som otryggt.	Malma Södra Samfällighet
Förvaltningen understryker vikten av att man vid anpassning av rörelsestråk och mötesplatser inom planområdet tar nödvändig hänsyn till personer oavsett funktionsförmåga, inkluderat personer med kognitiva funktionsnedsättningar.	Omsorgsförvaltningen
Det är också viktigt med tillgång till lättåtkomlig och tillgänglighetsanpassad allmän service i närmiljöer.	Omsorgsförvaltningen
Skall man förnya och komplettera en stadsdel måste samtlig befintlig bebyggelse göras mer tillgänglig. Bra utemiljöer nära huset är en förutsättning. Det måste finnas uterum med grönska och uteplats att sitta på och umgås med andra. Tidigt i planprocessen måste krav ställas på tillgänglighet och bra utemiljöer – bygglagstiftningen är inte tillräcklig	Uppsala Pensionärsföreningars samarbetsråd
Gångavstånd till närservice, busshållplats och till handikapparkering måste finnas.	Uppsala Pensionärsföreningars samarbetsråd

Förvaltningens kommentarer:

Programmet beskriver att miljöer görs tryggare. Det betyder inte att hela Gottsundaområdet är otryggt. Trygghet är en subjektiv känsla och människor upplever platser på olika sätt och platser som vissa upplever som trygg upplevs som mindre trygga av andra.

Målsättningen är att nybyggnation ska bidra till ökad trygghet på såväl övergripande nivå som på områdesnivå. Kommunen planerar för trafiksäkrmiljöer och vid nybyggnation ska befintliga problem med trafiksäkerhet åtgärdas.

Kommunen arbetar kontinuerligt med tillgänglighetsfrågor i alla anläggningsprojekt. Den blandning av funktioner och ett förstärkt kollektivtrafikanätverk som planprogrammet beskriver siktar bland annat till

att minska avstånden och öka tillgänglighet till handel och service, Gottsunda centrum och dess regionala funktioner. Utformning av utemiljöer och rörelsestråk och tillgänglighet hanteras mer ingående i detaljplaneskedet.

Synpunkter privatpersoner

Innan fler bostäder byggs över huvudtaget i Gottsunda och Valsätra måste säkerheten, tryggheten och social stabilitet ska öka väsentligt. En lokal polisstation måste byggas i Gottsunda.	2 pers
Idag känner sig många (speciellt unga tjejer) sig inte säkra om man behöver handla på Ica i Gottsunda centrum på kvällar. Bandstolsvägen är ett problemområde.	2 pers
Det går inte att bygga bort otrygghet med förtätning. Otrygghetsproblem och brottslighet fordrar andra åtgärder. Det är inte klart på vilket sätt de socioekonomiskt svagare grupperna skulle kunna få bättre av att området utsätts för en hård exploatering. Det saknas underlag som visar att förtätningen kan öka tryggheten. Är det inte snarare när man bygger tätt som otryggheten ökar?	11 pers
Trygghet är god runt Kälkvägen och Slädvägen även kvälls- och nattetid.	3 pers
Den tänkta nya bebyggelsen skapar otrygghet för de som är redan bosatta i området längs med Slädvägen.	2 pers
"Skogsdungar skall bort, skog gallras för ökad trygghet" Att försöka koppla skog till kriminalitet och oroligheter är väldigt lågt.	
För att öka tryggheten och trivseln kan man som konkret åtgärd ta bort samlingar av bänkar vid entréer. Att jobba med ljusdesign. Att man funderar över hur man kan få fler kvinnor att vistas utanför hemmet.	2 pers
Vi anser att ungdomskriminalitet i förhand ska bekämpas med åtgärder som lämpliga utbildningssatsningar inte stora byggprojekt.	2 pers
Polisen och stan ska fokusera på att minska kriminalitet.	2 pers
Socialproblem som finns idag i Gottsunda och Bandstolen borde åtgärdas innan man satsar på ny bebyggelse där som ger nya problem. Infrastruktur för befintlig befolkning måste lösas innan nya boende kommer.	27 pers

Förvaltningens kommentarer:

Beslut om att polisstationer ska tillkomma hanteras inte i planprogrammet.

Planprogrammets ambition är en utveckling som ska kunna bidra till ökad trygghet såväl vid Gottsunda centrum som vid Bandstolsvägen genom stadsutveckling. Vid sidan av fysisk planering behövs även andra insatser för att komma till rätta med de utmaningar som finns i Gottsundaområdet idag. Förutom nybyggnation behövs olika typer av sociala insatser och insatser av exempelvis fastighetsägare och polis. Hela kommunen arbetar för Gottsundas utveckling med allt ifrån socialtjänsten till kultur- och föreningsverksamhet och satsningar på skolan. Detta hanteras till viss del i handlingsplanen för Gottsunda/Valsätra.

Planprogrammets huvudsyfte är att skapa en struktur för stadsutveckling som kommer att ske de kommande 40 åren i denna del av Uppsala. Ökad trygghet och trivsel är några av målen som satts upp i arbetet med planprogrammet och som ska genomsyra den fortsatta planeringen av Gottsundaområdet. Planprogrammet eftersträvar att skapa urbana miljöer där alla oavsett kön, etnicitet, religion, sexuell läggning ska känna sig trygga och bekväma att vistas i. Önskvärd riktning är att nybyggnationen ska bidra till ökad trygghet på såväl mikronivå som områdesnivå. Det är viktigt att det finns platser att kunna vistas och umgås på, men det är också viktigt att detta inte hämmar människors möjligheter eller vilja till rörelse och vistelse.

Trygghet är en subjektiv känsla och människor upplever platser på olika sätt och platser som vissa upplever som trygg upplevs som mindre trygga av andra. En effekt av att tillföra ny bebyggelse med bostäder och verksamheter är att det leder till att fler människor rör sig i ett område och därmed kommer fler ”ögon” finnas vid till exempel viktiga rörelsestråk.

Det är inte självändamål att bygga i skog. Gallring av igenvuxna grönområden och ökad belysning är väl beprövade sätt att öka upplevd trygghet i grönområden. Sådana insatser avgörs inte i planprogrammet.

Polisen tillsammans med kommunen arbetar för att minska kriminalitet. Ett sätt är att förstärka positiva relationer, beteenden och aktiviteter. Avgörande förebyggande faktorer för minskad kriminalitet är förmodligen god utbildning och sysselsättning som framförs i ett yttrande. Frågor som rör utbildning hanteras till viss del i handlingsplanen Gottsunda/Valsätra.

Vissa av synpunkterna ovan har också hanterats inom ramen för arbetet med handlingsplanen. Dessa synpunkter är samlade under rubriken *Synpunkter som bemöts i särskild ordning inom ramen för arbetet med Handlingsplanen för social hållbarhet* nedan.

Social hållbarhet/Social infrastruktur – segregation

Synpunkter privatpersoner

Förtätning är inte lösning till integrationsproblem. Satsningar till områdets skolor och förskolor kan bidra till att minska segregation.	2 pers
Idag finns det en välfungerande integration i Valsätraskolan där elever från både Valsätra och Gottsunda går, förstör den inte.	2 pers
Det vore bra att inte säga nödvändigt för integrationen och samhällsutvecklingen, att de bostäder som upprättas i detta villaområde görs till hyresrätter med överkomliga hyror som kan bidra till att blanda upp boendegrupperna.	

Förvaltningens kommentarer:

Endast förtätning i sig löser inte integrationsproblem. Stadsutveckling kan inte på egen hand lösa sociala problem. Men när förtätning sker ska hänsyn tas till förutsättningar och problem och strävan är då att bidra till en minskad segregation. Steg i denna riktning är att blanda upplåtelseformer och att blanda funktioner så att fler människor med olika socioekonomiska förhållanden möts.

Skolor är mycket viktiga platser där barn av olika åldrar och med olika socioekonomiska förutsättningar möts och umgås. Skolorna och förskolorna i området är mycket viktiga för att bidra till en positiv utveckling och minskad segregation. I planprogrammet beskrivs vikten av skolor som integrerande mötesplatser, men det är i det fortsatta arbetet utanför planprogrammets ramar som förändringarna sker. Programmet ger de fysiska ramarna på en övergripande nivå för hur Gottsundområdet kan utvecklas. Det är mycket viktigt att beakta och stärka de positiva krafter som finns i området varav några är områdets mycket välfungerande högstadieskolverksamheter. Mycket av integrationsarbetet kan och bör göras i skolverksamheten, såsom blandade klasser och aktivitetsgrupper med mera.

Om blandning av upplåtelseformer se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Social hållbarhet/Social infrastruktur – bostäder i olika typer, storlekar, prisnivåer och upplåtelseformer* ovan.

Social hållbarhet/Social infrastruktur – barnperspektiv, äldreperspektiv och andra perspektiv

Synpunkter instanser

Genomgående saknas ett äldreperspektiv	Uppsala Pensionärsföreningars samarbetsråd
Förvaltningen saknar dock ett uttalande och konkretisera äldreperspektivet i programmet och den tillhörande handlingsplanen.	Äldrenämnden

Förvaltningens kommentarer:

Specifika sektorsperspektiv belyses inte i planprogrammet. Planprogrammet representerar en avvägd helhetslösning som inbegriper barn- och äldreperspektiv och som ska fungera för alla

Synpunkter privatpersoner

Att involvera barnen tidigt, lyfta deras åsikter och gör dem delaktiga i utvecklingen av deras eget närområde ser jag som en oerhört viktig del av satsningen på Gottsunda.	
Vi vill ha träd, skog, kullar, gräs och hagar som ger oss syre! Inga konstiga eller konstgjorda lekplatser!	25 personer (barn)
Skogsdungen väster om Slädvägen är viktig utifrån ett barnperspektiv också. Den utgör den enda bit natur som många barn i området kan nå utan att korsa en bilväg.	2 pers
Förtäta inte på grönområden där barn växer upp.	2 pers
Barriären för barn mot El. Andrées väg bör bevaras på något sätt. Behålla diket för lokalt omhändertagande av dagvatten.	

Förvaltningens kommentarer:

Det har genomförts ett antal dialoger med olika målgrupper i Gottsundaområdet i samband med planprogrammet. Vissa dialogtillfällen fokuserade endast på barn och unga. Resultaten från dialogerna utgjorde utgångspunkterna för planprogrammets förslag. Det kommer att ges fler möjligheter till delaktighet i kommande skeden i planeringsprocessen.

Gottsundaområdet kommer fortsätta ha god tillgång till bostadsnära natur och större grönområden även när det kommer byggas i området. I framtiden kommer det att finnas både natur och fina lekplatser.

I de områden längs Elfrida Andrées väg som föreslås utvecklas med bebyggelse kommer det planeras för en trafiksäker stadsmiljö.

Angående naturmarken mellan Slädvägen och Hövägen respektive skogen mellan kvarteret Gitarren och Elfrida Andrées väg, se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Synpunkter på markanvändning och utformning – Slädvägen/Instanser* respektive under avsnittet *Synpunkter på markanvändning och utformning – Elfrida Andrées väg*.

Social hållbarhet/social infrastruktur – mötesplatser och verksamheter

Synpunkter instanser

Hyresgästföreningen anser slutligen att kommunen dessutom borde bygga samlingslokaler där alla boende kan träffas och umgås utan att det kostar.	Hyresgästföreningen
--	---------------------

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet hanterar inte frågor om specifika funktioner som samlingslokaler. Det blir aktuellt i ett senare planeringsstadium.

Synpunkter privatpersoner

Samnyttjandet måste planeras på ett bra sätt för att inte skapa fler konflikter.	2 pers
Alla visioner om mötesplatser. Vad har ni för belägg att alla dessa behövs. Vilka ska träffas på mötesplatserna? Den visionen eller snarare informationen saknas.	

Förvaltningens kommentarer:

Förvaltningen instämmer i att samnyttjanden bör planeras så att konflikter undviks. Planprogrammet hanterar inte frågor som samnyttjande av lokaler på den konkretiseringsnivån.

Genom att planera för mötesplatser är ambitionen att främja möten mellan människor. Det är viktigt att möjliggöra för människor att träffas för att öka förståelsen för andra människor. Den fysiska planeringens bidrag till detta är att skapa en mångfald av platser som är attraktiva att passera eller vistas på. Fler människor kommer att bo och röra sig i Gottsundaområdet i framtiden och fler platser än vad som finns idag kommer att behövas. Mötesplatser bidrar till att olika grupper i olika ålder, kön och med olika socioekonomiska förutsättningar möts vilket kan bidra till att minska polarisering och segregation samt till att öka sammanhållning och integration.

Social hållbarhet/social infrastruktur – arbetsplatser

Synpunkter privatpersoner

Spårvägen behöver utrymme för uppställning av fordon (vagnhall) och teknisk service/underhåll. Dessa kan med fördel placeras nära Gottsunda.	
--	--

Förvaltningens kommentarer:

Frågor lokalisering av teknisk service/underhåll hanteras inom ramen för kommunens och Regionens arbete med spårväg.

Skolor och förskolor

Förvaltningens förslag till revideringar

Programmet bör kompletteras med ytterligare ett område som pekas ut som lämpligt för skol- och förskoleområde. Detta bör förläggas söder om korsningen mellan Gottsunda allé och Elfrida Andréés väg.

Synpunkter instanser

Planprogrammet ska tydligt ange att samtliga tillkommande förskolor och skolor ska ha väl tilltagna friytor av hög kvalitet som stimulerar till hälsosam lek och lärande, i linje med Boverkets rekommendationer.	Miljöförvaltningen
Utbildningsnämnden prioriterar att de yngsta eleverna ska ha nära till sin skola vilket gör att nya skolor måste kunna ta emot elever från alla stadier inom grundskolan, sett över ett längre tidsperspektiv.	Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden bedömer att ytterligare tomter för förskolor och grundskolor behöver planeras in i planprogrammet för Gottsundaområdet. Om inte annat för att reservera för framtida behov, likt den mark som föreslås reserveras för större arbetsplatser.	Utbildningsnämnden
Lokaler för planerad idrottsundervisning samt för spontanidrott både inomhus och utomhus behöver ses över. Utbildningsnämnden vill betona att små och mellanstora idrotthallar ofta är tillräckliga för elevernas idrottundervisning.	Utbildningsnämnden
En ökning av skolans tomtytan behövs om flera elever ska gå i befintliga, men utökade, lokaler. Förvaltningen ser inte att en förtätning av befintliga skolor är realistiskt alternativ men välkomnar en fortsatt, förvaltningsövergripande, utredning för att fördjupa kunskapen om vilken befintlig kapacitet förskole- och skoltomter har avseende om- och tillbyggnad samt om det finns behov av ytterligare lägen för förskola/skola inom och utanför programområdet.	Utbildningsnämnden
Ett ökat elev antal har hittills i stor utsträckning lösts genom förtätning i befintliga lokaler, men framöver kommer det inte längre vara möjligt. Det kommer att vara en utmaning att matcha byggandet och lokalutnyttjandet med barn- och elevtalsutvecklingen för att undvika lokalbrist.	Utbildningsnämnden
Utbildningsnämnden ser att barns och elevers friytor måste bevakas i hela planprocessen.	Utbildningsnämnden

Förvaltningens kommentarer:

Kommunen utreder för närvarande vilka ytnormer som ska gälla. Resultatet kommer att vara styrande både för storleken på utemiljön samt kvaliteten på denna. Det finns inte beslut om att kommunen ska arbeta exakt i enlighet med Boverkets rekommendationer. Gottsundaområdet ska utvecklas till en stadsnod och friyta för förskolor och skolor behöver hanteras samtidigt som andra intressen tillgodoses. Överlag har skolorna god närhet till park och samnyttjande kan tillämpas för god användning av såväl parker som skolgårdar och delar av skolbyggnader över olika tider på dygnet och veckan. En bedömning av om ytkrav på utemiljö kan frångås kan eventuellt komma att göras om en skola ligger intill ett grönområde som kan användas av skolan.

Skolorna anpassas i beställningsskedet till flexibelt utnyttjande eller till de årskurser, som ska finnas i skolan. Det avgörs av Utbildningsnämnden själv.

Programmet är tänkt att förverkligas under lång tid. Utbyggnadsmöjligheter på befintliga tomter av såväl förskolor som grundskolor behöver prövas och bedöms möjliga utan att kvaliteten vare sig inne i byggnaderna eller i utemiljön behöver få negativa konsekvenser. Programmet är tänkt att förverkligas under lång tid och detta får prövas i varje enskilt fall. Många befintliga förskoletomter är stora men dåligt utnyttjade då förskolebyggnaden, som är i en våning ligger i mitten av tomten. Dessa tomter behöver få ett bättre utnyttjande. En del av det nya förskolebehovet kommer att tillgodoses i bottenvåningar på flerbostadshus. För att säkra att det finns tillräckligt med mark för skolor och förskolor i Gottsundaområdet bör programmet kompletteras med ytterligare ett område som pekas ut som lämpligt som skol- och förskoleområde. Detta bör förläggas söder om korsningen mellan Gottsunda allé och Elfrida Andréés väg. Under planprogrammets förverkligande kommer skolbehovet studeras närmare och eventuella ytterligare tomter sökas inom området eller i dess närhet.

Idrott och fritid önskar samtidigt fullstora idrotthallar för att tillgodose föreningslivets behov. Vem som finansierar vad behöver bestämmas. Detta görs dock inte inom ramen för arbetet med planprogrammet. Idrotthallar ska även tillgodose behovet från föreningslivet. Översiktplanen anger att investeringar ska samordnas genom att exempelvis möjliggöra en flexibel användning eller samutnyttjande mellan olika

verksamheter. Av kommunens Mål och budget för 2018-2020 framgår att lokallösningar mellan olika verksamheter ska utvecklas med strävan att minska lokalkostnaden per invånare. Hur spontanidrottsplatser kommer att se ut och utrustas beslutas i senare skede.

Matchning av bostadsbyggandet och utnyttjandet av befintliga lokaler samt byggande av nya lokaler kommer att ske inom ramen för kommunens arbete med lokalförsörjning.

Synpunkter privatpersoner:

Var ska Valsätraskolan personal parkera sina bilar?	2 pers
En yta bör avsättas för en framtida gymnasieskola.	
Var ska eleverna gå i skola vid en förtätning?	2 pers
Fler förskolor behövs i Gottsunda eftersom det är idag svårt att få förskoleplats.	
I hörnet av Bernadottewägen Hugo As väg ligger en förskola (Hugo Alfvéns förskola?). Den har ett fantastiskt läge. Den har skog och bergknallar vägg i vägg. Ett drömläge för en pedagog och för barnen. Spara detta hörn av kvarteret.	

Förvaltningens kommentarer:

Om skolan byggs ut innebär inte det att samtliga parkeringsplatser försvinner. Vid tillbyggnad av befintliga förskolor och skolor samt vid nybyggnation kommer Parkeringstal för Uppsala antagen av plan- och byggnadsnämnden 2016-10-27 att tillämpas.

Valsätraskolan kommer i framtiden att ligga i mycket nära anslutning till en hållplats för kapacitetsstark utvecklad kollektivtrafik (spårväg) och förutsättningarna för hållbart resande till och från Valsätraskolan för såväl elever som lärare kommer därför att vara mycket god.

Gottsunda-Valsätra- Ultuna är en av stadens i översiktplanen utpekade 4 stadsnoder. Stadsnoderna är tänkta att kunna utvecklas som regionala och lokala centrum och utgöra knutpunkt för många servicefunktioner, bland annat större skolor, till exempel en gymnasieskola. I eller i närheten av Gottsunda centrum kan vara en lämplig lokalisering för gymnasium.

Fler skolplatser behöver tillkomma både genom att skolorna i området byggs ut samtidigt som nya skolor byggs. Programmet innebär både utbyggnad av befintliga förskolor/förskoletomter och byggande av nya förskolor.

Eftersom det finns gott om naturmark i och runt Gottsundaområdet finns goda möjligheter att lokalisera förskolor i lägen där det finns skog och kuperad terräng med berg i dagen. Om och var mindre naturpartier sparas avgörs i detaljplaneskedet.

Fritid, kultur och idrott – allmänt om behovet

Synpunkter instanser

Understryker vikten av kontinuitet för utvecklingen av Gottsunda Kulturhus och att en planerad rivning kan verka hämmande för verksamheten i nuläget.	Kulturförvaltningen
Kulturförvaltningen kan se fördelar med ett synligare läge för verksamheterna i Gottsunda Kulturhus. Men ska verksamheterna flyttas i framtiden vill förvaltningen understryka vikten av att de fortsättningsvis hålls samman för att kulturverksamheten ska kunna bedrivas optimalt. I dans- och teaterlokalen, som räknas till en av Sveriges främsta i denna kategori, är stora investeringar gjorda som ännu inte är avskrivna. Eftersom en ekonomisk	Kulturförvaltningen

analys av kostnader och hur dessa ska täckas inte föregått förslaget vill kulturförvaltningen avstryka det.	
---	--

Förvaltningens kommentarer:

Planerna på att flytta kulturverksamhet närmare hållplatsen är en långsiktig tanke och i samband med en större utveckling av Gottsunda centrum får de ekonomiska förutsättningarna för en optimal disposition av verksamheter och nybyggnation i centrumområdet undersökas närmare. Den nya gatukopplingen österut skulle innebära en mer stadsmässig struktur i området och en ökad tillgänglighet till Gottsunda centrum. Detta behöver hanteras i nästa steg inom genomförandet av planprogrammet. Planprogrammet anger en möjlig vision i ett "år 2050-perspektiv".

Synpunkter privatpersoner

Binda ihop det befintliga elljusspåret i Norbyskogen (Trädgårdsstadsspåret) med Gottsunda längs natur på södra sidan av Hugo As väg.	
Inom Gottsunda bör det finnas planerade gröna slingor av olika längd som knyter ihop områdets delar. Helst tänkta för idrottsföreningarnas motionsrundor, pensionärsföreningarnas aktivitetspromenader, regionens hälsostigar och vardagsmotionärer.	
Att bygga parker med möjlighet till motion kommer definitivt att avhjälpa dessa oroliga ungdomar.	2 pers

Förvaltningens kommentarer:

Södra sidan av Huga Alfvéns väg kommer, liksom den norra sidan av gatan att utvecklas till en stadsmiljö, se vidare under förvaltningens kommentarer under avsnittet *Om att bygga nya bostäder i Gottsundaområdet och det stora antalet bostäder – Generellt/Instanser* ovan. Ett nytt elljusspår i det läget är därför inte möjligt. Det finns sannolikt andra platser att förlägga nya elljusspår i.

Den grönstruktur som planeras finnas kvar i Gottsundaområdet kan rymma en mängd olika funktioner och möjligheter till aktiviteter. Vilka dessa är avgörs inte i planprogrammet utan i annan ordning i senare skeden. I de parker som finns i Gottsunda finns goda möjligheter att skapa olika slags miljöer som stimulerar till motion.

Fritid, kultur och idrott – specifika platser och önskemål

Synpunkter privatpersoner

Det vore bra om det fanns fler fritidsgårdar i området och även för de som är över 18 år.	
Det behövs fler platser och aktiviteter för barn och ungdomar i Gottsundaområdet, såsom lekland, badhus, innebandy.	2 pers
Det behövs en stor inomhus lekland i Gottsunda.	2 pers
Det behövs fler lekplatser vid flerfamiljsbostadshus samt i närhet av Gottsunda centrum och inte i Gottsunda gipen till exempel.	
Stadsateljéer som i Reggio Emilia i norra Italien blir stor gemensamma mötesplatser i samhället där barnen och deras arbete och tankar är i centrum. Tänk om barnen i Gottsunda skulle kunna få vara med och utveckla en sådan verksamhet mitt i Gottsunda centrum.	
Kvinnogym eller idrottsaktiviteter bara för kvinnor behövs i Gottsunda.	2 pers
Det finns en stor brist på lokaler och platser för samling och aktivitet, speciellt för områdets muslimska kvinnor.	274 personer (namnlista)

Gottsundas muslimska kvinnor önskar att Gottsundabadet tilldelar dem en viss tid under veckan där det endast är tillåtet för kvinnor på badet. Förslagsvis tidiga helgmorgonar.	274 personer (namnlista)
Det behövs fler aktiviteter för bildningssyfte i Gottsunda.	274 personer (namnlista)
Vi vill att kommunen omprövar sitt förslag om byggnationen på grusplanen med fotbollsmål och skridskobana intill August Södermansväg.	23 personer (namnlista)
Rör inte Monika Zetterlunds park med tillhörande fotbolls/skridis.	2 pers
Kulturlivet i Gottsunda är enormt viktigt och bra.	
Vi avser att sätta igång ett projekt för ett muslimskt kulturellt centrum för utbildning och integration samt religiösa andakter. Därför önskar vi från kommunen att allokera land till försäljning för detta projekt.	274 personer (namnlista)

Förvaltningens kommentarer:

Synpunkter om behovet av fritidsgårdar, aktiviteter för barn som till exempel inomhuslekland, kvinnogym och andra typer av lokaler och tillgång till lokaler för specifika ändamål behandlas inte i planprogrammet. Vissa av dessa synpunkter, som till exempel avsikten att sätta igång ett projekt för ett muslimskt centrum för utbildning och integration samt religiösa andakter hanteras av kommunledningskontorets arbete med handlingsplanen för Gottsundaområdet. Se avsnittet *Synpunkter som bemöts i särskild ordning inom ramen för arbetet med Handlingsplanen för social hållbarhet* nedan. På grusplanen och Monica Zetterlundspark föreslår förvaltningen att man ska pröva en förskola. Den får närhet till parken och ligger bra mellan villaområdet och skivhusområdet.

Fritid, kultur och idrott – rekreativsmöjligheter

Synpunkter Instanser

En första prioritet när det gäller Gottsundas fortsatta utveckling är att tillståndet som särskilt utsatt område åtgärdas före alla andra åtgärder. Föreningen anser att kulturen kan ges en avgörande stor roll vid förnyelsen av Gottsunda. För detta krävs en samordnad satsning och finansiering på Uppsala kommun och Region Uppsala. Det behövs en markant kulturinvestering i Gottsunda tex i form av ett karaktärsfullt kulturhus med en regional betydelse.	Föreningen Vårda Uppsala
--	--------------------------

Förvaltningens kommentarer:

Stora insatser har gjorts i Gottsunda kulturhus. Kulturen är och kommer förhoppningsvis vara en stark kraft i utvecklingen av området och ambitionen med planprogrammet är att öka samhällsnärvaro och att bland annat kulturverksamhet ska sättas i första rummet och bli mer synlig än i dagsläget.

Synpunkter privatpersoner

Rekreativsmöjligheter ska värnas.	10 pers
Kommunen bör planera för aktiviteter ute i naturen. Det bör finnas information om natur, kultur och friluftsliv, guideade vandringar mm.	2 pers
Planer för utveckling av rekreativsområden, t.ex. elljusspår för motionärer både sommar och vinter, borde finnas. Anlägg ett elljusspår med motionsmöjligheter.	
Förslag till hästhagen med gulastigen efter Slädvägen istället för ny bebyggelse där.	

Det borde byggas något kombinerat för motionärer, kolonilotsägare och kultur- och naturintresserade i Gottsundagipen.	
---	--

Förvaltningens kommentarer

Planprogrammet beaktar rekreativsmöjligheterna i Gottsundaområdet. Tydligare stråk att röra sig i till fots och med cykel planeras som leder till omgivande större grönområden och tydligare entréer till de större gröna miljöerna runt Gottsundaområdet föreslås i planprogrammet. Synpunkter som rör önskemål om aktiviteter i naturområden, elljusspår och andra rekreativsfunktioner hanteras inte i planprogrammet.

Handel och övrig service

Förvaltningens förslag till revideringar

Programförlaget bör förtydligas så att det framgår att kartan där lägen för verksamheter i bottenvåningen är en exemplifierande illustration som bland annat visar var det kan vara relevant att överväga att skapa möjlighet för verksamheter i bottenvåningen.

Synpunkter instanser

Den högsta prioriteringen innan planprogrammet beslutas bör vara att inrätta en permanent polisstation i Gottsunda.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Ateljéverkstaden Retina skulle gärna se kunna expandera med större lokaler. Det finns stora många tomma lokaler i Gottsunda centrum	Förskoleområdena Gottsunda, Sunnersta, Ulleråker, Eriksberg och Eriksberg
Lokaler i bottenvåningarna föreskrivs på ett stort och spritt antal platser i övriga Gottsunda. Handelskammarens uppfattning är att ett tydligt fokus snarare måste ligga på själva Gottsunda centrum, och att lokaler därutöver måste begränsas till noder t.ex. vid hållplatslägen och där närservice av olika slag kan tänkas uppstå.	Handelskammaren i Uppsala län
Även med långsiktigt perspektiv behöver frågan om omvandling från bostäder till verksamhetslokaler kommer bli aktuell noggrant studeras.	Uppsalahem
Antalet nya lokallägen som pekats ut är mycket omfattande, även sett till den förväntade befolkningsökningen. Potentialen längs Musikvägen kan ifrågasättas.	Uppsalahem
Företrädesvis samlas lokalerna också i noder istället för utspridning på längre sträcka. Med "goda grannar" stöder verksamheter varandra.	Uppsalahem
Vi avstryker de delar av planprogrammet som påverkar och förändrar handels förutsättningar i Gottsunda och anser att det bör redovisas. För att revidering ska bli relevant behövs en djuplodande analys över framtidens handels- och tjänsteutbud, liksom en analys över behov för detsamma i Gottsundaområdet med omnejd.	Uppsala kommuns fastighetsaktiebolag
Först i slutet av presentationen skriver man att behovet av lokaler ska utredas i ett senare skede. Vi menar att detta måste göras innan genomgripande strukturella förändringar planeras och stadfästs. Det krävs en realistisk bild av hur utvecklingen ser sig för handel och service framöver. Vi menar att en handels- och konsekvensanalys gällande Gottsunda centrum är helt avgörande att genomföra innan stadsstråket längs Hugo A väg mot Gottsunda centrum gestaltas.	Uppsala kommuns fastighetsaktiebolag

Förvaltningens kommentarer:

Frågor om enskilda verksamheters lokalbehov och utveckling hanteras inte i planprogrammet. Beslut om polisstationer hanteras inte inom ramen för arbetet med planprogram.

Programmet visar en långsiktig utveckling med 5 000-7 000 nya bostäder fram till 2050 och det kommer därför att krävas en mängd ytor för verksamheter av olika slag fram till år 2050. I programmet avses en bred syn på verksamheter som innefattar även olika former av icke-kommersiella lokaler som skapar liv och rörelse – till exempel tvättstuga, cykelrum, föreningslokal med mera. Redan i dag finns en mängd verksamheter som ligger i mindre attraktiva lägen eftersom det inte finns "A-lägen". Lägena för verksamheter som illustreras ligger i strategiskalägen vid nya platsbilningar, entréer till områden och där stråk möts. När den struktur som planprogrammet visar på med nya bostäder och nya stråk med mera successivt växer fram får frågan om var lokaler för verksamheter i bottenvåningen ska möjliggöras avgöras i och med planläggning av bebyggelse på dessa i programmet utpekade strategiska platser. Programförslaget bör dock förtydligas så att det framgår att kartan där lägen för verksamheter i bottenvåningen är en exemplifierande illustration som bland annat visar var det kan vara relevant att överväga att skapa möjlighet för verksamheter i bottenvåningen.

En handelsutredning avseende Gottsunda centrum utförs av Uppsala kommuns fastighetsaktiebolag.

Synpunkter privatpersoner

Det bör skapas billigare hyror för småföretagare.	
Bättre klimat för småföretagare.	
Säkerställ att polisen sätter upp ett lokalkontor i Gottsunda med stark bemanning.	
Yta i Gottsunda planen bör reserveras för ett handelsområde för bygg, järn, färg, sport, kläder, el, rör, trädgård.	
SFI verksamhet måste förstärkas.	
Fler butiker borde finnas i Gottsundacentrum (som HM t.ex.)	
Med de problem UKFAB har idag med att hyra ut lokaler i Gottsunda centrum känns det inte riktigt genomtänkt att antalet affärslokaler ska öka drastiskt i området.	
Satsa mer på Gottsunda centrum som ett funktionellt affärscentrum med fokus på trygghet och bredd i utbud.	
Det är nödvändigt att lokaler för föreningslivet ingår i allt bostadsbyggandet.	

Förvaltningens kommentarer:

Gottsunda centrum är och avses förbli områdets kommersiella centrum. Den stora mängden bostäder som planeras i Gottsundaområdet fram till år 2050 och bortom det innebär att det kommer att finnas underlag även för verksamheter i bottenvåningar även på andra strategiska platser i Gottsundaområdet. Se även förvaltningens kommentarer under *Instanser* ovan.

Frågor om hyresnivåer och efterfrågan om typer av butiker eller specifika samhällsfunktioner i Gottsundaområdet hanteras inte i planprogrammet.

Lokaler för föreningslivet bör i rimlig omfattning ingå i bostadsbyggandet. Att inrymma sådana i kommersiella lokaler är inte rimligt.

Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet - generellt

Förvaltningens förslag till revideringar

Planprogrammet bör kompletteras med en enkel sammanställning av hur nationella och regionala miljömål påverkas av ett genomförande av planprogrammet.

Synpunkter instanser

Länsstyrelsen anser att en översiktlig redovisning av miljömålen och hur planprogrammet påverkar dessa bör finnas. Länsstyrelsen anser att en sådan redovisning skulle underlätta bedömningen av planprogrammets inverkan på miljötillståndet nationellt och regionalt och kommunen bör överväga att redovisa detta i planprogrammet.	Länsstyrelsen
Förvaltningen upplever att den största vikten ligger på framför allt den sociala hållbarheten i planprogrammet, vilket är förståeligt, men vill påpeka att den ekologiska hållbarheten i form av en god bebyggd miljö behöver utredas mer och få större tyngd i planprogrammet. Hur närnaturens värden ska bevaras och stärkas, vart fördröjningar och rening av dagvatten ska ske och hur buller och luftkvaliteten påverkas av en så kraftig utbyggnad av området är centrala frågor som behöver klargöras innan planprogrammet kan antas.	Miljöförvaltningen
Önskvärt att använda liknande struktur för hur man inom planområdet ska hanteras miljöfrågorna som de gjordes i planprogrammet för Eriksberg och Ekebydalen.	Miljöförvaltningen

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet bör kompletteras med en enkel sammanställning av hur nationella och regionala miljömål påverkas av ett genomförande av planprogrammet.

Angående den ekologiska hållbarheten se under rubriken *Naturmiljö-Generellt/Instanser* ovan. Angående dagvatten se förvaltnings kommentarer under avsittet *Teknisk försörjning – dagvatten/Instanser* nedan. Angående luft och buller se förvaltningens kommentarer under avsnitten *Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet – luftföroreningar* samt *Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet – buller* nedan.

Planprogrammet för Gottsundaområdet har annat fokus än planprogrammet för Eriksberg. De sociala aspekterna är i fokus i detta planprogram och strukturen på planprogrammet är uppbyggd efter detta. Miljöfrågorna behandlas i vanlig ordning men redovisningen av dessa sorteras på ett annat sätt än i planprogrammet för Eriksberg. Programmet bör inte arbetas efter Miljö- och hälsoskyddsnämndens förlag.

Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet - luftföroreningar

Synpunkter instanser:

Förtätningen av området som kommer göras utmed Hugo A väg och Gottsunda allé kommer att innebära negativ påverkan på luftens möjlighet att ventileras ut och luftkvaliteten riskerar att försämrans. Det bör redan i planprogrammet göras översiktliga beräkningar utifrån de planer på bebyggelsen som finns, för att utreda hur konsekvenserna blir för luftkvaliteten. Det är viktigt att i ett tidigt stadium i planeringen utreda hur olika hushöjder, placering av byggnader i förhållande till gaturummet och hur gaturummet utformas med t.ex. grönska kan bidra till en god luftkvalitet så att miljökvalitetsmålet Frisk Luft uppnås.	Miljöförvaltningen
---	--------------------

Förvaltningens kommentarer:

Det finns trafiksimuleringar gjorda och de visar inte några alarmerande trafikmängder i Gottsundaområdet. Kommunen arbetar kontinuerligt med luftkvalitet i. Sådana utredningar görs i samband med detaljplaner där gatubredder och bebyggelsen utformning, frågor som har betydelse för luftkvalitet behandlas.

Kommunen följer miljöbalken och luftkvalitetutredningar i detaljplaneskedet kommer att visa vilka eventuella åtgärder som kommer krävas.

Synpunkter privatpersoner

Ny byggnation kommer att innebära ökad trafik på Slädvägen och ökade avgaser/buller.	2 pers
--	--------

Förvaltningens kommentarer:

Se förvaltningens kommentarer ovan under Instanser ovan och under avsnittet *Plan – och genomförandeprocessen – genomförande, utbyggnadstakt och etapper/Privatpersoner* nedan.

Påverkan på miljö, hälsa och säkerhet – behovsbedömning av miljöpåverkan

Synpunkter privatpersoner

Felaktig konsekvensbeskrivning: utsläpp av avgaser och bullernivå som en ökad trafik (pga täthet) kommer att innebära har inte tagits hänsyn till, analys av ändringsprocessernas påverkan på boendemiljön och individerna i närsamhället saknas.	
Förslagen exploatering av naturmark är oförenlig med ekologisk hållbarhet. Det saknas såväl en djup problemanalys som en riskanalys och konsekvensbedömning av förslaget.	2 pers
Kommunen ska komplettera sitt förslag med miljökonsekvenser för naturliv och fridlysta fåglar och växter.	

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan med avseende utsläpp av avgaser med avseende på buller. Utbyggnaden av Gottsundaområdet följer inriktningar i kommunens översiktsplan med starkt fokus på utbyggnad av kollektivtrafik och möjligheter att transporter med cykel och till fots.

Planprogrammet bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan med avseende på naturmiljöer och arter, mot bakgrund av den kunskap som är tillgänglig för närvarande. Områden med kända och dokumenterade höga naturvärden exploateras inte enligt programförslaget och de viktigaste natursambanden bevaras. Inför detaljplanering ska där så är relevant naturvärden, bland annat fridlysta arter, utredas närmare och hanteras i enlighet med gällande lagstiftning.

Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet – markens beskaffenhet och potentiellt förorenade områden

Synpunkter instanser

Det finns nio potentiellt förorenade områden inom planprogramområdet enligt länsstyrelsernas databas över förorenade områden (EBH-stödet). Av dessa potentiellt förorenade områden är endast ett riskklassat enligt MIFO (metodik för inventering förorenade områden). Många förorenade områden kan ha en varierande utbredning vilket gör att flera fastigheter kan beröras av föroreningar. Nedlagda deponier och handelsträdgårdar kan ha en omfattande utbredning Inom planområdet finns bland annat en före detta handelsträdgård som har bedömts till riskklass 3. I samband med detaljplaneläggning ska det klargöras om en förorening behöver efterbehandlas. Om en åtgärd medför risk för ökad spridning och exponering av föroreningar ska samråd och i vissa fall anmälan ske till tillsynsmyndigheten. Kontakt med tillsynsmyndigheten ska tas om det upptäcks en förorening i samband med en åtgärd, till exempel en schaktning. Länsstyrelsen anser att planprogrammet ska kompletteras med dessa uppgifter.	Länsstyrelsen
--	---------------

Förvaltningens kommentarer:

Förfaranden som regleras i lagstiftningen beskrivs inte i planprogrammet. Detta sker enligt standardförfarande i respektive skede.

Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet – buller

Synpunkter instanser

Länsstyrelsen anser att kommande bullerutredningar bör ha prognos år 2040.	Länsstyrelsen
Det bör även utredas på en översiktlig nivå, och i sammanvägt med luftproblematiken, hur bullersituationen kommer bli för både befintliga och nytillkomna invånare i området.	Miljöförvaltningen
30 meters avstånd från bostad och till vägbanan med bullerdämpande åtgärder är det som bör och skall gälla.	Sunnersta Egnahemsförening

Förvaltningens kommentarer:

Det finns trafiksimuleringar gjorda och de visar inte något alarmerande i Gottsundaområdet. I dagsläget är horisontoret i trafikprognoser/bullerprognoser år 2030. Övergång till år 2040 som horisont är bara en tidsfråga.

Kommunen arbetar kontinuerligt med bullerutredningar. Sådana utredningar görs i samband med detaljplaner där gatubredder, bebyggelsens utformning, frågor som har betydelse för buller och luftkvalitet med mera behandlas.

Kommunen följer miljöbalken och bullerutredningar i detaljplaneskedet kommer att visa vilka eventuella åtgärder som kommer krävas.

Synpunkter privatpersoner

Tänk igenom hur planerade byggen påverkar trafiksituationer och buller.	
Det finns en stor risk att skapa långvarigt buller till boende i brf Tonsättaren och boende runt omkring.	

Förvaltningens kommentarer:

Se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan.

Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet – brandsäkerhet

Synpunkter instanser

Vårdsätravägen, Hugo Alfvénsväg och Gottsunda Alle samt den stärkta kopplingen Norby-Gottsunda-Sunnersta ska fortsättningsvis anpassa för utryckningstrafik. Stråket längs Musikvägen ska vara framkomligt för utryckningstrafik.	Uppsala Brandförsvaret
---	---------------------------

Förvaltningen kommenterar:

Frågan om framkomlighet för utryckningstrafik behandlas i kommande detaljplanarbeten.

Påverkan på miljö, hälsan och säkerhet – klimatanpassning

Förvaltningens förslag till revideringar

Planprogrammet bör kompletteras med information om att planprogrammet inte berörs av karteringen av Fyrisån vad gäller översvämningsrisker.

Synpunkter instanser

I planprogrammet nämns karteringen och kommunen bör tydliggöra att det gäller kartering av Fyrisån och att det inte finns någon kartering som berör planområdet.	Länsstyrelsen
--	---------------

Förvaltningens kommentarer:

Planprogrammet bör kompletteras med information om att planprogrammet inte berörs av karteringen av Fyrisån vad gäller översvämningsrisker.

Teknisk försörjning – vatten och avlopp

Synpunkter instanser

Uppsala Vatten bedömer att det behöver utföras kapacitetshöjande åtgärder i den allmänna Va-anläggningen i samtliga etapper för att möjliggöra byggnationen som föreslås.	Uppsala Vatten
Kunskapsspårets dragning längs Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé kommer innebära fler kostsamma ledningsflyttningar varför Uppsala Vatten anser att de ekonomiska konsekvenserna bör beaktas redan i detta skede.	Uppsala Vatten
Uppsala vatten har mycket djupt förlagda (10m) ledningar parallellt med Elfrida Andreés väg från Flakvägen ner till i höjd med Valthornsvägen, ca 600 m. Ledningarna måste ligga kvar och den nya bebyggelsen behöver anpassas efter dessa. Det kommer krävas ett u-område om ca 20 m med rådande markförhållanden och nivåer.	Uppsala Vatten

Förvaltningens kommentarer:

Arbetet med att kostnadsberäkna kapacitetshöjande åtgärder i den allmänna Va-anläggningen har påbörjats av Uppsala Vatten AB i samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen som en del av arbetet med genomförandet av planprogrammet.

Kostnader för ledningsflytt förknippade med utbyggnad av spårväg hanteras inte i planprogrammet. Det hanteras i projektet kunskapsspåret och i genomförandet av spårutbyggnaden.

Informationen om hur djupt liggande ledningar kommer att beaktas i den fortsatta planeringen av Gottsundaområdet. Området kring mötet mellan Elfrida Andrées väg och Gottsunda Allé behöver studeras i tidigt skede av genomförandet av planprogrammet vad gäller markhöjder, ledningar med mera för att hitta lösningar som är genomförbara.

Teknisk försörjning – dagvatten

Förvaltningens förslag till revideringar

Programmet bör kompletteras med information om vad ett genomförande av planprogrammets intentioner kan få för påverkan på åsens grundvatten och åtgärder för att minimera påverkan på grundvatten i den fortsatta planeringen.

Synpunkter instanser

Läget för damm nr 2 som redovisas i dagvattenutredning kan med fördel flyttas längre söderut.	BESQAB
Ser det som en brist att inte Bäcklösadikets draging finns på kartorna.	BESQAB
Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen anser att frågan om hur dagvatten från den tillkommande bebyggelsen ska renas och tas om hand behöver klargöras innan planprogrammet kan antas. Att anlägga en damm inom naturreservatet kräver både dispens och tillstånd utifrån naturreservatsföreskrifter och det går inte att föregå utfallet av en sådan prövning.	Miljöförvaltningen
Utredningen behöver kompletteras med alternativa lösningar eller annan lokalisering av reningsdammen. Förvaltningen ställer sig även frågan till om det är praktiskt möjligt att använda ravinen för att planlägga den föreslagna fördröjningen.	Miljöförvaltningen
Nämnde anser även att dagvattenutredningen bör uppdateras med de senaste miljö kvalitetsnormerna VISS.	Miljöförvaltningen
När det gäller grundvattenfrågan bör planprogrammet stämmas av mot den nya känslighetskartan som tagits fram i samband med arbetet för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområden ur grundvattensynpunkt	Miljöförvaltningen
Länsstyrelsen anser att kommunen i programskedet bör säkerställa att dagvattenlösningar inte försämrar vattenkvaliteten går att genomföra.	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen saknar en tydlig bild av hur kommunen kommer lösa dagvattenfrågan inom programområdet och hur hanteringen av dagvatten säkerställs, samt hur miljö kvalitetsnormer för grund- och ytvatten följs. Länsstyrelsen anser att kommunen bör ta ett samlat grepp kring vattenfrågor i planprogrammet.	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen anser att kommunen bör göra en samlad redogörelse av hur exploateringen påverkar vattenskyddsområdet i planprogrammet. I samband med exploatering av området vill kommunen till exempel anlägga parkeringsanläggningar. Kommunen anger inte var dessa ska placeras i	Länsstyrelsen

förhållande till drickvattentäckten. Länsstyrelsen anser därför att parkeringsanläggningar som huvudprincip inte ska placeras inom vattenskyddsområdet.	
Länsstyrelsen anser att de faktorer som påverkar vattenresursen i området är otillräckligt beskrivna och att det saknas en samlad redogörelse av hur exploateringen påverkar vattenresursen och vilka konsekvenser exploateringen kan orsaka denna.	Länsstyrelsen
Saknar en redovisning av miljökvalitetsnormer för grundvatten och bedömer att det ska kompletteras med detta och en sammanställning av skyddsåtgärder och försiktighetsmått inom programområdet som kan minska påverkan.	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen vill också uppmana kommunen att överväga kompensatoriska åtgärder för att skydda dricksvattenresursen	Länsstyrelsen
Redovisningar av miljökvalitetsnormer för ytvatten saknas i planprogrammet. Länsstyrelsen finner därför att programmet ska kompletteras med miljökvalitetsnormer för ytvatten och med en sammanställning av skyddsåtgärder och försiktighetsmått inom programområdet som kan minska påverkan.	Länsstyrelsen
Bäcklösadiket bör generellt redovisas i kartmaterialet med tanke på dagvattenhanteringen.	Uppsala Akademiförvaltning
Dagvattenutredningen redovisar uppsamlingsdamm nr 2 på privat mark i Malmaområdet. Här föreslås istället att den redovisade dammen förläggs längre söderut i anslutning till Natura 2000-området.	Uppsala Akademiförvaltning
Uppsalahem anser att dagvatten frågan behöver studeras vidare och att en förutsättning för programmet är att dagvattenfrågan lösas inom dessa områden.	Uppsalahem
I dagvattenutredningen föreslås en lösning med damm söder om Bäcklösaravinen. Andra alternativ i placering och lösning ska sökas. Generellt bör också mindre yrkrävande lösningar eftersträvas	Uppsalahem
Bolaget vill också upplysa om att det är en förutsättning att dagvatten från befintliga bostäder och nybyggnation inom programområdet som rinner mot ravinen renas och fördröjs för att fördjupad översiktplan Södra Staden kunna genomföras	Uppsala Vatten
Programhandlingen visar inte på långsikt hållbar hantering av dagvatten i planområdet	Uppsala Vatten
Uppsala Vatten anser att det är olyckligt att utredningen inte visar hur man inom programområdet kan minska föroreningarna och minska riskerna för översämningar. Vidare anser att bolaget att det är väsentligt att dammanläggningar nödvändiga för programområdet ska ingå i programområdet för att säkra upp att marken är tillgänglig på längre sikt.	Uppsala Vatten

Sammanfattning:

Synpunkterna handlar i huvudsak om att planprogrammet inte tydligt redovisar hur miljökvalitetsnormerna för yt- respektive grundvatten påverkas och inte heller vilka åtgärder som föreslås för att dessa normer ska klaras. Det gäller både de delar av Gottsundaområdet som rinner av mot Fyrissan och de delar som rinner av mot Hågaån. BESQUAB vill att ett dammläge flyttas.

Förvaltningens kommentarer:

Dagvattendammen som lokaliserats till naturreservatet har fått dispens gentemot reservatsbestämmelserna och kan inte flyttas. Synpunkten om dammläget i Malmaområdet tycks handla om en dagvattendamm som utretts inom ramen för den fördjupade dagvattenutredningen för den

fördjupade översiktplanen för Södra staden men som krävs för att förbättra dagvattenhanteringen från delar av Gottsundaområdet. De alternativ för dagvattendammar som valdes att tas med i den fördjupade översiktplanen för Södra staden är det som ur ett helhetsperspektiv bedömts som den mest ändamålsenliga markanvändningen. Envägledande princip vid lokalisering av dammarna i det arbetet var att utgå från naturliga lågpunkter, dit vattnet rinner utan att behöva pumpas, nära Bäcklösadiket. En fördjupad översiktsplan är inte juridiskt bindande och i senare skeden (planläggning), där man har resurser och tid att titta mer i detalj på olika delområden, kan man eventuellt hitta nya lösningar för dagvatten och pröva om dessa är bättre än de som föreslås i den fördjupade översiktplanen för Södra staden. I den fördjupade dagvattenutredning som tagits fram för Fördjupad översiktsplan för Södra staden har befintlig och planderad ny bebyggelse i de delar av Gottsundaområdet som ingår i Fyrisåns avrinningsområde beaktats. Systemlösningen för dagvatten som den utredningen tagit fram ingår i FÖP för Södra staden. Den utredningen visar vilka åtgärder som krävs, inklusive dagvattendammar, som krävs som komplement till lokalt omhändertagande inom planlagt område för att klara miljö kvalitetsnormerna för Fyrisån, översvämningrisker inom Bäcklösadikets avrinningsområde och erosion i Bäcklösadiket. I förslaget ingår inte ravinen. De förslag till dammar i ravinen som framgår av dagvattenutredningen för Gottsundaområdet är inte nödvändiga i och med den lösning som tagits fram i den fördjupade dagvattenutredningen för FÖP för Södra staden. När dagvattenutredningen gjordes fanns arbetsmaterial i arbetet med planprogrammet för Gottsundaområdet framtaget som överensstämmer med det förslag till planprogram som samrådet hållits om. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade i augusti 2018 att ge dispens för endagvattendamm i naturreservatet. I arbetet med systemhandlingen för dammen kommer dammens dimensioner och egenskaper justeras för att även ta höjd för i programmet föreslagna ny bebyggelse så att MKN för ytvatten klaras för Hågaån. Vad gäller grundvatten har en fördjupad studie av vad ett genomförande av planprogrammets intentioner kan få för påverkan på åsens grundvatten gjorts efter samrådet. Programmet bör kompletteras med information om det som framkommit i den studien det vill säga vad ett genomförande av planprogrammets intentioner kan få för påverkan på åsens grundvatten och åtgärder för att minimera påverkan på grundvatten i den fortsatta planeringen.

Dagvattenutredningarna kommer inte att uppdateras. Däremot bör kommunen i det fortsatta arbetet med planeringen av dagvattendammar på systemnivå i Gottsundaområdet och Södra staden som helhet utgå från de senaste miljö kvalitetsnormerna enligt VISS.

Bestämmelser som rör skyddsområde för dagvatten kommer i vanlig ordning att följas i fortsatta planerings- och genomförandeprocesser. Markanvändningsstrategin för Uppsala och Vattholmaåsarna ger en bättre bild av de hydrologiska förhållanden som råder än de underlag som fanns tillgängliga när vattenskyddsområdet beslutades.

Bäcklösadiket ingår inte i planprogrammet. Dess funktion för dagvattenhantering i Gottsundaområdet och hela Södra staden framgår av *Fördjupad dagvattenutredning för FÖP för Södra staden*.

Teknisk försörjning – övrigt

Synpunkter privatpersoner

Återvinningscentralen ligger alldeles utmärkt placerad. Flytta inte den.	Bäcklösa dalens villaägaförening
Önskar att så långt det är möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge och undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Det ska noteras i planhandlingen. Om Skanova måste vidta undanflyttning åtgärder eller skydda telekablar för möjliggöra exploatering förutsätts att den part som initierar åtgärderna även bekostar den.	Skanova

Återvinningscentralen i Gottsunda förordas att bibehållas på nuvarande plats och byggas ut med tak och större kapacitet för hela södra stadsdelsområdet.	Sunnersta Egnahemsförening
Uppsala Vatten anser att återvinningscentralen bör ligga kvar i samma läge som idag.	Uppsala Vatten
En lokalisering av ÅVC bör föreslås i programmet för säkra dess kvarvarande i stadsdelen	Uppsalahem

Förvaltningens kommentarer:

En eventuell flytt av återvinningscentralen ligger sannolikt långt fram i tiden. Då många frågor kring genomförandet är oklara i dagsläget och möjligheter att lokalisera olika funktioner i området bör hållas öppet ett tag till kommer denna fråga att ses över i det fortsatta arbetet med att genomföra planprogrammet. Aktuellt läge bedöms ha sådant strategiskt läge i Gottsunda att det är sannolikt att annan markanvändning än återvinningscentral kommer att övervägas på platsen. Nytt läge för återvinningscentral i södra Uppsala behöver i så fall utredas. I denna utredning kan kapacitet, storlek, buller med mera bli viktiga aspekter för att undersöka möjligheten med till exempel en lokalisering nära bostäder. En möjlighet är att återvinningscentralen kan lokaliseras i samma läge men på en plats i området kring korsningarna mellan Elfrida Andrées väg, Gottsunda allé och Slädvägen som möjliggör en effektiv markanvändning. Om en flytt av återvinningscentralen blir aktuell kommer ny plats utredas i samarbete med Uppsala Vatten AB.

Som framgår av Skanovas synpunkt bekostas en eventuell ledningsflytt av den part som initierar en flytt av ledningar. Planen behöver inte kompletteras med denna upplysning. Sådana frågor hanteras enligt standardförfarande i kommande detaljplanprocesser.

Synpunkter privatpersoner

Återvinningscentralen bör behållas och utvecklas. Eller måste ligga centralt och nära och vara lättillgänglig genom gång- och cykelstråk, anslutas även till kollektivtrafiken med en busshållplats i närheten.	4 pers
---	--------

Förvaltningens kommentarer:

Se förvaltningens kommentarer under *Instanser* ovan.

Ekonomiska konsekvenser

Synpunkter instanser

Föreningen är mycket orolig att den stora investeringen på 7-9 Mdr kr som spårväg kommer leda till problem. För att finansiera utbygganden kommer antagligen marken runt omkring säljas till ett mycket högre pris vilket i sin tur kommer leda till dyrare bostäder.	Föreningen Vårda Uppsala
---	--------------------------

Förvaltningen kommentarer

Priser på nyproducerade bostäder beror av flera olika saker. Finansieringen av eventuell spårväg stöts av statliga investeringar. Gottsundaområdet är inte det läge i Uppsala där behov av bostäder med lägre boendekostnad är som störst då det redan idag utgör en stor andel.

Hösten 2018 skedde en inbromsning på bostadsmarknaden, och i Uppsala sker en viss anpassning till rådande marknadsläge. Trots de senaste årens höga nyproduktion råder det bostadsbrist för unga vuxna, nyanlända och andra grupper som av olika anledningar inte kan efterfråga de bostäder som har byggts. Det tycks finnas ett glapp mellan utbudet och efterfrågan. Uppsalas geografiska läge i en storstadsregion

innebär fortsatt befolkningstillväxt på lång sikt, och Uppsala kommun behöver arbeta aktivt för att skapa ett bredare utbud av bostäder.

Plan- och genomförandeprocessen – generellt

Synpunkter privatpersoner

Investeringar i infrastruktur som byggnader, vägar och torg måste gå hand i hand med investeringar i arbetsmarknadsåtgärder, fritidsinvesteringar, skola och förstärkning av socialtjänst och råd och stöd.	
Varför görs ingen fördjupad översiktsplan för Gottsunda? Jag saknar t.ex. en inventering av de biologiska värdena i stadsdelen och en barnkonsekvensutredning.	
Planprogrammet stämmer inte med Akademiförvaltningens planer på bebyggelse från Slädvägen nordöst ut mot Rosendalsbäcken. Vad händer med deras planer?	

Förvaltningens kommentarer:

Avsikten är att den utbyggnad av bostäder som föreslås i planprogrammet ska gå i takt med investeringar i social infrastruktur som skolor och förskolor och liknande. Utvecklingen av stadsmiljön kan självklart inte på egen hand skapa en social hållbar utveckling i Gottsundaområdet utan tanken är att satsningar enligt handlingsplanen för Gottesund och satsningar på stadsutveckling tillsammans ska leda till en positiv utveckling med bland annat ökad trygghet och minskad kriminalitet. Hela kommunen arbetar för Gottsundaområdets utveckling med alltifrån socialtjänst till kultur- och föreningsverksamhet och satsningar på skolan. När Uppsala växer ökar också kostnader för investeringar och drift i nya anläggningar och verksamheter som till exempel skolor och förskolor. Detta kommer att hanteras i kommande Mål- och budgetprocesser.

Kommunens bedömning är att ett planprogram är mer ändamålsenligt än en fördjupad översiktsplan.

En komplett inventering av stadsdelens biologiska värden har inte bedömts nödvändig i programskedet. Detta eftersom de naturmarkspartier som föreslås bebyggas är små, fragmenterade och inte hyser några sedan tidigare kända höga naturvärden enligt tillgängliga planeringsunderlag. Tillgänglig information i Artportalen om fridlysta och rödlistade arter bekräftar denna bedömning. Av planprogrammet framgår också att naturvärden, där så är relevant, ska undersökas närmare inför detaljplanering i naturmark. Se även förvaltningens kommentarer *under avsnittet Naturmiljö – Generellt/Instanser*. Barnkonsekvenser och liknande kan utredas inom ett planprogram lika väl som en fördjupad översiktsplan.

Akademiförvaltningens fastigheter som avses ligger utanför planprogrammet. Det området ingår i Fördjupad översiktsplan för Södra staden.

Plan- och genomförandeprocessen – synpunkter på programhandling

Synpunkter privatpersoner

Förutsätter att ny utfart från Källbokroken till Vårdsättravägen är en felritning.	
Det saknas information om privat mark.	
Geologisk undersökning behövs då stora delar av förslag är på berg och sten.	
Kommunen har inte använt på ett konsekvent sätt olika stadsdelars namn.	2 pers

Gottsundas församlingsverksamhet är helt nonchalerad! Den borde beskrivas i förutsättningar tillsammans med övriga verksamheter och aktiviteter i området.	
--	--

Förvaltningens kommentarer:

Kopplingen från Källbovägen till Vårdsättravägen är en felritning. Den tas bort.

Den redovisning av markägoförhållanden som finns med i programmet är översiktlig och redovisar inte varje enskild fastighet.

Geotekniska undersökningar görs i samband med detaljplaneläggning.

Stadsdelsnamnen som används i programmet bör ses över som en del i arbetet med redaktionella ändringar.

Planprogrammet kompletteras med en mening om att kyrkorna har en aktiv församlingsverksamhet. Detta ingår i de redaktionella ändringar som görs.

Plan – och genomförandeprocessen – fortsatt planering

Synpunkter instanser

Vill lyfta betydelse av att involvera barnen i den kommande satsningen på Gottsunda. Vi återkommer med mer detaljerade tankar om hur samarbetet skulle kunna gå till.	Förskoleområdena Gottsunda, Sunnersta, Ulleråker, Eriksberg och Eriksberg
Stadsutvecklingen i Gottsunda bör söka lösningar som är långsiktigt hållbara: Hänsyn vid planeringen tagits till kommunikationerna till området. Planera för byggnader med värme från lågtempererade värmekällor och utred potentialen i att använda Fjärde generationens fjärrvärmesystem. Lösningar för rationell snöröjning.	Föreningen Vårda Uppsala
Handelskammaren anser sammantaget att en bred dialog med byggherrar, investerare och företag i området bör föregå det definitiva beslutet om planprogrammet.	Handelskammaren i Uppsala län
I planprogrammet föreslås för det fortsatta arbetet att bland annat ett gestaltungsprogram för allmän plats och bebyggelse tas fram samt en fördjupad behovsanalys kring skola, förskola och idrott. Likaså ska en fördjupad studie av centrumområdet inklusive nytt skolområde. Här förutsätts att kulturförvaltningen ges möjlighet att finnas med under hela den fortsatta processen.	Kulturförvaltningen
SPF Seniorerna Gottsunda erbjuder sina kunskaper i form av en referensgrupp inför ett eventuellt utvecklingsprojekt.	SPF Seniorerna Gottsunda
Uppsala kommun bör ställa tydligare krav vid detaljplanering när gäller hållbarhetstänk kring hus.	Upplands Ornitologiska förening
Hela boendekedjan måste vara representerad i en omfattning som gör det möjligt att bo kvar i stadsdelen, på orten, när förutsättningarna förändras. Här måste finnas vårdcentral, apotek, central för hemtjänst, bibliotek, motionsanläggning, restauranger, större samlingslokaler, träffpunkt, och öppna platser, torg för vistelse och sammankomster, större grönområden/park, väl planerade, separerade gång- och cykelstråk, väl	Uppsala Pensionärsföreningars samarbetsråd

utbyggd intern kollektivtrafik, rimligt avstånd mellan hållplatser samt omstigningsplats för byte av bus. Sopsstation. Ett betydande inslag av kommersiell service: sällanköpshandel, cykel- och bilverkstad, kiosk, bensinstation m.m.	
---	--

Förvaltningens kommentarer:

Stadsbyggnadsförvaltningen delar uppfattningen att det är viktigt att barn inkluderas i dialoger i det fortsatta arbetet med att utveckla Gottsundaområdet.

Goda kommunikationer inom Gottsundaområdet och mellan Gottsundaområdet och andra delar av staden är en av grundpelarna i programförslaget. Energiförsörjning och skötsel och underhåll som exempelvis snöröjning hanteras i andra skeden än i arbetet med planprogrammet.

Omfattande dialoger har föregått samrådsförslaget. Det fortsatta arbetet med att utveckla Gottsundaområdet kräver en bred dialog i alla skeden. Endast smärre justeringar görs i planprogrammet efter samrådet varför en fortsatt dialog om planprogrammet inte är nödvändig. En bred dialog med berörda parter kommer att ske under hela processen som följer efter planprogrammet. Kommunen planerar bland annat för en fortsatt dialog om bland annat planläggningen för en ny skola i Gottsunda som redan är påbörjad.

Alla är välkomna att bidra i kommande planeringsprocesser i arbetet med att utveckla Gottsundaområdet och kommunen ser positivt på att SPF Seniorerna Gottsunda visar sitt intresse att delta i detta.

Kommunen arbetar kontinuerligt med att förbättra sitt hållbarhetsarbete, inkluderat detaljplanering.

Kommunen eftersträvar i sin planering av Gottsundaområdet en blandad stadsmiljö där det är nära till många olika funktioner.

Synpunkter privatpersoner

Snöröjning och snöupplag har inte beaktats	2 pers
--	--------

Förvaltningens kommentarer:

Se förvaltningens kommentarer ovan under *Instanser*.

Plan- och genomförandeprocessen – programsamråd, den demokratiska processen

Synpunkter privatpersoner

Efter samrådet 2016 har planprogrammet undergått avsevärda förändringar utan att berörda informerades om det. Finns det laglig grund till att planprogrammet ändrades så här mycket utan att fastighetsägare blivit informerade?	2 pers
Viktigt med förankring och maximerat medborgarinflytande angående planprogram – kringboende kommer till tals och är införstådda innan förhandlingar och exploatering påbörjas.	10 pers
Anmärkningsvärt kort remisstid.	2 pers
Vad är det för mening att lämna synpunkter då allt, i stort sett, redan förefaller vara förutbestämt av kommunen.	

Förvaltningens kommentarer:

Under 2016 hölls en tidig dialog om inom ramen för arbetet med planprogrammet. Synpunkterna från den dialogen har vägts in i arbetet med planprogrammet. Samrådet 2018 gav alla berörda möjlighet att lämna synpunkter på det nya förslaget. Eftersom planprogrammet ändrats har ett nytt samråd hållits.

Kommunen avser i kommande planeringsprocesser föra dialoger med boende och verksamma i Gottsundaområdet.

Sedvanlig remisstid användes. Kommunen går igenom alla yttranden och värderar var och en av dessa och alla sammantaget som en viktig del i arbetet med att se över programförslaget och förbättra det inför godkännande.

Plan – och genomförandeprocessen – genomförande, utbyggnadstakt och etapper

Synpunkter instanser

Bäst att inte binda sig till en siffra för hur många bostäder som ska byggas utan starta med en försiktig utbyggnad som man bestämmer med de som bor i området.	SPF Seniorerna Sunnersta
Infrastrukturen för fritid, förskolor, sjukvård, äldreomsorg etc planeras att byggas ut i samklang med ny bostadsbebyggelse i Gottsunda/ Södra staden och så att det inte kommer som en kall dusch i ett senare skede, när det inte finns någon yta kvar att bygga på. Minst tre konstgräsplaner behöver anläggas i Gottsunda/Sunnersta/Södra staden	Sunnersta Egnahemsförening
Det är viktigt att programmet möjliggör och säkerställer en effektiv förvaltning i området. Underhåll av byggnader, åtkomst och logistik, ytor för upplag osv. Behöver kunna ske på ett effektiv och bra sätt.	Uppsalahem

Förvaltningens kommentarer:

Avtalet med staten om utbyggnad av ostkustbanan och bostadsbyggande i södra Uppsala innebär att kommunen förbundit sig att bygga 33 000 nya bostäder i Bergsbrunna/Sävja, Ultuna och i Gottsundaområdet fram till år 2050. En målsättning har varit att 3 500 av dessa bostäder ska tillkomma i Gottsundaområdet fram till 2030. Det finns också en målsättning att totalt 5 000-7 000 nya bostäder ska kunna byggas i Gottsundaområdet på längre sikt.

Planprogrammet innehåller förslag markområden som är lämpliga för social infrastruktur som skolor, bollplaner med mera.

Programmet är översiktligt och de frågor som Uppsalahem tar upp kommer i vanlig ordning att bevakas i den fortsatta planeringen. På den strukturnivå som programmet behandlar gör förvaltningen bedömningen att en effektiv förvaltning inklusive logistik med mera inte försvåras.

Förvaltningsperspektivet finns med som en av många aspekter när de helhetsbedömningar gjorts som ligger bakom den föreslagna markanvändningen

Synpunkter privatpersoner

Jag önskar att Uppsala kommun skulle våga titta utanför boxen och anlita andra än de vanliga förekommande byggföretagen.	
I vilken ordning olika projekt kan genomföras bör tas med i planprogrammet.	
Vad får er planerare att tro att framtida och nuvarande Gottsundabor och övriga tilltalas av att bli erbjuden att bo i en byggarbetsplats de närmaste 25–30 åren.	

Förvaltningens kommentarer:

Uppsalamodellen, som tillämpats under ett antal år, innebär att många nya aktörer har kommit in på markanden i Uppsala. Uppsala modellen har bland annat tillämpats i Östra Salaback och Rosendalsfältet. Ett förslag till etappindelning fanns med i samrådsförslaget. Redovisningen av genomförandet och när olika delar av Gottsundaområdet ska genomföras kommer att arbetas om.

Människor behöver bostäder och arbetstillfällen. Eftersom vi blir fler krävs nya bostäder och arbetsplatser. Uppsala växer och Gottsundaområdet är en viktig del av detta. Olika delar av Gottsundaområdet kommer att byggas ut under olika tidpunkter.

Gottsundaområdets roll i Uppsala kommer att utvecklas. Det är naturligtvis viktigt att genomförandet sker på ett sätt som så långt det är möjligt inte försämrar boendemiljön under byggtiden.

Övrigt

Synpunkter instanser

Färgmarkeringen över fastighetsägare behöver revideras.	BESQAB
Studentbostäder i Lilla Sunnersta är upplåtna med hyresrätt varvid kartan på s 69 bör justeras.	Uppsala Akademiförvaltning

Förvaltningens kommentarer:

Kartan med ägoförhållanden bör utgå ur planprogrammet. Den fyllde sin funktion under samrådet. Kartan kommer att bli inaktuell med tiden.

Synpunkter privatpersoner

Det saknas alternativ att ta ställning till. Finns det några andra planer upprättade för Gottsundaområdet?	
Fel att Gitarren är bostadsrätt. Det är äganderätt.	4 pers
Det används många ord och formuleringar i planhandlingen som är fjärran till vardagsspråk och möjlighet till förståelse.	

Förvaltningens kommentarer:

Programmet innehåller inte några alternativ. Två alternativ kan övervägas om en miljökonsekvensbeskrivning vore nödvändig. Detta är inte fallet. Samrådet lämnade öppet att föreslå alternativa lösningar för den som vill lämna in sådana förslag. Förslaget bedöms konsistent i förhållande till visionen och uppställda målsättningar varför ett alternativ till förslaget inte setts som relevant att ta fram.

Språket i programhandlingen har setts över som en del i arbetet med redaktionella ändringar.

Kvarteret Gitarren ska markeras som äganderätt, en redaktionell ändring.

Kartan med ägoförhållanden bör utgå ur planprogrammet. Den fyllde sin funktion under samrådet. Kartan kommer att bli inaktuell med tiden.

Synpunkter som skickas vidare inom kommunorganisationen för hantering

Synpunkter privatpersoner

Beskär häcken runt lekparken i Valsätraparken till midjehöjd så att det blir full insyn.	
Jag har några förslag inför upprustningen av Valsätraparken; mycket belysning, plantera flera stora träd för skugga, lekutrustning för större barn, solskydd, grillmöjligheter, tillgäng dricksvatten.	
Lekredskapen borde flyttas närmare befintliga dagiset och Bäcklösaskolan (Manar Al Houda) då den stora majoriteten barn som använder den kommer från hyreshusen.	
En gångväg bör anläggas där en mycket upptrampad stig nu finns i gräset för barn som genar och skall till och från Valsätraskolan.	
För att öka trafiksäkerheten för barn som går/cyklar till Valsätraskolan längs gång- och cykelvägen som korsar Stackvägen vid Stackvägen 7 så bör vägen stängas vid övergångsstället för genomfartstrafik. Helst genom att stänga gatan för genomfartstrafik genom att sätta upp trafik hinder.	
En försiktig röjning av slyet mellan berghällen och den gräsmattan som ligger utmed Slädvägen måste göras så att "Valen" återigen får framträda i all sin utsträckta pampighet.	
Fastighetsskötseln har betydande brister i Blomdahl.	
Få igång verksamheten på Skarholmen under sommaren 2018.	
(Närmst i södra Sunnersta) i denna del av staden saknas temalekplatser. Kanske en i anslutning till Gipen och skogen/skogslek kan vara en idé för barn från de olika stadsdelarna att mötas.	
Vi föreslås att kommunen skapar ett kombinerat motions- och skidspår i Valsätra och Gottsunda.	
Jag tycker att det är hög tid att ett eller fler utegym byggs i Gottsunda.	
Jag vill ha en skatepark i mitt område. Helst i Monika Zetterlundspark	
Korsningen Slädvägen/Vårdsätravägen bör höjas upp för cyklisterna.	
Utbildning i spårvangsteknik kan annordas nära Gottsunda på olika nivåer.	

Förvaltningens kommentarer:

Dessa synpunkter rör frågor som inte hanteras i planprogram. Synpunkterna vidarebefordras till de delar av kommunen som har ansvar för anläggning, drift och underhåll av de sakområden som tas upp.

Synpunkter som bemöts i särskild ordning inom ramen för arbetet med handlingsplanen för social hållbarhet i Gottsunda/Valsätra

Fler arbetsplatser bör planeras.	
Det behövs fler aktiviteter för barn och ungdomar i Gottsundaområdet, såsom lekland, badhus, innebandy.	
Kvinnogym eller idrottsaktiviteter bara för kvinnor behövs i Gottsunda.	2 pers
Det behövs fler platser för barn.	
Det behövs ett stort inomhus lekland i Gottsunda.	2 pers

Det går inte att bygga bort otrygghet med förtätning. Otrygghetsproblem och brottslighet fordrar andra åtgärder.	2 pers
Trygghet, säkerhet och social stabilitet ska öka väsentligt innan förtätning planeras. En lokal polisstation måste byggas i Gottsunda.	2 pers
Jag skulle vara glad om det fanns övervakningskameror åtminstone vid Gottsunda centrum och längst huvudgatorna.	
För att öka tryggheten och trivseln kan man som konkret åtgärd ta bort samlingar av bänkar vid entréer. Att jobba med ljusdesign. Att man funderar över hur man kan få fler kvinnor att vistas utanför hemmet.	2 pers
Polisen och stan ska fokusera på att minska kriminalitet.	2 pers
Vi anser att ungdomskriminalitet i förhand ska bekämpas med åtgärder som lämpliga utbildningsåtgärder inte stora byggprojekt.	2 pers
Kommunen ser en negativ utveckling i form av bland annat social oro och ökad segregation. Handlingsplanen fortsätter med en rad uppräkningsåtgärder av vad som är negativt i området.	
Stadsateljéer som i Reggio Emilia i norra Italien blir stor gemensamma mötesplatser i samhället där barnen och deras arbetet och tankar är i centrum. Tänk om barnen i Gottsunda skulle kunna få vara med och utveckla en sådan verksamhet mitt i Gottsunda centrum.	
Gottsundas muslimska kvinnor önskar att Gottsundabadet tilldelar dem en viss tid under veckan där det endast är tillåtet för kvinnor på badet. Förslagsvis tidiga helgmorgonar.	274 personer (namnlista)
Det behövs fler aktiviteter för bildnings syfte i Gottsunda.	274 personer (namnlista)
Det finns en stor brist på lokaler och platser för samling och aktivitet, speciellt för områdets muslimska kvinnor.	274 personer (namnlista)
Vi avser att sätta igång ett projekt för ett muslimskt kulturellt centrum för utbildning och integration samt religiösa andakter. Därför önskar vi från kommunen att allkoera land till försäljning för detta projekt	274 personer (namnlista)
Det vore bra om det fanns fler fritidsgårdar i området och även för de som är över 18 år.	
I skriften om fokusområden nr 3 handlar det om barn. Nya kreativa miljöer för barn ska skapas. Det behövs inga fler parker.	

Förvaltningens kommentarer:

Dessa synpunkter bemöts i samband med revideringen av handlingsplanen för social hållbarhet i Gottsundaområdet. I missivet till kommunstyrelsens beslut om revideringar av handlingsplanen kommer översiktligt beskrivas vilka synpunkter som kommit in och vilka delar i handlingsplanen som förstärks av dem respektive hanteras/förmedlas inom ramen för handlingsplanens arbete.

Förvaltningens förslag till revideringar av planen som inte beror av yttranden - med kommentarer

- En särskild programkarta som skiljer sig från kartorna i samrådshandlingen genom att den görs mindre detaljerad vad gäller kvartersindelning och tydligare visar på vilka förändringar som föreslås i Gottsundaområdet bör tas fram. De kartor som idag redovisas i programmet på sidorna 6 och 27 utgör blandningar av visionär karaktär som redovisar både vissa befintliga strukturer som lyfts fram som betydelsefulla och föreslagna nya strukturer

samtidigt som de innehåller detaljerade kvartersindelningar som kan utformas på annat sätt. Kartorna på sidorna 39, 43, 49 och 57 innehåller samma detaljerade redovisning av kvartersindelning vilket gör att det kan uppfattas som att det kartorna visar är beslutat. Dessa kartor bör tydligare presenteras som illustrerande exempel på våningsantal med mera.

- Området där ny bebyggelse medges bör utökas till att omfatta all befintlig bebyggelse i Gottsunda centrum och till att omfatta marken mellan befintlig centrumbyggnad och kvarteret direkt öster om centrumbyggnaden.
- Planen bör justeras så att det framgår att det i centrala Gottsunda kan byggas högre än sju våningar.
- Programmet bör kompletteras med ytterligare ett område som pekas ut som lämpligt som skol- och förskoleområde. Detta bör förläggas söder om Gottsunda allé och Elfrida Andrées väg.
- Kartan som visar gatunät för biltrafik under avsnittet *Trafik och rörelse* bör justeras så att den nya gatukopplingen mellan Musikvägen och Elfrida Andrées väg norr om det föreslagna området för skola söder om Gottsunda centrum markeras som "Gaturum utformas med extra fokus på säkerhet och trygghet för gående..."
- Programmet bör förtydligas vad gäller att det centrala rörelsestråket söderut mot Sunnersta, som utgör en fortsättning på stråket i nord-sydlig riktning genom Gottsunda centrum, förstärks för ökad trygghet, framkomlighet och orienterbarhet när man rör sig mellan Sunnersta och Gottsunda centrum. Det är mycket viktigt att detta stråk stärks då det binder ihop Gottsunda centrum och den nya skolan som planeras och Sunnersta.
- Avsnittet om etapper/genomförande bör skrivas om med inriktning mot större flexibilitet. Bland annat bör kartan med etappindelning för genomförandet av planprogrammet utgå.
- Det framgår av samrådsförslaget att en mer omfattande social konsekvensanalys ska göras efter samrådet. En sådan analys har gjorts och i det har det framkommit vad som är viktigt att tänka på i fortsatta skeden avseende social hållbarhet. Avsnittet om planens sociala konsekvenser bör därför utvecklas och avsnittet *Utveckling och genomförande* bör kompletteras med medskick till kommande skeden vad gäller sociala aspekter.
- Avsnittet *Fortsatta utredningar* bör justeras med anledning av de nya kunskaper som framkommit efter samrådet. Avsnittet om ekonomiska konsekvenser bör uppdateras.
- Bilagan *Handlingsplan Gottsunda/Valsätra - Fokusområden – stadsutvecklingens sociala synergier* som ingick i samrådet bör lyftas in som ett avsnitt i planprogrammet. Den sociala inriktningen som präglat arbetet med planprogrammet ska även genomsyra det fortsatt arbetet med av utvecklingen av Gottsundaområdet. Bilagan, i redigerad form, bör därför lyftas in i planprogrammet för att dess innehåll ska kunna läsas tillsammans med planprogrammet.
- En mängd redaktionella ändringar av planprogrammets texter och kartor bör göras.